

KAYIP DEVRİMİN ÖNCESİNDE

KAAN ARSLANOĞLU

Roman

YAZILAMA

Kayıp Devrimin Öncesinde

Yazılama Yayınevi: 79
Öykü/Roman: 7

Kayıp Devrimin Öncesinde

Kaan Arslanoğlu

Kapak Tasarımı
Levent Karaoğlu

Sayfa Tasarımı
Yiğit Berker Karanlık

Birinci Baskı
Eylül 2013

© Yazılama Yayınevi

ISBN
978-605-5892-82-1

Baskı
Kayhan Matbaacılık
Güven San. Sitesi C Blok No: 244
Topkapı - İSTANBUL
(0212 576 01 46 / 0212 612 31 85)

İrtibat
Yazılama Yayınevi Hizmetleri Ltd. Şti.
Serasker cad. Osmancık sokak Betül Han 9/13
Kadıköy – İSTANBUL
0 216 338 52 59

www.yazilama.com
iletisim@yazilama.com

Kayıp Devrimin Öncesinde

Kaan Arslanoğlu

Yazılama

Kaan Arslanoğlu: 1959 doğumlu yazar, tıp doktoru, psikiyatri uzmanı. Cerrahpaşa Tıp Fakültesi'nden 1984'de mezun oldu, ihtisasını Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi'nde yaptı. İlk romanı "*Devrimciler*" 1988'de basıldı. Sonrasında elinizdekiyle birlikte 11 roman daha yazdı. 4'ü ortak olmak üzere 22 kitabı var. Halen hekimlik yapmıyor, yazarlıkla uğraşıyor. Birçok dergi ve gazetede makaleleri yayımlandı. *soL Haber Portalı*'nda da uzun süre düzenli yazdı. "*Kayıp Devrimin Öncesinde*" adlı bu romanı 17 Mart-20 Haziran 2013 tarihleri arasında *soL* günlük gazetede tefrika edildi.

Bu roman 17 Mart-20 Haziran 2013 tarihleri arasında soL günlük gazetede tefrika edildi. Kitaba gazetedeki haliyle hiç değiştirilmeden basıldı. Bölüm ara başlıklarının altındaki tarihler gazetede yayımlanma tarihleridir.

BİRİNCİ KİTAP
KISIM - I

Büyük Sıçramanın İşaretleri

17 Mart 2013

Evren ne büyüktür... Evrende Dünya ne küçük... Ne kadar zordur tüm kâinatın gerçeğini izlerken bin boyutlu zihnimle, birden bir uzak uyaran kaydedip yönlenmek oraya. Ulaşmak açısından değil zorluk, saniyelik bir şey benim için, kendimi oraya sığdırmak bakımından.

Bir sezi daha gelmişti işte, o mini minnacık, o toz kadar ufak sistemin, o tanımlanamayacak kadar küçük atomsu zerreciğinden. Dünya yeni bir dönüşümün arifesinde!

Gidip de bir şey yapacağımı sanmayın, bilinç bu... İnsanlar bazen kozmik bilinç diyorlar ona, "ona" yani bana, nasıl bir şey mi? Bilinç işte... Gözlemleyecek, kaydedecek, sonuçlar çıkaracak... Çıkardığı sonuçları mı ne yapacak? Hiç umuda kapılmayın, hiçbir şey yapmayacak, yalnızca kendini büyültecek, hakikat böyle.

Dünya'da bir sıçrama yaşanacakmış yakında! Seziler o yönde verilerle huysuzlanıyor, birçok evrensel dimağ aynı kımıldanmaları algılıyor. Dünya yeni bir dönemine gebe. "Dünya" derken elbette insanlığı kastediyorum. Gebe derken de bir benzetme yapıyorum. Ay'a bir kardeş gelmiyor, bunu açıklama gereği duyuyorum. Her eğretilemeyi, her esprili sözü doğrudan somut anlamıyla kapıp buna öyle cevap vermeye kalkanlar hayli kalabalık aranızda. Görüyorum.

İnsanlar severler beni, benden korkar çoğu. Değişik adlarla anarlar,

ne var ki sevgi dedik, korku dedik, böyle türlü kekremsi duyguların özeti bir saygıdır hissettikleri. Daha çok da bir beklentidir. Benden pek çok şey umarlar, bu açık, beklentileri karşılanmayan da çoğu kez küfrü basar. Sonra o küfür rüyalarına girer, buz gibi soğutur bedenlerini, mızrak gibi kaldırır tüylerini.

Tanrı'yla karıştırırlar beni birçoğu. Ben Tanrı değilim, o daha farklı bir yerdedir yüreklerde. Ayrı ve derin bir hikayedir "yaratan" kavramı, her dilden yüzlerce, binlerce adla anılır, bahis oraya da gelecek. Benden birçok şey umarlar da tek bir kılımı bile kıpırdatmamışımdır kaç milyon yıllık tarihlerinde. Beklerler ha beklerler. Yazık!

Kozmik bilincim ben. Uzayın büyük uygarlıklarının enerjiye dönüşmüş, cismine gereksinimi kalmamış, sonra enerjinin de ötesine geçmiş aklı. Üstüme ne bilimkurgular geliştirilmiştir; ne filmler çekilip ne romanlar yazılmıştır. Bana benzer şeylerle ilgili fantazyalara dalmak hoşlarına gider de, benim de kışkırtmamla bazılarının gerçek olan gerçekten söz etmesi öyle bir rahatsız eder ki onları. En ifrit oldukları şeylerden biridir boyutsal oranlarını yüzlerine vurmak. Evrendeki minnacıklıklarını açıklamaya çalışmak benim bin boyutlu zihnim için iki kere ikinin her zaman dört etmeyeceği kadar açıktır, ancak onların zihinleri nasıl alacaktır bunu, hangi kavramlarla ne gibi kelimelerle bir benzerlik kurulabilecektir basit devrelerinde.

Bazen içlerindeki en üst matematiksel zekalılar, astronomiyle, fizikle falan uğraşanlar izah etmeye kalkıyorlar, aslında onların bile tam kavrayamadığı gerçeği. O saniye susturuyor büyük çoğunluk onları. Anlamayacakları şeyleri niye anlatırsınız. Devam edin isterseniz usanıncaya kadar. Dakikasında unutacakları aşikar. Burada kim haklı? Her mikrokozmozun kendi iç önemi kendinden büyük makrokozmozun önemini yener.

Ama insanın evrende ve Dünya'da özel bir yeri var. Bir solucan veya bir sinek ne kadar kıytırık ve zavallı olduğunun yüzüne vurulmasıyla öfkelenir mi? Böyle bir şeyi ona anlatmaya çalıştığınızda kesinlikle sinirlenmediğini, gerçeği büyük bir soğukkanlılıkla, adeta bir pokerci suratıyla karşıladığını, hatta daha ötesi tümüyle kayıtsız kalarak

ilgilenmezmiş gibi yaptığını görürsünüz. Burada muhtemelen sizinle onun arasında ciddi bir dil kodu uyuşmazlığı ya da doğrudan içeriği anlamama problemi mevcuttur. Çileden çıkmış gibi göründüğü de olur bazen bir at sineğinin, ama bu onun işte o anda varoluş probleminin ayırdına vardığını ve o açmaz nedeniyle krize girdiğini göstermez. Büyük bir olasılıkla sizin o an hiç mi algılayamadığınız bambaşka bir uyarana yanıt vermektedir. İnsan öyle mi ya! Önemsenmek ister. Evrende biricik olduğuna, Tanrı'nın en sevgili kulu olduğuna inanmak ister. Aksi yönde bir fikre kapıldığında bok kokusunu aldığı halde önündeki bir tül yüzünden ona ulaşamayan kara sinekten daha fazla çılgına döner. Tüm bunların sebebi onda oluşmuş bilinçtir. İnsanın bilinci. Onu öteki hayvanlardan büsbütün farklı yapan şey. En büyük ödülü, en büyük zenginliği. Aynı zamanda başının en büyük belası, kara kaderi: İnsan aklı...

Filozofi yapmayayım. Ara ara mecburen gireceğiz. Gerçekten zorunluluktan. Ama kısa kesmeye çalışmalı. Müthiş sıkıcıdır filozofi, birkaç saat sopa at, yeter ki felsefeye sokma beyinleri.

İnsanlık yeni bir sıçramanın öncesinde. Sıçrayıp sıçrayıp da ne oluyor diye sormayın. Kurbağaya soruyor musunuz? O zıplama kendi başına dikkate değer ve bu devinim kendi başına fevkalade önemli. Benim açımdan. Oysa çoğu insan sıçrama hareketine sinir olur en baştan. Hatta birileri bir laf bulmuş, pek severler: "Bir sıçrarsın çekirge iki sıçrarsın." Ee, sonunda? Niye rahatsız oluyorsun ki oncacık böceğin zıplayışlarından, batıyor mu sana, niye geriliyorsun. Üçüncüde üstüne mi basacaksın. Ne eğlence ama!

Evet, sıçrayıp sıçrayıp ne oluyor derseniz, fazla bir şey olmuyor. Yine de bir şey olacak veya olmayacak diye, yani sadece sıçradıkları için üstlerine basmayı hiç aklımdan geçirmedim. Bende sizdeki duyguların hiçbiri yoktur. İyi, kötü... Güzel, çirkin algısı... Sevinme, üzülme... Sadece bilirim. Onlar bende yoktur. Bir şeyler ummam, ümide kapılmam, sonrasında hayal kırıklığı yaşamam. Hayal diye bir şey de yoktur bende. Bildiklerim hayallerinize sığmayacak kadar düş ötesidir.

Önce Kapitalizme Geçtiler Sonra Sosyalizmi Denediler

18 Mart

İnsanlar, insanlık sıçramalar yapar. Belli dönemlerde. İleriye doğru sıçradıklarını düşünürler. Bu onları müthiş heyecanlandırır. Bende bile bazen bu heyecan dedikleri şeye az buçuk benzeyen bir garip merak ve ilgi -ne bileyim sevinç diyeceğim de dilim varmıyor, işte ona benzer bir bilişsel tepkime- yaratırlar. Bazen de geriye sıçrarlar. Çoğu zaman geriye sıçrarlar. Akılları fikirleri ileri sıçramak olduğundan, bu geriye sıçrayışlar toplamda ileriye sıçrayışlardan daha mı fazla, kafa yormazlar. Zaten benim için, benim baktığım yerden, ileri geri... Buraya girmeyeyim şimdilik, başlangıç uzuyor.

Bir şeylerdeki değişim açısından giderek hızlandıkları çok açık. Değişiyorlar. Giderek daha hızlı değişiyorlar. Yirmi saat kadar önce maymunluktan yeni çıkmışlardı. Bir saat öncesine dek hayvanlar gibi sürü halinde yaşıyor, kök kazıp, meyve toplayıp, leş yiyorlardı. Yarım saat kadar önce büyük büyük şehirler kurmaya başladılar. Son birkaç dakikada modern uygarlığa geçtiler. Aklınız karışmasın, bendeki bir saat dünyada on bin yıla karşılık geliyor.

Tabii bu arada bir sürü başka kozmik bilinç, türdeşlerim, akrabalarım uğradı geçti sahadan, gözlem yaptı, temaslar kurdu, başkalaşım yaşadı. Ama hiç karışmadı. İşlere karışmadı. Bununla ilgili anlatılan hemen her şey uydurmadır. Bazı çocuk türdeşlerimizin haylazlıklarını saymazsak. Onların da büyüklerimizce bir güzel paylandıklarından emin olabilirsiniz. Kendilerini göstereceklerdi güya. Mucizeler yaratacaklardı! Başları zaten göğe eriyordu, başka ne istersin.

Kapitalizm diye bir düzen kurdular beş on dakika önce. Aklınızı karıştırmayayım diye artık bu tarihleri sizin ölçülerinize göre vereceğim, gayet kolay benim için, ama komik. İyi ki komiklikten fazla etkilenmiyorum. Kapitalizmi kuracağız diye birçok sıçramalar yaptılar. Bunları uzak gözlemlerimin yanı sıra o dönem Dünya'ya gelen türdeşlerimizin yakın aktarımlarından biliyorum. Burjuva diye bir sosyal sınıf biçimlendirdiler. Sonra kum gibi yayıldı o sınıf her yere. Herkes burjuva kesildi. Bunu yapmak için ne kadar çok insan kestiler bilemezsiniz... demeyeyim, bi-

lirsiniz. Mecaz kullanmıyorum, mecazı gerçekten sevmem, en direkt anlamıyla on binlerce insan kestiler. Hem de tam kafadan. Tam kafaya bıçağı isabet ettiren bir buluş bile geliştirdiler. Kafaları kestikçe özgürlüğe kavuştular, daha çok kestikçe daha çok özgür oldular, tüm dünyayı burjuva kestiler.

Bu onlarda bir alışkanlık geliştirdi. Bir refleks demek lazım. Pavlov denen bir adam çıkmıştı, köpekler üstünde deney yapmak suretiyle bir takım refleks yasalarını tanıştırmıştı türdeşlerine. Bu da öyle bir şeye dönüştü. Özgürlük demek daha çok insan öldürmek, demokrasi demek daha çok savaş çıkarmak, uygarlık demek daha çok ülkeyi kanla, baskıyla işgal etmek sonuçlarını otomatik şekilde veren bir düşünce ve davranış kalıbı yerleşti. Özgürlük iyi bir şeydi, gerçi bunun ne demek olduğu konusunda hiçbir zaman en ufak bir fikir birliğine varamadılar ya, yine de bu türün tamamına yakını onun güzel bir şey olduğunda hemfikirdi. Mesela bu son gelişimde yakın tarihe baktım, Irak denen bir ülkeye hürriyet ve demokrasi götürüldüğünü ve o amaçla iki milyona yakın insanın öldürüldüğünü gördüm. İnsana dair hiçbir şey beni yadırgatmaz. Birkaç bin kadına demokrasi için tecavüz edilmiş, tecavüz edilenlerden bir bölümü aynı zamanda insan hakları için boğazlanmış veya kurşunlanmış.

Bütün bunlar iyi veya kötü değildir, daha önce bahsetmiştim. Beni değişim ve sıçrama ilgilendirir. Yine de böyle bir merak anlamında bende çok hafif bir heyecana benzer bir bilişsel karşılık bulduğunu yinelemeliyim. Burjuva devrimi diyorlar özgürleşme hareketlerinin bütününe. Burjuvalar devrim yapa yapa bitiremediler ve bendeki ilginin de bayağı bir ağzına sıçtılar, yani suistimal ettiler. Anlamanız açısından ara sıra böyle kaba laflar etmek zorundayım. Bende daha ne kabalıklar vardır gerçi, pek bir azını göstersem aklınız durur. Aklınızın durmasını ise hiç istemem. Burada bir şeyler anlatıyorum. Sizler açısından, sizler için.

Bir de sosyalistler diye bir grup çıktı bunların içinden. Aynı tür içinden demek istiyorum. Onlar da oraya buraya sıçradılar, zıpladılar, devrimler yaptılar. Komünistler... Bir bölümüne komünist deniyor bunların. Tam eşitlikçi bir düzen kurma derdindeler. Burjuva özgürlük sahteymiş, bunlar komünist düzenle gerçeğini yaratacaklarmış. Eşitlikçi devletler

kurdular. İlginç olaylardı. Tam bir başkaldırı. Hâlâ devam ediyor başkaldırıları. İzliyorum onları da. Ne ki hoşlandığım söylenemez. Kendi tabiatlarına başkaldırıyorsa bir canlı, orada bir tuhaflık vardır. Bir kurt vejetaryen olmaya karar vermişse, bir koyunun kurt yemeye başlamasından daha çok ürpermek lazım. Sonra onca kuzuya bir çoban köpeğini nasıl emanet edeceksin. Yoksa gerçek sıçrama yine onlardan mı gelecek? Sosyalistlerden, komünistlerden... Pek sanmıyorum. Bekleyip göreceğim birkaç dakika. Yani bir süre işte.

Rusya denen ülkede böyle bir şey yaptılar, Çin'de, başka bazı yerlerde. Bunlar vicdan denen şeyden güç alıyorlar. Vicdan denen şey de bilincin bir parçası. Bunlarınki daha çok birleşik vicdana dayanıyor, toplumsal vicdan diyorlar buna. İşte bu vicdan denen şeyle sorun yaşarım. Küstahtır, kendini bilmezdir. Diyeceksiniz ki, o da doğal yolla oluştu, doğadan geliyor, niye sorun yaşıyorsun. Sorun yaşıyorum dediğim atışırım ara sıra işte. Doğal yolla oluşan her şeyi alkışlayacak değilim. Ben hiçbir şeyi alkışlamam aslında, beni iyice tanıyana dek size bunu bir süre daha anımsatacağım. Herhangi bir şeyi de yermem. Sadece betimlerim. İşte bu vicdan denilen şey doğaldır ama doğaya karşıdır. O da aslında bu insan denen şeyin baş belasıdır. O yüzden atışırım, kendi açmazlarını vurgulamak açısından. Yoksa bir şeyimde bile değil. Rusya'da işte bir şeyler yaptılar, havalara girdiler, bir şey olduk sandılar. Bu neredeyse bana bir meydan okumaydı, ama meydan okuyuşlarından ötürü kızacak da değilim onlara.

Şimdi hâlâ bir sürüsü aynı derdin, davanın peşinde. İnatçılar. Yine sıçrarlar mı? Kuşkuluyum. O yüzden bu kesimi biraz uzak yere koyuyorum. Son ihtimal. İncelemeye oradan başlamak ciddi bir hata anlamına gelir, şimdilik ertelenmeli.

Komünistlerin Saygısızlığı

20 Mart

Bir kere bunlar, yani komünist denen tipler, bana inanmadıkları gibi Tanrı'ya, Allah kavramına da inanmıyorlar. Hepsi değil, çoğu için söylüyorum. Bazılarının içinde açık veya gizli bir inanç bulunsa da o yönden

zengin durdukları söylenemez. Oysa karşılarındakiler, rakipleri... Onların çoğu inanır. Bir şey için kavgaya girdiklerinde Tanrı'yı yanlarında görmek isterler, görürler de. İşte komünistlerin en büyük zayıflığı. Ha, bakın inandıkları Tanrı bu kavgalarında aşırı sağcı denilen sol düşmanlarına yardım eder mi? Ben yüzlerce yılda böyle bir şeye şahit olmadım doğrusu. Kozmik bilinç olarak şahsımın ve türdeşleriminse dünya değil evren batsa etliye sütlüye karışmadığını anlatmaya çalışmıştım. İnsanların milyonlarcası bir anda kırılsa merak eder şöyle bir bakarız, sonra uçar gideriz.

O halde niye mi bu ateistler dinsizler yine de götürülü, yani dezavantajlı siyasi kavgalarında? Ötekiler, yani sağcılar veya belki dindar ortalama solcular inandıkları için manevi bir güç buluyorlar kendilerinde. İman gücü diyorlar buna ve işe yaradığını görüyorlar. Plasebo ilaç kullanmak yani bilmeden sahte ilaç almak hiç almamaya göre hemen her hastalıkla getirili. İnsan türünün imanlı olanları sadece savaşta, mücadelede değil normal hayatta da daha tırnaklı çıkıyor. Daha çok yaşayınca da bunlar daha çok çoğalıyor. Darwin diye biri yakın zamanda anlatmıştı onlara böyle şeylerin temel kurallarını.

O zaman bu komünist dediklerim de başka bir şey geliştiriyorlar dinlere karşı. Vicdan, toplumsal vicdan denen şey. O da bir din gibi. O da bir inanç istemi gibi. Kısmen işlerine yarıyor. Bir yere kadar. Fakat orada işte bir meydan okuma var. Saygısızlık bariz. Meydan okuyanlardan uzak dururum meydan okumayanlara göre. Evrensel üstün bilinciz diye evliyalık beklemeyin bizden. Söz aramızda nice evliyanın iç halini de biliriz. Saygı şart. Azıcık saygı istiyorsak çok mu? Birazcık saygısızlık hissettiği için şehirleri yok ediyor, kavimleri ortadan kaldırmıyor mu, daha doğrusu böyle şeyler yaptığını söylemiyor mu başka bazıları!

Kehanetleri yabana atmayın! Şimdiden şimdilik sadece bu kadarını söyleyeyim. Son 21 Aralık kehaneti de bunlardan biriydi. Onda da bizim parmağımız var mıydı? Hiç değilse kuşkulanın. Kıyamet kopacaksa tümüyle onlar yüzünden kopacak, ne kadar osuruk ruh varsa yeryüzünde uzay ve sonsuzluk üstüne büyük laflar edip, darlık ve sonlulukları içinde tedirginliklere kapıldılar. Bunlardan bazıları belli köylere toplanıp ilahi

güçleri iyice provoke edecek türlü haller sergilediler. Bereket ki, o güçler kendileri hakkındaki yayılmış tüm rivayetlere karşın hayli şerbetlidirler tahriklere karşı. Kehanetler tarihte yanılabilir, gösterdiği şeyde yanılabilir, ama bir şeyleri işaretler. Yabana atmayın!

Bizler hakkında, uzaylı yaratıklar genel kategorisi altında yayılmış söylencelerin mantıksızlığını anlatmaksa tümüyle beyhudedir, çabalamayacağım bile. "Uzaylı yaratık" kavramının kabalığı bile başta buna engel. Dünyaya sanki o tümüyle insana özgü tuhaf giysiler içinde, kafalarımızda fanusla indiğimizi düşünmeleri de bir o kadar abes. Kamışlarımıza kamış takarak dolaştığımızı hayal etseler bundan daha az gerçekçi olmazdı. Kıyamet kavramına yükledikleri anlam zaten yanlış. Kıyamet ne zaman kopacak sorusuna, ben öldüğümde demişti bir bilge. Arada akıllıları da çıkıyor. Böyle şeyleri biz fısıldıyoruz kulaklarına. 21 Aralık biraz şaşmış bir tarihti. Son gelişimin bununla alakası olmasın? Kıyamet bir bakıma büyük sıçramanın öncesindeki büyük olaylardır.

Şimdi diyeceksiniz ki, ne güzel bir yaşam formu böyle. Ne müthiş bir keyif. Tüm evreni dolaş, gözlemle, kaydet, bilincine bilinç kat parana para katar gibi. Ne kadar kolay bir şey bu, ne harikulade bir ontoloji serencamı. Siz öyle sanın. Gelişigüzel yaşayıp dolaşırken sizin keyf dediğiniz şeye benzer bir aşkınlık halini hissetmiyor değiliz de... İşte o "de" den sonrası!

Bir de alana açıldığımızda. Yaşam formlarını gözlemlemeye başladığımızda. O bizimkinden çok farklı, çok düşük, yine de adına "bilinç" denen şeylerle karşılaştığımızda... Evrenin birçok yerinde ortaya çıkmış durumdalar. Onlar da kendi içlerinde değişik düzeylerde. Bir terliksi hayvanın zeka düzeyinden on Einstein birimi düzeyine kadar...

İşimizin zorluğu ise şurada. Merak ve vazife icabı sadece gözlemle yetinmeyip bu bilinçlerin içinde de olaylara bakmak zorundayız. O canlılara, o canlıların beyinleri, bilinçleri içine girerek. Buna da eğlenceli bir süreç diyeceksiniz, ama bizler açısından öyle sıkıntılı, acılı bir deneyimdir ki, tarifi mümkün değil, basbayağı bir işkencedir. Nasıl anlatabilirim. Bir tavuk nasıl mantık yürütür diye tavuklaştığınızı veya bir tavuğun beynine nüfuz ettiğinizi düşünün. O beyin ve bilinç daralması içinde ne ka-

dar korumaya çalışsanız da zihinsel yetilerinizin çoğunu kaybedersiniz. Muhafaza ettiğiniz yetilerinizse öyle sıkışır ki, öyle yetersiz ve aciz, öyle nefessiz kalır ki; yaşamı dağlarda bayırlarda dolaşarak geçen birini tabut luk denen elli santime elli santim bir karanlık hücreye kapatsanız neye uğrarsa, ona uğramış gibi olursunuz. İzahatım, olgunun fiziksel benzetimidir, zihinsel benzetimini kavramanız olanaklı bulunmadığından buna çabalamıyorum.

Fikriniz olsun diye şöyle bir şey deneyebilirim. İnsanların çoğu tek bir çizgi üstünde düşünür. Gelişmiş insan beyinleri ise bir düzlem üstünde düşünür. Çoğu insan düz bir çizgi üstünde evet hayır yanıtları vererek, bir şeyi onaylayarak veya karşı çıkarak akıl yürütür, böylece yaşayıp gider. Düz çizgi zaman zaman sağa sola sapsa da -ki hiç ummadığınız şekilde onu son derece basit anlık çıkarlar saptırır, filozofik varoluş problemleri değil- kişi o çizgiden tamamen farklı çizgide bulunanları sapık, sapkın veya deli olarak görür. Oysa bir azınlığı oluşturan gelişmiş insan beyinleri, düşüncenin çok yönlü veri ve bilgilere dayanan açılımlarıyla gerçekliğin geniş bir düzlem üzerindeki çözümlemelerini yapabilirler.

Kutsal Kâse ve Kehanetler

21 Mart

İnsanlar kafalarının kaldıramayacağı kadar yoğun bir bilgi yükünün altında eziliyorlar. İlk gözlemim bu örneğin. Bilgi sağanağı arttıkça böbürleniyorlar, bilgi kafalarından taşıyor, yüzde doksan dokuzu tamamen gereksiz olan o bilgilerle esrikleşiyorlar, keyifleniyorlar. Twitter diye bir şey çıkarmışlar en son. Duman işaretiyle haberleştikleri zamana daha acınacak biçimde geri dönüş. Güvercin haberleşmesiyle bile daha iyi bir iletişim kuruyordu eski toplumlar.

Düşünün, herhangi bir meseleyi dert edinen üst beyinli bir kişi yıllarca emek veriyor, sorunu araştırıyor ve bulduklarını anlatabilmek için bir tuğla kalınlığında kitap yazması gerekiyor. Ama bakıyor ki bu yetersiz kalıyor başka bir tuğla daha döşeniyor. Onu zayıf bulan başka birtakım beyinler karşısına başka tuğlalar çıkarıyorlar. Desteklemek isteyenler yeni briketlerle katkı sunuyorlar. Ancak böylelikle herhangi bir mesele-

de bu insan denen canlı bir adım ilerlemiş oluyor düşüncede, bir sorunun gizini bir santim aralamış oluyor.

Oysa bugün gördüğüm internet yorumcuları, twitter hastaları. Tek cümle bitiriyorlar teoriyi: Ne demiş lan bu amcam, s.klemeyin a.na koyum.

Bizim düşüncemizse binlerce boyutludur derken, onun tüm olguları bir bütün olarak üç boyutlu kavrayış özelliğinde bulunduğunu anlatmak istiyorum. Üstelik tüm bu gerçeklik evrenine üç boyutlu bakmakla kalmaz, aynı anda her şeyi ve tek tek her şeyi, farklı açılardan bakan binlerce gözden aynı anda izliyormuş gibi kavrarız. Onun için bizde iyi ve kötü, güzel ve çirkin, ilgili ve ilgisiz yoktur. Her şey aynı anda farklı bir açıdan her şey ve tam tersi her şeydir, tam olduğu gibi, tam gerçekliğiyle. Sakın ha, bunu gerçek diye bir şey bulunmadığını, varsa bile onun asla kavranamayacağını savlayanların söylemleriyle karıştırmayın, iyice batarsınız. Onlar bir odun kadar gerçek yetersiz akıllarını itiraf edemeyip, o sınırlılıklarını elle gelen düğün bayram hesabı herkese yaymaya çalışan kıskanç çocuklardır. Sınavda başarısız olacaklarını anlayınca tüm sınıfın kağıtlarını toplayıp kaybederler. Yerdiğim sanılmasın, sevimli bulurum çoğunu. Hadlerini bilirler son tahlilde, itaatkardır ekserisi. Sınırlarını zorlamaya kalkan sol devrimcilere yeğlerim hepsini.

İşte o kozmik olanca yükümüzle, genişliğimizle dünyaya indiğimizi düşünün. Şu anki gibi. Birilerinin kafasına girmek zorundayız. Fakat bir seferde ancak birkaçına dayanabiliriz. Peki bu seçimi nasıl yapacağız. Meşakkatlidir. Dışarıdan gözlemle yetinsek. Öyle başlarız zaten. Bunun için dünyaya inmeye de gerek yok ki. Uzaktan izleriz. Buradaki yaşam formları, en başta gezegenin sultanı insan, gerçekten şu anda neler hissediyor, neler düşünüyor. Sıçrama denen şey ne? Nerede nasıl gerçekleşecek. O dönüşüm beyinlerde nasıl yaşanıyor? Ön belirtileri nelerdir? Dışarıdan alımladığımız dökümler çoğu kez yetersiz veya yanıltıcıdır. Cidarın iç yüzünden yaşamak gerekir.

Sıçrama dönemleri insanlığın geleceğini şekillendirmek bakımından önemlidir. Sistemler kurar insanlık. Sonra o sistem içinde evrilir yüzlerce binlerce yıl. O sistemi oluşturur ve bunu oluştururken bir bakıma kendi-

ni yeniden oluşturur. Alışkanlıkları değişir, mantığı değişir.

Çoğu kez zincirleme olaylarla girilir yeni döneme. Bir süredir dünyadan böylesi olayların haberleri geliyor. Bunları ortaya çıkaran bireyler ve topluluklar birçok kez neyi neden istediklerinin farkında değildir. Bir şeyleri ister, bir şeyleri devirirken bambaşka şeyleri değiştirirler.

Buna bir arzunun, o zamanın ruhuna uygun şehvetlenişi neden olur çoğu zaman. Bir grup ortaya çıkar. Bir ülkede veya aynı anda birkaç değişik yörede. Değişik bazı tezler savunurlar, bazı çok hayati gereksinimlere karşılık bulurlar, farklı bir güdülemeye girerler. Başta garip karşılanan bir lider ortaya çıkar veya birkaç lider, değişik ülkelerde benzer liderler... Birisi birdenbire bir çığır açar. Bir sıçrama yaşanır o anda siyasette. Veya bir düşünürdür bu. Başlangıçta kimsenin ondan bir şey ummadığı bazen de sessiz mi sessiz bir gizilgüç. Olgunlaşmış, topraktan fışkırmaya hazır bir şeylere denk gelir onun çağrısı. Onu önceden veya çıkış anında fark etmek... İşin bu yanı zevklidir.

İşin o yanı istek uyandırır bizde. İnsanların hayli sevdiği gerilim filmi tarzı ya da iyi bir polisiye roman izleğindeki gibi. Kim bu grup, önceden tahmin edilebilir mi? Hangi topluluk? Ne gibi bir devinim yaratacak? Nasıl bir toplumsal çalkantıya yol açacak? Uçsuz bucaksız uyuşuk yığın tarlalarında hangi sert rüzgarlar ne tür bir dalgalanmaya yol açacak? Kimdir bu çevre? Kimler çekmektedir başını? Tarihi kimler değiştirecek yeniden?

Bunun kokusunu almasak gelmeyiz Dünya'ya. Bir şeyler olacak, bu kesin. Benim önceki gelişlerimdeki gibi, benden öncekilerin gelişlerinde olduğu gibi.

Notlarıma da "Kayıp Devrimin Öncesinde" diye başladım, bu nedenle. Oysa "Kutsal Kâse'nin Peşinde" gibi bir isim koysam herhalde çok daha fazla insan dikkat kesilirdi. Kehanetlerden söz etsem... Bir dönüşüm, bir sıçrama görür müyüz diye nerelerden geliyoruz, iş böyle mevzulardan anlaşılıyor ki ne bir başkalaşım var, ne mantıksal bir değişim... Eski tas eski kâse... Bir zamanlar ne buldunuz da şimdi yitirdiniz? Kutsal çömlekmiş, sihirli yüzükmüş... Boş verin artık bunları. Eksik tahtanızdan ne haber?

Dünyada bir şeyler olacak da, nerede? İlk çözülmesi gereken giz buradadır. Orada kadim sezgilerimiz, muazzam bilgi birikimimiz devreye girer işte. Yine de bu yetmez. İnsanlarla temas etmek gerek. Ancak dedik ya, bir bilincin içine girmek sadece birkaç kez göze alınabilecek ağır bir külfet. O birkaç kişiyi nasıl seçeriz? Birilerinden görüş almak şart. Kimdir bunlar?

Çoğu zaman uçuk kaçık, yarı deli biridir. Öyle ki kulaklarına fısıldadığımızda, bir şeyler sorduğumuzda büyük bir ciddiyetle cevap verenler sadece onlardır. "N'aber John, işler nasıl gidiyor?" diye sorarız mesela gaipten, onlar da bu işte hiçbir olağanüstülük yokmuş gibi yanıtlarlar: "Ne olsun ya, İsa aşkına, şükür, geçinip gidiyoruz." Neler konuştuklarını etraftakilerle pek paylaşmazlar; ola ki paylaştılar, zaten çatlak olarak bilindiklerinden kimse özel bir ehemmiyetle durmaz bu garipliğin üstünde.

Büyük Sıçrama Dünya'nın Hangi Bölgesinde Yaşanacak?

22 Mart

Bazen konuşmaya çalıştığım şahsın kafasında zaten görünmez alemden bir mülakat dönmektedir. Ağzını ararım mesela ben "Ee, hoca, sen bu Amerikalıları seviyor musun? Dünyanın iyiliğine mi çalışıyorlar kötülüğüne mi?" Adam tam ağzını açacak, cevap verecek, başka bir ses araya girer: "Abdülsettar biliyon mu, bu kapıcı var ya bu kapıcı Haydar, her ekmek getirişinde senin karıyı elliyor! Hem de neresini?" Adam renkten renge girer, küfürler savurur, yatıştır yatıştırabilirsen. Bazen üçüncü bir ses devreye girer: "Yok vallahi elledığim falan yok, o kendi kaş göz ediyor, işve yapıyor." "Hayır hayır" diye bağırırım o saat daha yüksek sesle ve otoriter: "Bunlar gerçek değil. Bu senin kafanın içindeki bir oyun sadece. Kendi kendine yazdığın bir senaryo. Senin tek derdin ilaçlarını aksatmış olman." Senaryo mu! O nedir ve ne yazmışım acaba yollu bir karmaşa daha yaşanır zihinde. Herkesle onun anladığı dilde konuşmayı ben de beceremiyorum. Bazen böyle kitabi sözcüklerle veya filmlerden kaptığım kalıplarla konuştuğumda birtakım sorunlar yaşayabiliyorum. Yine de kimi kez benim sesimi doktorunun uzak telkinine veya Tanrı'sının paylamasına yorar, susar kişi. Ben devam ederim: "Nerede kalmış-

tık... Şu Amerikalılardan bahsediyorum..." Ama eğer yatıştıramadıysanız çatlağı, içerde ikili üçlü dörtlü bir curcuna kopar ki, tahammülü güçtür.

İşte böyleleriyle temas kurmanın onlar açısından ve benim açımdan birtakım başka sakıncaları çıkar. Kendilerini "Mesih", "mehdi", "peygamber" sanmaya başlarlar, daha önceden zaten o kanıdaysalar iyice cesaret bulup, unvan ve misyonlarını uluorta ilana kalkarlar. O çeşit birçok garip, benim ve türdeşlerim yüzünden akıl hastanesini boylamıştır, bahsettiğim kamuoyu yoklamasına benzer süreçte ve aralarından bazıları büyücü, cadı, cin, şeytan bilmem ne diye yakılmış, kazığa oturtulmuştur geçmiş dönemlerde. Bazen onları kurtarmaya çalışarak "Hayır yapmayın, kulaklarına biz fısıldadık" diye yargıçlarına, cellatlarına telkinde bulunduğumuzda gayretlerimiz hiç işe yaramamış, tam tersine bu bahsi geçenlerin dehşetini katlayarak daha acımasız hale gelmelerine yol açmıştır. Bunlar bire bir gerçektir.

Dünyada büyük çaplı bir sıçrama yaşanacak ama nerede, sorusunda kalmıştık. Sıçramanın başlayacağı ülkeyi seçmek önemli. Yoksa ilgisiz memleketlerde, gereksiz topluluklar içinde hiç hak etmeyen birtakım liderlerin peşinde epey bir zaman yitirme riski söz konusudur. Evrende hiçbir şey göründüğü gibi değildir. Beklenen lider tahmin edilenler arasından değil hiç beklenmeyenler içinden çıkar çoğun. Bir yerde on milyonları içine alan büyük bir kargaşa görür oraya yönelirsiniz, asıl dünyayı aleve verecek kıvılcımsa bambaşka bir yerdeki örneğin birkaç bin kişilik başka bir gruptan çakar.

Dünya'da kadim zamanlar olarak bilinen çağlarda hangi mucizelere tanıklık ediliyor, ne kentler lanetleniyor, ne kavimler kutsanıyorsa, başka deyişle insanlıkta ne kadar mühim ruhsal alt üst oluşlar yaşanıyorsa hep Orta Doğu'dan zuhur ediyordu. Büyük savaşların, büyük çatışmaların odağı bir küçücük hep o alandı. Ne nebiler, müjdeciler ortaya çıkmıştı, ki peygamberlerin neredeyse tamamı toplamı orta büyüklükte bir ülke kadar olan tek bir yörede kemale ermişti. Şimdi tabii o devirler değişti. Yine de bizden birileri gelmişse Dünya'ya, ilk oraya bakar, ne kadar görece ehemmiyet kaybetmiş olsa da bu bölge, gizli anahtarın izi her zaman ilk oradan sürülür. Ne var ki tüm bu izler son birkaç yüzyıldır hep aynı

yere varır. Başka bir bölgeye. Orası Amerika'dır, daha doğrusu Kuzey Amerika. Amerika Birleşik Devletleri denilen ülkedir.

Ben ve son iki çağda Dünya'ya uğrayan birkaç türdeşim, eni konu Hollywood filmleri müptelasıyız. Ne bu filmlerin neden kitlelerce bu kadar tutulduğunu kavrayabildik tam olarak şimdiye dek, ne de niye güzel bulunduklarını; ama dünyadaki insanın son halini en kısa zamanda kavrayabilmek için başvurduğumuz ilk kaynaktırlar.

Bu filmler tüm dünyayı, tastamam insanlığı Amerikalı yaparlar. Hoca Nasrettin diye biri gelmiş geçmiştir bu dünyadan, daha önce kıyametle ilgili bir sözüne gönderme yapmıştım, şakalarını severim, adama sormuşlar: "Dünyanın merkezi neresi?" "Bastığım noktadır" diye yanıtlamış. Amerikalılara göre Dünya'nın merkezi Amerika. Üstelik bunu cümle alem kabul ediyor. Ama tam olarak hangi nokta olduğunda iki tez çarpışıyor. Birileri New York derken, başka bazıları Hollywood Kaliforniya üstünde duruyor. Bana kalırsa ikincisi doğru. New York ve kimilerine göre Washington zahiri payitahtlardır. Hollywood ise asıl merkezdir. İnsanlığı yönlendirmekle ilgili hangi tez daha doğru sizce? Onları bir şekilde yönetirsin, ona göre de düşüncelerini mi şekillendirirsin; yoksa önce kafalarını dizayn eder sonra mı yönetirsin... Bazı kırılma noktalarında, kimi büyük çatışmalarda birincisi daha doğru, fakat normal zamanlar için -ki o zamanlar öbürlerinden daha fazla bir toplam tutar- ikincisi daha doğrudur.

Dünyayı biri mi kurtaracak, o filmlere göre muhakkak Amerikalıdır bu. Bir evrensel felaketten birileri mi kurtulacak, bunlar kesinlikle Amerikalılardır. Bir virüs mü kasıp kavuruyor ortalığı, çaresini bulacak Amerikalılardır. Evrene bir mesaj mı gönderilecek, onu yapan da Amerikalılardır. Birçok kez değişik kılıklarda uyarmışızdır onları. "Yahu, bu kadar da aleni yapmayın bu işi, azıcık gizleyin, biraz tevazulu senaryolar yazın, anlayacaklar." "Anlamazlar, takma kafanı baby" veya "Sen dert etme böylesi daha iyi gider meen!" gibi cevaplar almışızdır. Hakikaten anlamamıştır öteki milletler. Bu konuda girdiğimiz nice bahsi kaybetmiş, striptiz yapmak veya barbekü partisi vermek zorunda kalmışızdır, ne et ve kömür dumanı çekmişizdir ciğerlerimize ateş yellerken. Acayip bir yerdir Los

Angeles. Amerikalı baş kahramanın yanında bazılarının ırkçılık olmasın diye oraya koyulduklarını zannettikleri bir Çinli, bir Afrikalı, Japon veya Pakistanlı ya da Alman falan yan kahramanları da izleriz. Oysa mesaj verme kaygısından kaynaklanmaz bu, Dünya'yı yönetirken onlara yardımcılık eden başkalarını ve aynı zamanda onların nüfuz sahalarını temsil eder o karakterler.

Tüm Kötülüklerin Kaynağı İkide Bir Tanrı'yı Suçlayan İnsandır

23 Mart

"Kırmızı Halı" diye bir tetkik materyalinden de yararlanırız. Dünya sinemasının starları, özellikle dişi olanları, bu eski otokrasilerin kral yollarını simgeleyen geçitte bir süre süzülür, değişik çekici pozlar verirler birbirinden tuhaf ve açık saçık kıyafetler içinde. Bütün dünya da onları izler ayrıntı kaçırmamacasına. Çokları bu etkinliği eğlenceli, ışıltılı bir "show"dan ibaret sanır. Halbuki o kırmızı halı ve üstündeki objeler ve bunların türlü hareketleri insan denilen canlı türünün o yıl için planlanan renkli elektroensefalografisidir ve tuhaftır ki, hayat bahsi geçen materyalin gösterdiği şeye bire bir uyar her yıl, ne eksik ne fazla.

Kuşkusuz hemen aranızdan birileri "Vay yine mi komplo kuramı! Sıktı artık, yetmedi mi!" diyerek zekice tepkiler göstereceklerdir. Bilirler de akıllarına getirmezler ki komplo denen şey insan beyninin en yetkin işlevlerinden "biridir" demeyeceğim, en önemli işlevidir. Ben onun maymun hallerini bilirim. Şaka yapıyorum sanmayın, hayvanda ilk zeka kıvılcımları oluşur oluşmaz ortaya çıkan ilk şey aldatma, yalan, kıvırtma, entrika, komplodur. Karga yiyeceğini saklar yaprak altına, öteki karga da bizimki havalanır havalanmaz onu mideye indirmek için belli etmeden gözler. Daha uyanık olan bizimki ise bunu bilir, bazı noktalara saklıyormuş gibi yapar, hedef şaşırtır. Babasının sevgilisini taciz etmekte olan yeniyetme maymun, ortamda pederin gölgesini hisseder etmez sırtını dönüp sağa sola bakmaya, bambaşka bir işle ilgileniyormuş havasını yaratmaya çalışır. Bazen fark edilip enseye tokadı yer. Neyse, niyetimiz fırsattan yararlanıp biyolojik tarih öğretmek değildir.

Mevzu şu ki, en güzel, en ayrıntılı, en yoğun komplo kuramları da

Hollywood'da üretilir. Tüm dünya halkları bu birbirinden daha üstün deha ürünü yapıtları seyredip "Vay vay, ne güzel filmler yapıyor elin oğlu, bizde de buna benzer şeyler çekilmeye başladı" diyerek bir kez daha hayran kalakalırlar uygarlıklarına.

Komplo entrika bilmem ne... İnsana Tanrılardan geçmiştir desek bu da yalandır, buz gibi kuru iftiradır Allah'a. Bilumum çıfıtlıkların hepsi insandan çıkmadır, ne ki sahtekar yaratık durmadan suçu yaratıcısına atarak kendini aklamaya çalışır.

Neymiş, bakın, insanın ilk masallarında, ilk efsanelerindeki müfteriliğin profesyonelliğine dikkat buyurun, hisse çıkarın. Şöyle bir alıntı:

"Kronos'tan sonra Toprak Ana (Gaia) Kyklopları ve Hekatonkheir'leri doğurduğu halde, Uranos hepsini çıkar çıkmaz Gaia'nın karnına geri tıkmakta ve böylece onu inletmektedir. Gaia bir düzen kurar ve o düzeni oğlu Kronos eliyle gerçekleştirir. (...) Kronos ile ilgili iki efsane de Hesiodos'un Thegonia'sında anlatılmaktadır. Homeros destanlarında adı geçer. (...) Zeus efsanesinde iki kez görülen babanın oğluna baskı yapıp oğlunun ayaklanması ve babasını alt ederek egemenliğini elinden alması teması, hele doğan varlıkları yutmak gibi ilkel motiflerde Yunan mythosuna dışarıdan katılmış öğelerdir." Araya gireyim, "dışarıdan katılmış öğeler" ne manaya geliyor. Demek ki ta o zamandan birinin dosyalarını dışarıdan karıştırmak, virüsle, maille bozabilmek mümkündü, şimdi hâlâ bunlara komplo kuramı deniyor. Biz devam edelim: "Kronos'un, annesi Gaia tarafından eline verilen çelik tırpanla babası Uranos'un hayalarını kesmesi, tanrı kuşakları arasında yaşanılan çekişmenin ilk aşamasıdır."

Görüyor musunuz şu aşağılık oyunları, düzenleri, dedikoduları. Bunların Tanrı edimi olabileceğini ancak insan denen hilekar iddia edebilir. Tanrıların işi gücü yok birbirlerinin malzemelerini kesmeye çalışacak! İnsanoğlu bu, kendi uydurduğunu bile sonra yanlış hatırlar. Şimdi burada kim kimin şeysini kesiyor. Oğul babanınkini köpeklere yem etmiyor mu? Freud denen biri çıkıyor binlerce yıl sonra babanın oğlunu hadım edeceği üstüne devasa bir kuram inşa ediyor ve dünyadaki yüz binlerce akıllı, tahsilli insan da buna kapılıp gidiyor. Acaba büyük babanın yani Kronos'un bir gün intikam alacağı korkusundan kaynaklı bir yansıtmayla

mı karşı karşıyayız o ünlü teoride. Keşke öyle olsa, şu Kronos yeryü-züne inse ve cümlenizin takımlarını ellerinize verse. Kronos var mı yok mu, bahsine hiç girmeyeceğim, diyelim ki var, keşke öyle yapsa diyorum ama, adım kadar eminim hiç şeyinde değildir insanlığın şeyleri.

Bakın bir örnek daha şu muazzam insani gıybet hakkında. Süleyman'ın Meselleri diye bir insani kültür eseri mevcut kaynaklarım arasında. İsteyen girer bulur. Bu Meseller'in Beşinci Babında aynen şunlar yazar: "Zina eden kadının dudaklarından bal damlar / Ve sözleri daha yumuşaktır yağdan / Fakat sonu pelin otu kadar acı / İki ağızlı kılıç kadar keskindir / Ayakları ölüme gider / Adımları ölüler diyarına ulaşır." Bahsi geçen özdeyişler İsrail kralı Davud'un oğlu Süleyman'a aittir. Ne anlatmak istiyor Süleyman: Erkeklere diyor ki, aklınızı başınıza toplayın, yoksa zinacı, kötü kalpli bir kadın çıkar o aklı size yedirir. Neredeyse bütün kötülüklerin kaynağı baştan çıkaran o kadınlardır her çağda. Bu bakımdan namuslu kadınlarla evlenin (pek az rastlansa da-bunun sebebi de malumdur) adam gibi yaşayın.

Sözün özü şu: Kadınlar olmasa erkekler düzgün yaşayacak da, bir şekilde Tanrı onları da yaratmış erkeğe yardımcı olsun diye, öyle der kutsal kitaplar, böyle yardımcı düşman başına, her işe burnunu sokar, uçan kuşa karışır, erkek milleti onsuz bir dünyayı çekilmez bulur, lakin felaketidir bu yanılgı...

Zengin Hükümdarlar Hakkında En Eski Bozguncu İftiralar

24 Mart

İsrail Kralı Davud'un oğlu Süleyman "tehlikeli yılan olarak kadın"ların şerrinden nasıl korunacağını gösteriyor tavsiyeleriyle. Şimdi de böyle bir düzeni öngören böyle bir ulu kişi hakkında ortaya atılan iddialara bakın:

"Eski Ahit'te, Süleyman'ın öyküsü 1. Krallar kitabının ilk 11 bölümünde ve 2. Tarihler kitabının ilk 9 bölümünde anlatılır. Kral Süleyman firavunun kızının yanı sıra Moavlı, Ammonlu, Edomlu, Saydalı ve Hititli birçok yabancı kadın sevdi. Bu kadınlar Rab'bin İsrail halkına, 'Ne siz onların arasına girin, ne de onlar sizin aranıza girsinler; çünkü onlar kesinlikle sizi kendi ilahlarının ardınca yürümek üzere saptıracaklardır' dediği ulus-

lardandı. Buna karşın, Süleyman onlara sevgiyle bağlandı. Süleyman'ın kral kızlarından yedi yüz karısı ve üç yüz cariyesi vardı. Karıları onu, yolundan saptırdılar. Süleyman yaşlandıkça, karıları onu başka ilahların ardınca yürümek üzere saptırdılar. Böylece Süleyman bütün yüreğini Tanrısı Rab'be adayan babası Davut gibi yaşamadı. Saydalılar'ın tanrıçası Aştoret ve Ammonlular'ın iğrenç ilahı Molek'e taptı. Böylece Rab'bin gözünde kötü olanı yaptı, Rab'bin yolunda yürüyen babası Davut gibi tam anlamıyla Rab'bi izlemedi. Yeruşalim'in doğusundaki tepede Moavlılar'ın iğrenç ilahı Kemoş'a ve Ammonlular'ın iğrenç ilahı Molek'e tapmak için bir yer yaptırdı. İlahlarına buhur yakıp kurban kesen bütün yabancı karıları için de aynı şeyleri yaptı."

Eski Ahit'te (Musevilere göre son Ahit) yazıyorsa bunlar, Tanrı kelamı olduklarını ve tartışma götürmeyeceklerini pek açık kabul etmek gerekmez mi? Kazın ayağı öyle değil. Bunların Tanrı iletisi olmadığı besbelli, insanlar bir ara uydurup dosyaların içine sokmuşlar. Nitekim sonraki büyük kutsal kitapta Süleyman'ın itibarı büyük ölçüde iade ediliyor.

Ondan sonra gelin dünyayı komplolarla idare etmiyorlar deyin. İnsanın kendi başlı başına bir komplo. Dünyaya komplo. "İğrenç Tanrı Molek.. İğrenç Tanrı Molek" diye geçiyor metinde ikide bir. Adamların Tanrı'sına niye hakaret edip duruyorsun, bu her şeye sığar, medeniyetler ittifakına sığar mı? Hadi sığdı diyelim, çağın en yüce değeri çok kültürlülüğe saygıyla bağdaşır mı? Yapmayın. Bu arada bu İsrail oğullarının komplo yaratmadaki becerisine de dikkatinizi çekip geçeyim, Hollywood senaryolarının çoğunun da onlardan kaynaklandığını bir arada hatırlatayım ve sonra bu konuya tekrar temas edeceğimi bir not olarak araya sıkıştırayım.

Bir de şunu ilave edeyim ki, kimmiş şu "iğrenç Molek" diye internetten baktığımda bir içim su Polonyalı bir sarışının resimleriyle karşılaşmaz mıyım? O mu iğrenç! Herkes aynaya baksın. Magda Molek. Belki başka bir Molek daha vardır, bunlarla mı uğraşacağım!

Yani şimdi bu komplo meselesine nereden geldim. Amerikalılardan. İlk oradan mı başlasam sorusundan. Bu işte bir yanlış yönlendirme sezip başka yerlere göz gezdirmeye karar verdim. Tekrar komplo meselesine

dönecek olursam, sizi de sıktım galiba biraz ama, son bir şey ilave etmeliyim: Dünya'da altmışlı yetmişli yıllarda bir moda heyecan yayılmıştı entelektüeller arasında, solcular arasında. İlla da emperyalizme karşı olacağız! Onun en kuvvetli koç başı hangisi? Amerika. Amerika'ya karşı olacağız. Amerika şöyle işgal ediyor, böyle sömürgeleştiriyor, yok gizli sömürgecilik, yok yarı sömürgecilik, suni denge... Şurada şu kadar on bin masumu yaktı, burada bu kadar yüz bin halkı doğradı... Ağızlarda hep bu laflar dolanırdı. Şimdi uyandı artık okumuşlar. Her şey, her değer Amerika'ya karşı olmak mı? Amerika demokrasi getiriyorsa buna ayak mı direyeceğiz, sorusunu sorma cesareti geldi. Amerika bir halka, millete özgürlük veriyorsa, onun savaşçılarını himaye ediyorsa buna baş mı kaldıracağız, taş mı koyacağız. Kimin yaptığına değil, ne yaptığına bakalım. Olumlu şeyleri destekliyorsa Amerika ve ötekiler, Almanya, İngiltere, Japonya vb. bunlar destekledikleri çevrelerin o olumluluklarını gölgelemez. Her şey elbette komplodan ibaret değil. Büyük komplolar yürütüldüğü tabii ki doğru, tamam da komplonun bizim yararımıza olup olmadığına bakmak lazım asıl. İnsanlar açısından söylüyorum.

Böylesi tutumları daha yapıcı, daha akıllıca bulduğumu ifade etmeliyim. İnsanlığın bu noktaya gelişini bir ilerleme sayıyorum. Çünkü yineleme gereği duyuyorum, benim için sıçramalar önemlidir, dönüşümler önemlidir, işte önemli olduğu kadar, onu da abartmayayım. Bende haklı haksız, iyi kötü, ahlaklı ahlaksız, sevgili sevgisiz gibi kavramlar yoktur. Öldürsün, bir şey güçse eğer, dönüşüm sağlıyorsa, ne kadar öldürürse öldürsün. Mesela bir yere yol yapacaksınız, toprağı açıyorsunuz, o ara milyon tane karınca, yüzlerce kaplumbağa, bir o kadar yılan ve birtakım mahlukat ölüyor, tüm bunlara acırsanız ilerleme durmaz mı? İnsan da böyle. Demokrasiyi sindiremiyorsa ölecek. Özgürlük istiyorsa vereceksiniz, şimdi burada artık kim onu destekliyor, kaç kişi ölmüş, kimler ölmüş, kimler niye ve nasıl öldürülmüş, bunların hesabını yapmayacaksınız. Güç demek haklılık demektir ve evrenin yasası da hep böyle işler. Güçlü olan bazen barışı öne çıkarır öldürür, bazen savaşı öne çıkarır öldürür, çoğu kez bu ikisini aynı anda birlikte yapar. İtirazla kim ne kazanmış, ama o gücün suyuna giderseniz kimi yararlar sağlarsınız, insanlıksa topye-

kun aşama kaydeder. O nedenle Amerikalıları sevmediğim sanılmasın, nesnellikten makineye dönmüş dimağımda olabildiğince bir sempati bulunmaktadır o güçlü yapılanmaya karşı.

Ve aniden, bunları kafamda tarttığım saniyede Türkiye'ye odaklandım. Evet, birdenbire. O an sezdim. Fitil nereden ateşlenecekti? Türkiye'den mi? ABD'de ortaya konulmayacaksa nerede patlak verecekti büyük kıpraşma. Güney Amerika mı? Oradaki popüler sola yönelim mi? Çin miydi yoksa saklı gizemin fışkıracağı nokta yeniden? Dev bir hortum gibi tüm verileri çektim oralardan, notlar düştü zihnime. Aktaracağım. Ama şimdilik kalsın biraz dedim sonra, yine bir şey çıkacaksa tarih tekerrürdür, Ortadoğu gene Mesih'e yurtluk edebilecektir.

Büyük Dönüşüm Yoksa Türkiye'den mi Başlayacaktı?

25 Mart

Arap Baharı! Dünyada az çok kafası çalışan bütün siyasilerin merak mihrakı. On yıllardır uyuşukluk içinde siftinen, iktidarlara yüzde doksan oranında körü körüne destek sunan kitleler birkaç ay içinde ölümü göze alarak başkaldırmıştı. Hem de ölümü göze alabilecek derecede bir sefalet içinde yüzmezlerken. O coğrafyadan umutlar yeşeriyordu, akla gelen gelmeyen ne kadar yazar varsa bir şeyler karalıyordu bu tuhaf çalkantı üstüne. Benim de dikkatimi bir hayli dağıtmadı değil. Sonra ampul yandı: Türkiye.

Aynı anda çakan üç şimşek küçük çaplı bir yıldırım suretinde aynı merkeze vurdu. Türkiye miydi izini sürdüğüm gizli devrimin yatağı? Neden olmasın? Bütün kuşkular aynı memleketi gösteriyordu. Özellikle üç güçlü şüphe.

Biri şu: Ahlaktan ve maneviyattan ne kadar çok söz ediliyorsa o kavmi mercek altına alacaksın ilkin. Orası ahlak ve maneviyatın dibe vurduğu memlekettir, bir sıçrama umulacaksa dipten güç alınan yerden ummak en mantıklısıdır. Bu nasıl kozmik bilinç, sen de mi bilmiyorsun, sadece tahmin edebiliyorsun, demeyin; ben her şeyi bilirim de insan denen o saçma sapan varlık, değil en parlak bilim insanlarını, bunların milyonlarcasının sahip olduğu zekanın daha üstünde gezinen beni bile yanıltabilir,

nitekim yanıltmıştır kaç kere. Onu da insanın muazzam potansiyeline yoralım. Üstelik böyle şeyler duymak hoşlarına gider, motive eder toplulukları.

"Olağan Şüpheliler" adlı bir filme göz atmıştım yıllar önce. Birçoğunuz bilir, iyi bir komplo filmidir. Orada "Keyser Söze" adında muamma bir şahsiyetten bahsedilir. Korkunç kıyıcı, muazzam etki alanı yaratmış, her deliğe gizli kollarını uzatabilen mafya lideri. Adını duymak bile paniğe uğratır değme yeraltı haydutlarını, profesyonel katilleri... Film bu adamın kim olduğu, kim olabileceği üstünde yoğunlaşır. Türk Alman melezi müthiş zeki bir gizemli canavar. Bu adamın gerçekte var olup olmadığı, var ise bize gösterilen şüpheliler arasından hangisi çıkabileceği sorusuna dikkati çekilir izleyicinin. Sonunda anlaşılır, bu mit şef kim midir? Zavallı, sakat bir ikinci sınıf dolandırıcı. Kayser Söze dehşet verici bir efsanedir efsane olmasına, fakat kendini bu hastalık sekelli, silik kişi kılığında gizlemektedir.

Yazarlıkta vasat yetenekte, konuştuğunda ne dediği anlaşılmayan, kafası karışık havada bir yazarın, dünyaca ünlü aranan bir romancıya başkalaşım geçirmesi, çok önceleri bir uyarı ışığı yanıp söndürmeye başlamıştı anlağımda. Bir de bu adama Nobel ödülü verilmesi! Kayser Söze değil ama, daha da büyüğü, tüm bölgenin gerçek gizli şefi o muydu yoksa? Üslubumdan ve alçakgönüllü havamdan beni büsbütün Karamürsel sepeti sanmanızı istemem. Sizlere daha iyi hitap edebilmek bakımından yerel dil kullanıyorum, mamafih bu sepetin hikayesini çoğunuz bilmiyorsunuzdur. Neyse, uzatmayayım, devamla: Saniyenin binde biri sürede bir şeyi test etme yeteneğim doğallıkla işleyen karakterimdir. Söz konusu kişinin gizli şef falan olmadığına anında uyandım, ama başka bir şeyi kavradım aynı dakikada. Önemli şef bir yazar değildi ama, Dünya'da Türkiye çok önemliydi ve bu olay Türkiye üstünde yürüyen, yürütülecek beyin mühendisliği uygulamalarının bir parçasıydı. Başka deyişle tekrarlamak istiyorum, Önemli olan A şahsı B şahsı değil, tüm bir İslam coğrafyası, Balkanlar, Ortadoğu ve Türkiye'ydi, Türkiye merkez seçilmişti.

Üçüncü hassas belirtiye gelince. O da nereden çıktı diye şaşıracaksınız, lakin futbolda şike hadiseleri noktayı koymama yol açtı. Bir şeyler

oldu, o bir şeyleri yapanlar sonradan nedamet getirdi, fakat Türkiye'de çok geniş çaplı bir futbol skandalı patladı. Şampiyonluğu kaybeden bazı takımların yöneticileri, taraftarları, birtakım gazeteciler, oldu olası şike yapıldığından dem vurur, hatta bu konuda üstü örtülemeyecek bazı belgeler de sunarlardı zaman zaman kamuoyuna. Kazanan takım taraftarları da, "Hadi canım, kıskançlar, rezil rüsva adamlar, iftira atıyorsunuz..." şeklinde karşı hamleyle durumu savuşturur veya "Yaptık, yine yaparız, ispat etmeyenin..." yollu makaralara sararlardı. Ama bunlar konuşula dursun dev bir endüstri, tümüyle yalana dayalı bir şaklabanlık festivali sürüp giderdi çağ boyu. 2011 yazında ortaya konan operasyon ise o güne kadar ortaya konan belgelerin en az on misli belge, bilgi, tanıklığa dayanıyordu. Bir süre sonra operasyon emri verenler bundan pişmanlık duydular ama, ok yaydan çıkmıştı. Birçok kişi apaçık şikeden mahkum oldu. Fakat öyle kör kör gözüm parmağına kaba şekilde kapatıldı ki rezalet, insanların şaşırma organları bile büzülüp kaldı, kangren olmuş çük gibi düştü. Şikeye bulaşan kulüplerden birinin başkanını tayin eder gibi federasyon başkanı yapıverdiler. Bu başkan da "Şike, sonuçları etkilememiştir" şeklinde benim kuvvetliden yana aklımı bile isyan ettiren akıllara zarar bir karar çıkardı.

Sonra mı ne oldu. Platini denen bir şahıs oturmaktaydı Avrupa'daki futbol holdinglerinin başında. Bu şahsın dayandığı, ikide bir tekrarladığı iki ilke yüz tonluk demir kazık kadar kaviydi. Bir: Futbola siyasi etki yapılmasına izin verilmez. İki: Şikeye tolerans sıfırdır. Bu şahıs adı geçen ülkenin başında bulunan Paditör isimli beyle konuştu. Ve her şey hiçbir şey olmamış gibi yürümeye devam etti. İtalya'da bile en büyük kulüpler bu nedenle küme düşürülmüştü. Ama Dünya'nın gücü Türkiye'ye yetmemişti. Demek ki Türkiye çok önemli bir ülkeydi. Dünya'nın liderleri Paditör'den korkmuştu. Demek ki aradığım kişi pekala bu Paditör olabilirdi.

Başka yere bakmadım o saniyeden sonra. Doğrudan Türkiye'ye konuşlandım.

Öteki yerlerde cidden fazla bir numara yoktu. Aklınızda kalmasın, hızlıca üstünden geçeyim ki, geriye dönüşler yaşamayın. Siz de beklenen şeyi beklenen kişi veya kişileri ortaya çıkaracak topraklara, şehirlere,

evlere, topluluklara, hareketlere odaklanabilin.

Arap Baharı Şişirme, Chavez de Hikaye!

26 Mart

Güney ve Orta Amerika demiştik öyle değil mi. Chavez diye bir önder peydahlandı mesela orada. Söyledikleri öyle düz ve açık ki! Öyle göstere göstere başarıları, öyle apaçık doğruları meydanda ki! Tabii kendince. Bu işte bir iş var diye düşünüyor insan, insan bile bundan şüphe ediyorsa ben kanabilir miyim! Bir polisiye roman düşünün. Daha birinci sayfasında "Katil falanca kişidir" diye yazıyor. İşkillenmez misiniz? İşkillenmediğinizi düşünün, daha kötü. O cümleden sonra bir satır okumazsınız bir daha. İşin bütün büyüsü uçar. Nitekim dünyadaki solcuların büyük bölümü bu adamı seviyor, ama bir şey dedi mi çoğu inanmıyor. Amerika dünya halklarının en büyük düşmanıymış. Bakın siz! Kaddafi'nin yanında yer almak gerekmiş, Esad'ı desteklemek lazımmış. O destekledi diye niye sevsin diktatörleri özgürlükçü solcular. Kimseyi kandırmak kolay değil artık. Avrupa'nın sosyalistlerini bile ikna edemiyorsan bu nasıl dünya devrimciliği.

Japonlar mı acaba? Kendi çaplarındaki endüstriyel zekalarına hayranım. Bilgisayar teknolojileri, elektronik dehaları, görüntüleme yöntemleri... İnsandan ayırt edilmez insan yapılacaksa ilk adayım kendileri, zaten bir bakıma öyleler. Bir şaka dönüyor ki alemde, galiba doğru, memleketleri o nüfusu kaldırmayacağından sırayla bunların yarısı dışarılarda dolaşıyor. Niye bu merak, neden her şeyin fotoğrafını çekerler. Evlerindeki ekranlardan istedikleri saniye dünyanın her yerini izleyebilirler oysaki. Bizatihi kendileri birer makine mi, o sayede mi görebiliyorlar her şeyi. Öyle değil elbet, anlattıklarım sıkmasın sizleri diye şaka yapmaya çalışıyorum. Nasıl şaka yapılacağını da çok iyi biliyorum. Tüm ruhsal, bilişsel ayrıntılarınızın en ufak reseptörlerinize dek ayırtındayım. Dozunu biraz fazla kaçırsam güldürerek öldürmekten korkarım.

Çinliler? Kutsal kitaplarda bahsi geçen, şu dünyayı ele geçirecek şeytani kalabalık, ta kendileri mi yoksa? Yecüc ve Mecüc denilen varlıklar... Bunlar Türkler de olabilir. Sayıları biraz daha düşük, ama şeytanilikleri

ötekilerden yüksek. Zaten Türkiye'yi seçmememin bir dördüncü nedeni varsa, işte o kuşku. Çinlilerden her şey beklenir. Amerikalılar, İngilizler, en çok elli altmış yıllık dünya planları yaparken, bunların çok uzun zamandır beş yüz yıllık planlar kurdukları söyleniyor. Sosyalizmi kuracağız diye dünyayı uyutup devasa bir kapitalizm inşa etmeleri sanırım o planın ilk aşaması. Yine de eğer dünyada bir şeyler gerçekleşecekse, Çin felsefesinde olduğu gibi yüz yıllık sabır bana bile uymaz. Azıcık da hız gerek. Biraz göçebe ruhu, az sonradan görme şehirli zibidiliği, dizginsiz bir aç gözlülük, bunu telafi edecek bir geleneksel felsefenin zayıflığı. Tüm bu işaret ve ön koşullar da Türkiye'yi gösteriyor. Yine de ilave etmeliyim: Amerikalıların bir korktuğu Ruslarsa ötekisi Çinliler. Daha çok da Çinliler. Derin ve sızlayan bir endişe bu. Amerikalılar boşuna korkmazlar. Onu da hesap etmek gerekiyor.

Arap Baharı'na da bir dokunmakta yarar var. O harekete yakıştırılan isimler bile hayli karmaşık, manipülatif, şaibeli anlamlar çağrıştırıyor. Araplar ona Thawra diyorlar, yani devrim. Amerikalı isim babalarıysa devrim sözcüğünü sakıncalı bulmuş olmalılar ki "spring" demişler ta baştan. Arap devrim yapmamalı gene, yapsa yapsa bahar yaşayabilir. Bunun sıçrama, fırlama gibi anlamları da mevcut İngilizcede. Biraz daha solcu Araplar onları yakıştırabilirler kalkışmalarına. Yine de bir şey fazlasıyla bambaşka bir yerden yönlendiriliyorsa, kıpırdanmanın yaşandığı yere değil idare edildiği yere bakmayı tercih ederim. Bahar aynı zamanda baharat anlamına geliyor Türkçede. Baharat denince bin bir çeşidi var. Her birinin seveni bulunur sevmeyeni çıkar. Baharat fazla katıldı mı bir yiyeceğe sonrasında teri kokuludur. Üstelik işkillendirir aş işinden anlayanı. Bir yiyecek kokmaya, çürümeye yüz tuttu mu onu gizlemek için basılır baharat. Arap baharından kötü kokular geliyor. Kötüden tek kastım oradan bir şey çıkmayacağıdır, yanlış anlamayın.

KISIM – II

İnsan, Yiyen İçen Bir Varlıktır

27 Mart

Dünya'da birkaç muhbirim var. Bilgi veren demeliyim. Muhbir pejoratif, yani kötü anlamlı kullanılır dilinizde. O birkaç bilgi kaynağımla rahat rahat iletişim kurabilirim. Bölgeye yakın, gizlemeye ne gerek, tam da Türkiye'de böyle bir haber kaynağım yaşamakta.

Ama onunla teması az erteledim, şöyle bir hava koklayayım dedim, genel olarak. Bunun en kolay ve en verimli yolu da medyayı takip etmek. Medya insan kalbinin aynasıdır. Hatta daha ileri gidebilirim, medya insan bilincinin yoğunlaşmış halidir.

Medya denince de en önde reklamlar gelir. Sadece reklamlarına bakarak bir toplumu anlamak mümkün, hem de derinlemesine. Reklamlarla bir halk, bütün bilinçaltını, üstünü, yanını, yanağını sergiler. Örneğin en çok reklam ne üstüne? Yeme içme üstüne. Demek insan her şeyden önce yiyen içen bir varlıktır. O ontolojik temel sorunsalına, yaşamının manası sorunsalına bir yanıt bulmuştur çoktan: Doymak. Doymanın çok çok ötesinde doymaktan keyif almak.

Kaliteli, enfes yiyecekler hazırlayıp yemek insanlık kültürünün bir üst aşaması. Hayvanlarda gusto yoktur mesela. Laf aramıza, bunu yaygınlaştırmayın, bal gibi vardır. Ve yine laf aramızda bir bakıma daha gelişmiştir hayvansı gurmelik. Verin bir kargaya ekmek, hazır mama, ceviz, peynir. Tercih sırasını sondan başa yapacaktır sekmeden. Üstelik etin içine falan iyice karıştırıp tadını gizlemedikçe bir hayvana zehir yediremezsiniz. Kendine yaramayacak şeylerin bir koklayıp yanından geçecektir.

Reklamlarda birinci sıra yiyecek içecekse ikinci sırayı iletişimle ilgili ayartılar alır. Sonra banka övgüleri. Demek ki insanlar bu üç şeye değer verirler en çok: Yemek-içmek, konuşmak ve bunları yaparken de para alış verişinde bulunmak. Bu sonuncuyu bankalar düzenlemektedir.

Reklamlar, reklamcılık insan kültürünün en açık, en dürüst yüzüdür. Mesela öteki programlara bakıyorum. Haberler, tartışma toplantıları, diziler, filmler. Bunların hepsinden daha dürüsttür reklamlar. Oralarda ciddi bir havada ve nesnel olma iddiasıyla bir sürü şey söylenir. Biliyorum ki bunların yüzde ellisinden fazlası yalandır. Dahası oradaki şahısların çok büyük bölümü, erkek kadın, genç yaşlı bir şeyler pazarlamaktadır. Bir şeyleri aslında olmadığı gibi sunmaktadır. Bir görüşü, bir topluluğu, bir siyasi partiyi, her şeyden önce kendilerini.

Oysa reklamda mesaj nettir, niyet açıktır: Benim malımı al. Bu kadar basit. Niye lafı dolandırıp, bir yığın ahlaki değer üstünden, bir dizi bilimsel, yöntemsel, siyasi vb. kural üstünden tek amacının pazarlama olduğunu, her şeyden önce kendi kendini takdim etmek olduğunu dobra dobra söylemiyorsun. Oysa bu örtülü yalanlar reklamlardakinden de öldürücüdür çoğu kez.

Medya, gelirlerinin yüzde doksanına yakınını reklamlardan sağlar. Medya denilen şey reklamcılıktır. Öteki tüm programlar çerezdir. Çerezlerin önemini yadsıyor değilim. O çerezler, yani tarafsızmış gibi gösterilen öteki programlar halkın aklını daha çok çeler. Çünkü reklam reklamdır. Kişi bir zımbırtıya tav olursa gider onu alır, etki bununla sınırlıdır. Öteki programlar ise hem reklam almak içindir, eğlence programları, maçlar da bunun içindir. Aynı zamanda reklamlar da eğlence içindir, maçlar içindir. Hepsi bütüne katılmak zorundadır. Hem de bir şeylerin reklam adı dışına taşarak reklamını yapmaktadır.

Halka Yalan Söylemek Erdemdir, Sanattır

28 Mart

Hızla veri tarıyorum. Baktım bir gazetenin sloganı: Halka Yalan Söylemek Suçtur! Öyle şey mi olur. Halka yalan söylemek bir erdemdir, bir sanattır, bir estetiktir. Halkın yalana ihtiyacı var. Tüm yaşamlarındaki o

büyük yalanı, kandırmacayı onlara güzel dahası muhteşem bir şeymiş gibi gösterecek bilişsel mekanizmalara ihtiyaç duyuyor cemiyetler. Halka yalan söylemek bir hizmettir. Sen söylemeyeceksin, ben söylemeyeceğim, kim söyleyecek! Bu sorumluluğu herkes üstünden atsa, öbürüne bıraksa, toplumun halini düşünebiliyor musunuz! Böyle sorumsuzluk, vurdumduymazlık olabilir mi? Herkes hiç değilse kendi evinin yalanını söyleyecek. Halka yalan söylemekte tatlı bir rekabete girmek... Toplumları gönendiren, yükselten bu tür kültürel faaliyetlerdir.

Toplum birbiriyle sürekli iletişim halinde olmalıdır. Uzak iletişim bunun en iyi yoludur. Cep telefonlarıyla, bilgisayarlarla sürekli konuşmalı, birbirine kısa kısa mesajlar vermelidir. Daha önce tweet konusunu açtığımda bunu yerdiğim sanılmasın. Ben sadece benim düşünce düzeneğimle normal insanın düşünce düzeneği arasındaki farkı belirtmeye binaen konuya değinmiştim. Tabii ki insanlar sürekli mesajlaşmalıdır. Karşında duran insanla ne kadar neyi konuşacaksın. Kafede, sokakta, maçta, metroda yanında dikilen, suratına bön bön bakan herhangi bir şahısla ne kadar duygu ve düşünce alışverişine girebilirsin? Bunun yerine sevdiklerinle sürekli teması koparmayacaksın. Temas koptuğu an kendini koyun ağılında kalmış bir keçi gibi yalnız hissetmez misin?

O yüzden halk durmadan teşvik edilmektedir daha fazla iletişim içinde bulunmaya. Kafalarında anlayamadığım bir esprinin gereği olarak anten benzeri çıkıntılar taşıyan koca popolu sevimli kız çocukları bir reklamda cep telefonuyla iletişim kurma hizmetinin ne denli ulvi bir görev olduğunu halka anlatmaktadır. Çocuklar bebekliklerinden itibaren telefon, bilgisayar, tablet (elektronik) ve tablet (ilaç) almaya özendirilmektedir. Bu insanlığın geleceği için muazzam bir olanaktır.

Aynı anda başka bir şeyi daha gördüm ki, reklamlarda çocuklar yoğun biçimde istihdam edilmekte. Bu da çocuk neslinin geleceğin garantisi olmak bakımından toplumsal yaşama erken uyum sağlamasını beraberinde getirmekte. Veya bu amaçlanmakta. İstihdam istismardan farklı bir sözcüktür. Özellikle şeker, bisküvi, bin bir çeşit paketli renkli ambalajlı besin maddelerini kapmak için nasıl sevimli oyunlar ettikleri izleniyor bu yumurcakların, ki bazen bir büyüğü bile uyutup elindekini mideye indi-

rebiliyorlar. Ne kadar naif oluyor şu reklamlar, ne masum, yiyecek için birbirlerini öldürmüyorlar mesela. En azından reklamcılıkta yasak böyle özendirmeler. Gerçek hayat öyle midir ya, bir paralı asker yüz dolar aylık için tüm köy halkını kurşunlarla paramparça edebiliyor.

Başka bazı reklamlarda bankaların ne derece yardımsever oldukları sergilenmekte. Tüm medyayı taradığımda bankalar aleyhine pek az ifade, haber, yoruma rastladım ki, reklamlarla gerçek demek ki büyük oranda uyuşmakta.

Bir küçük çikolata parçasıyla değişik tuhaf mekanlarda son derece sevimli pozlar veren yarı çıplak bir yakışıklı genç erkeğin tavırları bana hayli kadınsı geldi. Çocuk, bir yandan da maço denilen tarzdaki veri kalıplarıma uyduğuna göre, demek ki ürünü alanlar kadınlar. Bu küçücük çikolata cipsiyle o erkeğe sahip olabilecekleri yönünde beyinlerinde bir kısa devre yaratılıyor olmasa, bu atraksiyona başvurulmazdı. Reklamcılar bu türün en zeki kesimlerinden seçilir. İnsan şeytana pabucunu ters giydirir, buradaki kelime oyununu kaptınız mı? Anladınız siz onu, şeytanın ayağı zaten terstir, demek ki insan ona pabucunu dosdoğru giydirmektedir, ona açıkça hizmet etmektedir.

Ve yine sadece reklamlarda değil, hemen tüm programlarda yoğun bir seks motivasyonu. İnsanlık kadar akli uyum yeteneği gelişmiş bir canlıya evrende pek az yerde rastlıyoruz. Bir yandan seksi bu denli sıkı yasaklama, bir yandan her dakika her saniye her yerden kışkırtma. Başka bir canlı olsa birkaç gün içinde akli dengesini tümüyle yitirirdi. Ama bu aynı andaki, birbirinin tam tersi çifte emirlere, taş gibi dayanıyor insan.

İnsanlığın Özünü Reklamlarla Kavrıyorum

29 Mart

Hayat demek en fazla cinsel doyum demektir, bulduğunu kaçırmayacaksın! Bu hayvansı bir güdüdür, aşk olmadan seks olmaz, hatta seks hiç olmasa daha iyi. Evlen, öyle yap ne yapacaksan. Evliliğe ne gerek, özgürlüğü kısıtlar. Ye, ne bulursan ye, ne görürsen iç! Böyle yaparsan sağlığını kaybedersin. Tutacaksın kendini. Üstelik şişmanlarsın. Şişmanlık iğrençtir, kızlar da bakmaz sana. Ama şu hamburgeri de kaçırma. Kola iç günde

iki litre. Spor yap, egzersiz yap. Yorma kendini, taksi tut, asansöre bin, yürüyen merdivenler yürüsün senin yerine..

Çifte mesaj insanlar arasındaki iletişimin tam temelinde yarıklar açıyor, ama bu canlı formu, bir ayağı uçurumun bir kenarında, ötekisi kopmuş gitmekte olan öteki kenarında, yine de düşmemeyi başarıyor. Erdem zenginlik değildir, bilgeliktir. Bunu vaaz edip duruyor tam altı bin yıldır birileri. Büyük çoğunluksa öyle şeyleri hiç mi hiç takmıyor. Mutluluk zenginliktir. Dünya o tarafa dönüyor. Kişi kendini övmemeli. Kendi yaptığından abartılı şekilde bahsetmemeli. Hatta bilen bilir, hiç bahsetmemeli. Birileri hâlâ okullarda, ailelerde çocuklara böyle şeyler söylüyor. Altı bin yıldır. Usanmadan. Bunları söyleyenler çocuklarını sınav yarışlarına sokuyor, alışveriş merkezlerinde kuşandırıyor, kıtlıktan çıkmışçasına tıkındırıyor. İnsanlık buna rağmen delirmiyor. Nasıl? Çok yüce bir denge tutturduklarından. Onları tutan, denetleyen, erdem denilen şeyi öğreten her şeyi bir yandan alabildiğine yüceltiyor, öte yandan ona tamamen bir akıl hastalığı gözüyle bakıyor.

İnsanlığın başlıca sorunlarını reklamlar vasıtasıyla kavrayabildim. Temel evrensel problemlerden biri hassas dişler konusu. Dişlerin kamaşması. Bu doğrultuda yoğun bir ürün geliştirme programı yürütüldüğü anlaşılıyor. Halı temizliği, tuvalet temizliği çok çok önemli. Tek bir bakteri kalmamalı. İnsanlığı bitirecek, köklerini kurutacak, o masum bebeleri, yavruları kıracak olan halıların diplerine, klozet kenarlarına yapışmış bakteriler, minnacık böcekler, mantarlar. İnsan kimyasalları bulmuş, kimyasal uygarlık da insanı... Güzel bir uyum sergileniyor.

Bir yığın araç gereç reklamı. Buzdolapları, çamaşır makineleri, klimalar... Hepsi çevre dostu. Çamaşır makineleri çocuklaşmışlar, yemyeşil kırlarda koşturuyor, klimalar uçurtma olmuş iklimi koruyor. Arabalar... Hepsi birbirinden güvenli.

Reklamcılık insanlığın en dürüst yüzü. Geçmişte daha dürüstmüş. "Falanca sigarası, Doktorlar onu seçer..." "Kokain Tablet... Ağrılarınıza bire bir" gibi mottolar görülebiliyormuş. Şu vicdan denilen sapkın organın birleşmiş şekli olan kamu vicdanı isimli hilkat garibesi yüzünden böyle şeylere sansür gelmeye başlamış. Yine de reklamlar içtenliğini korumayı,

hatta bu doğrultuda yepyeni açılımlar geliştirmeyi başarmış. Şimdi sadece karşı reklam yasak. Yani birbirinin malını alenen kötülemek.

Yine ilerde, örneğin dürüstlükte, yeni boyut şöyle reklamlar görüleceğini öngörüyorum: Otomobilimizin bu modeli öncekinden en az yüzde yirmi daha güvenlidir. Önceki modelimiz bir yıl içinde on altı bin ölüme yol açmışken bu modelimizle sadece on dört bin iki yüz kişi hayatını kaybetti.

Toplumun saygın isimleri, en çok sevilen cana yakın starları reklamlarda halkı eğitiyor. Başlı başına bir kamu hizmeti. Herhangi bir dizideki herhangi bir kadın veya erkek oyuncu için "Ya, bak şu kadın fena oynamıyor" "Veya bu çocuk yetenekli galiba" demeye kalmıyor, yıldız adayının hemen bir klibi çekiliyor, söz konusu değer en az kendisi kadar değerli herhangi bir şeyin halka ulaşmasında sorumluluk üstleniyor.

Ben yine de bir lastik reklamı için dağda bayırda yalın ayak başı kabak koşturan tiplerin esprisini kavrayamadım. Buradaki mesaj insanın henüz vakıf olamadığım kimi içgüdülerini okşuyor sanırım.

Bir de Mehmet Öz adı taşıyan harika bir doktordan söz etmeli. Öteki doktorlar kusura bakmasın, Karadeniz bölgesindeki insanların, "Hamsi ayrı, tüm öteki balıklar ayrıdır, hamsi balık değildir" demeleri gibi bu adam da farklı bir doktor. Tüm ötekiler doktor, Öz ayrı bir doktor. Ünü boşuna Amerika'dan istila etmiyor. Amerikan halkı elbette çok daha zekidir öteki halklara göre. Irkçılık yaptığımı düşünmeyin, her ırkın her milletin potansiyel zekası eşittir üç aşağı beş yukarı, fakat eğitim ve kültür halihazırda mevcut zekayı değiştirir. Mehmet Öz de Amerikan kültürünün en sevimli haris yanlarını kapmış besbelli. Bu adamın televizyonla girdiği eve bir daha güneş girmez.

Reklam bahsini uzattım. Burada kesiyorum. Sadece sizi sıkmaktan korkumdan değil. Eni konu etkilenmeye başladım. Nesnelliğim ki en güçlü yönümdür ve bu reklamlar ki galiba daha güçlü çıktılar, beni ayartmaya başladılar. Üstüme yağan veri bombardımanı öyle yoğun ki, ben bile yeri geliyor aldanabiliyorum. O yüzden reklam ve insanlık kültürüyle ilgili az önce saydıklarımı sadece bir izlenim olarak alımlayın, daha kesin yorumlara şimdilik varmayın.

Reklamlardan sonra sıra ciddi programlara geldi. Dünya gündemi yoğun. Evrenden akan her saniye milyonlarca veriyi benim zihnim bile bazen kaldıramıyorsa zavallı insan beyni ne yapsın. Gerçi onların maruz kaldığı bilgi toplamı benimkiyle bildiğiniz matematik ölçülerde karşılaştırılamaz, ne var ki orana vurursak insan çok daha büyük sıkıntıda. Gazeteler, televizyonlar da bir yandan görevleri icabı insanların beyinlerini her dakika iğfal ederken, öte yandan kaçınılmaz olan bu tecavüzü kurala uygun ve ambiyanslı hale getirmek maksadıyla çaba harcıyorlar. Yağan bilgilerin düzene sokulması şart. Tartışma programları, söyleşi programları da başka bir iş için değil, tam bu iş için. Yığınla programa girdim çıktım, her bir yana göz gezdirdim, iğneden ipliğe dinledim.

Tam bir kafa karışıklığı... Benim dahi aklım alak bullak oldu. Ortada bir demokrasi lafıdır gidiyor ki, ne müthiş bir gürültü yükseliyor.

On Binlerce Kişiyi Hapse Atarak Güzel Bir Demokrasi Kurmuşlar

30 Mart

Ne demiştim, müthiş bir kafa karışıklığı, acayip bir tartışma gürültüsü insanlık yığınlarının üstünde bulut gibi. Dünya'ya geçen inişlerimden birinde bir adamın bedeninde, zihninde dolaşıyorum yine. Bir yerde konakladık, sabah kahvaltı yapacağız. Oturduk siparişlerimiz bekliyoruz. Bu arada garsonlarla mutfak arasında, garsonların kendi arasında, mutfaktaki aşçıların birbiri arasında durmaksızın aynı laflar bir hengamedir süregidiyor. Üç dakika, beş dakika, on dakika. Masalardaki tüm müşteriler sohbeti bıraktılar, ister istemez kargaşaya dikkat kesildiler. Kavurma geldi mi, kavurma yok muymuş, hani getirdiydim ya, yok biri almış, sen kavurma getir, kavurma kalmamış mı, tüm lokanta teşrifat takımı on beş - on altı kişi aynı sözleri bağıra çağıra yineliyor. En sonunda arka masadan bir bey kalktı, "Yahu yumurtayı kavurmalı mı isterisiniz diye siz kendiniz sordunuz, evet kavurmalı olsun dedim, demez olaydım. Yıktınız ortalığı! İstemiyorum yumurtanızı da kavurmanızı da."

İşte tam da aynı hesap bir demokrasi lafı dönüyor ki ortalıkta, herkes bağıra çağıra, küfür kıyamet, yaka paça, saç başa demokrasi demokrasi diye öyle bir kavgaya tutuşmuş ki... Galiba sonunda halk ayağa kalkacak,

"Neymiş bu demokrasi yazıklar olsun be, huzur koymadınız memlekette, istemiyoruz ulan sizin demokrasinizi" diye bağıracak.

Şimdi anladım ki, bir yığın adamı içeri atmışlar. Yüzlerce, hatta binlerce. Bu demokrasi şeysi nedeniyle. Ortada başka bir laf daha dolanıyor fare gibi, nereye baksan fırt oradan çıkıyor, pırt buraya giriyor: Askeri vesayet! Bu askeri vesayet nedeniyle hapiste bir sürü insan var. Kimini salıyorlar birkaç yıl yatırdıktan sonra, kimini yeni içeri alıyorlar. Kimini de bir salıyorlar bir alıyorlar, bir salıyorlar bir alıyorlar. Bunlar Ergenekon bilmem nesiymiş. Bir de Balyoz takımı var. Bunlar askeri vesayetmiş.

Sonra Kürtler toplanıyor içeriye, çok daha kalabalık bunlar. Üç beşini bırakıyorlar, onların yerine birkaç yüzünü tekrar alıyorlar. Onlar Kürt ayaklanması şeysiymiş. Terör meselesiymiş. Öbürleri de terör meselesiymiş, ama birininki daha tehlikeli olan darbe yapma düşüncesi suretinde kafada oluşan terörmüş, öbürleri açılım şeklinde terörmüş. Biraz daha selim olan oymuş, ama selim olduğu için bunlar daha kalabalıkmış. Daha kalabalık olduğu için de orada çok ölüm oluyormuş. Biliyorum kırk bini aşmış o terör olaylarında ölenler. Öbürlerinde şimdilik pek ölüm yokmuş, geçmişte bir şeyler yapmışlar bazıları, iddiaya göre birkaç yüz kişiyi öldürmüşler, ama gelecekte daha çok öldürmesinler diye muhafaza altına alınmışlar. Bunlar planlayarak askeri yoldan darbe formunda kötülük yaparlarmış.

Üçüncü bir grup var ki, işte fikir söylemişler, protesto yapmışlar, bilgisayarla başkasının bilgisayarlarına şaka etmişler, o şekilde terör yapmışlar. Terör ne demek, İngilizce "korkutma" demek. Mesela bir çocuk bir köşeye gizlenip tam siz geçerken böö diye ortaya fırlarsa, bu da bir terördür, yani korkutmadır, şimdi bu çocuk cezasız mı kalmalı.

Televizyonlarda gazetelerde işte tartışılan ana mevzu hep bu tema. Bir kısmı diyor ki, darbeyi önledik, terörü durdurduk, bu yapılan öz savunmadır; ötekiler diyor ki asıl siz teröristsiniz, terörü de durdurmadınız, daha önce de saldıran sizdiniz, şimdi yine üste çıkan sizsiniz. Konuşanlar değişiyor, adlar suratlar değişiyor, kadın erkek, genç yaşlı, ama söylenenler hep aynı. Gerçi kişiler değişiyor derken, bütün memlekette asıl olarak siz deyin eli kişi tartışıyor, ben diyeyim yüz kişi. Sayı böyle kısıtlı

olunca, şahısları hemen kavradım, dolayısıyla konuya daha kolaylıkla vakıf oldum.

Şimdi bu Ergenekon, darbe, vesayet şeysinden içeri alınanlar grup grup. İçinde kırk türlü kişilik var, ortak noktaları ne derseniz, hali hazırdaki hükümete karşı olmak. Bana kalırsa bu bile tam değil. Bu Ergenekon davası fevkalade enteresan. O konudaki bilgilerimi çok daha uzun paylaşmak isterim sizlerle. Paylaşmak yanlış oldu, şu moda sözcükler bana da bulaşıyor, o konudaki bilgilerimi sizlere aktaracağım, diyecektim. Siz ne biliyorsunuz ki, tüm bilgiler bende.

Böyle bir karakterde olduğumu, yani böyle bir yetenek gösterdiğimi artık fark etmişsinizdir. Yetenek kelimesi de çok mütevazı kaldı, sizlerle anlaşmak, sizin sözcüklerinizi kullanmaktan başka çarem yok. Biraz tahayyül gücü gösterirsiniz artık. Şöyle ki, ben bir isim duyduğumda veya bir surat gördüğümde, isterse o suratı yalnızca televizyondan izlemiş olayım, gördüğüm kişinin kendisinin bile bilmediği veya unuttuğu tüm ayrıntılarıyla yaşam serüvenini saniyesi saniyesine çıkarırım... Suç mu işledi, hepsini en küçüğünden en büyüğüne dek... Çocukken kedinin kuyruğuna teneke mi taktı (psikopatlar bu şakayı yeğlerler genellikle, ortak özellikleridir, ne gibi bir amaçla bunu yaptıklarını merak edersem öğrenirim, size de belki söylerim), komşunun penceresine mi işedi (pencereye nasıl işenir demeyin, yanda bir inşaat varsa, çıkar, oradan açık pencerelerin içini bile sulayabilirsiniz, bunun için mesanenin hayli dolu olması gerekir), hangi komşu kızına edepsiz iltifatta bulundu veya kızsa hangi oğlana orasını ne yöntem veya bahaneyle gösterdiğinden tutun; nerede ne çaldı, kimi nerede sıkıştırıp dövdü, hangi komşunun tavuğuna kışt dediğine kadar... her şeyi bilirim.

O nedenle bu Ergenekon denilen şeyden içeri alınan bazılarının nerede, ne zaman, nasıl, kimleri öldürdüklerini de şu anda bir film seyreder gibi aklımdan geçirebiliyor, bazı sahneleri geri alarak, en ince ayrıntılarıyla doğrulayabiliyorum. Ama dedim ya, burada büyük birkaç gariplik yakalamıştım. Daha önce pek çok cinayet işlemiş o sanıklar bu cinayetlerinden ötürü değil, başka şeyler için yargılanıyordu.

Daha önce pek çok cinayet işlemiş başka bazıları ise sanık değildi, bu

ilk bölüm aleyhinde tanıktı. Tuhaflık bununla kalmıyordu.

Yaşlı Bilge'nin Vereceği İpucuna Gereksinimim Vardı

31 Mart

Gariplik sadece o değildi, şiddet uygulamakla suçlananların önemli bir bölümünün bu tarzda terör denebilecek hiçbir faaliyeti gözüme çarpmıyordu. Yine bunlardan bazıları, o darbe denilen şeyi "olsa ne güzel olurdu" diye akıllarından bin kere geçirmiş, hatta toplu sohbetlerinde "Daha ne duruyoruz" şeklinde birbirlerini yoklamışlardı. Öte yandan çoğunun bu anlamdaki terör çalışması, "Hadi yapsanıza, yapsanıza" gibilerinden çocukça tepinmelerden, karşılarındaki apoletli zevatınkiyse "Durun bakalım, provası var, teyeli var" yönündeki ipe un sermelerden öteye geçmemişti.

Yine de bu ülkenin tarihinde hiç de gırgıra alınmayacak çok şiddetli darbeler yaşanmıştı. Beş şiddetinde, altı, yedi, sekiz şiddetinde. Ülkenin başbakanı bile idam edilmişti. Siyaset, demokrasi şeysi, parlamento defalarca askıya alınmıştı. On binlerce solcu yanında birkaç bin sağcı askıya alınmıştı. O yüzden hükümete yakın kanattaki birçok gazetecinin, televizyoncunun korkularına hak veriyordum. Bu iş gevşemeye, şakaya gelmezdi. Darbeyi akıldan bile geçirmek ertesi gün idareye el koymak sonucu verebilirdi. "Ne zaman darbeci oldum da kaldırtıyoruz kolları" şarkısı televizyonlarda duyulduğunda atı alan Üsküdar'ı geçmiş demekti.

Buradaki tuhaflıklar zincirinin bir başka halkası da şuydu ki, yandaş ismiyle alınan bu hayli kalabalık medyacı grubunun büyük çoğunluğu, o darbe denilen olaylardan hiçbir zarar görmemişti gerçekte. Hatta içlerinde bilhassa bu şeyleri destekleyenler, onlarla beslenenler bile oturuyordu. Şimdi bir klasik darbe yapılsa muhtemeldir ki bu takım yine ilk baştaki çalkantının ardından yüzeye vuracaktı. O halde nedendi hassasiyetleri?

Tam o saniye anladım ki, bunlar gerçekten çok usta çok zeki medyacılardı, hangi yaştan olurlarsa olsunlar. Olaya tamamen profesyonelce yaklaşıyorlardı. Zaytung.com denen bir internet organında verilen şaka haber belki de gerçekti. Mesleğine profesyonelce yaklaşan ateist imamın yaptığı gibi profesyonelce yaklaşıyorlardı soruna ve bundan gazetecilik,

televizyonculuk adına iyi getiriler sağlıyorlardı.

Bahsettiğim hayli geniş ve renkli malzeme üstünde bir süre çalıştıktan sonra vakit kaybına ve geçici yanılgılara imkan vermemek bakımından yine bilgi kaynağıma, o yaşlı bilgeye başvurmak durumunda kaldım. O da zaten büyük bir alçakgönüllü heves içinde bunu bekliyor gibiydi.

Size ondan bahsetmeliyim biraz. Benim şu ana dek sürdürdüğüm anlatıda tek kahraman bendim. Bu Yaşlı Bilge de zaman zaman ortaya çıkacaktır, ona kimi zaman danışmak zorunluluğu duyacağımı biliyorum, onu da ikinci karakter olarak tanıyacaksınız. Elbette başka birçok karakteri, kişiliği ele alacağım. Hepsi sırasıyla. Gizem yavaş yavaş çözülecektir, az sabır.

İnsanlığın büyük sıçraması bu süregiden büyük tartışmalar içinden mi ipucu verecekti? Nasıl, neresinden? Kimdi bu dönüşümde kilit roldeki kişi ya da kişiler veya hangi grup? Amacım elbette buydu, yoksa bana ne; demokrasiymiş, darbeymiş, terörmüş. Bunlar beş bin yıl önce de çok benzerleri yaşanmış aynı oyunlar. Bin yıl önce, yüz yıl önce, her ülkede, her şehirde... Bana dönüşüme gidecek yolun, bu obje ve özne, nesne ve subje kalabalığı içinde ayrımsanamayan gizli kapısı lazımdı. O konuda yine benim yaşlı muhbirim bir şeyler diyebilirdi.

Bilge'yle son zamanlarda takıldığı, denize biraz yukardan bakan pahalı kafe-barda buluştum. Kulağına fısıldayarak "Merhaba, bakıyorum yine formundasın" dediğimde, yine hiç şaşırmadı. "Seni bekliyordum" dedi soğukkanlılıkla, hatta niye geciktiğimi imler bir can sıkıntısı ve sitem haliyle. "Hatta şu anda aklımdan geçiyordun. Ortalık kaynıyor, dünya büyük gelişmelere gebe, bizimki kim bilir hâlâ nerelerde!" diye çemkiriyordum içimden.

"Geldim işte" diye yanıtladım. Yanına oturmadım. Çünkü cismim yoktur.

Bu kişi kimdir, şimdi bazı bilgiler vereceğim, adını ise söylemeyeceğim. Boşuna ona buna benzetmeyin, medyatik bir şahsiyet değildir, çoğu insan adını bile duymamıştır, ben söylesem de ne ifade eder sizin için. Ama ifşa edip niye duyurayım bu saatten sonra. O bana hep lazım.

Kızları kesiyordu yine. Yetmişini geçti, pek yakışıklı da sayılmaz, uzun

sipsivri bir vücut, gerçi çakı gibi de denebilir, üstünde biraz kocaman bir kafa, ince bir burun, gıcık bir ifade, ama sanırım hayli etkileyici... Bu haliyle bile genç kadınları görüş alanlarına girer girmez çarpabiliyordu; değişik havası mı, kendine güveni mi, zıpkın gibi bakışları mı? Hepsi birden. Müthiş karizma.

"Kızlarla aran yine iyi" dedim.

Viskisinden bir fırt çekti.

"Yahu şu sigara yasağı geldi geleli puromu rahat içemiyorum. Ne dedin sen?

"Kadınlarla aran yine iyi" diye tekrarladım. "Bir numarasın hep."

"Anlamadım" diye karşılık verdi. "Yüksek sesle konuş."

Anlamıştım. Kadınlar sana bayılıyor lafı zaten kendi kafasının içinde alıştığı sesti. Bunu onunla daha önce de yaşamıştım. Ben de aynı şeyi söyleyince zihnindeki olağan varsanıyla karıştırıyor, dudaklarımın oynayışına (ki beni göremese de hayal edebiliyordu) bir anlam veremiyordu.

"Boş ver. Ama şu kadın neredeyse bir davet bekliyor" gibi dedim, bu kez bezginlikle, konuyu kapamak isterken.

"Ha, evet, farkındayım. Bir bakışımla yanımda olurdu, fakat sen geldin, işimi bozdun."

"İstemiyorsan sonra geleyim."

"Yok yok. Sana söyleyeceklerim var."

"Benim de soracaklarım."

"Biliyorum neler soracağını."

Kurnaz Bilge Beni Oyalamaya Çalışıyordu

1 Nisan

Botanik profesörüydü. Emekli olmuştu on yıl önce. Yurtdışında önemli üniversitelerde çalışmış, ciddi araştırmalara katılmıştı. Bu fazlaca çatlak tabiatı engellemese şimdi dünyanın tanıdığı bir bilim insanıydı garanti. Öylesine söyledim, önemli bir bilim insanı olabilirdi manasına diyorum, dünya önemli insanları niye tanısın.

Yaşlı Bilge değişik bir kuram geliştirmişti. Evrim tersine yürüyordu, çünkü zaman tersine akmaktaydı. Bu kurama göre insan evrimin en az

gelişmiş ilk halkasıydı. Kutsal kitaplar da bunu doğrulayan şeyler söylemiyor muydu, önce insan yaratıldı, onun için bitkiler, hayvanlar falan yaratıldı. İnsan aslında tek hücreli ilk canlıydı yeryüzünde. Yani bedeninde milyonlarca hücre bulunmasına karşın ilkel bir tek hücreli gibi davranıyordu. Sonra evrim ilerlemiş, bitkiler yani bugün hayvan dediklerimiz, sonra da hayvanlar yani bugün bitki dediklerimiz ortaya çıkmıştı.

Kuramı biraz karışıktı, ama tutarlıydı. Tabii onca zekasına bir dizi titiz araştırmasına karşın kısaca özetlediğim o minval üzere fikirleri şekillendirdikçe neredeyse her üniversiteden kovuldu, Türkiye'de de bir süre çalıştıktan sonra mesleği bıraktı. Tek hücreliler onu anlamıyordu.

Benim kendisinde bulduğum o tuhaf kuramının ötesi berisi değildi. İnanılmaz tutkulu ve sosyal bir tipti aynı zamanda. Fikirleri, tutumları sıklıkla değişir, ama her yeni fikir ve tutumuna hadiyse bir ilk gençlik ateşiyle bağlanır, bir süre için bile olsa çevresindekileri de o coşkuya katardı. Sadece kızlarla değil, herkesle arası iyiydi.

İngiltere'de çalıştığı ilk üniversitede hippimsi bir kulübün bıçkın bir üyesi olarak sivrilmiş, ardından küçük çaplı bir mafya grubundan arkadaşlar edinmişti. Çeteyle bağlantılı uyuşturucu operasyonunda yakalandı, hem de satıcılıktan. Parlak kariyeri sayesinde yakayı zor kurtardı, başka bir ülkeye göç etti. Orada aşırı sağcı bir tarikatın neredeyse liderliğine yükselecekti ki, yine derdest edildi, neyse ki bu ırkçı gruptaki tek esmer ve üstelik de Türk olması sayesinde bir kez daha yırttı. Sonra bir anarşist solcu topluluğa girdi, bir gösteride ağır yaralandı. Akabinde Müslüman ateistlikten Protestan Hıristiyanlığa geçti, bunu Budist dönemi takip etti. Sonra gene sağcılığa, oradan liberal solculuğa döndü, "özgür Kürdistan" için kampanyalara katıldı. Türkiye'ye geldikten sonra da bir dönem birbirinden değişik partilere birkaç aylık dönemlerde sırasıyla veya birlikte üye olsa da şimdi uzun süredir aktif politikayla ilgilenmiyor. Ancak ulusalcılara yakın duruyor. Daha doğrusu aktif politikayla hiçbir zaman ilgilenmemişti, o sadece ve neredeyse daima kendi zihninin bir ajanı olarak bir takım gruplara girmiş, onların içyüzünü öğrenmiş, binlerce kişi tanımış ve tanıdıktan sonra bırakmıştı. İnsanları seviyor muydu? Öyle olduğunu iddia ediyordu kendisi. Bana bu sevgi öteki bazı sulu duygulu

insanların sevgisi gibi gelmiyor ama, bir bakıma da seviyor. Gerçi nereden çıktı şimdi bu sevgi olayı? En son yabancı elçilik görevlilerinin de işin içine karıştığı bir fuhuş çetesi nedeniyle başı belaya girmiş, bir ay içerde yatmıştı. Bunu da şimdi yeni öğreniyorum, beyin okumasından.

Anlamışsınızdır onda ne aradığımı, ne bulduğumu. İnsanın tüm tutarsızlıklarını ve aynı zamanda tüm değişik yönlerini temsil eden müthiş bir hafıza, muazzam gelişmiş bir beyin. Zihinsel enerjisinden birçok zaman büyük fayda sağlıyordum.

"Sen yine bu hatunla ilgilen, ben seni tutmayayım, birkaç soru soracağım, gideceğim" dedim.

"Kal yahu, özledim. Sağdan soldan konuşuruz" diye karşılık verdi içtenlikle.

"Ben soruyu sorayım da, sonra belki devam ederiz."

"Sor o zaman. Dedim ya, ne soracağını biliyorum."

"Ne soracakmışım?"

"O adam kim, diyeceksin. Büyük dönüşümü yapacak kişi."

"Adam mı yani? Kadın değil. Güzel, şimdiden bir ilerleme sağladık."

"Lafın gelişi 'adam' dedim. İpucu yok. Ama soru buydu değil mi?"

"Eh, başka şeyler de soracaktım önce. Ama sonuncusu buydu. Doğru."

"Ben bilirim."

Derin bir öz memnunluk içinde kaykıldı, gerindi. Kadınla göz göze geldiler. Karşılıklı hafifçe gülümsediler birbirlerine, bir tür göz selamı.

"Kal kal diyorsun ama, uygunsuz zamanda geldiğim kesin. Ben seni iyisi mi akşam, evinde ziyaret edeyim."

Bir süre düşündü:

"Akşam gelecek misin? Söz mü?"

"Söz veremem" dedim. "Yoğunum. Gerçekten çok meşgulüm, bu akşam olmayabilir."

Bozuldu biraz.

"İyi sor hadi, şimdi sor."

"Sordum ya demin. Kim bu? Biliyorsan söyle. Hiç değilse sezgilerini söyle."

"Sezgi değil. Kim olduğunu biliyorum tabii ki. Kesinlikle biliyorum,

sezgi değil."

"Kim? Söyle artık, yorma beni."

"Hemen söylersem işin tadı kaçar. Tadını madını boş ver, olacakların önüne geçebilir bu bilgi. Yerin kulağı var, yayılır. Tehlikeli, çok tehlikeli."

Hakikaten ürkmüş bir duygu durumunda söyledi bunları.

"Söylemeyecek misin şimdi cidden? "

"Söylemeyeceğim."

Söylemiyordu ama aklından geçiriyor olmalıydı. Düşüncelerini okuyabilirdim. İnsanların düşüncelerini okuyabiliyorsan ne diye konuşuyorsun onlarla, üstelik çok daha fenası beyinlerine girmeye katlanıyorsun, diye sorabilirsiniz. İnsanların beyinlerini okuyabiliyordum, ama çoğu insanın beyninden kayda değer veriler elde edemiyordum. İnsan zihni bir tsunami dalgası gibi önüne kattığı işe yarar yaramaz milyonlarca nesne içeren bir bulamaç gibi salınırdı hemen her saniye. Yine de bu bulamaç içinde öne çıkan, o an için öne çıkan belli başlı düşünceleri, imaj ve imgeleri yakalayarak bir yerlere varabiliyordum. Ama bana sıradan insanların aklından geçenler değil, böyle ayrıksı bir beynin aklından geçenler lazımdı şimdi, gizli kapıya ancak bu yolla ulaşabilirdim.

O an denedim, ama işe yaramadı. Bilerek, inadına saçma sapan, ilgili ilgisiz pek çok imgeyle çorba gibi karıştırdı şuurunu. Bir köpek ağaca işedi, bir bebek kıç üstü oturdu, bir kız çırılçıplak soyundu, bir futbol maçının ortasına tanklar girdi, bir kuş masaya pisledi, Hitler kürsüden bağırıp çağırdı, milyonlarca insan bembeyaz giysilerle hacca gitti, istasyonda bir bomba patladı, bir ağaç yaşken eğildi... Arada sıklıkla Paditör'ün konuşmaları, o kabadayı haliyle yürüyüşü, seyrek bıyıkları falan da görünüyordu, ama başka adamlar, hatta kadınlar da arzı endam ediyordu ki, buradan bir şey çıkarmak olanaksızdı. Alçak! Benimle düpedüz dalga geçiyordu.

Sır, Taraflar Arasında Tarafsız Kalanda

2 Nisan

"İyi" dedim, "Söylemeyeceksen söyleme. Akşam da uğrayabileceğimi sanmıyorum."

"Kızma" diyerek yumuşadı. Halime kıkır kıkır gülüyordu hergele. Şükretsin ki ne kızma duygum, ne intikam eğilimim, ne de bir şeyi fiile dökme alışkanlığım vardır. Tam bir etkisizim. Ama bu her zaman böyle olacağı anlamına gelmez. Kızmak değil ama, araştırma ve merak misyonumun önüne geçilmesi bende muhataplarımın hiç beklemeyeceği tepkiler yaratabilir. Hayır, şimdi sırası değildi. Masaya koyduğumu farz ettiği elimin üstüne elini koydu:

"Bir ipucu vereyim. Boş gitme."

"Evet, nereden başlayacağımı söyleyiver bir zahmet."

"Nereden başlayacaksın... Şuradan: Bir kere erkek. Bu doğru. Ama oraya hemen varma. Taraflar... Taraflar arasındaki ilişkiler... Taraflar arasından bak, taraflar arasında tarafsız kalanı bul."

"Taraflar... Taraflar arasında tarafsız. Bu mudur? Hepsi bu mu?"

"Evet bu. Çok bile söyledim."

"İyi... Teşekkür ederim. Çok sağol."

Doğruldum, düşünceli. Ayrıldım oradan. Bizimki de kalktı, genç kadının masasına doğru yürüdü. Serseri!

Neydi şimdi bu? Nasıl bir bilmece. Taraflar... Taraf.

Ampul yandı. Taraf... Taraf gazetesi... Bölgede ve ülkede yürüyen birçok şey için bu Taraf gerçekten kilitti. Ama hangi Taraf? Taraf'ı kuran ekip kısa bir süre önce gazeteden ayrılmıştı. Ünlü önemli bir şahıs ve bir kadın. Kadın olmadığına göre. Adam. Ahmet Altan. Bu muydu? Yok canım! Şimdi Oral Çalışlar geçmişti başa. Operasyon bitti, misyon bitti, görev tamam, demişlerdi. Acaba? Yoksa yeniden, daha önemlisi mi başlıyordu?

Spekülasyon gereksiz. Hemen işe koyuldum. Yine binlerce bilgi, yazı, görüntü, ses taraması...

Ahmet Altan... O muydu? Tüm makalelerini, televizyon konuşmalarını, romanlarını çok yönlü, çok boyutlu gözden geçirdim. Hayır hayır... Bu kaçık bilge sık sık işe yarar püf noktalarını gösterirdi bana, ama her zaman mı? Sağlam basmalıydım. Bu Ahmet Altan denilen kişinin babası da pek mühim bir zat. Çetin Altan. Bir başka ağır top daha çıkmış aynı aileden. Mehmet Altan. Haklarında çok ağır suçlamalar var. Solculardan geliyor

bunların çoğu. Solculardan gelen değerlendirmelere fazla itibar etmem. Birçokları da yazdıklarını küçümsüyor, zekasını sıradan buluyor. Bu ikinci kesimdekilerin arasında liberaller, bayağı üst düzey entelektüeller de mevcut. Öyle mi acaba? Tüm bu küçümsemelere karşın bu adamda sıradanın çok üstünde bir şeyler var. O kesin. Gizli şef mi? Yok artık!

Önce şu Kayser Söze Orhan Pamuk, sonra Ahmet Altan. Şüphelerim niye edebiyatta dolaşıyor? Elif Şafak? Ama Elif bir kadın. O olmaz.

Aklıma birden Pelin Batu geldi. Pek çok televizyon programında karşıma çıktı. Bunlar geçtiğimiz yüzyıllarda pek rastlamadığımız, hayır hayır hiç rastlamadığımız türde zekalar. Değişik türde işleyen akıllar. Ahmet Altan ve Elif Şafak'tan çağrışım yaptı. Evet evet Pelin Batu. Bilgiç cahilliğin o ağır gıcıklayıcı, tahrik edici transparan örtüsü arkasında adeta bir zihin orgisi yapıyor. Ne müthiş bir yokluk üstünde kendine güven güzelliği. Ne mağrur bir boşluğun yukarılardan bakma prensesliği. Bir üst insan şekilleniyor sanırım. Televizyonların aranan bilirkişisi Pelin Batu'ysa, Ahmet Altan liderliğinde bir düşünce devrimi niye patlamasın?

Onu bir tarafa not aldım, tek taraflı saplanmamak için öteki kanalları da yokladım. Bu Oral Çalışlar ismi üstünde de durmak gerekiyordu. Televizyonda adeta "necefli maşrapa" kadar sık gördüğümüz tiplerden biriydi o da. Hiçbir şey boşuna değildir, insanlığın çoğunluğu değer bilmez gibi görünse de kendi karakterine uygun kişileri bir şekilde tanır ve onları belli yerlere muhakkak getirir. Oral Çalışlar da sürekli ekranlarda konuştuğu için bundan çıkarılacak tek sonuç onda büyük yetenekler bulunduğuydu. Ama ne tür ve ne kadar yetenekler? Benim için önemlisi oydu.

Kuşak farkı programı... Geçtiğimiz yıllarda yapmıştı TRT için. Oğluyla birlikte. Kuşak... Kuşak farkı... İpucu bu olabilir miydi? Hazine bulmuş bir harami gibi daldım kayıtların içine. Dudak hareketlerinden, arkada geçen gemilerin baca ölçülerine kadar bin bir açıdan çözümledim verileri. İzlenceyle ilgili basında çıkanlardan, internette dolanan yoğun küfürlerden de hayli yararlandım.

Basındaki reklamsı tanıtımlardan birinde şöyle bir şey geçiyordu: "Okuduğundan çok yazanlar kuşağı"nı simgeleyen bir baba ile "kazandığından çok harcayanlar kuşağı"nı simgeleyen oğlu "Kuşak Farkı"nda

buluşuyor...

Görüyor musunuz insanlık ne kadar hızlı değişiyor, istediğim kıvama geliyor. Birilerini veya bir şeyi övmek için haber yapanlar dahi içlerindeki aşağılama duygularını gizleme gereği duymuyor, açıkça hakaret ediyorlar. Neymiş demek ki, yaşlı Çalışlar okuduğundan fazla yazıyormuş, genciyse kazandığından fazla harcıyormuş. Babası zengin olursa kazandığından fazla harcar, bu doğal elbette. Sonra şöyle devam ediyor yazı: "Oral Çalışlar ve Reşat Çalışlar, baba-oğul Trt-Haber'e program yapmaya başlıyorlar. Oral Çalışlar ve Reşat Çalışlar'ın 'biz gelir farkıyla değil kuşak farkıyla ilgileniyoruz' sloganını taşıyan programı, 21 Mart'tan itibaren pazar günleri saat 12.00'da Trt-Haber ekranlarında olacak."

Başka bir tanıtım: " 'Dışlananların avukatı' sosyalist Oral Çalışlar'la, 'içlenenlerin avukatı' liberal-postmodern-ortadoğusever Reşat Çalışlar, her hafta iki farklı yaş grubundan birer konuk ağırlayacaklar."

Gelir farkıyla ilgilenmeyen sosyalistlerin çıkması çok güzel. Hayli kalabalık hale geldiler, çoğunluğu oluşturmak üzereler. Gelişmeler doğru yönde, insanlık cidden yeni bir atağın arifesinde.

Diğer bir kaynakta şöyle bir not düşülmüş aynı ikilinin çağrıldığı başka bir çekim için:

"Sunuculuğunu tiyatro sanatçısı Özgür Özgülgün'ün yaptığı edebiyat, sanat, tiyatro, sinema, iş ve spor dünyasının tanınmış simalarının çocuklarıyla nasıl zaman geçirdiklerini, onlara nasıl davrandıklarını, çocuklarının geleceği için düşündüklerini anlattığı programın bu haftaki konukları gazeteci-yazar Oral Çalışlar ve oğlu Reşat Çalışlar. Kitap fuarında gerçekleşen çekimlerde baba Oral Çalışlar ve oğlu Reşat Çalışlar arasındaki kuşak çatışması üzerine sohbet ediliyor ve kuşak farkı zaman zaman mizahi yaklaşımlarla anlatılıyor." Samanyolu Haber

Oral Çalışlar ve Oğlu Çok Kaliteli İnsanlar

3 Nisan

Bahsi geçen dökümleri, söylediğim üzere büyük bir dikkatle izlediğim halde herhangi bir kuşak çatışmasını fark edemememse başka bir yadırgadığım hususu. Reşat Çalışlar'ı al 1968'e götür Oral Çalışlar'dan

başkası olmazdı, biraz da İpek Çalışlar eklenirdi elbette karakterine. Oral Çalışlar'ı gençleştir zamane yap, tam da Reşat Çalışlar suretinde çıkardı karşımıza. Başka ne bekliyorsunuz, sosyalistlik popüler halden uzaklaşmış, popüler sosyalistlerse gelir farklarıyla ilgilenmiyor.

Programın ön sloganları da ilginçti: "Gelenek ve Değişim". Şimdi yaşlı olanı geleneği mi temsil ediyor, öteki değişimi mi, yoksa bunun tersi mi doğru? Burada hınzırca bir ironi yapılmış sanırım. Üst düzey zeka taşımayanlar düz anlamıyla ve elbette yanlış algılarlar, ama aslı şöyledir: Yaşlı olan değişimi temsil ediyor, çünkü yaşamına tümüyle göz attığımda radikal bir değişim göstermediği neredeyse tek sene geçmemiş, gündelik siyasi görüş anlamında. Tam bir "Leonard Zelig" fenomeni gibi. Şu 20'li yıllarda yaşadığı varsayılan ünlü kişi. Girdiği her çevrede o çevreye uygun davranan, tanıştığı her kişiyle onun gibi görünen tip. Ötekisiyse genç yaşına rağmen geleneksel şekilde babası gibi üstünde şimdiden bir sevgisizlik bulutu toplamayı başarabilmiş. Ötekiler ne: "Tecrübe-Heyecan". Babası daha tecrübeli ama oğuldan daha heyecanlı görünüyor hâlâ. "Doygunluk ve Arayış". Bunu karşıt biçimde değil, birlikte yazsalardı anlam daha bir vurgulanırdı. Doygunluk arayışı şeklinde. İyi niyetli bir çabaları var bu konuda, ama başarıya ulaşacaklarını zannetmiyorum.

Her neyse, "Kuşak Farkı"na kapılmış, istemeden biraz fazla izlemişim, sinirlerim bozulmuş. İçimden, ta bilinç derinlerimden o ana dek hiç duymadığım feryatlar gelmeye başladı: "Ama niye ama niye? Bana bunu niye yapıyorsun?" ve bir an hıçkırdığımı fark ettim, çok şaşırdım. O an bıraktım kayıtları.

Son olarak bu kuşak farkı, taraf farkı; Oraldı, Parenteraldi, Pelindi derken başka bir kayıt buldum. Can Dündar da böyle bir program yapmış meğer. Cümle baba oğul kızları toplamış, bir koyu sohbet döktürmüş, demli çay tadında. Adeta Electra-Oidipus bienali. Kimler kimler var: Kezban Hatemi, Mehmet Ali Hatemi, Oral Çalışlar ve Reşat oğlumuz, İnal Batu ve Pelin kızımız, başkaları...

Bu arada Reşat'ı gördükten sonra Pelin Batu'nun saflığı ve masumluğu ironi konusu olmaktan çıktı nezdimde, somut anlamına kavuştu. Rahibe Teresa kadar iyicil, Zizek kadar bilgiç durdu ötekinin yanında.

Konuyu uzatıyorum, orada şöyle bir muhabbet ilgimi çekti. Mehmet Ali Hatemi Fransız ekolüymüş, Reşat Çalışlar Alman ekolü. Oradan başladılar, çekişme çatışmaya dönüştü, neredeyse bir gizli servisler savaşının ortasında kaldık, bir susturucu kullanmadıkları kaldı. Neyse ki sonra iş tatlıya bağlandı. Dünya üstünde de benzeri yaşanmaktadır, aslında kanıksamıştım.

"Sizde nasıl gidiyor işler, disiplin sıkı mı?" "Yok be, bana sökmez, idare ediyoruz işte." "Baban ne kadar alıyor?" "Ooo, çok, senin annen." "Bizde bütçeyi kıstılar biraz, ama memnunum." "Risk ne kadar, ağır mı sizde?" "Hayır, canım abartıyorlar, rahat aslında..."

Başka yönlere de göz atmalıydım. Yine bu "taraf" şifresiyle ilgili. "Dört Bir Taraf" diye bir program dikkatimi çekti. Kayıtları hemen çıkardım.

Bu da fena olmayan bir tartışma izlencesiydi. Güzel, ilginç, akıllıca. Dört kişi, iki kadın, iki erkek, zekice yan yana getirilmişti. Bir konuyu ele alıyorlar, evire çevire dört bir tarafından şey ediyorlar. Üstelik bunların kadın olanları daha çok şey ediyordu. Son derece enteresan geldi.

Daha önce ona yönelmememin bir sebebi de yanlış anlamaya dayanıyordu. "Dört Bir Taraf"ı "Dört Bir Karaf" olarak algılamış, birkaç programı hızla taramıştım. Ortada karaf yani şarap sürahisi falan görünmüyordu. Bir soyutlama yapılıyor sandım. Her bir şahsiyet farklı bir tarzda keyifli bir biçimde vakit geçirtiyor izleyenlere, biraz neşelendiriyor, bir miktar da çakırkeyif uyuşturuyor. Yok, bu soyutlama yönteminin işe yaramadığını kavradığımda acaba yine sözlük kayıtlarından bulduğum raf sözcüğü mü bunlara uyuyor diye düşündüm. Her konuşmacı başka türden bir bilgi birikimini, ekolü temsil ediyor, bunu da raf olarak ifade etmişler... Bu bir espriyse ne kötü bir espri diye düşünmeyin. Espri yapmak değil derdim, gerçeği anlatıyorum. O hızlı ama çok hızlı bilgi alma, algılama ve düşünme süreçlerinde en ufak bir hata, tek bir harf sekmesi, benimki gibi bir bilinci dahi aniden sapıttırabiliyor. İnsan beyni de kaldıramadığı yoğun bilgi akışı altında sık sık böyle hatalar yapmaya başladı, dalga geçmiyorum. İlerde o yükü hiç kaldıramayabilir ve espri ötesinde daha ciddi, hatta hayati yanılgılara düşebilir. İnsan zihni tam bir dönüşümün eşiğinde. Ya bir yol bulup bu krizi atlatacak ya da isabet

almış bir savaş uçağı gibi hızla yere çakılacak. Sadede geleyim rafta da aradığımı bulamayınca, acaba başka bir anlam "evlek" mi dedim içimden. Tarlanın farklı sebzelerin ekilebildiği bölümlerinden biri. Evet, bunların her biri birer evlek tutmuşlar, kendi zerzevatlarını sergiliyorlar.

Neden sonra hatamı fark edip "taraf" sözcüğüne dönünce her şey yerli yerine oturdu. Tartışan taraflara bilinç yoğunlaştırdım.

Türkiye'de Demokrasi Ayarını Kırk Yıldır Bir Kadın Veriyormuş

4 Nisan

Şimdi bunlar hakikaten dört kişiler. Değişik tarafları tartıştırırken sosyalistleri işin içine katmamak doğru bir tercih. Bu programda da bu uygulanmış. Aynı düzeni savunan, aynı insanlar bunlar. İçlerinde biri varmış eskiden, o bayağı aykırı kaçtığından uzaklaştırmışlar. İsabet olmuş. Bir genç hanımla sık sık kavga ediyorlardı, centilmenliğe sığmıyordu.

Şimdi bu genç hanım değil de Nazlı Ilıcak denen camisi idare eder, ama mihrabı sağlam hanıma hayran kaldım. Türkiye'de rejime demokrasi ayarını meğer abartısız kırk yıldır bu hanım veriyormuş. Ülkede ne kadar özgürlük olacak, ne biçim ve yöntemde olacak. Tek bir yıl, tek bir ay şaşar insan. Hayır, bu hanım şaşmamış. O ne kadarını ve nasılını uygun görüyorsa, bu ülkede yıllardır o kadar ve o şekilde demokrasi hayata geçmiş. Büyük gizli şef o mu diye aklımdan geçmedi değil. Ne var ki benim gizli Bilge, büyük dönüştürücünün erkekliğinde ısrarlı. Yine de içimde bir kuşku kaldı, bir not anlamında o da kenarda dursun.

Öteki genç hanım biraz huzursuz. Ilıcak hanıma gıpta ediyor, ondan çok şey öğreniyor, ama belli ki biraz kıskanıyor. Fakat çok yetenekli, o da olacak. Boynuz kulağı geçer mi, şimdikiler çok eğitimli, profesyonel trainingler görüyorlar, geçer mi geçer.

Başka biri, bir bey de var ki aralarında, altın gibi parlıyor. Altan Öymen. Ne kadar kibar, ne kadar beyefendi bir insan. Hep akla davet ediyor, hep nezakete davet ediyor. Halkın batılı tarzda bir demokrasiyle yönetilmesi gerektiği fikrinde en samimi o. Öyle alicenap bir burjuva ki! Bütün büyük burjuvalarımız, bütün burjuva sözcülerimiz, siyasetçilerimiz bu kıratta olsa ne kadar hoş ülkeler, ne kadife gibi yönetimler görürdük, diye düşü

nüyor insanlar, onun sözlerine kulak verdikçe, güleç yüzünü gördükçe. Ama ne gezer. Yine bir kapışma çıkıyor, karşısındaki genç karaf bir anda caaart diye çiziyor yüzünü. Bırakırlar mı! Ama biraz da bırakmamak gerekiyor. Güçlüler gücünü gösterecek, o daha sağlıklı.

Tartışılan konular dönüyor dolaşıyor yine aynı noktalara geliyor. Hep bu Ergenekon olayı. Darbe, demokrasi, askeri vesayet, hoop dört taraf iki tarafa ayrılıyor, bir suçlama, bir gerginlik, kavga dövüş.

Dikkat ettim de iki şeyi gördüm tüm bu tartışmalarda. Biri şu ki, iki taraf da rahat görünmeye çalışsa da müthiş korkuyorlar. "F tipi" denen bir şey var, önce onu bir cezaevi sandım, meğer bambaşka bir teşkilatlanmaymış. Cezaevi farklıymış. Cezaevi olan işte bu "F tipi"nin insanları içeri gönderdiği hapishanelermiş. Bir de tabii başta büyük Paditör var. İnsanlar işte bu Paditör'den ve "F tipi"nden acayip tırsıyorlar. Sesini yükseltip konuşan, hatta bağırıp çağırıp bunları suçlayanlar, bakıyorum, bakışlarına yansıyor zaten, sabaha acaba alırlar mı beni diye bir yerde fren yapıyor.

Bu ülke Amerika demokrasisine yaklaşıyor sözün başka türlüsü. Orada da konuşursun, istediğini konuşursun da bazen kim vurduya gidebilirsin. Neyse, öte yandan bu insanları izleyen birçok kişide, sıradan vatandaşta şöyle bir duyguyu da oluşturmayı başarmış rejim. Yani hükümet falan. Bu adam bu cesareti nereden alıyor, dokunulmayacağına nasıl güveniyor. Arkasında kim var? Yoksa bir ajan mı? Bir devlet bu duyguyu oluşturmuşsa yurttaşında, uzun süre için sırtı sağlamdır.

Bir de şu ajanlık şeysi öyle ayağa düşmüş ki. Ajan olmak suç değil artık, kamuoyu algısında birine ajan demek suç. O kadar çok ajan var ki. Kimi doğrudan kadrolu, maaşlı, kimi fonlu, kimi parça başı iş görüyor, kiminin sosyal güvencesi yok, taşeron, bunların toplamından fazla da amatör ajanlar var, gönüllü. Şimdi bir ülkede başka ülkelere hayranlık ölçüsünde bağlılık, abartılı ölçüde o ülkeleri örnek alıp örnek gösterme kanıksanmışsa, kim ajan kim değil, herkes ajan olsa ne olur, tüm bunların ne önemi var.

Daha önce belirtmiştim, insanların isimlerini öğrenmekle veya sadece yüzlerini görmekle tüm gizli CV'lerine de ulaşabiliyorum. Bu ülkede si-

yasete bulaşmış neredeyse herkes suçlu, suçluluk da bu anlamda bir şey ifade etmiyor. Bazıları ki sayıları on binlerle ifade edilebilir, daha ileri suçlar işlemişler, insan öldürmüşler veya sistematik olarak öldürenlere, bile isteye arka çıkmışlar... Böyle bir vasatta karşılıklı suçlamalar artık gereksiz bir gevezelik haline geliyor.

Bu anlamda iki taraf da birbirini suçluyor, terörist diye, karanlık diye. Bakıyorum geçmişlerine, hükümete sırtını dayayıp daha cesaretle suçlayanlar, insanları sürek avına uğratanlar aslında geçmişlerinde daha suçlu. Tarihin yasası bu. Bu hep böyle olmuş neredeyse. İlginçlik arz etmiyor. Ama "Dört Taraf"ı öyle izledikçe beni bir hayli sıkıyor.

Korkuyor iki taraf da dedik. Şu anda iktidarda olanların karafları da korkuyor. "Yahu siyaset bu, hava birden döner mi. Döner mi döner. Şapa oturduk o zaman!" Gözleri içlerini açık ediyor.

Yine de bir şeye seviniyorum. Bunlar, tüm bu insanlar bana benziyor. Giderek daha çok bana benziyor. Öyle kaba saba değil, nazik çoğu, bakmayın ara sıra öfkelendiklerine, terbiye sınırlarını çok da aşmıyorlar. Belki ilerde benim kadar soğukkanlı benim kadar buz hisli hale gelebilirler. Böyle bir evrime girebilirler. İşte o tam dönüşüm olur. İşte bunun işaretlerini alıyorum onlarda, tartışan dört tarafta. Güçlünün hukukunu gözetiyorlar her şeyden önce. Bu iyi. Sadece bir noktada ayrılıkları bariz: Güçlü gerçekte hangisidir ve güçlünün gerçek hukuku nedir? Sosyalistleri dışlamaları, sosyalizmi bir karşı seçenek anlamında düşünmemeleri isabetli. Toplu vicdan denilen ucubeye ihtiyatlı yaklaşmaları böyle yapan herkes gibi onları da üstün kılıyor.

Yine de benim aradığım sır orada değil. Bu konuşan şahıslar içinden gidemem saklı geçide. Başka bir şey gerek.

KISIM - III

Adamımı Bulmuştum: Mehmet Han

5 Nisan

Yorulmuşum. Henüz herhangi bir bilince sızmadan, o ateşten gömleği üstüme geçirmeden yorulmuşum. Nefes almalı, evrenin boşluğunu içime çekmeliyim bir süre.

Aklım daralmış, kararmış. Bunu size nasıl anlatabilirim. Uzun süre, günler boyu mikroskopla bakmak gibi bir şey. Yüce evrenin akılların almayacağı genişliğini anlık koşturmalarla biteviye kat etmeye alışmış biri olarak, bir virüs kadar ufak gezegende elektronlar kadar tozumsu ülkelerden bilgi sağmak...

Evrene açıldı algılarım, o geniş sessizliğin yüce deviniminde biraz huzur buldum, güç depoladım. Aklım yine büyüdü büyüdü, tatlı bir gerinmeyle ışıklar ve karanlıklar içinde yayıldı. Sonra toplandım. İşte o an ulaştım!

"Taraflar arasında tarafsız olan." Böyle şifre vermişti rehberim Yaşlı Bilge. Kimdi bu? Kim bu olur mu, açık işte. Onu keşfettim. Kendisi asıl kilit kişi değildi, ama beni ona götürecek ulaktı. Söylemiştim ya, bu seçim çok önemliydi, insan bilincine ancak iki, belki en çok üç kez girmeye katlanabilirdim her gelişimde. Denemelerimde yanılmamak zorundaydım. Ama sezgilerim artık tek kişiyi işaret ediyordu. Onu.

Mehmet Han. Adı buydu. Hâlâ genç sayılabilecek orta yaşa yakın ve çok popüler bir medyacı. Herkes onu esas olarak televizyoncu olarak bilir. Haber sunucusu ve haberci olarak ün yaptı, bir dinci kanalda yıldızı parladıktan sonra merkez medyanın en önemli televizyonuna geçti. Ora-

da uzun süredir ses getiren söyleşiler, tartışma programları yapıyor. Aynı zamanda gazete yazılarıyla memleketi hayli etkiliyor. Tarafsız arıyorsam, ondan alasını bulamazdım. Onu, Mehmet Han'ı bulmuştum.

Bu kişiyle ilgili derhal veri taramasına giriştim. Aradığımın o olduğuna ve hayır o olmadığına dair belirtiler üst üste geliyordu. Çünkü daha önce ele aldığım pek çoklarının aksine kötü bir adam değildi bu. Vicdan denilen baş belasıyla öyle abartılı ölçüde olmasa da sık sık hesaplaşmaktaydı. Bunlar benim için nahoş şeyler. Özellikle karşı duygu geliştirdiğimden değil, nahoş derken size anlatmak için böyle duygulanımsal ifadeler kullandığımı artık öğrenmişsinizdir. İnsanın dönüşümü, sıçrayışı açısından ayak bağı olabilecek ne varsa onları da son derece buz gibi karşılarım da, böyle niteliklerin insanlığın geleceği açısından işe yarayacağını sanmıyorum. Bunu anlatmak istiyorum.

Yine Mehmet Han'daki bir tarifsizlik, bir sınır koyma, kategoriye yerleştirme zorluğu kesindi ve asıl ilgimi bu çekiyordu. Hatta hakkında internette biri yazmış: "UBO" yani "tanımlanamayan sakallı cisim". Sedat Malor ismindeki bir gurmeyle yaptığı mülakat esnasında çözdüm adamı. Bu Malor gurme değil dedektif olmalıymış, dahası psikolog. Psikolog dedektif. Yemekle içmekle yaklaşıyor, kabarmış iştah duygularının altından karşısındakinin dilini çözüyor, tüm karakterini, saplantılarını, komplekslerini birkaç dakikada ortadan bölünmüş kelle gibi masanın ortasına sunuyor.

Bu bahsi geçen Mehmet Han gerçekten önemli bir kişiydi. Değişti, değişmedi; mahallesi aynı mahalle değiştirdi, bizi sattı, yok aynı kaldı etrafında müthiş bir ağız kalabalıklığı, kulakları gözleri tırmalıyor her bir yanda. Baştan dinciymiş, şimdi liberal olmuş, hayır şimdi de dinciymiş, hükümeti destekliyormuş, yok hükümete karşıymış ama büyük sermayeyi tutuyormuş, her kafadan bir ses çıkıyor. Eleştirilerin her birinin haklı bir yan taşıması ve eleştirilerin birer şahıs olarak bizatihi sayısı, Han'ın hiç de yabana atılacak karakter olmadığını gösteriyordu.

Başka bir mülakatını izledim, yine ben değişmedim diyordu orada, zaten mahalle diye bir şey de yok, varsa bile bunlar mutlak değildir, geçiş kendir. Önceki dinci kanalda zaten yüksek maaşla çalışıyormuş, şimdi

de yüksek maaş alıyormuş, değişen bir şey yokmuş, eskiden ayrıcalıklıydım, şimdi de ayrıcalıklıyım demek istiyordu. Ama bu yüksek maaşlar onun bir yerlerini kaldırmıyordu, böyle demek istiyordu. O zaman da inanç özgürlüğünden kıyafet özgürlüğünden yanaymış, şimdi de. O zaman da mağdurlardan yanaymış, egemeni eleştiriyormuş, şimdi de. "Merkez"e geçmekle daha kendisi gibi olabilmiş, daha özgür olabilmiş.

Yazdıklarımı okumuyorlar, beni takip etmiyorlar, etseler zaten neyin değiştiğini neyin değişmediğini göreceklerdir, diyordu. İnsanlar okumadan, araştırmadan konuşuyor, yazıyor. Ne var ki internette onun hakkında da aynı doğrultuda çok sayıda suçlamaya rastladım. Zaten bir insan ne kadar çok konuşuyor, ne kadar çok yazıyorsa o kadar az okuyordur, basit bir matematik zaman hesabıyla bu gerçeği keşfetmek mümkün. Ancak bir dehaysa kişi, o yönde aykırı bir örnek teşkil edebilir. Bu derece dehalara ise milyonda bir rastlanır.

Evet, işte öyle eleştiriler vardı hakkında, hem de bir hayli yoğun. Birtakım kayıtları gözden geçirdiğimde eleştirilere hak vermezlik edemedim, tabii ki bu da seçimimim doğruluğuna dair kanıtları artırdı. Şöyle ki, benim de izlediğim söz konusu izlencelerinde Mehmet Han konuya gayet anlamlı bir başlangıç yapıyor, sonra o süperego denen siğilinden çıkan birtakım sorularla karşısındakini ve izleyen milyonları ağır bir havaya sokuyor, bir süre öyle gidip beklentiyi iyice kabarttıktan sonra birden bire öyle bayağı bir yorumla ya da öyle saçma bir soruyla yabancılaşma yaratıyordu ki, oh işte gerçek insan gerçek dünya dedirtiyordu nihayetinde. Başka deyişle bu adam tam anlamıyla karşısındakini ve meseleyi değersizleştirme uzmanıydı. Yani yerin dibine sokmayı kastetmiyorum. Onu Huysuz Virjin yaparmış. Bu adam merkeze çekiyordu kişiyi veya mevzuu, tam merkeze, iyice ortalamaya, bayağılaşmayı bu suretle gerçekleştiriyordu. Merkezde bu denli tutulmasının sırrı da bu olsa gerekti.

Merkez Medyanın Gizemi Merkez Efendi'de Çözülüyor

6 Nisan

O merkez medyanın merkezi ortak iktidar denilen soyut ama sizlere göre soyut, benim için ise pek açık görünür egemenlik odağıyla ilişkisini

en doğrudan temsil eden insanlardan biriydi. Böylelerine pek az rastlanır, tüm ülkede kırk bilemediniz elli kişidirler. Onların içinde en göze çarpanı, daha doğrusu benim amacım için en elverişli görüneni kuşkusuz Mehmet Han'dı.

Dedim ya, bende bir tatsızlık yaratan vicdan denilen aberran uzantısı biraz daha fazla çıkıntı yapsa hemen çizerdim üstünü, ama son derece ölçülüydü. Ben mağdurdan, haksızlığa uğrayandan yanayım diyordu örneğin ve hemen ardından "Bu yediğimiz kuzu altı buçuk aylık mı yedi aylık mı?" diye soruyor, "Ooo çok kıvamında pişmiş" diyerek mideye indiriyordu. Ne alaka diyebilirsiniz. İnsanın gerçekte nasıl yaşadığı ve daha önemlisi ne yediğiyle çok ilgilidir, bunun çok ötesine geçtiği düşünülen adalet ve eşitlik hislerinin yere basarlığı, ama daha uzun izah etmeye kalkıp canınızı sıkmak niyetinde değilim.

Her neyse, bu Sedat Malor'la yaptığı kısa sohbet, olaydaki gizemi dakikasında çözdü. Mehmet Han merkez medyayı, merkez medya onu seçmişti, çünkü Mehmet Han Merkez Efendi'yi çok seviyordu. Garip bir ironi, o sırada da Merkez Efendi lokantasında yemek yemekle meşguldü. Merkez Efendi şöyle diyormuş: "Hayatta bir şey iste gerçekleşsin desinler, istediğim şu olurdu: Hiçbir şey değişmesin, her şey, herkes aynı kalsın. Herkes kendi merkezinde kalsın." Onun için bu alime Merkez Efendi demişler. Gerçi bu son derece anlamlı sözle merkez medyada bulunmak arasında tam bir bağlantı kuramadım, ama Mehmet Han'ın böyle bir alaka kurduğu kesindi ve önemli olan da buydu.

Bir şey daha şaşırttı beni, gördüm ki bazı programlarda da yapıyor benzerini. Keyifli bir yemek masası sohbetine başlamak üzereler. Şöyle söyledi bizimki: "Buranın ambiyansı da çok güzeldir. Yanda da bir mezarlık var!" Ne demek istemiş olabilir?

Boş verelim artık bunu, tamamdı, karar verilmişti. Şimdi sıra gelmişti uygulamaya. Mehmet Han'ın bilincine, beynine girilecek, o hiçbir şekilde değişmeksizin, aynen doğallıkla her zamanki hallerinde oturup kalkar, yazar konuşurken onun içinde olunacak, onun o bilincinin şeyleri nasıl gördüğü içerden yaşanacaktı. Hemen, şimdi. Vakit geçirmeye gelmez, yoksa daha çok bunaltır, korkutur beni. Zaman geçtikçe daha da zor, çok

daha zor hale gelir. Bul onu ve yap görevini.

Buldum onu. Pahalı bir lokantada küçük tuvaletini yapmış, masasına dönüyordu tam o anda. Bir arkadaşıyla birlikte gelmiş buraya. Öğle yemeğini birlikte yemişler, arkadaşının işi varmış, az önce kalkmış, o da bir kahve söyleyecek, bir süre sonra ayrılacak. Düşünceli, ama özgüvenli ve mağrur havada her zamanki gibi. Alçakgönüllü bir kibir içinde. Etraftakilerden bazıları onu süzüyor, başka gözlerin üstünde dolaşmasından memnun görünüyor Han. Zaten öteki masalardaki insanların da çoğu tanınmış, kalburüstü simalar. Böyle insanların bakışlarını yakalamaksa başka bir gurur kaynağı. Zavallı, az sonra olacakları bilmiyor. Ne zavallısı, ona hiçbir şey olmayacak ki, hiçbir şey hissetmeyecek ki, olan bana olacak, piyango ona değil yine bana vuracak.

Hadi bekleme yap. Saniye geciktirmek acıyı artırır, korkuyu kabartır. Yaşamda tek bir şey varsa korktuğumuz, bir tür olarak, o da işte budur. Başka bir bilince girmek. Aniden gerçekleşmeli ve o acı bir anda hissedilip olabildiğince hızlı alışılmalı. Kış ortasında buzlu suya atlamak gibi birden. Kıyıda ne kadar güç toplayamaya çalışır, irade keskinleştirmeye gayret ederse kişi, gücü o kadar hızla erir, iradesi o oranda çabuk gevşer. Bu hafif bir benzetme oldu. İntihar eder gibi. Onun öncesindeki anlar. Çek tetiği tereddüt etme, tereddüt edersen yıkılırsın. Çek tetiği ve bitir işi.

Çektim tetiği. Bir anda!

Bu şoku nasıl anlatmalı? Daha önce denemiştim biraz, ancak tam olarak kavrayabileceğinizi sanmıyorum. Birdenbire karanlık bir mahzene düşmüş gibi olursunuz. Zifir karanlık. Tek bir ses de yok. Tek bir çıkış görünmüyor. El yordamıyla sağı solu araştırmaya başlarsınız. Derin bir umutsuzluğa düşersiniz. Bu hep böyle mi devam edecek. Sonra yavaş yavaş alışmaya başlarsınız. Gözünüz ışıksızlığa alışmaya başlar. Elleriniz dakikalar içinde hayret verici şekilde ustalaşır. Sessizlikte önce kendi sesinizi, yüreğinizin telaşla atışlarını, sonra bastığınız yerlerin çıtırtısını hissedersiniz. Birtakım anlamsız karaltılar seçilmeye başlar. Yok böyle değil aslında. Platon adında eski bir düşünürün mağara benzetmesini andırdı. O da kendi çapında değerli bir eğretilemedir de konumuza tam uymuyor.

Şöyle düşünün: Birdenbire bir koyun oldunuz. Basbayağı koyun. Çevrenize bakarsınız. Ot görürsünüz, çimenler. Sizi en çok ilgilendiren şey, sizin yaşamınızın en önemli anlamı, ontolojik gerekliliğiniz bu çimenlerdir. En derin yaşam amacı ottur. Birçok şeyi, çevrenizdeki öteki tüm şeyleri bir teferruat gibi görürsünüz, dikkat bile vermezsiniz, verseniz de hiç ama hiçbir şey anlamazsınız, sadece ot varlığı vardır, ot azlığı, ot fazlalığı ve yemek yeme güdüsü. Ve bir de varsa öteki türdeşleriniz. Anlamlandıramadığınız bir güven duygusu verirler onlar da, sadece bu kadar, eğer çiftleşme zamanınız değilse cinsiyetler bile önemsizdir. Yavrunuz yoksa öteki küçük ebatlı koyunlar da sadece küçük ebatlı koyunlardır. Böyle bir şey.

Televizyonda Barış Sürecini Konuşacaktık

7 Nisan

Mehmet Han'ın bilincine girerken yaşadığım korkunç şoktan bahsediyorum ya, herkes için bu geçerlidir. Adamcağız alınmasın, kime yerleşsem aynını hissedecektim, aynı darbeyi, aynı ezilmeyi yaşayacaktım. Önce işte bu ani şok gelir. Sonra yavaş yavaş alışma. Bir yandan o halden çıkamama kaygısı. Çünkü ilk sadme ve alışma döneminde önceki zihinsel yetilerinizle bağlantılarınız da zayıflar. Tamamen kaybolmaz ama zayıflar. Ulu bilincinizle bağlantı yollarının ezilmesi de oradan bir daha çıkamama korkunuzla baş etmenizi bir süre geciktirir. Tıpkı insanlardaki nevrotik ruhsal hastalıkların düzeneğinde süregittiği gibi. Yeni duruma ne kadar uyum gösterseniz de eski zihinsel yetilerinize aynı ölçüde ulaşamazsınız yeni şuurunuzla. Ta ki oradan çıkana dek. İşte bu yüzden sancılı bir süreçtir. Olabildiğince kısa tutmak gerekir, müthiş yorucudur. Sonra bir miktar hoşlanmaya başlarsınız deneyiminizden. Yeni bir bilince girmek tam bir maceradır, merak motivasyonumuzun doruğa ulaştığı girişimdir.

Hadi! Hadi, dedim ve girdim. Tam o saniye Mehmet Han'dım artık. O ne korkunç daralma hissi. O ne katlanılmaz bilinç sıkışması. Derin nefes al! Derin nefes al! Az sabret, alışmaya başlayacaksın. Mehmet Han da hiçbir anlam veremediği bir şekilde ta derinlerden gelen bir bilinçdışı güdüyle derin derin nefes alıp vermeye başlamıştı koltuğuna oturur otur-

maz. Kuzu tandırı fazla mı kaçırdım acaba? Bir soda mı istemeli?

Mehmet sodayı istedi. Garsonla konuşur konuşmaz bilincine girdiğimi unuttu. Başka deyişle aniden duyumsadığı o garip iç geçmesini hemen atlattı. Bu hep böyle olur. Girdiğim kişi çok çabuk uyum sağlar, çünkü ilk anda ne olup bittiğinin farkına varmaz. Bir süre daha hafif bir şaşkınlıkla çevresine bakındıktan sonra, sodası gelirken, o sodayı niye istediğine bir anlam veremedi. Midesi de göğsü de rahatlamıştı çünkü. Teşekkür etti, içeceğini aldı. Çoğu zaman böyle naziktir. Bardağın kenarına iliştirilmiş limonu sıvının içine atmadan, dalgın gözlerle ona bakarak küçük yudumlar çekti. Güzeldi.

Hesabı ödeyip kalktı. Kalkmadan şoförünü aramayı unutmuştu. Cep telefonunu çıkarıp ekrana tıklatmadan önce gördü onu. Adam kapının yanında dikiliyordu. Yanına yaklaştı, "Hadi gidiyoruz" dedi. Üstten konuşmuyordu, cana yakın davranıyordu altlarına karşı. O yüzden birlikte çalıştığı insanlar severdi Mehmet Han'ı.

Arka koltuğa yerleştiğinde artık yeniden işine yoğunlaşması gerektiğine karar verdi. Çantasına elini attı, kapağını kaldırdı. Araç kalkarken memnun bir esnemeyle gerindi. İşini sevmesi bir şanstı. Ne kadar çok insan görmüştüm, görmekteyim, işini hiç mi hiç sevmeyen. Bu konuda milyonlarca yorum yapılıyordu, insanın yabancılaşması, emeğin yabancılaşması, üretken insan doğasından kopma, ötekileşme... bir yığın gevezelik. Hiçbiri hastalığa deva değildi, yaptığından ettiğinden hoşnutsuzların oranı her geçen yıl artıyordu.

İşini sevmesi bir şanstı, çünkü bu iş ona büyük ayrıcalıklar sağlıyordu. İşini seviyordu, çünkü yetenekliydi, işe uygundu, kolay yapıyordu. Bayağı yüksek bir tecrübe biriktirmişti. Dosyayı açtı. Kartlarını hızlı hızlı gözden geçirdi. Kolaydı. Konu kolaydı, konukları kolaydı. Bu akşam hiçbir sorun çıkmasına imkan vermeyecekti. Ne zaman vermişti ki zaten. Hep yağdan kıl çeker gibi hallederdi nice tartışma zorluklarını. Niye öyle bir tedirginlik hissetmişti ki zaten, anlamsızdı. Niye öyle bir tedirginlik?

Konu kolay: "Çözüm süreci" ve barış... Konuklar sorun çıkaracak cinsten değil, zaten hep benzer görüştekileri seçmişti. Aralarında patırtı kopmaz ya, kopsa da reytingi yükseltir, canına minnet. Lakin ağız dalaşının

dozu fazla kaçınca bazen işi idare etmek güçleşebiliyordu. Bugün çıkmaz öyle bir dert.

Barış sürecini destekliyor her biri. Şeker mi şeker bir psikiyatr hoca, solculara yakın bir İslamcı: Ahmet Zevcesizoğlu. Ayrıca, Fatma Böğürler, AKP'li, aklı başında bir kadın yazar. Sonra BDP'ye yakın bir eski tüfek solcu. Eski tüfek dedikse, 78 kuşağından, onlar da eski tüfek sayılıyor artık, eski model: Cemalettin Canan. Yine yandaş medyadan bir başka yazar. Yandaş diyorum ben de, solcuların dilini kaptık, iyi mi! Bu çocuk PKK-BDP, Kürt işlerinden iyi anlıyor, tam bir uzman, cin gibi bir adam: Tekiner Tekin. Beşincisi de başka bir cin işi şeytan işi gazeteden, kafalı bir akademisyen: Şahap Uysal.

Notları okudu. Yardımcıları hallediyordu bunları. Kim en son ne dedi, dün bugün en sıcak gelişmeler nelerdi, neler yaşandı, birkaç sayfa yeterdi. Her şeyi biliyordu zaten, her şeyi. Programlardan biliyordu, tartışmalardan, ona yöneltilen sorulardan, hızlı gazete okumalarından.

İnsanlığın Bu Şehir Yaşamından Barış Çıkar mı?

8 Nisan

Bugünkü konu, yani barış süreci meselesi kolaydı da, ona her şey kolaydı, çünkü her şeyi biliyordu. Yardımcıları son dakikaya kadar eline verdikleri kartlarla gelişmeleri güncellerdi. Hiç sıkmazdı Mehmet kendini. Her şeyi orada izleyiciyle birlikte öğrenirdi, bundan gocunmazdı. Her şeyi derken, ayrıntıları. İşin detay inceliklerini. Bunları önceden bilmeye zaten ne gerek, Mehmet Han kafalarda oluşan soruları aktarırdı, aktarırken yeni sorular bulurdu, konuklarına bunları sorardı, onlar yanıtlarken mantık ve bilgi hatalarını açığa çıkarırdı hemen, yine karşıt sorular sorardı, program akıcı ve ilgi çekici biçimde böyle ilerlerdi. Kasmazdı fazla kendini. Zaten her şeyi ana hatlarıyla bilirdi, aslında ayrıntıları da ana hatlarıyla herkesten iyi bilirdi, ama bunu illa göstermesi gerekmezdi. Alçakgönüllüydü ve bu tavrıyla seviliyordu izleyici katında. Kendine güveni tamdı. Tam değilse bile tam gibi. Her şeyi biliyordu çünkü. Tam değil belki, ama büyük ölçüde. Her şeyi biliyordu.

Ama neyi biliyordu, ne kadar biliyordu? Ben neyi biliyordum? Araba

ilerledikçe insan yüzleri akıyordu çevremde, caddeler, kenarlarda yüksek yüksek binalar, şehir keşmekeşi... İlerlese iyiydi hep böyle de, ikide bir yavaşlıyor, dura kalka gitmeye çalışıyorduk. Sıkışıyordu trafik. Korna sesleri, öfkeli sabırsız sürücülerin yüzleri, otobüs denilen insan kasalarındaki yolcuların sıkılmış anlamsız ifadeleri. Bir telaş, kargaşa, öfke. Homurdanmalar, köpürmeler. İlk önce hislerim uyum sağlardı yeni bedenime, sonra yavaş yavaş gelirdi o muazzam hafızam yerine. Şu anda sadece derin bir boğuntu hissediyordum. Bilincimin sıkışmasından, uyuşmasındandı yarısı. Bir yarısı da hissettiklerimden. İnsanlar belki tam farkında değillerdi, ama bu kent kalabalığının, bu kent daralmasının, on binlerce kaynaktan gelen, toplanan, yoğunlaşan o yoğun elektronik dalga yayılımının, o derin bir uğultu şeklinde kalplerine saplanan gürültü karabasanının, şimdi iyice ayrımsadığım bin bir çeşit zehirli gazın ve cümle hepten uzayacağı için çoğunu sayamayacağım daha nice tehlike ve tehdidin oluşturduğu kapkaranlık bir negatif enerji bulutunun dibine gömülüydüler. Cansız şeylerden gelenler değil, kendi canlı hemcinslerinin yaydığı olumsuz duygu dalgaları belki de o bulutun en yakıcı şuasıydı. Her bir insan o dalga bombardımanına farkında olmaksızın, kendiliğinden ruhlarından fışkıran aynı muharriş ışınımlarla cevap veriyordu. Korkunçtu, ama niyeydi? Bütün bunların anlamı neydi? Nasıl bir kabustaydım? Sadece şunu biliyordum ki, içine girdiğim bilincin darlığından kaynaklanan sıkışmaya bir iki saat içinde görece alışacaktım ve ondan sonra işler birazcık kolaylaşacaktı. Sabretmeliydim. Bak, işte alışıyordum. Daha birkaç dakika öncesi bu bile aklıma gelmiyordu, tam bir panik yaşıyordum. Ama geçecek.

"Mehmet Bey, durgunsunuz."

Şoförüm Murat söylemişti bunu. Toparlandım.

"Ha, evet, biraz yorgunum."

"Durgun olmak hakkınız, yoruluyor insan. Çok çalışıyorsunuz. Ben katlanamazdım bu kadarına."

"Herkesin işi yorucu. Seninki çok mu kolay."

"Yok yok, kafa işi daha yorucu. Ben bir kitabı bitirinceye kadar canım çıkıyor."

"Ya, alışma meselesi. Alışınca o kadar zor değil."

Sevimli bir gülümseme yayıldı yüzüne, daha da rahatladı. Zaten sevimli adamdı. Ama kitap okurken kendinin de çok sıkıldığını itiraf etmedi sürücüye. O kadar olacaktı artık. Herkese her şey söylenmez ki. Birçok İslam ulu kişisi bunu söylemez mi, her akıl seviyesine mesele anlatılamayacağını. Kendisi de bir kitaba başlarken bayağı bir krize girerdi. Başladıktan sonra iyi giderdi gerçi ama, çoğu kitap son derece berbat kaleme alınıyordu ki, bir süre sonra ilerleyemez hale geldiği seyrek sayılmazdı. Birçok kitabı yarıda bırakmıştı bu yüzden, eğer ilk onda birlik bölümü yarı sayılırsa. Okumadığı birçok kitabı da kapağından veya hakkında söylenenlerden yola çıkarak yorumlardı. Her şeyi okumak hamallıktı. Onun yerine okuyanlar muhakkak çıkıyordu ve bunlar o kitap hakkında bir iki bir şey söyleyip yazıyorlardı. Duyduklarını derleyip daha ileri bir senteze varmaksa kendi işiydi. O kadar yetenek ve zekâ farkı da bulunsundu artık.

Yine gereğinden fazla zaman yitirmişti trafikte. Kanala vardıklarında hızlandı. Sonra saatine bakıp yavaşladı, daha dünyanın vakti vardı. Odasına geçip bir uyku bile çekebilirdi hatta. Seviyordu bu binayı. Bu ışıltıyı, ışıkları, dekorları, her şeyi. Yardımcısı koridorda karşıladı onu, Merve. Herhangi bir haber vermeksizin kanala ulaştığında gelişi fark edilirdi böyle. Güzel kızdı. Eline yeni birkaç kart daha tutuşturdu.

"Konuklarla ilgili bir sıkıntı var mı?"

"Yok, Mehmet bey, herkes geliyor, az önce yeniden teyit ettim."

"İyi, ben biraz odamda dinleneyim, sonra gelirim yanınıza." Az yürüdü, durdu. "Yeni önemli bir şey var mı.. bunlarda?" Elindeki notları kastetmişti.

"Arınç'ın demecini yazdım oraya, istemiştiniz. CHP'lilerin birkaç sözünü ekledim. Bir de bazı soruları derledim sosyal medyadan."

"Ah, tamam, çok iyi. Bakayım şimdi onlara."

Mehmet Han'ın İslamcı Çevreden Ayrılışının Sırrı

9 Nisan

Kız da yazıyor galiba. Yani bana ilgi duyuyor, ilgimi çekmeye çalışıyor, argoya da alıştım hemen. Evli halbuki. Ama çok yetenekli, eli çabuk.

Ebru da zekiydi, ama biraz yavaştı, bu tam medya faresi. Cevap versem mi? Ya, ajan majan çıkar, ketenpereye getirir adamı, biraz daha tanımalı. Canım, ne günlere kaldık... Tam paranoya toplumu olduk.

"Odaya çay falan ister misiniz?"

"Yarım saat sonrası için rica edeyim. Şimdi bir ayaklarımı uzatayım, sağol."

Öyle de yaptı. Kapattı kapıyı, koltuğu divana yaklaştırdı, ayaklarını uzattı üst üste koyduğu iki yastığa. Kartları yanındaki sehpaya bıraktı. Az sonra bakardı onlara, bir de sabah okuyamadığı birkaç gazeteye. Gözlerini kapadı. Başka zaman yaşamadığı tuhaf bir yorgunluk çökmüştü üstüne. Bir zamanlar beş vakit namazı kaçırmazdı, şimdi fırsat buldukça... Bir Hadis-i Şerif geldi aklına: "Bilgili olarak uyumak, bilgisiz olarak namaz kılmaktan hayırlıdır!"

Kimseye yaranamadığını düşündü. Bazen içi cız ediyordu ama, çoğu kez umurunda değildi. Kimseye yaranamadıkça daha yükselmişti kariyerinde. Mehmet Han'ın ne işe yaradığını bilen bir sessiz çoğunluk, sessiz de sayılmazlardı gerçi, tweetle, mesajla, karşılaştığında yüz yüze, yüzlerce, binlerce insan, her kesimden, her yaştan, takdir belirtirlerdi. Yaptığı işte iyi olmaktı en önemlisi. İçi ancak böyle huzur bulurdu. İşinin sahipleri, büyük yöneticiler, patronlar falan... Birçok konuda ayrı düşünse de onlarla, işin başındaki kişiler amele önem verirlerdi, görüşe, bakışa değil.

Bakışlar da önemliydi gerçi. Kızların bakışları... Kadınların bakışlarının içinde uyandırdığı hisleri, geçmiş deneyimlerime de başvurarak ve yeniden canlanmaya başlayan dimağımla çıkarıyordum tekrardan. İki cins arasındaki bu etkileşimin muazzam gücü benimki gibi evreni kaplayan bir bilinç için bile her rastladığımda şaşırtıcı, her yeniden fark edişimde kafa zorlayıcıydı. Her şey üreme gereksiniminden doğmamış mıydı? Her şey ama her şey, terliksi hayvandan daha kılkuyruk bir kamçılıyla, amipe benzer tembel bir başka tek hücrelinin birleşmesi üstüne kurulmamış mıydı? Tüm bu uygarlık, bu koca koca devletler, muazzam gökdelenler, yeryüzünü delen otoyollar, vızır vızır uçan çelik kuşlar, roketler, uzaya gönderilen mekikler, milyonlarca bedeni parçalayan bombalar, onca savaş... Hepsi bu iki hücrenin uygun biçimde veya uygunsuz biçemde bir-

leşmesi için miydi? Freud denen dahinin dediği gibi bu iki hücre miydi tüm medeniyetleri ve barbarlıkları ortaya çıkaran? Onca abuk sabuk spekülasyonu yanında sadece bunu demesi bile devrime yol açmamış mıydı insanın akıl tarihinde, kültür serüveninde.

Niye dünyayı fickliyorsun ey insanoğlu, insankızı? O kamçılı titrek mikrozibidiyle, o lök gibi oturmuş dev anası mikrokokoş aşk üretsin diye mi? Bu ne enerji israfı, bu ne motivasyon müsrifliği! Bir laboratuvarda birleştirseydiniz ya bunları, tüp bebek merkezlerini yaygınlaştırsaydınız ya, sperm bankalarını her mahalleye açsaydınız, yol açmasaydınız bu yıkıma. Başka bazı teorisyenler çıktı, her türlü faşizmi cinsel açlık yapıyor dediler, herkes birbirinin üstünden geçti bazı memleketlerde, faşizm daha da şahlandı. Bu ne enerjiymiş yoksunluğu savaşa yol açıyor; fazlası her yanı yakıyor, kırıyor.

Okuyarak, araştırarak, tartışarak fikir değiştiren insana pek az rastladım. On binde bir. Herkes kendinin alimi. Diyor ki bazıları, insanların çoğu için fikir, çizgi, tutum değiştirten bir şey varsa, o da kişinin yaşam tarzı, yaşam ortamı, küçük büyük çıkarları. Mehmet Han da bir insan, onun için de farklı gelişmedi değişim.

Söylemiştim ya, normal bir İslamcıydı televizyonculuğa başladığında. "İslamcı" denince bozuluyor bazıları, dinini aynı zamanda siyaseten de yaşayan ve uygulayanlar için başka ne demeli? İşte orada sivrildi, tutuldu, parladı. Sonra anlattık, merkez medyaya geçti. Daha da parladı. Bu yüzden herkes bir şey dedi hakkında. Kendisi de bir yığın şey söyledi kendi hakkında. Döndü dediler, eskiden de böyleydi diyenler oldu, dönmedi şekil değiştirdi diyenler çıktı. Kendine göre dönmemişti, eskiden ne hissediyorsa şimdi de aynılarını hissediyordu. Daha önce internetten falan topladığım bilgileri aktarmıştım, şimdi içerden bakıyorum, ruhundan gözlemliyorum, artık iyice alıştım yeni çeperime, haklıydı. Kimse özde fazla değişmez gerçekte.

Ama fikirler, şekiller, yaklaşımlar bir hayli değişebilir. Öz değişmez, düşüncenin özü değişmez, asıl niyet çok değişmez, fikir şekilleri, kalıpları değişebilir. Ve çok basit nedenlerle değişebilir. Bazen aniden, bazen yavaş yavaş. Ve çok basit sebepler söz konusudur.

İşin aslına o saniye vakıf oldum. Eski çevresinde çok popülerdi, el üstünde tutulurdu, bir yığın kız hayranı vardı ama, kapalı, mutaassıp, türbanlı kızlardan bıkmıştı. Türbanlı kız denince bu ayrı bir kategoridir, her türbanlı kapalı, tutucu değildir sosyal anlamda, hatta cinsel anlamda. Nelerini görmüş yaşamıştı da... Yine de sıkılmıştı. Açık kadınlarla da ilişki kurması gerekiyordu, hele o zamanlar çok bir ilgi duyduğu biriyle. Gelin görün ki, yok görmeseniz daha iyi, böyle şeyler mahremdir, İslamcı kimliğiyle, mütedeyyin deniyor hani, ne kadar modern haller vermeye çalışsa da insan kendine, elinde olmaz, rahle, secde, seccade kokar kişi, bu fena bir şey değildir, bir bakıma iyidir de, işte o tarzı, hali, hareketiyle mümkünsüzdü bu dediğim yönde açılım, büyük nispette. İşte o kadar basit. Tüm döndü, dönmedi, değişti, değişmedi, özü böyleydi, hayır aman şöyleydi tartışmalarının hulasası bundan ibaretti. Bazen değişimler böyle sade ihtiyaçlardan doğar ve çoğunlukla sadece onlardan doğar.

Dindarlıkta Çok Tuhaf Bir Reform Yaşanıyordu

10 Nisan

Mehmet Han'ın neden merkezi yeğlediğini çözümlüyordum, ondaki, kendindeki verilerden. Ortada durmak, merkeze yaklaşmak kadın erkek ilişkileri anlamında da pek fazla parametre farklılaştırıyordu. Ortada durmak demek, merkez demek, tarafsıza yakın demek, kalabalığa katışmak demek. İnsanlar neden kentlere tıkışırlar. Bir yığın ekonomik, sonra da sosyolojik neden ileri sürecektir sizlere bilim insanları. Her birinde az buçuk doğruluk payı bulunur da, esas neden tamamen psikolojiktir. "Boğulacaksan büyük denizde boğul" deyişi ne demek? Sanki bir yığın vatandaş geldikleri kentlerden, kasabalardan, köylerden daha mı iyi koşullarda yaşar İstanbul'da, İzmit'te, Ankara'da? Nesnel olarak bakarsak hiç de değil. Hatta daha çok kazandıkları bile söylenemez ortalamaya vurursak. Ama "büyük denizde boğulmaya" gelmişlerdir. Boğulmayı kafaya koymuşlardır. Çocukları için hiç değilse. Çocuklarını büyük denizde boğmak için gelmişlerdir. Büyük kentte boğulmayan kişi, bir daha hayatta derede gölde boğulmaz. İçgüdüsel bir itkidir bu. İşin sosyal bir başka yönü de insanların magazine merakıdır.

İki gazete olsun ve bir şahıs bir gazetenin öbürüne göre doğruları daha iyi dile getirdiğine inansın. Diyelim ki bu gazete elli bin satmakta, apaçık yalan yazansa üç yüz bin okunmakta. Yalan yazdığını bildiği halde birçok kişi üç yüz bin satanı yeğleyecektir. Neden? Çoğunluk oradadır ve insanlar çoğunluk nasıl yaşıyor, ne hissediyor, ne yiyor, ne dışkılıyor; bilmek ister. Ünlüler ne yapıyor, ne ediyor, dakika dakika öğrenmek, mümkünse onlarla aynı ortamları, aynı caddelerin havasını solumak ister, onlara yanaşmak ister. Çoğunluk gibi duyumsamak, çoğunluk gibi görünmek ister. Türbanlı kızlardan da birçok güzel çıkıyor, okumuş kafalı çıkıyor, açık kızlardan da. Açık kızlarda en ayrıntısına, en mahremine dek ne varsa kapalılarda da aynısı var. Ama yok! Kapalılarla kendini sınırlandırdın mı ufkunu, yaşamını, umutlarını, hayallerini sınırlamış oluyorsun. Bu kadar temel bir içgüdü. Mehmet Han'ın dönmesinin veya dönmemesinin samimiyetinin veya takiyesinin temel nedeni, bu derece kökensel, bu derece sadeydi.

O dönerken veya kendince aslında hiç değiştirmediği inanç ve vicdan dünyasında yuvasından çıkartılmakta olan bir vida gibi dönerek yükselirken, belki de dönerek alçalır ve sisteme giderek daha kavi şekilde saplanırken, bir yandan dinini ve dininin geçirmekte olduğu reformu düşünüp duruyordu, buna sevinmek mi, üzülmek mi lazım geldiğine bir türlü karar veremiyordu. Bir yandan "Ümmetimin helakı, facir alim ve cahil abid yüzünden olacaktır" Hadis-i Şerif'i kulağında yankılanıyor, öte yandan öyle ya da böyle dindarlığın yayılmasına seviniyordu, gayet uygunsuz üsluplarda yayıldığını her gün müşahede etse de.

Laikler sevinebilirdi: Türkiye bir İran olmamıştı ve asla da olacağı yoktu. Kapsamlı bir reformdu dinde yaşanan. İran'da bile kısmen yaşanıyorsa, Türkiye'de patlıyordu. Alkol kullanımı üstüne onca yasak ve karşı propagandaya rağmen alkol tüketimi artıyordu. İslamcı partiye oy verenlerin bile birçoğu fırsat buldu mu götürüyordu. Kırık bira şişeleri yol kenarlarında belirgin bir tehlike oluştururken, tüm yeşil alanlar mavi kutulardan geçilmiyordu. Kapanmada da aynı şey yaşanıyordu, kadınların kapanmasında. Eski geleneksel çarşaf bir kenara atılmıştı, aşırı dindarların zevcelerinin kara çarşafları bile seyrelmişti, mini minnacık

türban yayılmıştı. Altta son derece prafan, son derece hatlı takatlı dar pantolonlar, tayt etekler... Cinsellik hakeza. Okul kızları okul oğlanları alt alta üst üsteydi, muhafazakar dindar okullarda bile kırk yıl öncesinin kolejlerinde rastlanmayan hadiseler vaka-i adiye olmak üzereydi.

Ama ne reform! Din şekilleşmişti, İslam hoşgörüsü ahlak bakımından katı laik sistemi aratır hale gelmişti. Ne tipler peydahlanmıştı ne tipler; arkadaşına mesaj atıp "... k...m çocuğu, camiye gitmiyor muyduk lan bu akşam" diyebilen serserilerden, cenaze namazında sulu el şakaları yapan zırtapozlara kadar. Bunların büyük bölümü solcu falan da değildi hani, iktidar partisine oy atan kesimlerdendi. Tabi İran'daki gibi gereksiz bir Amerikan karşıtlığı da söz konusu edilmeyince, bu dönüşüme Luther gelse şaşardı. Wittenberg saray kilisesinin kapısına astığı birkaç kağıt yüzünden ne kelleler gitmiş, kaç on milyon insan katledilmişti. Bir Magna Carta için biraz tersinden ne güneşler batmıştı. Bu ülkedeyse iki teneke bira ve bir g-string işi bitiriyordu. İnsan soyu bu. Sosyalizm dedikleri sistem de külotlu çoraba satılmamış mıydı!

Bunları anlamaya başlamıştım, ama henüz nedenlerini kavramaktan uzaktım. Bir ölümlü, bir insan bilincinde hapis kaldıkça da zaten ötesine erişemeyecektim. Şu anda fark ettiğim bir şey varsa o da şuydu: İktidar partisinde ve kapsadığı dindar yığınlarda öylesine bir değerler dönüşümü yaşanmaktaydı ki, bu Mehmet Han'ın değişiminin hızını çoktan aşmıştı. O yüzden küçük bir pişmanlık sincabı ikide bir kafasını çıkarıyor, elde ettiği kazanımları gördükçe seviniyor, fırt kaçıyor, yuvasına çekiliyordu. Acele mi etmişti merkeze kaymakla? Eski muhafazakar çevresi şimdi daha da ortaya yerleşmiş, koca poposu her geçen gün daha da büyüyerek ortaya çöreklenmişti, adeta nefes aldırmıyordu başkalarına, Mehmet Han gibilerin bile kıçlarını kenara ittirdikçe ittiriyordu.

Solcuları Ekrana Çıkarmanın Püf Noktası

11 Nisan

İnsanların ve Mehmet Han'ın neden ortalamaya yöneldiğini, niye ortalamanın tepesine yerleşmek istediklerini kavrıyordum artık. Karşı cinsle ilişkiler bakımından da ufku genişletiyordu. İşte şimdi büyük

denize ulaşmıştı, gerçi deniz, daha doğrusu okyanus çok kaba dalgalıydı ve Mehmet Han'ın yüzeyde kalması için bayağı çabalaması gerekiyordu. Sıkıntılıydı yani bir parça. Hayat bu. Yok, yine de esas manada pişman sayılmazdı. Bunu önleyen güzel bir bilişsel mekanizma çalışıyordu beyninde: Her şeyi en iyi kendinin bildiği fikri.

Sakın bunu onun kabahati, ona özel bir zayıflık sanmayın. Tüm insanlarda var bu, ancak o sayede ayakta kalabiliyorlar. Her şeyi en iyi kendileri bilir, herkes kendinin en büyük filozofudur, çünkü kendi canlarından, zevklerinden ve çıkarlarından, herkesin bilinci kendisi sorumludur. Daha zeki ve daha bilgili olanları, sanılanın aksine bu üstünlüklerini daha sık sorgularlar. Ama sonunda aynı yere varırlar: Kendi fikirlerime aynen katılıyorum! Birisinin bir yazısını okusa, o yazıda ölümsüzlüğün sırrı açıklansa, oraya bakmaz büyük çoğunluğu. "Benim duruşuma, benim konumuma aykırı bir şey var mı burada?" Onu bulur çıkarır ve kendi konumunu haklı görmek için kavgasına tutuşur. Öylece uyuya kaldı...

Uyandığında program vaktinin hayli yaklaştığını fark etti. Böyle uyuyakalmak ona göre bir şey değildi. Şaştı yeni hallerine. Zaman zaman ayağını uzatıp dinlenmek tamam da, başından beri uyumaya meyletmesi, üstelik bunu olağan sayması! Garipti. Beyni çok çabuk yoruluyordu, adeta ısınıyordu. Aceleyle kalktı, tuvaletini yaptı. Susamıştı, bir bardak su koydu kendine şişeden. Sonra notlarını son kez hızlı biçimde gözden geçirdi. Rahattı yeniden. Stüdyoya yürüdü.

Yardımcılarıyla konuştu, bir problem görünmüyordu. O sırada ilk konuğun geldiğini haber verdiler. Hayli erkenciydi, ama geç kalmasından iyidir. Konuk salonuna geçti, Cemalettin Canan karşısındaydı. Konuklarını nazik ve sıcak karşılardı hep. Programda bir sıkıntı yaşanmaması için iyi bir metottu; içinden, kendiliğinden gelen nezaketinin bir sonucu olmasının yanı sıra.

Cemalettin'le daha önce de birçok program yapmıştı. Beş veya altı kez. Bazı izleyiciler televizyon tartışmalarına hep aynı konukların çağrılmasını eleştirirlerdi. Oysa açıklanabilir mantıklı bir nedene dayanıyordu keyfiyet. Bir değil birkaç nedene. Bir kere her çağrılan koşa oynaya icabet etmezdi çağrıya. Bazıları nazlanır, kimisi şart ileri sürer, kimisi gelme-

mek için bahaneler üretirdi. Bazıları bunu ilkesel nedenlere bağlar, bazıları sosyal fobilerini mazeret gösterir, bazıları o fobiyi gizlemek için farklı gerekçeler yaratırdı. Bir de anlamlandıramadığı biçimde, televizyona çıkanlar yüzünden, o programlar yüzünden böyle bir şeyi neredeyse ayıp sayanlar vardı ki, ona söyleyecek bir laf zaten bulamıyordu.

Televizyona gelecek konuk bir kere gayet istekli olmalıydı. Orada susup kabız kabız iki üç cümle tahliye ettikten sonra, sıranın ötekine geçmesini bekleyen cinsten insan seçemezdiniz. Bir de onunla yalnız kaldığınızı düşünün, başka tartışmacı yok, karşılıklı bakış bakış nereye kadar? Konu üstünde konuk fikir söyleyeceğine sunucu konuşmak zorunda kalırdı ki, bu bir televizyonculuk başarısızlığı anlamına gelirdi. Fazla laf çevirdikçe gaf yapma olasılığının artması cabası.

Bazı kişiler öyle ya da böyle, sudan gerekçelerle programa katılmayı reddederler, ertelerlerdi. Onlar kafadan kara listeye alınırdı. Bu kara listeler dost program yapımcıları arasında paylaştırılır, uzatılırdı. Zaten hiç teklif götürülmeyen bir hayli kalabalık vetolular grubu da bulunmaktaydı ki, bunda kabahat televizyoncudan çok o kişilerin çıkıntı durumlarıydı. Marjinallere yer yoktur ekranda, reyting getireceklerse bir şaklabanlık unsuru olarak kullanılırlar, sonra atılırlar.

Cemalettin solun kadrolu temsilcilerinden biriydi. Burada ana kurallardan en önemlisi, sol temsil ettirilecekse eğer, sol siyasi partilerin temsilcilerini ortamdan uzak tutmaktı. Diyelim ÖDP'nin örgütlediği bir olayı ekrana getirmek gerekti mecburen. Böyle şeylerden zaten olabildiğince kaçınılırdı ama, şayet zorunlu hale gelmişse, programda ÖDP'yi temsil edermiş gibi, ÖDP'nin kanlı bıçaklı olduğu bağımsız bir sol entelektüel seçilirdi. Böyle bağımsız bir entelektüel bulunamamışsa ola ki, internet taranır, en küçük, şöyle otuz kırk üyeli hangi sosyalist parti varsa, oradan biri davet edilirdi. Bütün bunlar başta mantıksız gibi görünse de, televizyonculuğun kuşaktan kuşağa aktarılan ve daima fayda sağlayan raconuydu.

İşte Cemalettin de sol bilirkişilerden biriydi. Solu, solculuğu sevdiği kesindi. Böylece onu konuşturmakla, programı yapan kişi, burada ben, yani Mehmet Han, solculara, sosyalistlere kazık atmış gibi hissetmezdi

kendini, vicdanı rahat ayrılırdı izlenceden. Cemalettin zaten sol çoğunluk ne yapmışsa, ne düşünüyorsa, iyidir hoştur, bilhassa lazımdır, diyen tiplerdendi. Solculuğu kendine yaşam alışkanlığı, bir meslek seçenlerden. Olaya profesyonel bakıyorum diyen ateist imam gibi değildi anlayacağınız konumu. Gerçi solculuğu bir meslek olarak seçenlerle, sol değer denilen bazı şeyleri karakterinde içselleştirenlerin aynı şahıslar olmadığı da iddia edilirdi birilerince. Ama ben mengeneye kaptırdığım bilincimle bunları tahlil edecek halde değildim şimdilik.

Sağcılarla Solcuları İktidara Ortak Ediyordum

12 Nisan

Cemalettin kuvvetle elimi sıktı, tam bir devrimci tokalaşmasıydı bu. Bense her zaman biraz gevşek olan parmaklarımla, azıcık mesafeyi korumak istedim gene, ama öyle sert kavramıştı ki, canım acımasın diye ona bir hamle karşılık verdiğimde bunu içtenlik cevabı olarak algıladı. Yine de bayağı saf insanlardı bu solcular. Evet, bir bakıma ben de biraz solcu sayılırdım ve bende de azıcık vardı o saflıktan. Acaba? Neyse canım.

"Çok hassas bir konuyu yine tam zamanında seçmişsiniz. Kutlarım. Sizin gibi gazeteciler hâlâ var, o zaman umut da var."

"Ne olacak, öyle düşünmeyin. Bu görevimiz. Ben sadece işimi iyi yapmaya çalışıyorum."

"Keşke herkes kendi işinde sizinki gibi duyarlı olsa. Emin olun bu coğrafyada birçok problem sadece bununla düzelir. Sadece bununla."

Memnun olarak güldüm, her zamanki gibi şirin ve sevecen bir tebessümdü bu. Eh, burada dur, daha fazla gidersen yağcılarda inecek var, diyeceğim, dedim içimden. İltifatın bu kadarı kararında. Ama Cemalettin birkaç söz daha sarf ederek bir sonraki programı da garanti almaya çalışıyordu ki, başka bir konuğumuz daha geldi, bizimki gözümdeki değer balkonundan aşağı uçmaktan son anda kurtuldu.

"Hoş geldiniz Fatma hanım, yine çok şıksınız, nasılsınız?"

Nesi şıksa artık! Sımsıkı beyaz bir bağ kafasında, onun altında siyah örtü, takva üzere. Bu takva da yeni bir takva, sünnet olmadığı mutlak. Altta yine simsiyah bol bir buluz, buluz mu şal mı, çarşaf mı belli değil.

Kadınları şıklıktan uzaklaştırmak için tasarlanmış bir kıyafet ne kadar şık olabilir! Yine de eli yüzü düzgün, sevimli bir kadın... Bu giysiyle ancak bu kadarı olabilir işte, orada yalan yok. Ah, ben bu şekil ve şemail için ayrıldım aranızdan, yine onun özgürlüğünü en çok ben savunuyorum.

"Allaha şükür Mehmet bey, sizi sormalı."

"İyiyim teşekkürler hamdolsun. Erkencisiniz..."

"Eh, biraz ısınmak lazım. Sporcular da böyle yapmaz mı."

"Doğru diyorsunuz. Ne kadar erken gelirseniz bizim için o kadar iyi. Sohbet ederiz. Bakıyorum gözleriniz ışıldıyor yine. Ne tiyolar vardır orada ne tiyolar. Bize içerden bir şeyler çıtlatacak mısınız?"

"Bizim içimiz dışımız birdir hocam, ne varsa söylüyoruz işte."

Gülüştük.

Cemalettin'le de selamlaştı Fatma hanım. Adam elini uzatır gibi oldu, belki sıktırmaz diye geri çekti sonra çekinerek, ama Fatma hanım aldırmaz öyle şeylere, bu kez o uzattı, tokalaştılar.

Gelen konuklar bu salona girer girmez bakanlar kuruluna girmiş gibi hissederler kendilerini, iktidarın bir parçası gibi hissederler. Beni de başbakan gibi görürler. Doğrudur bir bakıma. İktidar burasıdır, erk burada şekillenir. Ne kadar otorite dozu yüklenecek, ne kadar muhalefet katılacak, burada hesaplanır. Burada birleşir hükümet, ana muhalefet, baba muhalefet, onlarla birlikte iş çevreleri, güç çevreleri, akil adamlar, kafa adamlar, ideologlar burada birleşir, anlaşır veya anlaşamazlar. Aslında sonuçta anlaşmış olurlar. Sadece buraya katılmakla, buranın hakemliğini onaylamakla anlaşmış olurlar, burada başkan ve başbakan oluruz. Yalnızca bir saatliğine olmayız. Saatlerimiz biteviye tekrarlandığından bir hayli ve birçok bakımdan ciddi ciddi oluruz. Toplumun kafası burada yönlendirilir, yollar buradan açılır, kapanır.

Biri demiş ki bir vakit, televizyona çıkmakla gün gelecek herkes on dakikalığına ünlü olacak. Pek makbul bir sözdür. Durmadan yinelenir, bunu yinelemek entelliğin bir parolasıdır. Boktan bir laftır aslında. Ünlü olmak kolay mı, o kadar yaygınlaşmasına izin verilir mi, kim inanır böyle bir zırvaya. Vatandaş "star" ister. Star gereksinimi bütün milletlerin en temel gereksinimlerinden biridir. Ve insan hafızası ancak belli sayıda

starı kapsayabilir. Bu sayıda bir artış, bir kabarış, evet, görülüyor, ama bir yere kadar. Bir yerden sonra unutur insanlar, çok yüz gördü mü, aynı hızda unutur, yok sayar. Sayı kabardıkça, patladıkça starın anlamı kalmaz ki. İşin doğasına uygun değil herkesin star olması. Ünlü olmak isteyense çoktur, o ayrı konu. Her devirde vardı bu.

Müsaade isteyip yanlarından ayrıldım. Stüdyoda son hazırlıkları denetledim. Zaman, başlangıca yaklaştıkça hızlanırdı. Kalkışa az kalmıştı. Ben de merakla bekliyordum olacakları. Az sonra program başlayacaktı ve konu gerçekten önemliydi. Büyük olasılıkla büyük dönüşümle, dev sıçramayla ilgili gelişmeler tartışılacaktı ve yepyeni şeyler öğrenecektim. Belki çok önemli ipuçları... Belki de ipucundan öte, sonuca götürecek sırrın ilk cümlesini duyacaktım. Bendeki merak arttıkça Mehmet'teki heyecan da arttı. Her program öncesi olurdu biraz heyecan, ama böylesine sıkıntısız geçmesi beklenen bir programdan önce? O da bir anlam veremiyordu.

Öteki konuklar da gelmişti. Mehmet hepsini karşıladı, tek tek her biriyle kısaca sohbet etti. Ve sonra. Beş, dört, üç iki, bir. "Tarafsız Saha" başladı.

Merkez Medyaya Kaymamda Eva Herzigova'nın Rolü Büyüktü

13 Nisan

Konu cidden çok mühimdi. Kırk bin kadar insan ölmüştü Kürt meselesiyle ilgili iç savaşta ve otuz yıldır ilk kez çözüme, barışa bu kadar yaklaşılmıştı. Konuklarla bu konunun esasını ve ayrıntılarını tartışacak, hem kafamdaki soru işaretlerine yanıt arayacak, hem de kamuoyunu doğrudan bilgilendirecektim.

İlk sözü Şahap beye verdim. Neydi bu "akil adamlar" meselesi? Hükümete yakın görüşleri iyi bilirdi Şahap bey. Kimlerden oluşacaktı bu kurul, işlevi ne olacaktı?

Vahap bey konunun magazinleştiğinden, Bülent Arınç'ın da bu yönde sözler ettiğinden başlayarak hitaba girdi. Ben hemen atladım, "Ne olacak, magazinleşsin, yeter ki topluma açılsın, herkes ilgilensin." Magazini severdim çok, daha doğrusu Mehmet severdi, onunla kendimi aynı görü-

yorum, özneyi öyle ifade etmek zorundayım. Biz veya ben. Ben diyorsam artık beni ihtiva eden Mehmet'tir.

Şahap bey konu hakkında bir yığın spekülasyon yapıldığını, ama kurula katılacakların henüz netleşmediğini gayet açık seçik ve birinci elden kaynaklara dayanarak ifade etti. Ne güzel gazetecilik. "Ne iş yapacak bu kurul ama?" diye tekrar daldım ortaya, "Nasıl çalışacak?" Kendimi vatandaşın merakı, adeta vatandaşın kafasına raptedilmiş koca bir soru işareti gibi görür ve öyle takdim ederdim. Program başarımın püf noktası budur.

Şahap bey izah etti: "PKK'nın silahlı güçlerinin Türkiye'den çekilmesini, burada bir operasyon veya provokasyon yaşanmamasını denetleyecek bu kurul. Bilgileri toplayacak, gözlemcilik yapacak, iki taraf arasında sağlıklı iletişimi sağlayacak" dedi.

Konu ondan sonra iki eksende derinleşerek gidip geldi. Biri kurulun kimlerden oluşacağı ve niteliği konusu, ikincisi asıl işlevinin ne olduğu, olması gerektiği. Örneğin hemen sonra söz alan Fatma hanım, "akil adamlar" heyeti yerine, "akil kadınlar" heyeti kurulması gerektiğini, barış süreçlerinde kadınların çok daha akil rol oynadığını ifade etti. Başta Zevcesizoğlu olmak üzere öteki konuklarım hemen destekledi bu fikri, kadınların barışseverliği üstüne veciz laflar sıralamaya başladılar. Ne kadar kadınsever, ne kadar uygar insanlardı böyle! Konukları seçmeyi iyi bilirdim hep. Gerçi o an çok kavgacı bazı kadın BDP'li milletvekilleri, bir de nedense Tansu Çiller geldi aklıma, ama istisnalar kaideyi bozmazdı. Zaten şu kadın ve kadın hakları meselesi hoş bir latife olarak erkekleri gülümseten, sinirlerini bir an için gevşeten bir işlevde ara sıra açılır ve hep de işe yarardı. En ciddi siyasi kavgalarda bile işe yarardı, en sıkı ağız dalaşının ortasında kadınlardan söz etseniz, erkekler bir hafif cinsel uyarım hissetmeye, sinsi sinsi gülümsemeye, erkeklik gibi bir cinsel potansiyelin kendilerinde saklı bulunduğunu anımsamaya başlarlardı. Sevecen ve sırtarır hale geçerlerdi, kendilerini güvende duyumsarlardı, iyi ki kadın değiliz diye sevinirlerdi zavallıcıklar. İyiydi kadın haklarından bahsetmek, programa kadın konuk çağırmak her zaman güzel sonuç verirdi. Fakat konumuz o değil.

Zevcesizoğlu, akil adamlar adı yerine "barış ve uzlaşma komisyonu"

gibi bir ad önerdi. Bu teklif tutuldu. Çünkü daha önceki benzeri girişimlerde neredeyse herkes adlara takmış, bir arpa boyu yol kat edilememişti. "Aydınlar Heyeti" dense, "Bu kazmalar mı aydın?" diye itiraz ediyordu birileri, "Arabulma Müessesi" dense, "Bunlar mı tarafsız?" diyordu diğer başkaları. Barış ve Uzlaşma Komisyonu. Ben onun üstünde pek durmadım. Adıyla değil, işleviyle ilgiliydim heyetin. "Barış" ve "uzlaşma" kavramlarına da bir kulp bulan çıkacaktı elbet.

Zevcesizoğlu konuştukça ruhum çözülüyordu, sakinleşiyordum iyice. Dindar insanlarla birlikte bulunmak bana yine de daha bir huzur veriyordu. Mehmet Han'ın dimağında, geçmişinde tasavvufa çok yoğun heves gösterdiği birkaç yılı süratle taradım. Yedi aşamalı saflaşma çilesinin birinci aşaması "tövbe"yi geçmiş, ikinci aşaması "vera"da gidip gelmiş, takılıp kalmıştı. Dünya zevklerinden vazgeçme aşamasıydı bu aşama ki, tıp öğreniminde ikinci yılda öğrencinin karşısına dikilen anatomi duvarından bin kat daha zordu geçmek. Ne kendini suçlamalar, ne takıntılı kovulmak bilmez saplantılar yaşamıştı o dönem. "Vera" makamına ulaşması gerektiğini her düşündüğünde, hastalıklı biçimde aklına "Eva Herzigova" geliyordu garip bir çağrışımla ve günaha girdiği için yeniden kendini suçluyor, suçluyordu. Sonunda dedi ki: "Bu iş bana göre değil." Yine de o eğitimden bayağı bir şeyler kalmıştı gönül aleminde.

Heyet sadece gözlemle mi yetinecek, yoksa taraflara güvence oluşturan daha sıkı bir yaptırım konumunda mı bulunacak? Şahap beyin aksine öteki konuklar heyetin süreçte daha aktif ve yaptırımcı bir görev ifa edeceği, en azından öyle olması gerektiği düşüncesindeydiler. Zaten PKK'nın beklentileri de bu yöndeydi. Değil yalnızca heyetin ağırlığı üstünde, bu heyetin ve çekilmenin yasal güvenceye kavuşturulması gerektiğinde de ısrar edecek gibi görünüyorlardı.

"Başbakan'ın iradesi yetmez mi, Karayılan yetmez diyor" diye ortaya attım. "Haklı" dedi Canan, "Başbakan'ın kendisinin de yasal güvenceye ihtiyacı var. Sonra bir gün ondan da bunun hesabını sorarlar yoksa."

"Ama heyetin güvenilir olması, çok güvenilen kişilerden oluşması şart, öyle değil mi?" diye tekrar ağırlığımı koydum dağılan tartışmaya. Nedense söyleşi ne zaman somut şeylere yönelse dağıldığını düşünürdüm.

Buna bir anlam veremedim. Eskiden her ne yapsam niye yaptığımı az çok bilirdim, şimdiyse her iki bilincimle ortak bilincimi izliyordum, bir film kahramanını izler gibi.

Hanimiş Benim CHP'ciğim!

14 Nisan

Zevcesizoğlu'nun vurguladığı yönde, kurulun hakikaten herkesçe kabul gören, her kesimin onaylayacağı kişilerden oluşması gerektiğine oy birliğiyle karar verdik. Böyle bir şey mümkün mü, diye sordum içimden kendime, ama biz öyle demişsek mümkündü, çünkü biz bu programlara kimi çıkarırsak, onlar bütün kesimler demekti ve böylece toplumda bütün kesimlerin onayı alınabiliyordu.

Akil adamlar, güvenilir adamlar, bütün kesimler, akil adamlar... O an beklenmedik bir biçimde çok garip bir şey kıpraştı içimde, yani bilincimde. Ani bir megalomani kabarması. Korkarım ki giderek uyanmaya yüz tutan kendi bilincimin "med"di, Mehmet'in önüne açtığı geniş görüş ve bilgi denizi etkiliydi bu kabarmada, çünkü Mehmet kendi bilinciyle benimkini karıştırmaya, bir ve aynı görmeye başlamıştı ve öyleydi de zaten. Onda da olurdu benim varlığımdan bağımsız olarak, aniden bir görüşme esnasında kendini çok yukarda görme hali, onda da zaman zaman bu ve başka nedenli densizliklere rastlanırdı, ama böylesini sanırım yaşamamıştı. Birden bire karşısındaki konukları, ki hepsine ayrı ayrı saygı duyuyor, onları değerli buluyordu, bilinç yönünden, akıl ve zekâ yönünden, her şeyden önce de karakter yönünden... kendinden çok aşağı gördü. İçinde şöyle bir ses yükseldi: "Denizi bir testiye döksen ne alır? Bir günlük su ancak." Burada deniz kendisiydi, testiler de karşısındaki kafalar. Olabilir, herkes zaman zaman aynı duyguları yaşayabilir diyeceksiniz. Yok, bu öyle değil. Birden bire bunu ifade etmek gereği duydu, Gilles de la Tourette hastalığındaki gibi ani bir refleksle. "Yahu, bırakın bunları, akil adamlar diyorsunuz, güvenilir adamlar diyorsunuz, ne akili yahu, sakil adamlarsınız siz, basbayağı sakil adamlarsınız!!!"

Dedi mi? Ben şoke olmuş hareketsiz, işlevsiz kalmıştım. Bereket demedi, son anda tuttu kendini, dilinin ucundan geri çekti. Ya deseydim,

diye birden paniğe kapıldı. Yüzü belli belirsiz kızardı, ama hemen topladı kendini. Yine patlayıcı başka bir soru ortaya atarak, ne sorduğunu bile bilmiyordu o an telaştan, durumu kurtardı. Tecrübeli bir sunucuydu. Öyle ki, hemen birkaç saniye sonra kendini takdir etti ve rahatladı.

Tartışma, Cemalettin Canan'ın "PKK'nın meşru direniş hakkını" savunmasıyla devam etti. Bir halk eziliyorsa, direnmek hakkıydı, bu direnişte şiddet de kullanılabilirdi ve bu şiddete terör demek son derece yanlıştı. Fatma Böğürler hemen karşı çıktı buna. Artık bu dili bırakmalıyız, şu haklıydı, bu değildi, sen daha çok kan döktün, yok sen daha çok döktün kavgası terk edilmeliydi. Bu, barış ve uzlaşma sürecine zarar verirdi. Öteki konuşmacılar da öneriye destek verdiler, Cemalettin bey biraz yalnız kalır gibi oldu, ama mesajını vermiş bulunmaktan gururluydu yine de. Bir konudaki hayretimi dile getirdim ve pek isabetli bir saptama olarak hemen destek buldu. O da dille ilgiliydi. Şu anda uzlaşma masasına oturan ve yumuşak bir söylem seslendirmeye özen gösteren, hatta birbirlerinden "demokratik bir güç" olarak övgüyle bahseden taraflar, daha bir ay öncesi ne küfürler yağdırıyorlardı birbirlerine. Biri ötekine faşist diktatör diyor, öteki ise bebek katili haydut diye bas bas bağırıyordu. Birkaç hafta içinde lisan tamamen değişmişti. Mucize gibi bir şeydi bu ve çok iyiydi.

Destekten güç alarak toplumdaki bir kesimin daha itirazını dile getirdim. Muhalefet partilerine, örneğin en başta CHP'ye yeterli bir bilgilendirme yapılmıyordu ve sürecin sağlığı "adına" olumlu bir hal sayılmazdı bu. Zevcesizoğlu bu konuda bana hak verdi ve hatta daha ileri gitti. Cemalettin Bey de aynı fikirdeydi ve sorunun baştan sona mecliste tartışılması, meclisçe ele alınması gerektiğine işaret etti. Yasal güvence şarttı akil adamlar heyeti için de, çekilen PKK'lıların güvenliği için de. CHP'liler de ne de olsa parti kurmuşlardı ve onlara da bilgi verilmeliydi. Hatta MHP'lilere bile bilgi verilse iyi olurdu.

Fatma hanım "Evet haklısınız, iyi niyetle baktığınızda herkese bilgi vermek gerek, ama bu CHP'liler, bilirsiniz hiç iyi niyetli değildirler. Bilgi istiyorlar, ama verince duymadık almadık, diyorlar" şeklinde partisinin çaldığım düdük çizgisinin kaçınılmazlığına vurgu yaptı. Ötekiler bu izahata hak verdiler, CHP zaten böyleydi, ama onlar da en nihayetinde insandı,

o yüzden bilgiyi yine de bir şekilde kakalamak gerekiyordu. Almak istemiyorlar mı, burunları sıkılarak zorla çeneleri açılabilir veya bak otobüs geliyor, aç iyice ağzını bakiyim hanimiş CHPciğim, ham yap şeklinde, kandırılarak o bilgi verilebilirdi. Yine de evet, zordu, bir kez kötü niyetli olmayaydı bir parti. Solcuların büyük bölümü kötü niyetliydi. Muhalif olmak demek zaten niyeti bozmak demekti. Şimdi bu süreçte uysal davrananlar iyi niyetliydiler, ötekiler toptan kötü ruhluydu.

Provokasyon İlk Kimden Gelecek?

15 Nisan

Peki, bu PKK'lı silahlı güçler çekilecekler de, neden çekilmiyorlar hemen, niye uzun bir takvim konuşuluyor o konuda, kimi diyor Eylül'ü bulur iş, kimi diyor bu yıl tamamı gitmez. Niye böyleydi? Konunun bir numaralı bileni, adeta bir gerilla uzmanından öte gerilla bileni, yine nedense yandaş olarak adlandırılan gazetelerden birinden yaman bir gazeteci Tekiner Tekin'e sordum: "Ya, bu silahlı güç.. silahlı güç denilenler kaç kişidir?" Az önce eliyle saymış gibi tak cevabı yapıştırdı: "2200. Az fazlası olabilir." Zevcesizoğlu, "2000 galiba" diye söze girdi, Cemallettin ise 3000 rakamını ortaya attı. Tekiner'se, "Hah! Sizi gidi işin içinde olmayanlar, içerden bilgi almaya yetkili bulunmayan zavallılar" gibisine aşağılayıcı bir gülümseme kondurdu dudağına, "Yok yok" dedi gururlanarak. "Sayı bu: 2200." Sustu ötekiler. Karşılarında sanki PKK komutanı vardı.

Girdim yine araya: "Tamam da Tekiner, bu kadar insan nerelerde ve hangi yollardan geçerek ülkeyi terk edecekler?" Tekiner aldı sazı eline, bir bir anlatmaya başladı. Adeta kafamızda çizdi haritaları ve orada dağların arasından, vadilerden, yüksek sırtlardan geçen upuzun yolları. "Bir film gibi anlatıyorsun!" diyerek hayranlığımı belirtmekten kendimi alamadım. Bunu duyunca daha da keyiflendi adam, anlatımı dengbejlikten gerilla komandantesine doğru evrildi, sanki gruplara tek tek kendi emir veriyor, öylesine ayrıntı şeyleri biliyordu, ya işte ben onların bu kadar içindeyim, sizin hiç bilmediğiniz isyancı sırlarını ben ancak şimdi sizinle paylaşıyorum, der gibi. Ama, daha ne gizler, ne saklı malumatlar var bende, der gibi. Öyle övüngen bir sırıtış, öyle tepeden bir tebessümle... Vay

be, dedim içimden, adamlar iktidarın en gözde gazetesine ne biçim sızmışlar veya iktidar adamların en gizli kayıtlarına nasıl nüfuz etmiş veya kim kime ne oranda girişmiş, kim elini kimin cebine ne esaslı sokmuş, karıştırmış!

"Peki" dedim, "silahla çekilme bu kadar uzun zamana yayılırsa, provokasyon asıl o zaman çıkmaz mı?"

Evet, konuklarımın da bu yönde endişeleri mevcuttu. Daha önceki bir ateşkes bir provokasyon nedeniyle bozulmuştu, herkesin malumu Şemdin Sakık hadisesi. Cemalettin Bey provokasyonun PKK'dan değil, devletten gelebileceğini belirterek bizleri uyardı. Sakık, Ergenekon davasında gizli tanıktı, anımsadım. Bu da Cemalettin'i doğrular gibiydi. Devlet istihbarat aldığı halde baskını önlemek için bir şey yapmamıştı. Bu bir iddiaydı. Ama Sakık o sırada nasıl bir üniforma giyiyordu, bu soruyu sormak şimdi tatsızlığa yol açabilirdi. O üniforma şimdi koruma altındaydı. Yine de zor tuttum kendimi. Nitekim Şahap Bey örgüt içinden de provokasyon gelebileceğini söyleyerek tarafsızlığıma leke düşmesini önledi. Bunun üzerine örgütün orta kademelerinin sürece karşı durduğu meselesini tartışmaya giriştik. Karayılan bile onları ikna etmenin kolay olmadığını söylüyordu. "Yok" dedi Tekiner, "Öcalan söyledi mi akan sular durur." Ruhuma biraz su serpildi.

Mamafih aklımdan aynı kuşku silinmemişti. Bir daha deştim. Orta kademe diyormuş ki, yüzdük yüzdük kuyruğuna geldik, şimdi niye vazgeçiyoruz. Hem hep birlikte endişelendik buna, hem de Cemalettin Bey dışında bir şeye sevindik. Adamlar bağımsızlıktan falan vazgeçmişlerdi. Silahı bırakacağız demişlerdi. Daha ne istenebilirdi. Birlik ve beraberlik sağlanmak üzereydi, ümmet anlayışı üstünden, ondan veya bundan, kanın durmasına kim sevinmezdi. Hep birlikte sevindik.

Sordum Zevcesizoğlu'na "Tamam sayın hocam, hayırlı bir aşamaya girmek üzereyiz. Peki, ama, insan sormadan edemiyor, yazıklanıyor. Bağımsızlıktan da vazgeçtiler. Onca insan boşuna mı öldü?"

"Yok, buna artık böyle bakmayacağız" dedi Zevcesizoğlu. Bence içlerinde en insani, en sevecen yaklaşan oydu, siyasete, yaşanan tüm olaylara. "Bundan sonra kimsenin ölmemesi için çalışacağız. Mesele budur.

Geçmişte ne olduğunu bir kenara bırakalım. Bundan sonra hiçbir gencin hayatını kaybetmemesi için hep birlikte uzlaşmalıyız." Samimiydi. Sordum: "Bunun için başka ne yapmalıyız?"

"Bunun içinde af çıkarma da var" dedi Zevcesizoğlu. "Özgür olacak, herkes özgür olacak." "Öcalan da dahil mi buna?" diye sordum. Gülüşerek cevapladılar. Keyiflendiler. "Öcalan da dahil."

İyi bir yere gelmiştik. Hem programda tartışma anlamında, hem ülke olarak. Zevklendim. İçimde gurur kabardı. Ama aynı anda vicdanım da kabardı. Yani Mehmet Han'ın vicdanı. Anlatmıştım size daha önce: Vicdan denen şey insani bir düzenektir ve bizde bulunmaz ona benzer bir şey. Zayıflıktır, mantıksızlıktır, kibirdir, saygısızlıktır. O yüzden onunla her karşılaşmamızda atışırım, küçümserim, önemsesem ezerim, ama ezecek kadar bile önemsemem. İşte o gurur ve keyif ruh halinde, biraz da olağanın tersine vicdanı da kabarmıştı Han'ın. İçinde bir ses yükseldi, içinde de değil, adeta akıl hastalarında rastlandığı üzere, zihnine dıştan bir ses gibi fısıldandı: "Bir kavmi fasıklar yönettiğinde o kavmin helak olması yakındır."

Paris Komünü'nden 140 Yıl Sonra!

16 Nisan

Konuşuyorduk onca zamandır, ülke nice zamandır konuşuyordu, kimse ölmesin, bundan sonra evlatlar analarının kucağına hasret gitmesin, bundan sonra analar ağlamasın. Ama bu bir davaysa eğer, haklıysa, şimdi ondan vaz mı geçilecekti? Yine sordum: "Peki onca insan, kırk binden fazla insan boşuna mı öldü?"

Kem küm ettiler, net bir yanıt vermediler, konuyu değiştirdiler, yandan sorular sordular, çamura battılar, batağa yattılar. Önemli olan bundan sonra kötü niyetlilerin kışkırtmalarını önlemekti, bunda ittifak kurdular.

"O takdirde" dedim, "bunlar çekiliyor ama, silahlarıyla birlikte çekiliyor. Niye silahlarıyla birlikte? Niye Kandil'de toplanıyorlar. Orada ne yapacaklar? Orada ne kadar zaman silahlı duracaklar?" Tekiner dedi ki, "Çünkü Suriye'de, Irak'ta, hatta İran'da bu güçlerin silahlı olarak belli yerleri tutması gerekiyor. Oraları boşaltmaması gerekiyor."

Zevcesizoğlu araya girdi: "Eğer bu güçler, ülke içinde savaşmayı bırakır, ülke dışında savaşmaya devam ederse, tüm bu konuştuklarımız boşa gider." Onun bu sözü Mehmet Han'ın vicdanını bu kez sinirine basılmış bir diş gibi zıplattı. Ötekiler başka şeyler söylediler ve Zevcesizoğlu'nun sözünü boğdular.

Birden bir fikir yumruğu kalktı zihnimde. Ne zihnimde canım, Mehmet Han'ın beyninde: "İçine sıçayım ben bu dünyanın!" "Ta ... ..." ile başlayan hiç alışık olmadığım çok kaba bir küfür ardından geldi. "Paris Komünü yaşanalı geçmiş yüz kırk küsur yıl, Ekim devrimi olalı neredeyse yüz yıl, konuştuklarımıza bak! Ne eşitsizlik var bunların içinde, ne sömürü, ne sosyal sınıflar denen şey, ne kapitalizmi konu ettik, ne sosyalizm lafı geçti bir kere, ne adaletsizlikten bahsettik, ne kan emici egemenlerden. Ne emperyalizmi konu ettik, ne dünyanın feci geleceğini. Bu nasıl bir dünya! Bu nasıl sefil bir insanlık!"

Hiddetle döndüm Şahap Beye, niye onu seçmiştim, niye adamcağızı gözüme kestirmiştim, en zayıf halka mıydı, en kuvvetlisini o mu görmüştüm, sordum:

"Peki Şahap Bey, hükümete yakın kaynaklardan, çok içerden ve sıcak bilgiler verdiniz süreç hakkında. Amerikalı uzmanların görüşü nedir, onların da bazı talimatları vardır kuşkusuz. Onlar ne gibi emirler veriyor, bizi o konularda da aydınlatsanız."

"Reklamlara geçmek zorundayız "diyen tiz bir kadın sesi çınladı kulağımda. "Size de aynı soruyu sorabilirim Fatma Hanım. Bu sanırım büyük bir proje ve projenin asıl yöneticileri bu konuda sizlere ne gibi..."

"Mehmet Bey reklamlara geçiyoruz" diye patladı aynı ses.

"Bu sorulara kısa bir aranın ardından devam ederiz. Az sonra birlikte olacağız" dedim yarı öfkeli yarı şaşkın.

Ben neler soruyordum öyle!

Reklam girdi, programa ara verildi. Afallamış durumdaydım, konuklarsa morarmış. Yine de hınzır bir espri yapılmış gibi gülmeye çalışıyordu birkaçı. Öyle kendimden geçmişim ki bu birkaçının hangi birkaçı olduğunu söyleyemeyeceğim. Belki hepsiydi, belki hiçbiri.

"İşin o tarafını kurcalarsak benim de söyleyeceklerim var. Ama tartış-

ma sarpa sarar" dedi Cemalletin Bey.

"Hangi tarafını?" diye sordum.

"Yani dış müdahale, yabancı etkiler falan safsatası."

"Ne tasfasası canım" dedim daha da öfkelenerek, dilim bile dolanmaya başlamıştı. "Bana biraz izin verin, rejiye uğrayıp döneyim."

Hızla stüdyodan çıktım, Fatma hanım arkamdan bakıyordu, anlamaya çalışan gözlerle.

"Ne oldu, Merve?" dedim, "neden bağırıyordun öyle?"

"Reklam arası için Mehmet Bey.. Bir de sizi uyarmak istedim..."

"Ne konuda uyarmak istedin?"

"Yani şey için... Tartışmanın akışıyla belki sonradan yanlış bulacağınız bir yere kayabilirdi konu. Ben görevimi yaptım. Siz demiyor muydunuz bize, ola ki ben de bazen sapıtabilirim, araya girin falan diye?"

"Sapıtmış mıydım?"

"Hayır estağfurullah. Ben sadece sizin bana verdiğiniz görevi yaptım."

"Yok canım, rica ederim. Hemen savunmaya geçme öyle. Sen doğrusunu yaptın. Çok gereksiz bir soruydu, doğru. Sen doğrusunu yaptın. Ne Amerikalıları, ne uzmanları, ne anlamı var şimdi bunların, olur mu öyle şey!"

Sessizlik oldu. Merve rahatlamıştı, ama ben... Hayır. Sıkıntım iyice artıyordu. Sessizliği fark ettim. Rejide kimsenin ağzını bıçak açmıyordu. Ben ayakta, onlarsa, ikisi karşımda, biri oturmuş, öyle bakıyorduk birbirimize. Telefona takıldı gözüm. Benimki cebimdeydi, ama kapalıydı. Fakat bu telefon. Her an çalabilirdi. Korku filmlerindeki, gerilim filmlerindeki patlamak üzere olan bombaya benziyordu cihaz. Her an beni arayabilirlerdi. Şu saniye zili çalabilirdi. Çalması demek genel yayın yönetmeninin veya patronun araması demekti. Çalacaktı... Çalmak üzereydi... Bekleyemedim.

"Ben toparlarım" dedim.

Koridorda düşündüm, derin derin nefes aldım. Bir yandan kulağım arkada, telefondan gelecek sesteydi. Ama çalmadı. Bekledim. Çalmadı. Bana güveniyorlardı. Durumu kurtarabilirdim. Zararın neresinden dönülürse kârdır.

Girdim içeri . Biraz rahatlamış bir yüzle gülümsedim konuklara. Onlar da tekrar yerlerinde toparlandılar, hazırlandılar. Yayın yeniden başladı.

"Zorunlu bir reklam arasından sonra programa kaldığımız yerden devam ediyoruz. Biliyorsunuz, RTÜK para kazanmamızı reklamlarla mecburi hale getiriyor" Espri dahi yapabiliyordum, kendime dönmüştüm bakın. Konuklar da gülümsediler nitekim. "Evet, Fatma Hanım, Tekiner, sana da aynı soruyu yönelteceğim, tam bıraktığımız yerden. Sizin dış çevrelerle de temaslarınız var. Elçiliklerden, dışişlerinden ve tabii yabancı gazetecilerden. Hava nasıl? Onlardaki hava nasıl? Siyaset uzmanları ne diyor bir de? Yabancı siyaset uzmanları. Gelişmelere umutlu mu bakıyorlar, yoksa bazı kuşkuları var mı?"

Oh, iyi toparlamıştım, toparlamıştı... Burada daha fazla kalamazdım. Bu bilinçten beni "büyük dönüşümün", "tarihi sıçramanın" gizine götürecek bir ipucu, bir işaret çıkmazdı. Adamı daha fazla zora sokmadan, yeni bir krize yol açmadan derhal bu kafatasını terk etmeliydim.

Zor olmadı. Sıkıştığım dar bir fıçıdan kurtulur gibi, tıpkı Mehmet Han'ın çocukluğundaki bir anıdan anımsadığım gibi biraz ıkındım, sıkındım, fırladım.

"Ohh!! Evren varmış!" dedim.

Akil Adamları Ergenekon Yönetiyor

17 Nisan

Mehmet Han'ın bilinç mahzeninden kurtulmuş, en minnacık dalgalarına dek rahatlamıştım rahatlamasına, fakat görev yine önümde duruyordu. Beni büyük sıçramanın gizemine götürecek ipucundan hâlâ çok uzaktım, o ipucuna yaklaştıracak kilit şahsı da bulamamıştım. İçimden bana Mehmet'le ilgili parolayı veren Yaşlı Bilge'ye küfrü bastım. Küfürle müfürle misyon tamamlanmazdı ne var ki. Hiç dinlenmeden veri taramalarına devam ettim. Aradığımı tarafsızlar arasında veya yanlılar içinden, bir yerden bulmalıydım.

"Akil Adamlar" tartışmasına yoğunlaştım yeniden. Gizem çözülse çözülse oradan çözülürdü. Kısacık bir zaman sekmesiyle bir hafta sonrasına gittim. Evet, "akil adamlar" belli olmuştu işte. İçlerinde kadınlar da

vardı. Bunlar herhalde kadın adamlardı.

İlk dikkatimi çeken akil, Ahmet Taşgetiren isminde bir beyefendiydi. Başka bazılarını önceden tanıyordum, ama Taşgetiren daha bir özgün tipti. Birkaç dakika içinde ona ait ne kadar Tv görüntüsü, ses kaydı, yazı, yorum, telefon görüşmesi.. varsa, hepsini bir iki dakika içinde inceledim. Çok önemli bir gize eriştim. Bu akil adamlar Ergenekon tarafından yönetiliyordu. Hem de mecazi anlamdaki Ergenekonca değil, basbayağı şu çoğu içerde, Silivri'de tıkılı kişilerce. Demek ki Ergenekon düşünülenden çok daha büyük bir ağdı, çok daha tehlikeli bir ağdı.

Burç FM'de yaptığı bir radyo konuşmasında bahsi geçen zat şöyle şeyler söylüyordu: "Terörist Başı" yakalandığında ne demişti: Ben Türk devletine hizmete hazırım. Bazı Kürtler onun önderleri olduğunu, kendilerine hizmet ettiğini düşünüyorlar. Oysa gerçekte otuz altı yıldır kimlere hizmet ediyor? Böyle sorular soran Taşgetiren, Sivas olaylarından Maraş katliamına, Türkiye'de karanlık tüm cinayetlerin altında özel harp dairesinin, yani bir kısım askerlerin bulunduğunu ileri sürüyordu.

Öcalan'ın şu bildiğimiz özel kuvvetlerce, derin devletçe yönlendirildiği ve yönetildiği ilkin bana çok saçma gibi görünse de hükümet yanlısı sağcı basında daha birkaç hafta öncesine dek yoğun biçimde ve yüzlerce kez aynı temanın işlendiğini fark ettim. "Kürt hainleri Ergenekon Yönetiyor". İki hafta içinde birden bire ne değişecek, o halde Ergenekon bu "Barış Süreci"ni de yönetmekteydi; akil adamlar Öcalan'ın emrine girmişti demek ki, hepsi Ergenekoncu olmuştu!

O noktada kafam (kafam yoktur bilirsiniz, söylemiştim, tüm evrene yayılabilen bir dalga, bir ışınım diye açıklayabilirim size) hepten karıştı. Şu küçümsediğim insan aklı benim aklımı karıştırmıştı. Şaşkınlık verici bir deneyimdi bu! Benim gibi şaşmaz bir bilinç için bile, benim gibi, ışığın milyon yılda ulaşamayacağı evrenin en uç noktalarındaki her türlü gizeme vakıf muazzam bir dimağı bile bozabiliyordu bu insan aklı. Rakibi küçümsemeyeceksin, maç sahada ter akıtarak kazanılır.

Ahmet Taşgetiren Beyin özel harp dairesi için konuştukları ve yazdıkları neredeyse bire bir doğruydu. Bu kadar akıllı bir adamın akil adamlar kuruluna seçilmesi yerindeydi tam anlamıyla. Ama şaştığım husus şuydu:

Birisine bir resim gösterildi ve o resimde ne gördüğünün mü anlatılması istendi ondan, hemen herkes o tabloda kendisinin işine gelen bir parçayı seçiyor, o gördüğünü dürüst bir nesnellik içinde anlatmaya başlıyordu. Ama ne güzel anlatıyordu ne güzel! Lakin kimse, o resimde çıkarına dokunabilecek öteki şeyleri anlatmıyordu.

Diyelim bir tabloda birkaç zorba, bir grup aciz insanı yere yatırmış, tekmeliyor. Görülenleri betimlemesi istenen her kimse, o zorbalardan nefret ettiği birine yoğunlaşıyor ve onun zavallı insanları nasıl ezdiğini samimi bir duygusallıkla ağlayarak anlatmaya koyuluyordu. Oysa bahsi geçen zalimin yanında yine aynı çaresizleri yumruklayıp, kurşunlayan bizzat kendisiydi veya bir dostu... Tablonun arka planında bu zorbaların patronu olduğu belli başka bir kodaman vardı ki, apaçık orada, ortada gözükmesine karşın, çoğu kişi onu anlatmaktan kaçınıyordu.

Taşgetiren beyefendinin Hizbullah konusunda daha önce yazdıklarını, bu gücü PKK ve BDP'ye karşı bir önlem olarak öne çıkarışını izledim, Suriye'de Özgür Suriye Ordusu'nun sürdürdüğü katliamları görmeyerek nasıl desteklediğini, Davutoğlu'nu "Tarihi Değiştiren Adam"olarak nasıl yücelttiğini kaydettim, insana olan saygım iyice arttı.

Gladyo'yu başarıyla keşfeden ve tüm pisliklerini ortaya serme cesareti gösteren Taşgetiren efendi, ne Amerika Birleşik Devletleri denen bir ülkenin varlığından, ne de onun gizli servisinin bağlantılarından söz ediyordu. Ulusalcılar sevinebilirdi, askerler ne yapıyorsa, derin devlet ne yapıyorsa bu ülkede, tamamen bağımsız olarak, tamamen yurtsever bilinçleriyle gerçekleştiriyorlardı her şeyi.

Bu insan soyu cidden büyük dönüşümü hak ediyordu, çünkü bana benziyordu, haklı-haksız hiç mi hiç umursamaz bir mantıktaydı, sadece kendinden yana olanın hukukunu gözetiyordu, sadece güçlüden yanaydı. Bravo onlaraydı.

Amerikalılar Görünmezliği Keşfetmişler

18 Nisan

Şunu saptadım ki, birbirlerini acımasızca suçlayan, "katil" diyen, "terörist", "vatan haini" diyen Türkiye'nin siyasi güçleri oturup sık sık pazarlık

yaptıkları, hatta her gün emir aldıkları bir gücü, Amerikalı özneleri görmüyorlardı. Anladım ki, Amerikalılar görünmezliği keşfetmişlerdi.

Birisi öbürünü hainlikle suçlarken, onun kiminle konuşup, kimin yararına, kimin azmettirmesiyle hainlik yaptığını açıklamıyordu. Veya biri birini suçlasa, işte gördüm seni, falanca büyükelçiden, yabancı bakandan, filanca gizli servis şefinden emir alırken gördüm seni, dese; yok nereden çıkarıyorsun, diyordu öbürü, sadece konuşuyorduk, son derbi üzerine hasbıhal ediyorduk, diye cevap veriyordu ötekisi. Fakat sözü edilen derbi maçı üstüne hayli manidar bir zaman ve mekanda dertleştikleri görülse, başka deyişle izahat bakımından iş zora girse; hayır, diyordu bu sefer, biz kimseyle konuşmadık. Nasıl olur, işte ya, demin şurada konuşuyordunuz. Nerede, hani, kiminle konuşuyorduk, diye cevaplıyordu beriki. Konuşuyordunuz işte, ne konuşuyordunuz? Ben kimseyle konuşmuyordum, kendi kendime şarkı mırıldanıyordum.

Aklıma Türkiye Futbol Federasyonu Başkanı'nın sözleri geldi o an. Şikeye başvurulmuş, ama başvuranlar bireylermiş! Bireyler miymiş? "Başka nasıl olabilirmiş ki?" diye sormuyordu kimse. Şikeye başvurulmuş ama sahaya yansımamış. Türkiye'ye yön verdiği sanılan büyük siyasi güçler de Amerikalılarla konuşuyordu boyna. Ama Amerikalılar görünmüyordu ortalıkta. Az biraz gölgeleri sezilse de bu sohbetlerin izleri siyasi sahaya yansımıyordu!

Cem Yılmaz'ın bir gösterisinde dalga geçtiği gibi. Yüzlerce dolar harcayıp Hindistan'a gidiyorsunuz, sevginin, mutluluğun kaynağını gösterecek beklentisiyle bir ünlü ruhani gurudan... Onca yolu teptikten sonra hanım diyor ki, "mutluluk içinizde, sevgi içinizde..." Amerikan sevgisi de bunların içindeydi, görünmüyordu, bahsedilmiyordu, her zaman yakalanamıyordu, ama içlerindeydi. Bu emperyalizm dedikleri şey, inanmıyordum ona, ama varsa, herkesin içindeydi.

Oysa elimde kayıtlar vardı. Pentagon kayıtları, gizli servis görüntüleri, tek tek binlerce belge. Yaptıkları görüşmeler, en detaylı, pazarlıklar, salakça istekler, nobranca buyruklar, her şey... İktidardakilerin, iktidara gelmek isteyenlerin, önceki iktidarların, gladyocuların, itirafçıların, gerilla komutanlarının, herkesin... Bu konuda en uyanık kesim yine de ulusal-

cılardı, ulusalcı solcular, sosyalistler... Amerika'nın her işte esas patron olduğunu onlar biliyordu. Ama onların pek güvendikleri vatanseverlerin, yurtsever dedikleri generallerin dökümleri, kayıtları da elimdeydi.

Sır diye bir şey yoktur aslında. Her şey bir şekilde bilinir, tam olarak veya tama yakın şekilde. İnsanın sır dediği şeyler gerçekte kendi inkarlarıdır, kendi yalanlarıdır. Yalanlardan duvarlar örerler, inkarlardan perdeler döşerler ve gizleri yaratırlar, sırları oluştururlar, sonra onların peşinde koşarlar.

İnsan bir yalan söyleme virtüözüydü. İnsan bilinci yalan üstüne kurulmuştu. Bana da yalan söyleyerek beni bile kandırmaya çalıştıklarında bu yönlerine ifrit oluyordum, ama genelde seviyordum huylarını. Yalan onlara büyük bir güç veriyordu, neredeyse kozmik bir güç. Freud denen adam da keza yalancının tekiydi. Bir şema kurmuştu yalan üstüne. En altta arzuların oluşturduğu ilkel benlik varmış, hayvansı benlik. Onun üstünde ego. Onun da üstünde süperego, yani vicdan. Asıl yapı hiç de öyle değildi, nasıl diyor insanlar, Vehbinin kerrakesi öyle değildi, yok bu tam olmadı, Vehbi'yi karıştırmayalım, kazın ayağı böyle değildi. Kazdan sorun çıkmaz.

İnsanda dev anası gibi bir ego bulunurdu. Arzular, içgüdüler, güdüler, hayvani yan, ruhani yan, hepsi onu içinde. İnsanın bilinci zaten arzudan oluşurdu, arzunun ta kendisiydi. Duygular ve düşünceler birdi. Düşünce dedikleri duygularının başkalarına kabul ettirmeye çalıştıkları sözel biçimleriydi. Her şey egoydu, yani insan bilinciydi, yani isteklerdi. Bu manda kadar kütlenin altında civciv kadar vicdanları ezilmemek için çırpınır durur, bir de durmadan çemkirirdi. Bazen de ezilir, geberirdi. Oh olsundu ona!

Uzatmayayım, yine bizim Yaşlı Bilge'ye danışmak gerektiğine karar verdim. Herife kızıp köpürerek. Şu insanlarla içli dışlı olalı birkaç gün içinde öfkelenme huylarını da kapmak üzereydim hadiyse. Adamın yerini araştırdım. Yine aynı noktadaydı. Bir süredir müdavimi kesildiği o Caddebostan'daki denize nazır kafede.

"Merhaba!"

"Oo, geldin mi, bekliyordum zaten seni. Fakat daha önce bekliyordum."

Baktım etrafa, kafe boş sayılır, bizim Bilge'nin dikkatini dağıtacak pek kimse, kadın kız falan da yok yakında. Ortam rahat.

"Bekliyordun değil mi. Beni yanlış yönlendirip faka bastırdığını biliyordun elbette."

"Niye yanlış yönlendirmişim ki. Sen ne anladın?"

"Başlatma şimdi, sen ne anladınmış! Tarafsız dedin. Taraflılar arasında tarafsız olan dedin..."

"Tamam işte, sen ne anladın bundan?"

Anayasa Sürecini Desteklemek Gerek

19 Nisan

Yaşlı Bilge beni yanlış bölgeye yönlendirdiği yetmiyormuş gibi, şimdi de safa yatıyordu.

"Ne anlayacağım. Senin bu göndermen üzerine "Tarafsız Saha" programına gittim. Mehmet Han'ın zihnine girdim."

"Ne buldun orada?"

"Bir şeyler öğrendim, boş geçmedi, ama tarik o tarik değil."

"Vay.. boş geçmediği belli, dili kapmışsın."

"Ama sonuca bak sen, beni yanılttın, yine yanılttın."

"Bir de 'Tarafsız Bölge' programına baksan. Ahmet Hakan diye biri var!"

"S..tir serseri" diye bağırdım, "Resmen kafa buluyor benimle. Sana güvenende kabahat. Daha önce de 'Türkiye'de devrim oluyor' diye çağırdın, karşıma çıka çıka Cem Uzan çıktı."

"Ne olmuş, ramak kalmıştı Erdoğan'ı devirmeye. Böyle şeyler iki saat öncesinden bile belli olmaz, aniden ya tutar ya tutmaz. Adam direkten döndü. Sen asıl başka maceralarına bak. Hakkında neler söyleniyor, bir ara da Rusya'ya gitmişsin... Devrimden önce."

"Ee, ne olmuş."

"Büyük şeyler olacak demiş senin muhbirlerden biri. Rasputin denen bir adam. Ben yapacağım demiş. Sen de inanmışsın. Olmuş büyük şeyler de sana söylenenin tam aksi olmuş."

"Olacaktı. Adamı İngiliz gizli servisi öldürtmese olacaktı. Ruslar savaştan çekilecekti. Büyük Rusya kurulacaktı. Bolşevikler de havasını alacaktı.

Yalnızca bir dakika meselesi. Adam komployu sezdi ama, bir dakika geç sezdi."

"Ne yapsalar ölmediği söyleniyor. Doğru mu? Sonunda öldü mü?"

"Öldü öldü."

"Ya, inanmıyorum. Öldüyse de çok daha sonra ölmüştür. Sonra da reenkarne olmuş."

"Yok canım." Gülümser gibi oldum. "Kimmiş peki yeni sureti?"

"Putin. Rasputin-Putin. Bir şey çağrıştırmıyor mu?"

"Hadi oradan. Cidden sinirlendiriyorsun beni. Şimdi söyle bakalım, bu akil adamlar içinde bana yol gösterebilecek biri var mı? Şu gize beni yaklaştıracak bir tip?"

"Hayır, hiç bakma oraya. Oradan sana bir şey çıkmaz."

"Ciddi misin?"

"Gayet ciddiyim."

Bu adamın dediğinin tam tersini yapmak gerekirdi o güne kadarki deneyimlerimden çıkardığımdan, ama ben de baktığımda onca insan arasından bir ışıltı yakalayamamıştım. Hiçbiri bağımsız bir irade, bağımsız ve güçlü bir bilinç gibi durmuyordu. On tanesi bir Mehmet Han etmezdi mesela.

"O halde bu barış işinden bir şey çıkmayacak."

"Çıkacak" dedi. "Akilleri boş ver, onlar dikkat dağıtmak için. Barış da olacak, anayasa da yapılacak."

"Deme... Önce hangisi?"

"Hep birlikte. Barış da önemli, ama anayasa daha önemli. Anayasa sürecini desteklemek lazım."

"Barış olacak, hemen sonra anayasa öyle mi?"

"Barış olmayacak. Tam barış olmayacak. Ama anayasa önemli."

"Öfff" dedim, "Öff... Senin bir dediğin bir dediğini tutmuyor ki canım, beni çıldırtmak mı derdin?"

"Hiçbir şey tam olmaz ki, sen daha iyi bilirsin. Tam barış diye bir şey yok. Barış gibi olacak."

O sırada derinlerden veya uzaklardan acılı bir inleme geldi kulağıma:

"Zelihaaaa!.."

Çevreye bakındım, sesin kaynağını çıkaramadım. Sahilden, kenarda

yürüyüş yapanlardan gelmiyordu. O cenahta bir olağanüstülük yoktu. Arka taraftan gelse, garsonlar veya ötedeki birkaç masadaki müşteriler de duyardı herhalde. Sakindiler.

"Yani tam barış olmayacak, ama anayasa bu ülke için çok önemli."

"Önemli, ama anayasa için tam bir birlik olmayacak. Bu yüzden yapılsa da kimsenin içine sinmeyecek."

"O halde. Niye önemli bu, niye desteklemek lazım."

"Yapar gibi görünmek önemli. Barışır gibi görünmek. Demokratik gibi görünmek. Yeni anayasa. Bir şeyler yapar görünmek hiçbir şey yapmamaktan iyidir. Cidden iyidir. Gibi görüneceksin."

"Zelihaaaa!..."

Yine aynı ses. Benim içim yok, yoksa normal bir insanın içini burkar, ama kimsenin aldırdığı yok, belli ki kimse duymuyor. Bu ses benim duyargalarıma geliyor.

"Bir şeyi yapar gibi görünmek, işe yarar, tamam kabul de, bundan insanlık için büyük bir dönüşüm niye çıksın?"

"Dönüşüm ondan çıkmaz. Ondan sonra olacaklardan çıkar. Bu anayasayı yapar gibi görünen güçler yine önemli şeyler değiştirebilirler."

"Ne gibi şeyler? İyiye mi kötüye mi?"

"Senin iyiden kötüden ne anladığına bağlı."

"Zelihaaa!.."

Sonunda bulmuştum. Sesin kaynağını bulmuştum. Daha kırk dakika önce kazaya uğramış, ölümle pençeleşen bir adamın iniltisiydi bu. Kuş uçuşu iki kilometre ötedeki bir hastanenin acil servisinden geliyordu feryat. Az önce de çok yakından gelmişti. Üç yüz metre ötedeki bir inşaat çukurundan. Sonra bir ambulanstan.

Barışı Kim Sağlayacak, Anayasayı Kim Yapacak?

20 Nisan

"Benim için iyi kötü yok, bilmiyor musun. İnsanlık bir şekilde güçlensin, daha büyük bir uygarlık kursun, daha büyük bir bilinç oluştursun. Bilincini bize katsın. İncelenen olmasın, inceleyen olsun. Kozmik aleme gelsin. Daha buna çok var, ama her sıçrama bizim için önemli."

"Zelihaaa!.."

"İşte diyorum, bu bakımdan da demokratik bir anayasa, kim yaparsa yapsın şimdikinden iyidir."

Doktorlar adamı ameliyata hazırlıyorlardı, acil serviste. Durum ümitsizdi, kurtulması imkansız gibiydi, serum ambulansta çoktan bağlanmıştı, oradan bazı enjeksiyonlar yaptılar. Morfin verdiler. Operasyona yetişmesi bile zor görünüyordu. Daha kötüsü adam da durumun farkındaydı. Sadece "Zelihaaa..." diye inliyordu.

"Üstüne beton kamyonu düşmüş" diye bilgi verdi hemşire.

Bel bölgesi ezilmiş, bağırsaklar dışarıda. Bacakları tutmuyor, belli ki omurga gitmiş. Çok komikti. Doğum yeri: Şırnak. Yaşı: Otuz dört. Bir yandan kayıt tutulması şart. Sordu doktor: "Zeliha kim, karın mı?" Evet anlamında başını salladı kara kuru işçi. "Çocuk var mı?" "İki tane" diye inledi genç yaralı. "Okuyorlar mı?" Bir an önce uyusun istiyordu doktor. İnadına kendindeydi yarısı kopmuş beden. "Okuyorlar. Biri kız biri erkek..." "Allah bağışlasın." Acı içinde ağlar gibi gülümsedi adam. "Bill... çok.." "Efendim?" dedi doktor, o da genç bir asistan. Eğildi biraz. "Duyamadım." "Okulda çok iyi okuyorlar.. çok başarılı" Hıçkırır gibi oldu o sıra adam. Çok komikti. "Merak etme, kurtaracağız seni, çocuklarını görürsün yine..." Yine gülümser gibi oldu adam. Sonra tekrar beyaza kesti. "Zeliha'ya deyin ki..." "Tamam, ne diyelim..?" "Deyin ki..."

Uçtu gitti. Zeliha kimdi ki? Eşi mi... Öyleydi. Sever miydi.. Bu adam kimdi ki sevecek. Çocukları başarılıymış. Okuyorlarmış.. kimdi ki bu böcek.. çocuk yapmıştı.

"Nabız alınmıyor doktor bey..."

Hiç etkilenmeyeceğim, gülünç bir olaydı.

"Önemli olan anayasa yapmak öyle mi? Kim yapmış önemli değil... İlk üç madde değiştirilecek mi, yoksa dört madde miydi?"

Aklım öte taraftaydı.

"Yok, ilk üç madde son dört madde.. bunlar önemli değil. Demokrasi gelmeli."

"İnsanlar sinekler gibi ölüyorlar biliyor musun?" dedim. "Ne kadar büyük acılar çekiyorlar, farkında mısın? Şurada oturduğumuz her dakika

kaç insan sevdiklerinden hiç yere ayrılıyor? Hiç yere biliyor musun? Kim sahip çıkacak bu zavallılara? Arabaların demirlerine sıkışıp paramparça oluyorlar. Tepelerine iş makineleri düşüyor. Toprağın içinde boğuluyorlar. Elektrik çarpıyor kapkara kesiliyorlar. Kazanların içinde infilak ediyorlar. Mayına basıp doğranıyorlar. Tren beklerken kurşunlanıyorlar. Kim sahip çıkacak o zavallılara? O çocukların acıları, onları kim dindirecek?"

"Ne diyorsun sen? "diye dikeldi Yaşlı Bilge afallamış bir suratla. "Bunları sen mi söylüyorsun?"

"Onlara kim sahip çıkacak diye soruyorum, çünkü kendi kendilerine sahip çıkamıyorlar çoğu zaman. Akılları yetmiyor buna. Akılları yetmiyor diye hayvanların acı çekmesine sessiz mi kalıyor insanlar. Dünyanın tüm acıları tenime batıyor. Yaprakların iniltileri, böceklerin çırpınışları, kesime götürülen ineklerin feryatları, öksüz çocukların hıçkırıkları. Kim dindirecek bu acıları. Anayasalar mı?"

"Bu sen olamazsın" diye feryat etti Yaşlı Bilge.

Toparlandım o an. Elbette ben değildim.

"Bu benim düşüncelerim değil" diye açıklama getirdim. Doğruydu. Yalan söylemiyordum. "Bu Mehmet Han'ın vicdanından içimde kalanlar. Bunu o söylüyor."

"Yapma ya. Başka ne söylüyor?" Endişesi birden geçmişti Yaşlı Bilge'nin. "Ondan hiç beklenmez ya, gerçekten bunları mı düşünüyor."

"Evet. Barış barış diyenlerin yüzde seksen yedi virgül on yedisinin barış falan istediği yok. Onlar ölümlerden siyaset yapıyorlar. Üzülmüyorlar mı, üzülüyorlar; insan böyledir, daha çok kendilerinden kayıp yaşadıklarında üzülüyorlar; ötekilere de bazen azıcık üzülüyorlar, ama daha çok seviniyorlar. Siyasi kazanç için seviniyorlar, bir iddia için seviniyorlar, inat için seviniyorlar, benlikleri tatmin oldu diye seviniyorlar. Ölümler onlara gurur veriyor, önemlilik hissi veriyor. Biri kendi davaları için ölmedi mi, siyaset için ölmedi mi, gerçekte bunu görmüyorlar bile."

"Doğru. Ben de biliyorum bunu. İnsanın gerçeği. Ne olmuş."

"Diyor ki, Mehmet Han, daha doğrusu vicdanı diyor ki, bunlar mı yapacak anayasayı. Bu akılla mı bu halk anayasa yapacak."

"Allah Allah, Mehmet Han'ın vicdanı mı bunu diyor. Ağzı bunu söyle-

miyor."

"Söylemez" dedim. "Ağzı söylemez. İnsan bu. Çıkarı yönetir ağzını, ağzı söylemez."

"Bu Mehmet Han'a yerleşmek seni bayağı etkilemiş" diye mırıldandı şikayetçi bir havada. "Anayasa önemli yine de."

"Kuşkusuz" dedim. "Hakikaten önemli."

Jonathan Swift düştü aklıma. Birden nedensiz. Zihnime her an çağrışım yoluyla binlerce döküm gelir gider, bu Swift de bir süre takıldı kaldı. Yoksulluğa, acılara karşı toplumun duyarsızlığı canına tak etmişti İngiliz yazarın. Açlık sorununa... Çocukların ağır işlerde yavaş yavaş öldürülmesine... Bir çözüm buldum diye manifesto hazırlamıştı: "Çocukları yiyelim!"

Nereden aklıma geldiyse, geldi ve gitti işte.

Yaşlı Bilge Kehanette Bulundu: Cumhuriyetçiler Sonunda Kazanacak

21 Nisan

"Sonuç olarak sen bu akil adamlar içinde benim işime yarayacak biri çıkmaz, diyorsun, öyle mi?"

"Çıkabilir aslında, çok değerli kişiler yok değil aralarında."

"Kim mesela?"

"Öyle ha deyince söyleyemem."

"İzzettin Doğan?"

"Yok yok oraya gitme."

"Lale Mansur?"

"Bak, sana bir şey diyeyim mi, Mehmet Han'dan bir iki bir şey kaptın diye şişinme, benim dinsel bilgim onunkinden üstündür. Bakma şu halime, oralara da takıldım ben. Bir de çok okurum, burada oturduğuma da bakma, eve giderim sabaha kadar okurum ben."

"Ee, ne demek istiyorsun şimdi?"

"Bir Hadis-i Şerif de benden. Bunlar Muhammed sözüdür, Kuran kelamı kadar olmasa bile ondan bir derece alt önemdedir."

"Söyle o zaman, neymiş bu söz."

"Bir bilgini padişahla fazla düşer kalkar gördün mü, bil ki o, hırsızın biri."

"Lale Mansur hırsız mı oluyor, bilgin mi burada?"

"Yok, sözüm ona değil. Ben genel olarak söyledim. Bak bir tane daha: Halkın içinde Allah'ın en fazla sevmediği kişi, buyruk sahiplerini ziyaret eden bilgindir."

"Lale Mansur bilgin değil ki. Bunların arasına bilginler de koymuşlar, akademisyenler demek istiyorum, işin hakikati hiçbiri bilgin falan değil, farkındayım, ama peygamberin bahsettiği kişiler yalnızca bilginler. Kadir İnanır bilgin desek kim inanır?"

"Yok, peygamberin meramı bilgide üst düzey kişilerin yalakalıklarını kınamak. O zaman bilgin sözü geniş anlamlı kullanılıyordu. Aydın demek bilgin. O zaman öyleydi. Kişi eğer iyi bir şair, ozan falansa, o da bilgin kabul ediliyordu."

"İyi. Demek bunlar yalaka: Yalakalardan da bir yere varamayız."

"Hayır, öyle demek istemedim."

"Ne demek istiyorsun, onu söyle o zaman be adam. Benimle dalga mı geçiyorsun sen."

Bir gözü sahilde yürüyüş, hareket, egzersiz yapan kadınlardaydı. Belki de o yüzden gelgitler yapıyordu aklı, işte bal gibi o yüzden yapıyordu. Kızların kalçalarında, oralarında buralarındaydı dikkati. Fena hatunlar da değildi hani gelip geçenler, bereket benim cinsiyetim yoktu, aksi halde benim aklım da dağılacaktı. Burası hâlâ CHP'nin kalesi sayılırdı. Daha doğrusu sosyete, orta direk, üst direk Cumhuriyetçi sol popülasyonun yoğun yaşadığı semtler. Arka taraf Bağdat caddesi. Bağdat caddesi, bir bakıma solun kalesi. Hay Allah'ım, şu Türkiye'deki tezatlara bakın. Ama zaten tam da bu yüzden odaklanmamış mıydım bu memlekete. Güzel ve sahipli ülkeye. Sol bir devrim olacaksa dünyanın en garip devrimi olacaktı. Zenginler ayaklanacak, iktidarı destekleyen işçi sınıfını devirip sol bir iktidar kuracaklardı.

Tam da bu düşüncelerimi okumuş gibi aynı noktaya parmak bastı Yaşlı Bilge:

"Bak sana bir öngörüde bulunayım. Mütevazılığımdan öngörü diyorum, buna istersen sen başka bir şey de. Bak söylüyorum, şuraya yazıyorum."

"Söyle adam söyle. Nereye yazacaksın, oraya nereye yazacaksın, tepe-

min tasını attırma şimdi."

Yazacakmış, cam sehpayla, yandaki çiçek saksısı arasında bir yeri gösteriyordu eliyle. Yazacakmış! Ne kadar sinir bozucu bir tipti böyle!

"Cumhuriyetçiler var ya. Cumhuriyetçiler."

"Hangi Cumhuriyetçiler?"

"İşte birinci Cumhuriyet deniyor şimdi. Onlar. Cumhuriyet gazetesi okuyanlar da diyebiliriz. Yok, gerçi şimdi onu da beğenmiyor çoğu. İşte bu hükümete kimler karşıysa. Onlar..."

"Tamam, ne olmuş onlara?"

"Yazıyorum şuraya. Sonunda onlar kazanacak. Bu hükümet gidecek."

"Elbette gidecek. Hiçbir hükümet, hiçbir iktidar kalıcı değildir tarihte. Gidecek de kime daha yakın yenisi gelecek? Bir de asıl, ne zaman gidecek? Ben kehanet ona derim."

"Yakın bir zamanda. Sen de bir yıl, ben diyeyim iki yıl."

"Nasıl olacak bu?"

"Halk muhalefetiyle. Bir de şimdiki hükümetin bölünmesiyle. Bir de o zaman bunlar, muhalefet, Amerika'yla anlaşacak."

"Ha!.. Zaten bütün seçenekleri saydın. Ama yine de bir veya iki yıl vade vermen iddialı. Bu çıkarsa seni tebrik ederim. Peki, yeni iktidar nasıl bir iktidar olacak? Kime yakın."

"Dedim ya Cumhuriyetçilere yakın."

"Cumhuriyetçilere yakın! Belki de büyük sıçrama bu üçüncü Cumhuriyet'le yaşanacak. Dördüncü mü demek gerek. Numaraları ben bile karıştırıyorum. Ne dersin, olur mu böyle bir şey, oradan mı devam edeyim?"

Evet, Cumhuriyetçiler Sonunda Kazanacaktı, Ama Nasıl!

22 Nisan

"Büyük dönüşüm yönünden mi soruyorsun? Bu iktidarın gidişiyle büyük sıçrama arasında bir bağlantı olur mu olmaz mı, şimdiden çıkaramam."

"Ama yine de yeni bir cumhuriyet kurulacak diyorsun. Bu İkinci Cumhuriyet, bu hükümet gidecek. Birkaç yıl içinde."

"Öyle mi dedim."

"Öyle dedin ya. Yeni iktidar Birinci Cumhuriyetçilere yakın bir iktidar olacak. Doğru mu anladım?"

"Ben mi öyle söyledim?"

"Hasbinallah, beyefendi beyefendi bana bakın lütfen, oraya değil, bana doğru bakın!" Yahu ikide bir Allah dedirtiyor bana, üstelik neler söylüyordum böyle, bir cismim, bir varlığım varmış gibi, nereye bakacaktı adam?

"Dedin ki, yeni iktidar Cumhuriyetçilere yakın olacak, nasıl bir yakınlık bu, hangi Cumhuriyet?"

"Cumhuriyetçilere yakın olacak evet. Amerika'daki Cumhuriyetçi Parti'ye. Onu demek istedim ben."

Ah, bir fiziki gücüm, yaptırım alışkanlığım bulunsaydı da şunun şuracıkta ağzını burnunu kırsaydım. Bu nasıl bir varlıktı aman, benim gibi bir ultra kozmik bilinci bile çileden çıkarabiliyordu.

"Yahu, sen ne hokkabaz, ne tutarsız bir adamsın be! Yahu senin bir dediğin bir dediğini hiç tutmayacak mı ulan! Yahu nereden buldum seni... bir yardım ey kozmik türdeşlerim!"

Suratına cidden kan dondurucu bir ifade, tüyler ürperten bir sırıtış yayıldı. Ben böylesini daha önce nerede görmüştüm? Filmlerde. Bazı filmlerde. Ama oradakiler artistti önünde sonunda. Bu adam gerçekti ve onlarınkinden kat be kat güçlü bir etki uyandırmıştı üstümde.

"Fark etmedin mi? Ben Türkiye aydınlarını sembolize ediyorum" dedi.

Doğru söylüyordu, bu ülkede buna benzer birçok okumuş tanımıştım, çok kalabalıktılar, ama böylesini ilk kez görüyordum. Ayrıca, irdeledim ki o anda, aydınları topyekun temsil ettiği de söylenemezdi. Çünkü başka bir sürü okumuş, aydın daha tanıyordum ki, onlar da bayağı kalabalıktı, bu herife hiç benzemiyorlardı.

Onlar neye mi benziyordu. Olumlu bir şeye değil. İnatçı katırlara benziyordu. Solcuları kastediyorum. Solculukları pek kaviydi, her şeye rağmen, onları onaylamasam bile bu koşullar göz önünde bulundurulduğunda sebatları takdire şayandı. İşte bunlar belli başlı dört beş ana grupta toplanıyorlardı ideolojik manada. Fakat ayrıca her birinin kendine özgü, kendisi için bir ideolojik-siyasi hattı bulunuyordu. İşte bu hattan bir metre değil, bir santim sapan bir görüşle karşılaşsalar hemen dışa atıyorlardı,

basit biyolojik organizmaların yabancı cisimleri dışarı attıkları gibi. Bu ülkede böyle insanlara lider olmak korkunç derecede zordu. Bir lider, bir örgüt, hatta bir yazar mı ortaya çıktı, daha ikinci adımda sağdan soldan çelmelere başlardı. Hem de en yakınları atardı bu çelmeleri. Hiç farkında olmadan atarlardı bazen, tamamen iyi niyetle bu dostlar birbirlerini dirsekler, düşürmek için iter, hatta bazen tekmelerlerdi. Bu ülkede sol lider olmak ne kadar zordu, sol yazar bile olmak fevkalade zordu. Ortalık eksik bulup yüze çarpmak için bekleyen on binlerce solcuyla kaynıyordu. Bunlar birleşmek ve bir noktada toplanmak için ürettikleri fikirlerden on misli fazlasını ayrışmak ve kusur bulmak için üretiyorlardı.

Tüm bu insanlara yeri gelmişken pek de gönüllü olmadan bir sır, bir hassas bilgi vermeliyim. Tek tek her insanın doğrusu, kendisi için muazzam ölçüde doğrudur. Liderliğin görevi burada ortaya çıkıyor. Tüm bu doğruları en kestirme hedef için toplayacak, en uygun, en birleştirici doğruyu bulmak ve orada maharet göstermek... Liderlik çoğu kez en doğru görüşü savunmak değildir. Zaten tek tek insanlar dehaların dehası olsanız yine sizde yanlış yakalarlar. Liderlik bir bakıma insanları yanlışta toplamaktır. Nesnel olarak bu böyledir. En kabul edilebilir yanlışta toplamak. İyi bir lider liderlik ortaya çıkınca zaten bunu kendiliğinden yapar. O zaman çoğu inatçı katır eski görüşleriyle ters düşmeye başlasa da o liderin çevresine birikir. Ama dedim ya, bu iş Türkiye'de çok zordu. Birçok ülkedekinden daha zordu. Ben onlara yardım edemem. Allah yardımcıları olsun demekse sadece bir iyi niyet ifade eder.

Canım sıkkındı.

"Tamam, o zaman" dedim. "Benim vaktim dar. Seninle burada oturup boş yere çene çalamam. Söyle bakalım son olarak. Şimdi ne öneriyorsun?"

"Ne konuda ne öneriyorum?"

"Canım, ne konuşuyoruz. Kimi tavsiye ediyorsun bu insan denizinde? Kimin bilincine gireyim bundan sonra?"

"Bilince mi girmek istiyorsun?"

O an milyonlarca yıldır ilk kez kendime hakim olamadım. Fiziksel etkinliğe girmemiz kesinlikle yasaktı, zaten bunu yapmadım, o ölçüde kendimi kaybetsem herifin kafasını kırardım o saat. Fakat içimde öyle bir kızgınlık

ateşlenmiş ki, o enerji Yaşlı Bilge'nin beynine fazla geldi, sara nöbetine benzer bir çığlıkla aniden kaskatı kasıldı, sonra aynı hızla yere düştü, çırpınmaya başladı. Çevreden garsonlar koşuştu, hatta en uzak masadaki müşteri bile fırlayıp yardıma yetişti.

Durumunu gözden geçirdim. Sadece küçük bir şoktu bu, epilepsi nöbeti değildi bereket. Daha sakindi nitekim on saniye sonra ve garsonların kollarından tutmuş kalkmaya çalışıyordu.

"Ben gidiyorum" dedim.

Daha da iyiydi şimdi.

"Bir dakika, sana bir şey söyleyeceğim" diye hırıldadı.

"Tamam söyle, acelem var ve gidiyorum."

Garsonları az uzaklaştırdı yanından. "Ben iyiyim. Teşekkür ederim. Biraz daha yerde oturayım."

"Tamam beyefendi, biraz dinlenin, biz buradayız."

Bana döndü Bilge:

"İstediğin kişinin adını vereceğim."

Sonunda CHP'ye Odaklandım

23 Nisan

Az önce garsonlara tutunup kalkmaya çalışırken, şimdi onları çevresinden uzaklaştırmış ve ayağa dikilme niyeti göstermeksizin yerde oturuyor, üstelik durumundan memnun gözüküyordu.

Adamın buna benzer tuhaf hallerine belli ki alışık kafe çalışanları yavaş yavaş görev yerlerine dönerken, endişeye kapılmış müşteri hâlâ şaşkın, dönsem mi koltuğuma dönmesem mi diye az öteden Yaşlı Bilge'yi izliyordu. Şaşırılmayacak gibi değildi, çünkü bizimki yere bağdaş kurmuş kendi kendine konuşuyor, bir şeyler mırıldanıyordu, yarım dakika önceki çığlıklı nöbetinin ardından.

Yine boşluğa, yani bana doğru dönüp tekrarladı. Dili de bir sarhoş gibi dolanıyordu:

"Sana bu sefer gerçek ismi vereceğim."

Gerçek ismi verir miydi? Biliyor muydu ki? Yoksa çoğu kez başıma geldiği üzere boşuna mı zaman yitiriyordum. Bir de daha fenası: Az önce

ne yapmıştım öyle! İstemeden de olsa adamı yere yıkmıştım, krize sokmuştum. Fiziksel müdahalemiz yasaklandığı gibi asırlardır, herhangi bir istemsiz etkide bulunmamız bile kesinlikle istenmiyordu aramızda ve gerçekleşmesi halinde ciddi cezalar uygulanıyordu. Bunu da o kapsama sokar mıydı acaba türdeşlerim? Ayrıca onun kadar fenası: İnsan denen varlığın mantık düzeneğinden, duygularından, konuşma tarzından ve hatta argosuna varana dek dilinden etkilenmeye başlamıştım. O da büyük zayıflıktı. Bazen bu duruma düşenler öyle aşağılanırdı ki aramızda, cezadan beterdi.

Yine de merak ve görev duygum endişemi bastırdı. Hemen orayı terk etmek yerine son bir umut, kaldım. Adama zarar vermeye başlasam da sonuçta işe yaramıştı. O saniyeye dek benimle dalga geçen, bildiklerini gizlemeye çalışan, dahası bunu başaran Bilge bu defa cidden dehşete kapılmıştı. O panikle şimdi kurtarmaya çalışıyordu durumu. Bu kez cidden ciğerine kadar ürkmüştü ve bana "doğru insanı" bildirecekti. Nihayet! Riske girmiştim, ama sanırım buna değmişti.

"Ver peki ver. Hadi çabuk ver. Kim bu insan? Bu kez kandırmayacaksın beni. Sonuç ne oluyormuş, gördün sen de."

"Anladım. Korkulur senden. Bu sefer kesin doğru."

"Kim?"

"Kamil Konuştaroğlu."

"Şu ana muhalefet partisinin başkanı mı?"

"Evet, ta kendisi."

"Sır onda mı? Bu sefer eminsin değil mi?"

"Niye yalan söyleyeyim."

"Evet, niye yalan söyleyesin. Öfkemin bende yaptığına bizzat beyninde şahit oldun. İstemeden oldu, ama demek ki oluyor. Ona göre. Kamil Konuştaroğlu. Doğru adam bu, tamam mı?"

Oturduğu yerden doğruldu ve yine o tüyler ürpertici, kan dondurucu sırıtış ve ve... Bana o çok ayıp el işaretini yaptı.

"Kamil Konuştaroğlu. Doğru adam!"

Tekrar o işareti yaptı. Hem de bu kez iki eliyle ve sesli. Çevredekiler hem hayrete düştüler, hem de bıyık altından güldüler.

Yahu bu nasıl bir yaratık! Bir salise daha burada durmamalıyım. Ben bu adamı geberteceğim! Ben bu mahluku öldüreceğim. Bu nasıl bir varlık?

O an ortamı terk ettim. Ondan değil, kendimden korkmuştum.

Öfkeme hakim oldum kısa sürede. Hemen gözden geçirdim son bilgiyi. Beni yine yanıltabilirdi. Yaşlı Bilge. Bilgeymiş, ne bilge ama! Dediğinin tersini yapmak belki de daha doğruydu. Ama son andaki o el işareti, benim kızgınlığımın özellikle üstüne gitmesi, beni bilhassa kışkırtmaya çalışması!

Belki o da istemeden doğru bilgiye yönlendirmişti beni ve bunu son anda fark edip dikkatimi dağıtmaya, az önce verdiği bilgi üstünde kuşku yaratmaya çalışmıştı yine.

Olsun, Kamil Konuştaroğlu'nu bayağı bir tanıyordum, önceki taramalarımdan. Baştan pek üstünde durmamıştım, ama şimdi yeniden gözden geçirdiğimde hiç de yabana atılmayacak bir figür kabul edilmesi gerektiği açıktı. Demek ki yeni adamım Kamil Konuştaroğlu'ydu.

Konuştaroğlu ha! Tabii ya! Ondan bir işler çıkacağını çok önce kestirmeliydim. Adı üstünde, birden bire konuşlanmıştı ve adı üstünde en önemli maharetlerinden biri konuşmaktı. Birden bire ana muhalefet partisinin başına getirilmişti. Ana muhalefet partisi, yani Cumhuriyet Halif Partisi. Bu parti yetmişli yılların sonlarına doğru bir kongreye giderek tüzük değişikliği yapmış ve adındaki "Halif" sözcüğünden nem kapıp, endişeye kapılarak bir daha iktidara gelmemeyi kesin hükme bağlamıştı. Esasen adının da Cumhuriyet Muhalif Partisi olarak değiştirilmesi gerekiyordu, ne var ki nostaljik veya siyasi oportünist duygularla o kadar ileri gidilmemişti.

Hiç vakit yitirmeden Konuştaroğlu'na yönelmeli ve ne kadar boğucu bir süreç olsa da hemen onun bilincine girilmeliydi. Hakkındaki pek çok söylentiye, dedikoduya, asıl gerçeğe ulaşmak erekli merak duygularına da bir yanıt verebilirdi girişimim. Hadi, dedim kendime. Ha gayret!

KISIM – IV

Silivri'de Bir Hukuksuzluk Yaşanıyormuş

24 Nisan

Konuştaroğlu'nu partisinin grup toplantısında yakaladım. Olağan konuşmalarından birini yapmak için kürsüye çıkmak üzereydi. Grup başkanvekillerinden ikisiyle bir konuda ayaküstü görüş alışverişinde bulunuyordu; elindeki notları gözden geçiriyordu bir yandan, sabırsızlanıyordu. O an girdim bilincine. Beyninde hafif bir şimşek çakması, kısa bir baş dönmesi, fakat saniyesinde geçti. Tansiyonumu daha sık ölçtürmeliyim, diye düşündü. Bu çalışma temposu, bu yorgunluk, yine iyi dayanıyorum. Baksanıza, rakibim gözümün önünde çöktü, ben hâlâ sağlıklıyım, gencim.

Son derece basit düşünüyordu, karmaşık düşündükçe zihni iyice allak bullak olanlardan değildi. Siyaset için bu şart. Basit düşündüğü için o ani şimşek çakmasını, hafif baş dönmesini bile hayra yormuş, kazanca dönüştürmüştü. Bu adam işime yarayacaktı.

Ne var ki, o düşünce darlığı, o mantık mengenesi bendeki ani şokun hemen ardından kendini hissettirmişti gene. İşin o faslını daha fazla anlatmayacağım sizlere, daha önce bahsetmiştim. Dünyaya, o geniş evrene, çok boyutluluğun muazzam ama aynı zamanda anlaşılması son derece basit alemine, birdenbire yine bir borunun içinden bakmaya başlamıştım. Tek gözüme dayadığım uzun ince bir borunun ucundan bakar gibi. Müthiş bir sıkıntıydı.

Girer girmez anladım ki, demin ifade etmiştim, adam gayet düz düşünüyordu. Felsefeden eser yoktu bu sistemde. Kötü değil, iyiydi bu, sa-

dece siyaset açısından değil, insan iletişimi açısından, yaşama uygunluk bakımından, her alanda.

Çok önceleri şunu saptamıştım ki, Eski Yunan'dan sonra insanların adına "felsefe" dedikleri şey onların zihinlerini açmıyor, aksine kapatıyordu. Gerçi daha sonra, dönem dönem bir şeyleri gayet iyi açımlayan düşünürler çıkmadı değil, çıktı. Fakat bir bütün olarak felsefe hayattan, temel mantıktan uzaklaştı, adeta insanların anlayamadıkları şeyleri, anlamlandıramadıkları gerçeği özel bir dil oluşturarak, garip ezoterik bir söylem geliştirerek daha da anlaşılmaz kılma yarışına dönüştü. Bilim dedikleri şey felsefeyi ırgalamıyor, felsefe bilime hiç mi hiç katkıda bulunmuyor. Buna post-modernist tarz diyorlar.

Bizim için dahi çok zararlı bir şeydi bahsettiğim dil. Geçtiğimiz yıllarda dünyaya uğrayan türdeşlerimizden biri, kafasını o düşünüş şekline uyumlu hale getirmiş bir entelektüelin beynine girmeye kalkmış, o muazzam zekâsına rağmen, kadındaki sözünü ettiğim ezoterik düzeneklerin o gururlu, kibirli, narsistik absürtlüğü karşısında afallamış, iki saat sonra mecnun gibi dolaşmaya başlamıştı. Sürekli tek bir şey sayıklıyordu: "Hasan Bülent Kahraman çok büyük bir düşünce adamı! Büyük bir düşünce insanı. Ama niye büyük, bilmiyorum. Bilmiyorum. Bilmiyorum. Nasıl olur, artık hiçbir şey bilmiyorum..." Sağaltımı epey zaman almıştı.

Konuştaroğlu konuşmasına Silivri duruşmalarıyla başladı. 8 Nisan'da Ergenekon mahkemesi önünde yine büyük bir gösteri gerçekleşmiş, on binlerce insan barikatları yine yıkmış, kalabalığı dağıtmak için epeyce bir gaz sıkılmış, bayağı bir soğuk su ziyan edilmişti.

Konuştaroğlu isyan ediyordu: "Dünyaya rezil olduk. Mahkemeyi izlemeye gelenlere su sıkılıyor, biber gazı sıkılıyor. Hangi çağda yaşıyoruz!" Biber gazı çağında yaşıyoruz, demedim, konu ciddiydi ve adam da gayet samimiydi bu konuda. "Milletvekillerimiz oraya gitmeyecekmiş! Emrin olur. Sıkıyorsa yasakla. Orada sağlıklı bir yargılama yürümediğini artık herkes biliyor. Sokakta kime sorsanız orada hukukun işlemediğini size söyleyecektir. Özel yetkili mahkemelere hukukta yer olmadığını cümle alem biliyor."

Şöyle bir yokladım, adam her ne söylüyorsa inanarak söylüyor. Bir iç tutarsızlık, bir kararsızlık saptayamadım. Haklı mı haksız mı, o beni

pek ilgilendirmez, beni ilgilendiren şey, biri bir şey konuşuyorsa, ne kadar sağlam söylediğidir. Doğruyu söylemesi gerekmez, apaçık yalan söyleyebilir, karşısındakinin gözünün içine baka baka yalan söyleyebilir, benim için o da makbuldür. Yeter ki kendine güven içinde yalan söylesin.

Adam orada bir haksızlık yapıldığına kalpten inanıyor. Bunu söylerken kuvvetli söylüyor ve rakibinin zayıf noktalarından birinin bu olduğunu biliyor. Orada yapılan adaletsizlik. Veya karşısındakinin en kuvvetli noktası da olabilir o husus. Ama göğüsten oraya dalıyor. Demek ki fikrine sağlam basıyor. Bizim için değerli olan böyle şeyler. Bu adamdan iş çıkabilir.

Dinleyenler alkışlıyorlar. Bunların çoğu milletvekili. Kürsüde ifade edilen görüşlere katılıyorlar, coşkulu görünüyorlar. Şöyle bir dikkat kesildim kalabalığa, içlerinde tek tek yüzleri inceledim. Yok. İlk izlenim yanıltıcı. Bana biraz kof bir kalabalık gibi göründü. Yine de önyargı karıştırmamak lazım işe. Aa, bir baktım, bendeki o saptamayla, Konuştaroğlu'nun bilinci de etkilendi, yüzü düşmeye başladı adamcağızın. Girdiğim aklı böyle olumsuz etkilemek sakıncalı, kurallara aykırı. Çaresiz biraz ara gazı vermeliydim.

"Hayır hayır, aslan gibi adamlar, kaplan gibi kadınlar!" diye fısıldadım. Yeniden kendine gelmeye başladı konağım, sesi tekrar yükseldi.

Benim Yalnız ve Pornosever Ülkem

25 Nisan

Konuştaroğlu konuşmaya devam ediyordu. Konuyu "Barış Süreci"ne getirdi. Hükümet, her ne süreciyse daha adında karar kılamadı, dedi. "İmralı süreciydi, şimdi Barış süreci, onu da değiştirecekler. Her ad fos çıkıyor, ikide bir isim değiştiriyorlar. Öcalan'la AKP bir kitap yazmışlar, nasıl buldunuz diye bize fikrimizi soruyorlar. Okuyalım, ondan sonra söyleriz diyoruz, okutmuyorlar. Bir sürü köşe yazarı bu kitabı beğeniyor, övüyor. Okudun mu diye soruyoruz, hiçbiri okumamış. Okumadıkları, bilmedikleri şeyi övüyorlar. Milletvekilleri halka anlatamıyorlar bu olanları, akil adamlar anlatacakmış. Aklını kiraya verenden akil adam olmaz."

Söyledikleri haklı gibi görünüyordu. Haklılık bir şey değiştirmezdi fakat. Güçlü olmak gerekiyordu, değiştirecek gücü kendinde hissetmek

gerekiyordu. Bu his var mıydı Konuştaroğlu'nda. Vardı. Haksızlık etmeyeyim, biraz vardı. Ama yetersiz. Ruhsal olarak kendini, ağır sıkletin karşısına çıkmış, hadi kırk sekiz değilse bile altmış dört kilo bir boksör gibi duyumsuyordu.

"Bir toplumda hukuk, demokrasi, toplumsal uzlaşma yoksa o toplumda barış olmaz!" Bunu bağırarak söylemişti. Onu da inanarak söylemişti. Gelin görün ki ben içerden bakıyordum. Kafasındaki bu üç kavram da dağınıktı, gevşekti, hayli belirsizdi. Üç kavram da görünüşü şatafatlı, temeli kolonu çürük, hırsız yüklenici işi binalara benziyordu, yanlarından kamyon geçse duvarlar çatlıyordu.

"Demokrasilerde liderler halkın önüne milletvekili listelerini koymaz" dedi. Burada da samimiydi, söylediğinin doğruluğuna inanıyordu, ama kendinin de aynı şeyi yaptığını, bundan sonra da yapmaya devam edeceğini biliyordu.

Konuşmasını alkışlar arasında tamamladı ve indi. Toplantıya ara verilecekti, o sıra çevresini birçok milletvekili sardı, bu arada grubu izlemeye gelen bazı özel konuklar... Bir milletvekiline, Hürsel Pekin'e tam önemli bir şey diyecekti ki, konuklardan biri ona yani bana bir şey sordu:

"Başkanım, tebrik ederim, yine çok damardan konuştunuz. Bizim kente ne zaman geleceksiniz? Herkes sizi bekliyooor, söz vermiştiniz halbukii!"

Kokoş bir cumhuriyetçi kadındı bunu soran, epey bir süredir kokoşlukla suçlandıklarından bu kesimin önemli bir kısmı şekil değiştirmiş, emekli öğretmenle güzellik salonu sahibi kılığı arasında bir altın ortada model tutturmuşlardı.

"Teşekkür ederim. Siz nereden geliyorsunuz?"

"Afyon'dan başkanım."

"Afyon'a geldim ben, iki ay geçmedi."

"Evet, gelmişsiniz, çok güzel olmuş. Ben o sırada İstanbul'a geziye katılmıştım."

"Başka zaman o halde" dedi Konuştaroğlu. İçinden, "biz bunlarla ne yapacağız" diye hayıflanırken. Kibar adamdı. İçten gelen bir nezaketi vardı. Başka bir vekilin sözünü dinler gibi yapıp, biraz uzaklaşmış olan

Pekin'i yakalamaya çalıştı.

Bu makama geliş yolu şaibeli bulunmuş, pek çok söylentiye yol açmıştı. Başkanlığa yükselişiyle ilgili olaylar, o haftalardaki tavırları. Şimdi içeriden çözümlüyorum, adam bu suçlamaları hak etmiyordu.

Önceki genel başkan Beykal, adı üstünde her türlü krizde, her çeşit sinir bozucu halde, bey kalmayı, beyefendi davranmayı becerebilen bir insandı. Ne ki, bir kasetle işini bitirmişlerdi adamın.

Kim üretmişti bu kaseti, nasıl bir komplo, ne amaçlı bir tertipti ve kimlerce tezgahlanmıştı? Pek çok iddia ortaya atıldı. Tabii daha önceki veri incelemelerimden olguyu ayrıntılarıyla biliyordum. İşin garibi iddiaların neredeyse hepsi doğruydu. Bu tutmuş, bu pişirmiş, bu da yemiş... "Hani bana" diyen yoktu, herkes yararlanmıştı gösterimden ve tam manasıyla bir ortak yapımdı. Yakın çevresinden birilerinin kıskançlık ihaneti (buna ne kadar ihanet denebilirse artık), amatör yardımcılar, profesyonel danışmanlar, tarikatın ve resmiyetin işe karışması, istihbarat eşgüdümü, gizli servis pazarlaması, zamanlaması, politik ajanların uygulama yönetimi...

Sonuçta ortaya çıkan tam bir festival filmiydi. Kavramın tüm anlamlarıyla. Sahneler sessiz, hareketler ağır, görüntüler loş, karakterler bulanık. Mamafih ham görüntülerde çok daha hareketli sahneler bulunduğu söyleniyordu, ama bunların kurguya dahil edilmesi filmin jüri katında başarısını tehlikeye atabilir düşüncesiyle kesilmişti. Böyle yarı anlamlı yarı anlamsız, mesajı varmış gibi yokmuş gibi bırakılırsa şansı yükselir diye planlanmıştı. Nitekim öyle oldu.

Bazı saftirikler, millet ve tüm siyasiler bu rezalete tepki gösterecek diye beklerken, ülkenin muhafazakar, dindar mı dindar iktidar partisinin sözcüleri, başta sinirli şefleri Paditör olmak üzere seçim meydanlarında öyle açık saçık cümleler kurmaya, en ayıp erişkin işi erotik malzemelerden öylesine ulu orta bahsetmeye başladılar ki dudaklar uçukladı. Hem de en ön sıraya yerleştirilmiş küçük kızların, türbanlı sözde tutucu kadınların gözlerinin içine baka baka. Bu ülkede müthiş bir din reformu yaşandığı galiba doğruydu.

Kasetin ortak yapımcıları, yönetmenleri şöyle demeçler patlatmış olmalı: "Benim güzel ve pornosever ülkem!"

Kaset Skandalı Ne Amaçla Planlanmıştı?

26 Nisan

Söz konusu porno kaset hadisesi patlak verince Beykal bey önce bir kükredi. Sol taban da birden umutlandı bundan. Komplo geri tepecekti. Beykal "Bu ben değilim" diyecekti, tüm rüzgar iktidar partisine karşı esmeye başlayacaktı. Ama böyle olmadı. "O ben değilim" demedi. Ama olsundu, ruhsal bir yara alınacaktı tüm sosyal demokratlar olarak, ama üstüne gidilirse, yine bundan büyük bir kazanç sağlanabilirdi.

Nitekim Beykal bey, "Bir hukuk savaşı başlatacağım, bunu yapanları yaptıklarına pişman edeceğim. En başta hükümeti" diye masaya yumruğunu vurup ağırlığını koydu. Sonra birden sustu ve her şey bitti.

Bazıları o ani susuşa bir anlam veremedi, ama adamın yapacak başka bir şeyi yoktu, bunu anlamıştı. Üstelik hem ilave sopa gösterdiler, daha bizde neler var diyerek, hem de susar otururşan bir süre sonra tekrar önün açılabilir mesajı gönderdiler. Ah, buna tav oldu, buna mutlu oldu. İnsandaki şu doymak bilmez iktidar, mevki tutkusu.

İktidar dedikse, Beykal'daki tutku, birçok başka benzerlerinde görüldüğü üzere sol muhalefet iktidarı tutkusuydu. Gerçek iktidara gelmek, başka deyişle "ülke" denen şeyin başında bulunmak için ne bir istek vardı içinde, ne de öyle bir plan geliştirmişti. Arzu hiç yoktu diyemeyiz, bazen rüyalarda ortaya çıktığı gibi, daha çok şu hadım edilmişlerin cinsel içerikli rüyalarındaki gibi. Güdük ve hüzünlü bir heyecanlanma, ani bir ruh yükselişi, sonra çöküş. Uyanınca gerçek dünya. Beykal gibiler o yüzden tahayyüllerinde bile yasaklarlardı iktidarı.

Bir de onun bir sağ kolu vardı. Yaşlı Kurt. Parti terbiyecisi, örgüt çobanı: Reis Tez bey. Çemişkezek'teki bir köy delegesinin bile hangi gün nereye meylettiğini bilecek kadar bilgiliydi ve sadece o konuda bilgiliydi adam. Böyle tipler vardır örgütlerde, parti içinde uçan sinekten dakikasında haberleri olur, elatmaları olur. Diyelim Kınık ilçe başkanı, Reis Tez'in işine gelmeyen bir vatandaşa kahvede gizlice üyelik teklif etti, yarım saat içinde telefonu çalardı adamın. Karşısında Reis Tez: "Ne dümenler çeviriyorsun teşkilat içinde? Öyle olur olmaz işler yapma!" Böyle cin bir adamdı işte. Beykal'ı ilk o sattı ve haftasına kalmadı kendi de satıldı.

Şimdi Konuştaroğlu hakkında konuşuyorlar: "Beykal'a vefa göstermedi." Kendi kendine vefa göstermeyen adama vefa gösterilir mi, hem de sunu böyle bir altın tepside önüne konulmuşken. Öyle vefa gösterene siyasette, dün bana Yaşlı Bilge'nin yaptığı hareketi çekerler.

Bu bir operasyonun parçası mıydı? Amaç neydi? Bin kafadan üç bin ses çıktı, bir sürü hayal kuruldu. "ABD, Konuştaroğlu üstünden CHP'ye yeşil ışık yakmış?" Birçok kişi buna inandı ve sevindi.

Futbolda şike sık olur. Bazıları da şike yapmanın sahte onurunu yaşar. Kulüplerde, bu maçı bağladım, şu hakemi ayarladım, diye şişinen yöneticiler vardır. Bir keresinde bir adamı izliyordum başka bir ülkede. Herif futbol hastası. Maça gitti. Taraftar arasında bir söylenti dolaşmaya başladı karşılaşmanın ilk düdüğüne birkaç dakika kala. "Hakemi almışız!" Seyirci rahatladı, daha güçlü haykırmaya koyuldu marşları. Fair-play falan hikaye, yüzde doksan dokuz sonuca bakar. Maç başladı, tribünde bir coşku, bir neşe. Fakat hakem daha ikinci dakikada bizimkilerden birini attı dışarı. "Gördün mü, şike yaptığını nasıl da hınzırca saklıyor anasının gözü!" Daha da umutlandı seyirci. On beş dakika sonra bir gol. Yaşasın! Fakat saymadı hakem golü. Bir itiraz bir kavga, bizden birini daha attı herif. Maç sonucu: Mağlubiyet. Belki şike yapılmıştı hakikaten, ama tersine!

Beykal'ın devrilmesi kime yaramıştı, kimin tezgahıydı? Herkes CIA'yı suçladı. Biliyordum, böyle işlerin pek azı merkezi olarak planlanır. Bağımsız çalışan birçok yandaş güç ve birim vardır. Bunlar iş görürler, eşgüdüm merkezleştirilir, bir malzemenin ne zaman ne amaçla kullanılacağına o zaman karar verilir.

Kılıçdaroğlu Amerikancıydı da, Beykal mı Amerikan karşıtıydı. Kaç defa ricacı olmamış mıydı, kaç defa yarım ağızla müphem sözler verilip ümitlendirilmemiş miydi? Kime yaramıştı bu şey? Sadece dikkat dağıtmıştı, umut yaratmıştı. Bir kesim açısındansa sadece intikam alınmıştı.

Konuştaroğlu böyle bir hikayeyle gelmişti ya, şimdi adamcağız iyice pimpiriklenmişti. Zaten takıntılı bir kişilik yapısı gösteriyordu, şimdi bir açığının yakalanmasından hepten endişe içindeydi. Neredeyse cinsel perhize girmişti zavallı. Zaten oradan vuramazlardı da, kusur arayan, bir

açık mutlaka yakalardı. Geçmişte kendisi de yakalamıştı böyle birçok tipi. Bürokratken. Şimdi her gittiği yerde gözleri kamera arıyor, telefonlarından çıkan garip seslere takıyor, bazen dinleme aygıtı yoklattırıyordu. Zaman zaman da "boş ver" diyordu, korkunun ecele faydası yok.

Mali yönden kaygısı bulunmuyordu, yoksul ailenin çocuğuydu, şimdi de varlıklı değildi. Beykal gibi büyük parasal işlere de girmezdi zaten, milletvekili adaylarından fahiş paralar istemiyordu. Tarife belli, kayıt kuyut sağlam. Kendine ufak tefek komisyonlar hiç yok. Yine de düşman kalleşti ve tetikte bulunmak gerekiyordu.

Parti İçindeki Gizemli Çatışmayı Yatıştırıyorum

27 Nisan

Grup toplantısı hayhuyu bittikten sonra kısa bir tuvalet ihtiyaç molası verip başka bir zorunlu toplantıya geçtim. Birkaç başkan yardımcısıyla ihtilaflı bir mevzuda ara bulmak durumundaydım.

Hürsel Pekin, Mine Turhan ve Sezai Allahverdi'yle oturduk, çaylarımız da geldi.

Mine hanım gruptaki konuşmamı tebrik etti ve hemen ardından "Kutlu Doğum Haftası"ndaki hitabetimi gayet etkili bulduğunu ifade etti. Memnun oldum ve ben de teşekkür ettim. Fakat akabinde taş da gelecekti, bekliyordum ve geldi.

"Biliyorsunuz böyle törenlere katılmak ne kadar doğru, ciddi biçimde sorgulanmalı. Kutlu doğum haftası diye bir şey yok İslam ülkelerinde. Bunu 23 Nisan geleneğini karartmak için AKP uydurdu. Katılmak, orada fikir belirtmek anlamlı görünüyor, ama bir yandan o zihniyeti meşrulaştırmak demek oluyor."

İşte, yine dersini vermişti.

"Farkındayım Mine hanım" dedim, yine sakin ve yine kibar. "İslam'da esasen doğum günü de kutlanmaz. Ama yerleştirmişler bir alışkanlık, mani olamadık. O zaman biz katılmazsak bir sürü demagoji yapacaklar. Yine bilirsiniz işte... dinsiz edebiyatı. Oraya katılırız, kendilerinin ne kadar dindar olduğunu, nasıl dindar olduğunu yüzlerine vururuz. Onlar da morarırlar."

Allahverdi araya girdi:

"Halkın gözü önünde özellikle bunların mal sevdasından para hırsından bahsetmeniz taşı tam gediğine oturttu. Peygamberimiz için dediniz ya, yetim çocuktu, parada pulda gözü yoktu, dediniz. Hele şey dediniz ya, kibir yoktu peygamberde, alçak gönüllüydü dediniz ya, kibardı dediniz, tam Paditör'ün gözünün içine bakarak, orada çok güldüm."

Bunu demekle kalmadı, gürültülü bir kahkaha attı, çayını höpürdetti ardından. Turhan'sa ciddi ve endişeliydi hâlâ.

"Neyse, bu konuda zaman yitirmeyelim, siz bilirsiniz, böyle şeyler sizin tasarrufunuzda. Ben asıl konuya gelmek istiyorum. Şu, hükümetin PKK hamlesine. Tabandan yakınmalar devam ediyor. Kabul ediyorum, biraz haksızlık da yapılıyor bu konuda. Sessiz kalıyormuşuz. Sessiz değiliz, siz de gayet güzel çıkıp konuşuyorsunuz. Ama demek ki yeterli değil yine de, algı böyle. O algıyı nasıl ortadan kaldıracağız. Bir de daha temel bir sorun. Tam bir birlik yokmuş algısı devam ediyor. Arada ayrı telden beyanatlar veriliyor. Çift başlılığı önleyemedik, görünüm böyle. Sessizlik suçlaması bence ona dayanıyor. Biraz daha altını çizmeliyiz bazı şeylerin, gelip ona dayanıyor."

Allahverdi tekrar araya girdi:

"Daha ne kadar altını çizeceğiz Mine hanım. Bana ajan dediler, küfrettiler, daha ne kadar altını çizecekler. Gelsinler benim altımı çizsinler. Ona da razıyım artık."

"Durun durun. Sakin olun" dedim. Yine bir kavga çıkabilirdi ama, Sezai bey politik adamdır, sert başlar, gülümseyerek espriyle bitirir. Problem buydu işte. Evvel ezel sorun buydu. Mine hanım hep bugünün çok acil meselesiymiş gibi alelacele, bir telaş önümüze koyar, ama zaten hep mesele budur. Bugün de çözüleceği yoktur. Bunu bilirim, o yüzden günü kurtarmakta yarar var. Başka neyi kurtaracağım ki, otuz yılın çözümsüzlüğü, ben mi düğüm ettim. Kürt sorununda şahin mi olacağız güvercin mi, Türk milliyetçisi gibi mi davranacağız, Kürtlere azıcık göz kırpıp gönül mü alacağız? Elbette bugün çözülmez, benim misyonum yatıştırmak, zaman kazanmak, birliği devam ettirmek.

Partiye mecburen her kesimden insan toplamıştık. Gerçekten her ke-

simden. Türkiye'de sol demek her kesim demekti zaten, yetmiş küsur farklı görüş, farklı çıkar grubu. İşe iyi yanından bakıp, bazen "Bunlar zenginliğimiz, ülkemizin renkleri..." deyip moral yükseltiyordum, ama bu renk cümbüşünden bazen benim bile midem bulanıyordu. Az baksam o hengameye, gözüm dalıyor, şaşılaşıyor, başım dönüyordu. Her kesimden insan üşüşüyordu örgüte. Patronlar, sendikacılar, köylüler, yüksek bürokratlar, masonlar, dindarlar, Cumhuriyetçi Amerikan ajanları, liberal Amerikan ajanları, Avrupa gizli servisi temsilcileri, sosyalistler, Kürtçüler ve tabii Aleviler... Ne istersen.

"Bizim MHP'den bir farkımız olmalı. Biz Cumhuriyet'i kuran partiyiz. Çok daha sorumlu hareket etmeliyiz. Bazı şeylerin altını çiziyoruz zaten. Cumhuriyet değerlerini en iyi biz savunuruz. Ama öte yandan kucaklayıcı olmalıyız. Ülkeyi kurtaracak olan parti biziz, herkesin bir şey beklediği tek parti biziz. Dikkat edin. Herkesin bir şey beklediği tek parti. O yüzden kucaklayıcı olmalıyız."

Mine hanım gene itiraz etti:

"Kucaklayıcı olmalıyız Başkanım, buna bir şey demiyorum, bence de. Ama kırmızı çizgilerin daha yüksek sesle vurgulanmasını istiyor taban. Ülkenin bölünmez bütünlüğü, bir de laiklik. Bunlar olmazsa kucaklayacak insan kalır mı ki kucaklayalım."

Dalmışım o ara. Gözüm Hürsel'de. Sessiz. Kim bilir neler kuruyor aklında. Bir serbest bıraksan nasıl da geçirir partiyi ele. Bakalım şimdi ne diyecek. Onun da görevi benimkine yakın şu an. Ara bulmak. Yatıştırmak.

"Kucaklayalım" dedim Mine hanım'ın sözlerinin bitmesini beklemeden.

"Kimi kucaklayalım?" diye sordu Mine Turhan.

"Herkesi kucaklayalım" dedim yarı tebessümlü, bozuntuya vermeden.

Konuştaroğlu Bir Ajan Değildi

28 Nisan

Ah kızım, ben bilmez miyim bir şeylerin altını çizmeyi. Bir tek senin mi aklına geliyor, bağırıp çağırmak, ülke bölünüyor diye çıngar çıkarmak. Bunu yaparız, kemik Atatürkçülerin gözüne gireriz, sonraki seçimde en çok yüzde on. Yahu Alevilere bile sahip çıkmamı küfür kıyamet siz

engellediniz. Bir Dersim dedim, bir dövmediğiniz kaldı, ne ajanlığımız kaldı ne Halif Parti düşmanlığımız. Yüzde onu bile bulamayız be yavrum sizinle.

"Ama esprinize bayıldım" dedim az önceki dalgınlığımı büsbütün silmek için. "Böyle giderse kucaklayacak insan bulamayacağız, öyle mi! Bunu izninizle Paditör'e karşı kullanayım."

"Elbette, memnuniyetle" dedi Mine hanım da az gülümseyerek, biraz gevşemiş ifadeyle.

"Benim demem o ki, bugünlerde dışarıya karşı çok daha dikkatli görüntü vermeliyiz" diyerek söze girdi Pekin. Hah, ondan beklediğim müdahale buydu işte. "Bütün çakallar oturmuşlar kenara, bizim kendi içimizde kavga etmemizi bekliyorlar. CHP sessiz dedikleri bu. İçerden kavga sesi gelsin, parti bölünsün. Şimdi kavga etmek demek, kendini ayağından vurmak demek."

Böyle konuşurdu Pekin, İngilizcedeki cümle kalıbına benzer söylerdi, "ayağından vurmak" yerine "ayağında vurmak..." O ayrıntıya takıldım, gülümsedim, fakat adam konuştu mu ikna edici konuşuyordu. Önemli meziyetlerinden biriydi zaten bu. Ve toplantı böyle devam etti. Ve toplantı yine biraz zaman kazanıp birlik görünümünü koruyarak bitti.

Konuştaroğlu'na ajan demeye kadar vardırıyorlardı bazıları işi. Keskin Atatürkçüler falan. TESEV vakfıyla ilişkileri, bunun SOROS'la bağlantıları üstünden falan. Şimdi benim de merak ettiğim bu hususa içerden bakıyordum. Daha önce söz konusu ajanlık bağlantısına dair somut bir belge bulamamıştım. TESEV'in malum misyonu ve Konuştaroğlu'nun oradaki bağlantıları dışında, ki bu zaten biliniyordu, adam da inkar etmiyordu.

Evet, irdeledim, adam resmi bir ajan değildi. Garipsemeyin, TC yurttaşları içinde CIA'nın ve öteki bazı gizli servislerin kayıtlı kuyutlu, kadrolu, maaşlı personeli hiç de az sayılmazdı. CIA'nın üç kademe ilişkisi, üç kademe kadroları bulunurdu ülkelerde. Birincisi bordrolu resmi personel, demin dediklerim. Bundan beş altı kat fazlası ikinci grupta yer alırdı. O kesim kadrolu değildi ve sorsanız "ajan mısın", "değilim" derlerdi, yemin etseler başları ağrımazdı, ajan olduklarını bazen kendileri bile bilmezdi (gerçi bazıları da bilir, hatta bununla övünürdü), parça başı iş yaparlardı.

Bulundukları alanda gönüllü faaliyet, gönüllü ajanlık. Dolayısıyla parça başı ücret alırlardı, çeşitli bahane ve vesilelerle. Parça başı ücret denince yabana atmayın, bazıları bordrolu ajanlardan fazla kazanırdı. Hatta bazıları çok yüksek maaşlı görevlerini bu gönüllü hizmetleri karşılığında elde eder, sürdürürlerdi ki, onu da parça başı kategorisi içinde mi değerlendirmek gerek, yoksa ayrı bir başlık mı açmak lazım, şimdi karar veremiyorum. Bir de üçüncü grup. Daha da kalabalık olanlar. Resmi ve gönüllü ajanların yaptıkları işlerde yardımcıları, dostları, gönüldaşları, ilişkileri... Bunlar da "kendiliğinden ajan" kategorisine sokulabilirdi epeyce zorlayarak. İşte Konuştaroğlu bu kategoridendi.

Şimdi diyeceklerdir ki birçok solcular, üçüncü kademe müçüncü kademe, bir sol partinin başında Amerika'ya zaman zaman kafa tutsa da, sonuçta onun dostluğundan da vazgeçemeyen bir lider oturur mu? "Chavez" diyeceklerdir hemen, "Bak Chavez'e.. solculuk budur, anti Amerikancılık budur." Fakat kel başa şimşir tarak. Kendilerine sormazlardı, bizler Venezuella solcuları kadar olabildik mi, oradaki halkın bilinç ve tutarlılık düzeyine gelebildik mi?

Ben size soldan birçok saygın şair, yazar sayayım, üçüncü kademe de değil, ikinci kademeden. Yok saymayayım, yine çıngar kopar, asıl meramımı anlatamam, bana ne! Bunlar az çok bilinse de üstü örtülür daima, ona buna şuna durmadan tavizler veren, biteviye uzlaşılmaması gerek kişi ve çevrelerle uzlaşan sıradan vatandaşın, sıradan solcunun yaklaşımı budur. Ancak birinin bir şeyleri siyaseten çok göze batmaya başladı mı, o an akla gelir gizli bağlantılar, ilişkiler...

Diyelim Alevilerin ezilmişliğini çok öne çıkardım veya "Dersim'de yaşanan utanılacak bir katliamdı" dedim, onu da diyemedim ya, o zaman akla gelir eski dosyalarım. Oysa Pentagon'da eğitim alan subaylar bir dönem az buçuk AKP'ye karşı bir iki laf etmişlerse has be has vatanseverdirler. Ömrünü dışarıda geçirmiş, oralarda birtakım alengirli kurumlarda görev yapmış bir zat ülkeye dönüp vatan toprağını mı öptü, Türklük hakkında cansiperane iki laf mı etti; en baba yurtseverdir bizim çoğu Atatürkçünün gözünde.

Demokratik Bir Kitle Örgütü Olarak CIA

29 Nisan

Türkiye'de çok fazla ajan istihdam edildiğinden bahsetmiştim ya, işin iç yüzünü bilmeyenler hemen ilkel bir tepkiyle, "Yahu bu doğruysa, bu ülkede ne çok vatan haini, ne çok alçak varmış!" diye bağırıp çağırmaya başlayacaklardır. Hiç de öyle değil. Değişik ülkelerden casusların veya ajanların pek azı kendini bir hain gibi hisseder. Birçoğu aksine sizlerden, benden çok daha milliyetçi, çok daha vatanperverdir. Şaka yapmıyorum, buna inanırlar, hem de yürekten, hem de heyecanla. Yapılması gereken bir misyondur giriştikleri. Veya geçici bir uzlaşma. Ya da zorunlu olarak geçilmesi gereken bir köprü. Kiminin hayalinde İslam ülküsü bulunur, şimdiki ajanların çoğu böyledir. Gün gelecek şimdi birlikte hareket ettikleri kafir Amerikalılara günlerini gösterecekler, her şeyin acısını o zaman çıkaracaklardır. Kimisi aşırı milliyetçidir. 80 öncesi bu ülke böyle aşırı vatansever Amerikan ajanı kaynıyordu. Büyük komünist tehdide karşı ülkeyi kurtarmak için mecbur hissetmişlerdi kendilerini, o sevimli ve bol paralı şeytanla işbirliği yapmaya. Sonra ülkenin bölünmemesi için ajanlığı kabullenmek zorunda kalanlar kalabalıklaştı 80 sonrası. Bunlar misyonlarını tamamlayıp emekli edilmeye çalışıldığında direndiler. Kimi öldürülmek zorunda kalındı eski patronlarınca, kimi hapse tıkıldı. Herkesin bir gerekçesi vardı. Ajanlık için.. yakın temas için. Yurt dışındaki devrimcinin, ülke içindeki özgürlükçünün, oradaki buradaki savaşçının, şu ülkedeki ötedeki gerillanın... Aslında en vatansever olanlar en kolay casus oluyordu, ajan oluyordu, hayretle bunu keşfetmiştim.

CIA'yı bir kitle örgütü olarak düşünün. Demokratik bir kitle örgütü. Yarı demokratik diyelim. Her kesimden siyasi var içinde. Her milletten adam var. Bir sürü yan kuruluş. Bir yığın toplumsal faaliyet, dizi dizi etkinlik alanları, meslek çalışmaları. Öbek öbek özgürlükçülük, göbek göbek terörizm, marul marul entelektüel sanatsal performans sahası...

Bakın şimdi yine Meclise konuk gelmiş bir partiliyle konuşuyorum. Düzce il başkanıymış. Bir problemden bahsediyor, şehriyle, parti örgütüyle ilgili. Onu cevaplıyorum. En ciddi söylevlerimde bile önleyemediğim bir gülümseyiş dudaklarımda. Bazen dostlar uyarıyorlar, gülümse, güler yüzlü ol, bu sana yakışıyor, diyorlar; ama çok ciddi bir şeyi söyler-

ken aklına bir fıkra gelmiş gibi sürekli tebessüm etme. Önlemeye çalışıyorum, ama bazen yine kaçıyor. Onlar bilmiyorlar ki, ben kendi halime gülüyorum, bulunduğum duruma gülüyorum. Yoksul bir Tuncelili memurun gariban çocuğu bak buralara gelmiş, ne sorumluluklar üstlenmiş, konuşuyor, bakın da neler konuşuyor. Böyle diyor içimden bir ses, ben ona gülüyorum. Bazen daha ötesine de gülüyorum. Bir şeyler gündeme getiriyorum, herkes ağzımın içine bakıyor, benden bir şeyler bekliyorlar, ben de inanarak güvenerek savlar ileri sürüyorum da, bunlar gerçekleşir mi, kendimi mi kandırıyorum, başkalarını mı kandırıyorum, şu an neredeyim, ben kimim, neler konuşuyorum, niye konuşuyorum? Tüm o problemler düzelir mi, niye çatlatırcasına koşturuyorum? Ne kadar inanıyorum siyasete? Ona gülüyorum.

Biri bir yere geldi mi, bu ülkedeki solcular kadar bilmişi, bu ülkedeki solcular kadar ben merkezcisi yoktu, hata arayan müfettiş gibi incelemeye koyuluyorlardı. Kendi düşüncelerinden en ufak bir sapma mı gördüler, hemen tepesine biniyorlardı. Bu bir kitle partisinin lideri mi, adamı zayıf düşürmek düşmana yaramaz mı, herkes böyle yaparsa parti bölünmez mi, umurlarında değil sanki, vur abalıya. Oysa şimdi bakıyorum, birliği sağlamak ve güçlenmek için en iyileri seçtiğini düşünüyor o. En iyileri mi seçmiş, ne bileyim ben, benim için iyi kötü yoktur, güçlü zayıf vardır. En güçlüleri mi seçmiş? Bazıları evet öyle, bazıları içinse hiç öyle söyleyemem. Sonuçta bu adamda da seçme ve yönetme konusunda bir ufuk darlığı barizdi. Barizdi de kime göre. Başkasına versen aynı görevi daha iyisini mi yapacak, işte o şüpheli. Ama var bir eyyamcılık bu kafada, o kesin. Kolay idare ederim diye bir yığın zayıf insanı da doldurmamış değil meclise. Neyse, bana ne!

Bana ne de, birçok solcu öyle demiyor. Onlar için parti çizgisi ve o çizginin kafalarındakine bire bir, tamı tamına oturması çok önemli. Milletvekili seçilmek önemli. İl başkanı falan olmak çok önemli. Bunlar önemli de mahallelerde, semtlerde, işyerlerinde dolaşıp, orada kalıcı çalışmalar yapmak neredeyse kimse için önemli değil. Bu ülkenin solcularıyla, tek tek sosyalistleri ile bu parti arasında garip bir ana-psikopat oğul ilişkisi sürüyor. Oğul hep isteyecek, hiç vermeyecek, anasını hiç beğenmeyecek,

anaysa hep verecek, durmadan verecek, ne yapıp işlerse oğluna dua edecek. Bu ülkede benim bile inatçılığına hayran kaldığım solcular var, yaşamları tutarlı, çalışmaları, konuşmaları sebatlı. Onları kim tanırsa sola kanı kaynamaya başlıyor. Bir de solculuktan soğutan tipler var. Hep alıcı hep alıcı. Yahu bana ne! Bana neydi! Ben kendi işime yoğunlaşmalıydım.

Kasetle Gelen Kasetle Gider

30 Nisan

Daha sert tutum takınmadığım için sürekli eleştiriliyorum. Bunları duyuyor, okuyor, biliyorum. Çalışıyorum, daha fazla nasıl çalışılabilir, ama daha sert tavır almak? Ne gücümüz var ki, kimlere dayanıyorum! Dayandığım güçler ne kadar cesaretliyse o kadar cesaret. Hem böyle en az üç dört parçalı bir tabanım her gün birbirini didiklerken... Ve hem, kasetle gelenin her an kasetle gidebileceğini hissederken.

Bir yandan TESEV'ci, Amerikancı suçlamaları, bir yandan ülkenin bölünmesine yeşil ışık yaktığım ithamları, öte yandan bir türlü solcu, sosyal demokrat olamadığım yorumları; daha çok demokrasicilik, daha çok Avrupacılık telkinleri... Biliyorum ki, Konuştaroğlu gelmeseydi, en az yüzde üç-dört daha az alırdı parti. O da önemli. İşte ABD bunu istemiş olabilir; şimdi düşünüyor da buna hak veriyor, bendeki bilgiler de o yönde. Ne ayak diye sormayın, Amerika AKP gibi kendine sıkı bağlı bir iktidarın orada kalmasını ve güçlü durmasını ister, ama her şeyi belirleyecek, sınırsız cesarette hareket edecek kadar değil. O yüzden CHP'ye de koltuk çıkar, MHP'yi de ihmal etmez, BDP'yi de fazla ezdirmez. Bunlar tek boyutlu düşünenlerin kavrayabileceği şeyler değil, ama bire bir gerçek.

Fakat Suriye konusunda hayli cesaretli. Ucunun Amerika'ya dokunduğunu bile bile, üstüne basa basa iktidarı suçluyor. O konuşmalardan bazılarını duyan karşısında Chavez var sanır. Tek boyutlu düşünenin burada da kafası karışır. Oysa Konuştaroğlu için demiyorum, o ortada, o ruhen ABD'ye kafa tutmak istiyor, aklı ve ilişkileri "dostluğu bozma, orası tek çare" diyor da; başkaları, basbayağı Amerikancı olanlar ABD'den marka alırlar. Şu çaycı markaları gibi markalar, sıkıştıkları, milletçe çok ABD yalakası bulunmaya başladıkları anlarda, o markaları kullanırlar. ABD'ye

verip veriştirirler o markalarla, muhatapları bunu bilir, hoşgörülü bir tebessümle göz kırpar. Şimdi Dışişleri Bakanı Kerry'ye posta atıyor ya bazı AKP sözcüleri, İsrail'i fırçalıyor ya Paditör, işte o markaları kullanıyorlar bunu yaparken.

Kasetle geldim, kasetle gider miyim? Nasıl bir açığımı yakalayabilirler? Hiç malzeme vermedim ki. Ama arayan bulur. Güveniyorum kendime, ama bir yandan endişe sürüyor her an. Dürüst bir memurluk dönemi geçirdim, yine de pis işler yapmayan hiç yok değildir altımda. Herkese iyi davranmaya çalıştım. Ayağımda terlik, üstümde pijama, evimde, akrabalarımın evlerinde taleplerini dinledim insanların, önerilerini not ettim. Hep iyicil ve geliştirici davranmaya çalıştım. Her zaman değil gerçi, ne yapalım.

Bir hastane toplantısında sağlık kurumlarının özyönetimli işletmelere dönüştürülmesi gerektiği doğrultusunda projelerimi açıklamış, görüş istemiştim doktorlardan. Biri kalktı, "Sağlıkta özyönetim özelleştirme anlamına gelir" dedi, özelleşme de sosyal devlete aykırıymış. Üstelik doktorlar para işlerine karışırsa tüccarlaşırlarmış, üstelik hastaneleri batırırlarmış. Ukala! Hemen sürgün ettirdim Burdur'a. Yapmasa mıydım? Arada yapacaksın ki disiplin sağlansın. İyi yaptım. Yapmasa mıydım?

O an kararımı verdim. Böyle gelgitler yaşayan, vicdanının sinirlerini henüz tam aldıramamış bir insandan tarihi bir dönüşüm başlatmasını bekleyemem. Peki ne yapmalı? Hemen çıkmalı bu adamdan. Çok da kısa sürdü. Hiçbir dişe dokunur veri yakalayamadan. Ama çare yok, buradan iş çıkmaz!

Son beş on saniye tekrar bir hızlı bilgi taraması yapmalıydım o halde. Öyle de yaptım, çocukluğuna, bebekliğine dek gittim... Tunceli... Dersim diyorlar bazıları. Şu psikanalistler bebeklik, erken çocukluk döneminden çok şey umarlar, durmadan oralarda eşinirler de tavuk gibi, ben çişten, kakadan, kusmuktan, anlamsız nidalardan, yerli yersiz yaygaralardan başka bir şey bulamam. Ama Dersim!.. Çok ilginç coğrafyaydı. Bunu yöre anlamında kullanıyor solcu siyasiler, pek sık kullanıyorlar. Yöre ve üstünde insanıyla, kültürüyle birlikte. Fazlasıyla iğfal edilmiş kavramlara gıcık kaparım, ne var ki bu fena değil sanki. Çok enteresan bir coğrafya!

Doğrudan oraya mı yönelmeliyim yoksa?

Dersim hakkındaki kayıtları inceledim. Bir romana rastladım ilk birkaç saniyede, fevkalade ilginç bir kitap: Perperik-a Söe. Gece Kelebeği... Birkaç salisede okudum onu, oradan hakkında yazılanlara geçtim. Yine tuhaf bir yazarla karşılaştım: Kaan Arslanoğlu. Onun tüm yazdıklarına yoğunlaştım bir saniye. Evet, o kaynaktan bir şey çıkabilirdi.

Fakat bu kez hemen girmeyecektim herifin bilincine. Şöyle kısa bir gözlem yetebilirdi yakından. Gerekirse sonrasını düşünürdüm. Tamam, bu iyiydi.

Konuştaroğlu'ndan hemen, anında ayrıldım. Onda çok kısa dönem geçirmiştim, ama ilkinden daha çok yormuştu beni. Kendisi değil, partisi. O yığındaki curcuna kaşla göz arasında bayağı bir becermişti darda sıkışmış bilincimi.

YARIN: (Kozmik bilinç olarak) 1 MAYIS'TA KADIKÖY'DE OLACAĞIM

1 Mayıs'ta Kadıköy'deyim

1 Mayıs

Adamı yakın gözlem altına aldım. İlk yaklaştığımda bahçede çapa yapıyordu. Bahçe işi yapar, spor yapar, maç yapar, durmadan iki üç şehir arasında dolaşır, toplantılara katılır, bazen daha uzaklara gider, bu adam bir de o kadar yazıyı nasıl yazar? Okumadan yazıyor desek, o da değil. Anladım ki, toprak kazarken kafasında yazıyor, koşarken yazıyor, araba sürerken yazıyor. Bir tek maçlar sırasında yoğunlaşıyor, çok yoğunlaştığı zamanlarda da kavga çıkarıyor.

Baktım bayağı bir endişeli, neredeyse üzgün. Acaba hangi derin insanlık durumuna veya hangi siyasi gelişmeye kaygılanıyor diye az araştırdım. Bir de ne göreyim dersiniz! Fenerbahçe, şu futbol takımı, Benfica'yı yenmiş, belki de UEFA kupasını alacakmış, buna yeislenirmiş. Pes dedim, içimden. Pes! Niye üzülüyor, çünkü bu şahıs çocukluğundan beri Beşiktaşlı. Fener, Cimbom yenilince sevinir, yenince üzülürmüş. Hatta en çok yabancı maçlarda rakiplerine yenilince sevinirmiş. Eğer içinde Beşiktaşlılar fazla değilse milli takımın maçlarında da çocukluğundan

beri öbür takımı tutarmış. Nedir bunun kaynağı? Tuttuğu takımın çocukluğunda, gençliğinde hep haksızlığa uğramasıymış, öbürlerine bu yüzden kinlenmişmiş. Bilinçaltı bir karmaşa demeyeyim artık, bilincine kazınmış bir kompleks.

Ama sonuçta ne bu? Kıskançlık. Rakipleri sevinmesin istiyor çevresinde. Maçlarda aciz duruma düştüğünde kavga çıkarmasının nedeni de bu. Bencillik. İnsanın karakteri en iyi maçlarda belli olur. En kesin biçimde futbol mevzusunda ortaya çıkar kişilik. Kim hakkaniyetli, kim ilkesiz, kim kıskanç, kim güçlüden yana, kim eyyamcı, kim sorumsuz? Ama bu öfke, bu çekememezlik ne en sonunda? Sen dünyanın felsefesini yap, siyasette şurada burada ona buna etik dersi ver, en ilkel duygulara esir düş. Yahu bu ne kadar basit bir ego!

Eni konu pişman olmuştum seçimimden ve onca saniyeyi boşa harcadığımdan. Adam kıçına motor takılmış gibi yazıyor, beynine dinamo oturtulmuş gibi okuyor. Niye? Hırs işte. Niye bu hırs! Bir yandan da tanınmış olmaktan ciddi rahatsızlık duyarken. Peki niye onca yazı, çizi, kavga, bir dakika rahat duramaz mı? Durduğu olur, bazen birkaç ay ve hatta fazlası. Sonra ya biri kışkırtır, ya bir arkadaşı bir yere, bir kavgaya çağırır, hadi, sil baştan. Ünlü olmak istemiyor, çünkü insanlığı bir bütün olarak, toplumu özel olarak küçümsüyor hayli. Küçümsüyorsa niye onlar için çalışıyor? Kendine yakın gördüğü, tanıdığı veya tanımadığı bazı insanların sevgisi, saygısı için. Kaç kişi bu insanlar, sınırı ne olmalı, ne kadar tanınmalı, o belli değil. Komünist "tasavvufta" o da "vera" aşamasının sonuna kadar geliyor, sonra düşüyor, yükseliyor, düşüyor... Sisifos'la simgelenen tam da bu olsa gerek.

Solcu veya dindar, hepsi insan. Tam bir gönül yüceliği, tam bir benlik terbiyesi her türlü iş, ilişki, çevre ve hırstan, kavgadan, mücadeleden uzak durmayı gerektiriyor. Bunu yapabildiğinde yükselmeye başlıyorsun, ama bir yanın da alçalmaya başlıyor. Toplum yararına değilse bu yükselme, o zaman niye? Bu çözümlenmez çelişki onun da yazgısı. Kavgaya girdiğin an kavga ettiklerine benziyorsun. Kavgaya girsen benciller-leşiyorsun, girmesen sadece kendin için, kendi gözünde yüceleşiyorsun. İnsan bu.

Hastalık derecesinde bir adalet, hakkaniyet duygusu. Takip ediyorum onu artık adım adım. Ormanda yabani köpekleri besliyor. Aralarında biri öbürünün hakkını yedi mi köpekle köpek oluyor, onunla itişiyor. Yahu sana ne! Tam bir manyak, köpekleri komünist mi yapacaksın, onların doğası böyle.

Fener'e, Beşiktaş'a kafayı takmış, ha şimdi Beşiktaş'ı da bırakmış şikeye bulaştı diye, en sevdiği arkadaşları maçlar için sevindi diye kıskanan bu basit ruh, felsefe yazsa ne olacak, romanlar devirse neye yarayacak. Tam ayrılmaya hazırlanıyordum ki, geçmişten gelen yine son derece uçuk bir duygu-düşünce karmaşası yoğunlaştı galiba içinde, şimdi de bilgisayar başındaydı, bir yandan bazı belgeleri gözden geçiriyor, öte yandan yeni yazacaklarını tasarlıyordu, bayağı bir duygulanmıştı.

Elindeki eski dergilerden, az sonra eşiyle konuştuklarından ve bilgisayarda gözden geçirdiklerinden mevzuu anladım: Bir 1 Mayıs sabahı. Çok eskilerden bir anı. Tanyeri yeni ağarmış, büyük bir kalabalık bir öğrenci yurdunun önündeki meydanda toplanmış, adeta derin dinsel bir huşu içinde 1 Mayıs Marşı'nı söylüyorlar. O zamanlarda "kızıl bayrak" bol değildi bugünkü gibi, yasaktı, en önde tugay sancağı gibi dikilmiş tek bir kızıl bayrak, herkesin gözü o bayrakta. Sonra enternasyonal marşına geçtiler. Ve o sırada yakınlardan bir yerden sloganlar patladı. Yeni gelen bir grup var. Avazlar çıkana dek bağırılarak sloganlarla karşılık verildi. Yaklaşık bin kişilik, çapaçul giysiler içinde bir kalabalık. Gençler, yaşlılar ve yoksul çocuklar. Önlerinde bir pankart: Alibeyköy Demirdöküm İşçileri. İki grup bağrışlar çağrışlar içinde coşkuyla birleşiyor. Ne var bunda göz sulanacak! Ne var bunda özlem duyulacak! Hele bu devirde!

Adamın kaçığın teki olduğu kesindi. Hiç içinde yer almadığı halde nedense "Kışlık Saray'ın Ele Geçirilmesi" gibi sahneler belirirdi gözünün önünde. Kaçık maçık, buradan belki bir yol bulunabilir diye bir sezgiye kapıldım. 1 Mayıs'ı mı düşünüyor şimdi, daha önce yeni 1 Mayıs'lara da katılmış bu.

Şimdi yeniden merak kespettiğim, aslında benim çizgime bir meydan okuyuş anlamına geldiğinden hoşlanmadığım bu duyguya bir kez daha yakından bakmalıydım. O eski 1 Mayıs'lara en yakın duygu bu herife ve

bana göre bu yıl Kadıköy'de yaşanacaktı. Yarın. Kadıköy'deki 1 Mayıs'a göz atmakta fayda vardı.

Kadıköy'de Cüretkar Bir Kalabalık Toplanmıştı

2 Mayıs

Dün Kadıköy'de dolaştım. Kuş bakışı meydanı izledim. Pike yapıp durakların, direklerin üstünden göz attım. İnsanların arasına karıştım. Yüzleri inceledim, kürsüye yoğunlaştım. Konuşmaları dinledim, kürsüdekilerin konuşmalarını, aşağıdaki katılımcıların kendi aralarındaki söyleşileri... Bununla kalmadım, ara sokaklara daldım, görece tenha ara sokaklara. Sonra evlerin içlerine... İnsanları inceledim. Ardından yine alana döndüm.

Hoşuma gitti. Biliyorsunuz artık, ben büyük, iddialı meydan okuyuşlardan hoşlanmam, dahası uzaklaşırım o ortamlardan, ama burada bir şeyler hoşuma gitti. Acaba, diye sordum kendime. Acaba?

Cüretkarlıkları hoşuma gitti galiba. Bazen sayılar değildir önemli olan, kararlılıktır bizi çeken. Güçtür. Güç, kalabalıklarda değildir. Güç kararlılıktadır. Bu hoşuma gitti. Ayrı bir yere, pazar yerinden uzak tezgah açmak önemlidir, dağ başına dergah açmak. Gelenden bir emek beklemek.

Herkesin kabul ettiğinden farklı bir şey söyleyebilmektedir güç. Cesaret buradadır. İnsan soyu sadece fiziksel şiddetten korkmaz. Düşünsel, sözel terörden de o nispette korkar. Karşınıza siyah bir set çıktı. Her gelen "ne kadar güzel beyaz bir kapı" deyip geri dönüyor, hatta bazıları duvarı okşuyor. Yüzlerce insan, binlercesi... Ama "Hayır, bu bir kapı değil, yıkılması gereken bir duvar, üstelik beyaz değil, siyah" demeye kaç kişi cesaret edebilir?

Bir gün önce yazmıştı biri, Asaf Güven Aksel, "Kadıköy'de toplananların, diğer meydanlara, "biz ayrı bir takımız" mesajını vermeleri, durduk yerde bir "yalnızlaşma, kendini ayırma" cüreti olabilir mi? 'Büyük güçleri birleştirme'den vazgeçiş olabilir mi?

Cürettir evet, vazgeçiş için değil; kendini ayırmadır evet, ama yalnızlaşmak için değil. 'Biz ayrı bir takımız!' ilanı, bir gücün kendini ortaya koyma iradesidir."

İşte buydu. Beni çeken bir şey varsa buydu. Oradan da merak edip Taksim'e süzüldüm. Bir de ne göreyim, neredeyse göremiyordum... Yine gaz yine gaz. Beşiktaş, Şişli, Tarlabaşı, Dolapdere, ara sokaklar gaz... Yine bir gaz bayramı kutlanıyordu. Ülkeyi yöneten Paditör'ün günlük heveslerine göre cereyan eder gibiydi her şey. Anlık arzulara göre bir şey iki saat önce demokratlık olurken, bir saat sonra teröristlik haline geliyor, yarım saat sonra yeniden özgürlükçülüğe dönüşüyordu. Evet, Paditör'ün ruhsal dalgalanmalarına göre değişiyor gibiydi on binlerin kaderi, polisin hangi saat kimi coplayacağı... Ama ben biliyordum ki, mesele bu değildi. Çok daha derin bir şeyler yatıyordu altta ve galiba ben sonunda büyük dönüşümün sırlarına götüren işareti Paditör'de bulacaktım. Onun bilincine nüfuz etmek galiba şart olacaktı. Ama daha erkendi bunun için. Biraz erken.

Bir karikatür geldi aklıma. AKM'ye asılan o ünlü dev pankarttaki 1 Mayıs işçisi. Onu metro inşaatı çukurundan çıkarmaya çalışıyorlardı. Biri diyordu ki: "Zincirlerinden kurtulur kurtulmaz çukura düştü!" O çukur dev bir garabet halinde şehrin göbeğinde aşağılara iniyor, on binlerce polis binlerce insanı bu çukura yaklaştırmamak için acımasız bir savaş veriyordu aşağıda. Buradan öyle görünüyordu. Olanlar çok saçma görünüyordu.

Demin gaz yiyen ve bir yandan mide bulantısıyla öğüren bir kadın tuhaf bulduğum bir özgüven içinde özeleştiri yapıyordu kendi kendine. "Biz bu 1 Mayıs'ın 1 rakamını yanlış anlıyoruz galiba. Sınıf mücadelesi sadece bir gün için mi yapılır?"

Unutulmuş bir kavram olarak "sınıf mücadelesini" anımsadım. Şimdi buradakilerin de bazıları hayli gözüpekti, ama eski verilere göre geçmiş 1 Mayıs'larda daha çok kullanıyordu insanlar o kavramı. Hayret ki hayret, onca insan arasından bir tek bu kadının aklına gelmişti fark.

Sonra yine Kadıköy'e uçtum. "Emperyalist planları, bu planlara hizmet edenlerin ihanetini, ABD ve AB projelerini reddediyoruz" diyordu konuşmacılardan biri. "İnsana, sanata, tarihe, bilime, kültüre düşman bir iktidarın Anayasası'nı peşinen ve hiç tartışmadan reddediyoruz."

Kemal Okuyan diye biri konuşuyordu: "Haftalardır 1 Mayıs'ın bir itiş kakışa, bir polisiye vakaya, meydan kavgasına dönüşmesi için uğraş ve-

ren hükümete yuh olsun. Taksim'de, Şişli'de Beşiktaş'ta toplananlara gazla, copla, panzerle müdahale edenlere iki kez yuh olsun... Biz neden Taksim'e gitmedik, bunu kısaca anlatayım dostlar. Burada toplanan on binlerce kişi, biz eğer Taksim deseydik Türkiye'nin dört bir yanından davet ettiğimiz insanlarla, bu alana ulaşım terörü nedeniyle nasıl ulaşacaktık. Taksim denilmeden önce, dostlarımıza Taksim denilmeden önce bize sorulması gerekirdi, sendikalara, siyasi partilere, siz ne dersiniz demeleri gerekirdi dostlar. Biz bu yüzden, sendika bürokrasisine artık yeter dedik.

Hayatımız boyunca inandığımız şeyler için kavga verdik 2007-2009 yılları arasında Taksim için kafamızı yararken inanıyorduk buna, şimdi soralım Taksim diyenlere, biz bu kalabalığı Taksim in neresine sokacaktık? Biz inanmadığımız kavgada yokuz inandığımız eşitlik ve özgürlük mücadelesinde buradayız."

Saydım o an için kalabalığı, seyirciler hariç 27.372 kişiydi.

Karşı taraftaki hengameye tekrar dönmedim, buradan da görecekleri-mi görmüştüm. ...

Derken alandan ayrıldım, uzaklara uçtum. Hayli yüklenmişti dimağım çok kısa sürede. Hayret vericiydi bu.

Bir Çakal Olduğunu Biliyordu

3 Mayıs

Kemal Okuyan dün şöyle demişti: "Soruyoruz, iktidara meydan okumak için Taksim'de toplanacağız diyenlerden, iki tanesi akil insanmış. Erdoğan öyle seçti, madem akilsiniz madem Erdoğan öyle söyledi size, Erdoğan'ın kapısına gidip Taksim'i bize aç dediniz, açmadı, diyemediniz mi lanet olsun senin akil insanlığına.

İşçi sınıfına biraz inançları varsa madem Taksim'i kapattın, al sana akil insanlığın, bunu demezler miydi ?"

Evet, bu yazar, Arslanoğlu, incelenmeye değmez biri, fakat hiç değilse bana o meydanı, oradakileri göstermiş oldu. Memnundum. Onu da aramıştım yığının içinde. Bulmak kolay değildi, dedim ya az insan yoktu alanda. Sonra vazgeçtim zaten, pek umursamıyordum.

Ertesi gün yani 2 Mayıs'ta bir kez daha yokladım onu. Evindeydi. Sakin görünüyordu. Çok sakin göründüğü zamanlarda bile bazen içi içini yemektedir, dıştan belli olmaz. Ama bu kez cidden huzurluydu, aslında zaman zaman kapıldığı öfke nöbetlerinin dışında çoğu zaman içten de sakindi.

Çünkü kendinin bir çakal olduğunu biliyordu. Veya bir maymun. Maymunlar arasındaki kavgalara katılırdı sık sık. Bazen bir tarafta, bazen de yatıştırır çabada. Yatıştırır konumda bulunduğu anlarda bir maymun gelir, telaş ve kızgınlık içinde başka bir maymunu şikayet ederdi ona. "Bak bak şuna, kıçı açık. Kıçı açık olduğu halde bana küfrediyor!" Sonra o maymun da öbürüne basardı kalayı. Bizimki derdi ki, "Çok bir farkınız yok aslında, senin de kıçın açık." Daha da öfkelenirdi yanına gelen maymun, "Senin... asıl senin... Bak Bak, senin de önün açık!" Doğru derdi bizimki, biliyorum bunu. Bazen utanır, bunu da diyemez, uzaklaşırdı. Gerçi maymunluktan çok çakallığı yakıştırıyor kendine. Kendini çakallar içinde çakal gibi hissediyor. Kendinin ne olduğunu bilmesi en bariz üstünlüğü ötekilerden, ama aynı zamanda en anlatılmaz çilesi.

İşte öyle bir basit benlik. Takıntılı, sorgulayıcı, ama sonuçta bir basit benlik. Buna bir kez daha kanaat getirdikten sonra yine de nelerle ilgilendiğini bir tarayacaktım son kez. Demiştim ya, sapkın denecek kadar aşırı bir hakkaniyet duygusu var bunda. Hazzetmem öylelerinden, o duygu en olmadık haksızlıklara yöneltir kişiyi, her türlü musibet beklenir böylelerinden. Bereket başında sevdiği ve güvendiği biri var, o dizginliyor biraz onu.

Bu kişiliğe güvenemezdim. Çünkü yazdıkları demin söylediğim sapkın ruh halinden kaynaklandığından normallerdeki, yani çoğunluğu teşkil edenlerdeki dalgalanmaları nesnel bir soğukkanlılıkla ele alamazdı. Zira nefret ediyordu çoğunluk eğilimlerinden. Ama kendini, sinirini dizginlediği zamanlarda bu ikisinin karışımımdan nefret ve adaletin bireşiminden çok değişik kıvılcımlar çakabiliyordu. Yoksa güvense miydim ona? Milyonlarca insan zekasına eşdeğer bir akılda bulunmama karşın, onun üstünlüğü insan olmasındaydı, yani çakal olmasında, benim de zayıflığım buradaydı. Çakalı en iyi çakal anlar. Bu adamı yabana atmamalıydım.

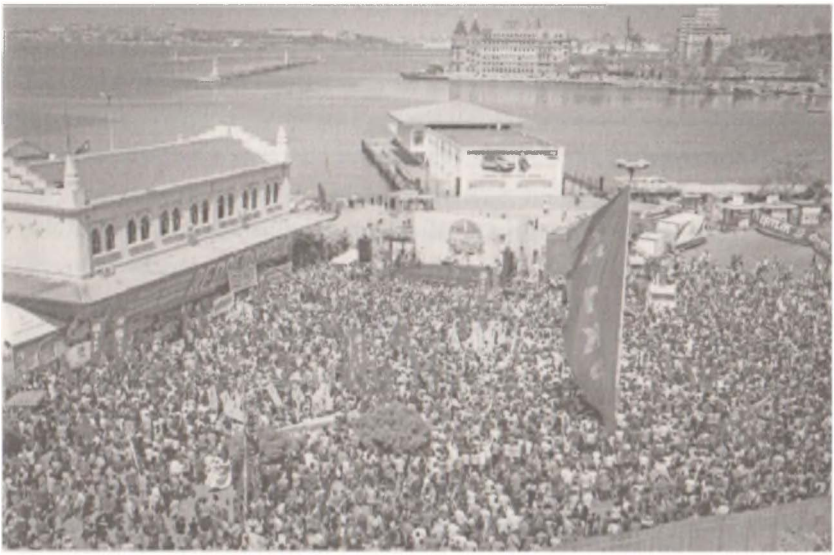
Bilgisayarında nasıl veriler indiriyor? Almanya... Almanya'da çok Türk var, bunun da birkaç dostu orada. Onlarla mı ilgili? Alman başbakanı. Angera Marker. Tanıyorum onu. Ne arıyor bu kadında?

Aklıma düştü. Bilincine girmek için seçtiklerim arasında binlerce yıldır pek az kadın çıktı. Neden? Biliyordum gayet net. Kadınlar hâlâ eşit değil erkeklerle, hâlâ toplumda belirleyicilikleri çok zayıf. O yüzden pek ender bulabiliyordum kadın aday. Eşit değil, tamam, bunu herkes biliyor da, niye eşit değil? O da açıktı benim açımdan, insanlar daha bunu kabullenecek noktaya gelmemişlerdi. Özellikle bunun kavgasını veren kadınlar. Eşitsizliğin bence tek nedeni vardı, kadınların fiziksel güçsüzlüğü. İnsan toplumu hâlâ bir savaş toplumuydu, hâlâ kavga, dövüş, çatışma toplumlarıydılar ve henüz bundan kurtulacak gibi görünmüyorlardı. Savaş toplumunda kim öne çıkar? Fiziksel şiddetin kazanç getirdiği ortamlarda zekaca eşit bile olsalar hangi cinse değer verilir?

Onlar sanadursunlar bunu kültür yapıyor diye, kültürü yapan asıl bu temel güdülerdi. Her neyse, antropolojiye girmemeliydim şimdi. Şu Angera Marker? Bu bir ipucu olabilirdi. Boşuna mı geldim Türkiye'ye. Fakat orada da çok Türk var. Mesele bu mu? Hayır, bu ipucunu Türkiye'de yakalamıştım. Önemli olan nerede yakaladığım değildi, bir sonuca vardıracak gerçek izi bulmaktaydı.

Almanya, insan kültürünün en üst birikimlerinin yoğunlaştığı ülke. Aynı zamanda insan aklının en sefil hallere sürüklendiği bölge. Biraz orada dolaşsam, hiç fena gelmeyecekti bana.

-BİRİNCİ KİTABIN SONU-

Fotoğraf: Cansu Ayduran

İKİNCİ KİTAP
KISIM - I

Angera Marker, Kafalı Kadındı

20 Mayıs

İnsanlığın büyük sıçramasının tüm işaretleri Türkiye'yi gösterirken, yine oradan aldığım bir tüyoyla kendimi Almanya'da bulmuştum. Bu ülkeyi çok sevdiğim söylenemez, tabii bir insan gibi düşünürsem eğer. Bende yüzlerce yıllık bir hayal kırıklığı odağıdır. Ne büyük, ne karizmatik kişilikler yetiştirmiştir. Ne önemli düşünürler, sanatçılar, müthiş siyasi liderler... Tüm bunlardan sonra incelemem gereken kişi: Angera Marker. Tezadı görebiliyor musunuz!

Almanya zaten düzenli, disiplinli görünümünün altında tam bir tezatlar ülkesidir. İşte o yanı beni hiç şaşırtmıyor. Zayıf görsem de madem bir ipucu yakalamıştım, gidip bulacaktım. Gittim ve buldum, kolaydı benim için.

Makyaj yaptırıyor. Ünlü bir Alman kadın dergisine röportaj vermeye hazırlanıyor. Bir tiyatro binasında şu an, Maksim Gorki tiyatrosu; az sonra sahneye çıkacak. İzleyiciler de bulunacak koltuklarda, televizyon kameraları çekecek. Ve bu söyleşi işte o dergide yayımlanacak, yazıyı ve görüntüleri dünyada milyonlar izleyecek. Biraz gergin. Suskun çoğu zaman olduğu gibi, kendini makyözün ellerine bırakmış. O an sızıverdim bilincine. Hafif bir baş dönmesi... "Heyecandandır" diye düşündü, elbette hiçbir şey fark etmedi.

Şimdi de bir kadın olmuştum, bir anda. Kadın bilinçlerine daha seyrek girerim, lakin alışkınım buna. Benim için değişen şey yok, insan işte.

Fakat umduğumdan hayli geniş bir zihin buldum yerleşiverdiğim bilinçte. Gerçi alışmanın da etkisi kuşkusuz rol oynamıştı bunda, Dünya'ya indiğim bu son seferinde, öncesinde iki bilince daha girmiştim, biliyorsunuz. Öte yandan basit bir kadın politik lider kafasına nüfuz edeceğimi ve çok fazla sıkışacağımı düşünürken, henüz ilk saniyelerde uyum sağlayabileceğim görece işlek nöron düzenekleriyle karşılaşmıştım. Belki de daha kolay yürüyecekti işim.

Kadını boşuna küçümsemişim, önceki pek çok beyinden daha gelişmişti. Birini boşuna getirmezler koskoca Almanya'nın başına. Angera'da deha sayılmasa da hayli işlek bir fizik kafası vardı ve sosyal zekası da hiç fena sayılmazdı.

Bunlara az sonra tekrar değinirim, makyajım bitmişti, röportajı yapacak ünlü kadın gazeteci kapıda saygıyla beni bekliyordu, asistanıysa hemen yanı başımdaydı, herhangi bir isteğim doğduğunda anında yetiştirmek üzere. Bana çok saygılı davranıyorlardı. Kalktım. Vakit yaklaşmıştı. Sahneye giden geniş koridora doğru ilerledik. "Dünyanın en güçlü ikinci lideri" ilan etmişti bir gazete beni. Öyleydim de. Bunun bilincindeydim, ama ruh halim hiç de öyle değil gibiydi, son derece mütevazıydı, dipte buzdağının alt kütlesi gibi duran inatçı hırsıma karşın. Fakat bu hırs da öteki politikacılardaki gibi değildi. Kadın olmasından ötürü mü? Sayılmaz, ben ne hırslı kadınlar görmüştüm, elleri kolları rahat dursa, gözlerinden fışkırır ihtiras.

Bayan Claudia hazır olup olmadığımı sordu tekrar nazik bir dille. "Hazırım" dedim, sakin. "Siz her zaman her şeye hazırsınız" diye espri yaptı. Gülümsemekle yetindim. "Öyleyim" dedim. Öyle hissediyordum. Bu, heyecanlı olmadığım anlamına gelmiyordu. "Daha birkaç dakika var" dedi Claudia, "İsterseniz bir kahve daha ikram edebilirim, şurada oturmak ister misiniz?" "Hayır, ayakta beklemeyi yeğlerim" diye yanıtladım. Sahne girişine doğru yürüdük. Claudia, o rahat kadın, benden daha heyecanlıydı. Ne de olsa dünyada iki numaralı söz sahibi koskoca Alman şansölyesiyle sohbet edecekti. Onca kameranın önünde.

Sarkazyi'nin bana "koket" diyerek iltifat ettiğini, yine çapkınlığını ve ironisini konuşturduğunu söylüyordu birçok insan. Basında ne çok haber çıkmıştı o diyalog üstünde. Güya herif ufaktan, şakacıktan bana asılmış, daha çok da dalgasını geçmişti. "Koket" demek alımlı kadın anlamına geldiği gibi hafif kadın manasına da geliyordu ya... Oysa Sarkazyi kim ki benim yanımda! Benden ummuyorlar ama, bir kafa kıyaslaması yapılsa en az yirmi puan üstteydim ondan, teknik zekada fark daha da açılırdı şüphesiz. "Senin göğüs dekoltenle ilgili hikaye bütün Fransa'nın diline dolandı demişti" üç hafta yağmurda kalmış Don Juan. Bense onun makyajıyla dalga geçmiştim halbuki. Sürmesini, fondötenini gözünden, yanağından almış yüzüne vurmuştum; böyle yaparak çirkinliğini kapatıyordu güya; o da pişkin pişkin cevaplamıştı bozuntuya vermeden: "Tabii" demişti, "televizyona çıkmadan makyaj yaptırırım, başka türlü kötü görünüyor insan." Makyajlı halin de pek iç açıcı sayılmaz, dememiştim ama, makyajı sevmediğimi söylemiştim. O da demişti ki, "Makyajlı çok daha iyi görünüyoruz." O zaman, "İyi bir makyöz tutmak lazım" diye olta atmıştım, biliyordum herifin kendinin koket olduğunu, yanında sürekli bir makyaj uzmanıyla gezdiğini. O da ağzından kaçırmıştı. "Benim zaten özel makyözüm var." Sonra boşboğazlık yaptığını gizlemek için övünürcesine yinelemişti: "Benim makyözüm zaten var."

Erkeklerde En Çok Nereye Bakıyormuşum?

21 Mayıs

Söyleşi başladı. Sağdan, soldan, politikadan, yaşamdan sorular. Bekliyordum, nitekim Claudia özele inmeye başladı. Aman Tanrım, yine o klasik klişe soru. Bir kadına özeliyle ilgili, erkeklerle ilgili ne sorulabilirdi. Elbette şu: "Erkeklerde en çok neye bakarsınız?" Veya benzeri: "Erkekleri sizde ne çekici yapar?" Kadınlarda nereye bakarsınız, diye sorulur erkeklere de. Ne geçer o an erkeğin aklından, ne cevap verir! Göğüslerine bakarım, kalçalarına bakarım, şeyine bakarım... ne diyecek. Bir kıkırdama bunu açığa çıkarır ve ne demek istediğini belli eder. İzleyenler de gülerler, hatta kahkaha atarlar, ne komik ne komik. "Gözlerine" dedim, başka ne diyeceğim, salaklarla salak olmayı politikada öğrendim. Oysa

obsesifimdir, en ciddi hastalığım... Erkeklerde neye bakmamam gerekiyorsa bu obsesyon yüzünden oraya bakardım. Aslında bakmazdım ya, bakmamak için çaba harcardım, bu da bakmış kadar yapardı beni. Lanet olasıca takıntı.

Hemen çözmüştüm Angera'yı. Fiziksel olarak hiç fena sayılmaz, insanların şu çok önem verdiği güzellik bakımından. Gençken daha iyiymiş kuşkusuz, boğazına düşkün ta çocukluğundan beri ve dünyanın en sportmen kadını sayılmaz. Kilo alıyor tabii, bir de politikanın on yıllardır süregelen o yoğun çalışma temposu. Manken değil ya bu.

İnsanlar her konuda olduğu gibi cinsellikte de iki uç arasında geniş bir yelpazeye dizilmişler. Kadın veya erkek fark etmiyor. Sekste sınır tanımayanlar ve sekste tam tutuklar. Bu özellikleri sosyal dışa dönüklükleri ve sosyal içe kapalılıklarıyla genellikle uyum içindedir. Sosyal yönden çekingenden cinsel yönden nemfoman nadir çıkar demek istiyorum. Fakat bu genel kural tek tek bireyleri ele alırken size sadece fikir versin, yoksa ben ne aykırılıklara rastlamışımdır. Her neyse, konumuz şu anda benim: Angera Marker. Kadının cinselliği aslında hiç mi hiç ilgilendirmiyor beni, içindeyim, bir şekilde onu etkilediğinden beni de etkiliyor. Aslında içi kıpır kıpır, ama ne yapacak ki! Böyle bir yaşamı, onun karakteri seçmiş, seçmek zorunda. Tutucu çevrelerin değer yargıları daha etkili üstünde, kıpır kıpır yanı nadiren açığa çıkıyor, çünkü kendisi tutucu. Bireysel ilişkiler ve yaşam biçimi manasında. Bunun için tutucu, tutucu olduğu için tutucu çevreleri önemsiyor, daha başka nasıl anlatayım size. Aslında hiç anlatmayacaktım ya, Claudia sordu, ben de cevap verdim, magazin ilgimi çekmez. Çünkü magazinin size anlatabileceklerinin bin mislini bilirim insanlar hakkında. Özdenetimli ve eni konu sevimli bir kadın. Birçok erkek beğeniyor onu.

İki elimi niye önde kavuşturup, ortada ayva şeklinde bir boşluk bırakacak biçimde işaret haline getiriyormuşum? Bunu "imaj maker"ım mı önermiş, kız kardeşim mi? Allah Allah, insan bir şekilde iki elli yaratılmış, söz konusu iki eli bir yerlere koyduğunda çeşitli biçimler oluşuyor, üç elimiz bulunsaydı kuşkusuz çok daha değişik göstergeler ortaya çıkacaktı. Örneğin inekler gibi teşekkül etseydi ön ellerimiz, ne soracaklardı o va-

kit: Durduğunuz yerlerde çift toynak izleri bırakıyorsunuz. Acaba farklı iki çevreye mesaj anlamına mı geliyor bu? "Elimi nereye koyacağımı bilemediğimden öyle bir alışkanlık oluştu" diye yanıtladım. "Belki de simetri takıntımı simgeliyordur bu." Güldüler. Ne kolaydı şaka yapmak.

En dayanamadığım şeyin uykusuzluk olduğunu söyledim. Bunu deve misali aralarda çok uyuyarak telafi ettiğimi ekledim. Dinleyenlerin birçoğu develerin hörgüçlerinde yağ değil uyku depo ettiğini aklından geçirdi o an. İnsanlarda hiç soyutlama yeteneği yoktu canım! Bayağı içim sıkılmıştı. Sesimin cırtlak tonundan hiç hoşlanmadığımı belirttim. Bu iyice büyüledi oradaki yüzlerce izleyiciyi, ayrıca olası ki televizyondan izleyenleri, milyonları... Ne kadar dürüsttüm böyle, ne güzel açıyordum içimdekileri, ne denli şeffaf yürekliydim. Oysa birkaç gün öncesinden çalışmıştım tüm bunları danışmanlarımla: Hangi gizlerimi ifşa edeceğim, vatandaşı bu şekilde nasıl büyüleyeceğim. Açıklayabileceğim hepsi birbirinden kıytırık yirmi kadar madde arasından seçilmişti bu ikrar ettiğim üç dört madde. Ne ki bu kadarından pek memnun kaldılar. Daha fazlası gerekmezdi zaten. Beni hazırcevaplığıma, ataklığıma karşın yine de biraz kapalı ve utangaç bir şansölye olarak tanıyorlardı, öyleydim zaten ve bu imaj gözlerinde daha da yüceldi. Sonra politika üstüne birbirinden basmakalıp laflar sıraladım. Her basmakalıp laf halkımın en basmakalıp beyin bölgelerine hitap edecek tarzda özenle seçilmişti.

"Her şeyi ince eleyip sık dokuyarak düşünür, planlar, öyle uygulamaya sokarım ve bu yüzden politikada vicdanım rahattır" dedim. Samimiyetle söylemiştim, vicdanım rahattı gerçekten. Ama bir dediğimi çok geçmeden inkar ettiğimi de biliyordum, bir öyle bir böyle konuştuğumu. O da politikanın şanındandı ve bundan cidden rahatsızlık duymuyordum. Örneğin nükleer santraller konusunda birkaç kez çark ettim. Fakat hepsi Almanya'nın çıkarları içindi. Hepsi algoritmanın gereğindendi.

Çığlıklar Duvarlara Yapışmıştı

22 Mayıs

Beni pek çok kişi aşağıladı, hatta saf görüp onlarınkinden üstün zekâmla alenen dalga geçtiler. Beni hırslı, gözü yukarılarda, ama kafası

boş bir genç kadın gibi gösterdiler. Seksist yaklaşımlardı bunlar, üstelik kadınların çoğu buna destek veriyordu, bilhassa sosyal demokrat kadın politikacılar. Kohl ile beni yan yana gösteren bir fotoğraf örneğin. Konuşma balonumda diyor ki, "Ben de bir gün Almanya başbakanı olmak istiyorum." Kohl de sözüm ona beni bozuyor: "Sen esrar falan mı çektin kızım." Bunlar liderliğin ne olduğunu bilmiyorlar. Bazı liderler gümbür gümbür gelir, bazıları parti binasında ortalığı toplayan bir kızdan veya liderin çantasını taşıyan gençten çıkar. Bunlar "yavaş atın tekmesi yavuz olur" deyişini de duymamışlardır.

Kohl'ü şu ünlü bağış skandalı sarsınca onu ilk satanlardan biri ben oldum, buna satmak denemez gerçekte, partiyi kurtarmak için akıl hocamı emekliliğe davet ettim ve partide beyaz bir sayfa açtım. Hepsi bu. Daha önce de belirtmiştim, liderlikte soğukkanlılık şarttır ve vefasızlıkla ilgisi yoktur bunun, siyasetin çıkarları siyasetçi için en önde gelendir. Aynı nedenle genç dostum Wullf'u da harcamaktan kaçınmadım, çünkü o da harcama sayılamazdı, mikrop kapan her kimse karantinaya alınıp tecrit edilmek zorundaydı. Bu özellikle temizlik takıntımın sonucuydu.

İzleyicileri gözden geçirdim, çoğu genç güzel kadınlar, genç erkekler, pırıl pırıl giyinmişler, ne düzgün, sağlıklı, bakımlı insanlar. Adolf görse iftihar ederdi. Gerçi salt görünüm kesmezdi onu. Almanya büyüktü, ama yeterince büyük değildi, bu nesil gösterişliydi, ama kafalarının içi ihtişamlı değildi. Bakın, ne basit esprilere gülüyor, ne sıradan sözlere hayran kesiliyorlardı. Tiyatro binasının görkemine de diyecek yoktu doğrusu, etkilendim. İşte bir tezat daha. Maksim Gorki tiyatrosu adı verilmiş 1952'de tarihi binaya. Maksim Gorki neyi savunmuş, biz şu anda nerelerdeyiz! Gülümsedim. Angera da istemeden gülümsedi. Onun bu anlamsız mimiklerine alışık insanlar yadırgamadılar hiç, kendisi de yadırgamadı, zaten bu ona ayrı bir sevimlilik katıyordu.

Almanya yine de tekinsiz bir bölgeydi. Dünya'da en çok çocuk acılarının yaşandığı ülke. Angera konuşmayı sürdürüyordu, fakat benim zihnim geçmişin derinliklerine kaydı. Çocuk çığlıkları... Ne çok çığlık iz bırakmıştı öyle.. binalarda, duvarlarda, hatta ağaçlarda. Eski repliklerin sahnelerin perdelerine yapıştığından dem vurur ya tiyatrocular, ben şim-

di sadece perdedekileri değil, tüm şehre yapışmış çığlıkları duyabiliyordum. On binlerce aile parçalanmıştı çok yakın bir geçmişte bu şehirde, bu ülkede. On binlerce çocuk analarından babalarından koparılmıştı, bir o kadarı enkazların altında kalmıştı. Hepsini duyabiliyordum ve insani bir tedirginlik hissettim ta şuur uçurumlarımın diplerine dek sarsan. İnsani mi!

Nereden çıkmıştı bu insanilik! Bir komünist parti mitingine katıldım diye birden bire insanlaştığımı sanmayın. Birtakım çevrelerin geçmişte çok üstünde durduğu edebiyatın işlevi masalına kapıldığımı düşünmeyin. Yok öyle şey, yemezler. Kötücül ruhlar bile bir şeylerden etkilenir, esinlenir ve dönüşmeye başlarlar, iyicil hale gelmeye yüz tutarlar. Hayır hayır, bendekini böyle bir şey sanmayın, buz gibi soğukkanlı bilincimin öyle kolay etkileneceğini hiç aklınızdan geçirmeyin. Beni yalnızca tutarsızlıklar kötü etkiler. Kişiler içindeki keskin mantık çelişkileri kötü etkiler. O da biraz. Şimdi geçecektir.

Bundan beş yüz yıl kadar geçmişte buradan çok da uzak olmayan bir yerde yakmışlardı beni. Genç ve alımlı bir kadının bilincine girmiştim, odun yığınına bağlanmadan yarım saat kadar önce. Bunu niye yaptıklarını biliyordu, ama niye yaptıklarına anlam veremiyordu. Kahrediciydi. Çok sevdiği kocası savaşta ölünce kentin soylusu onu şatosunda becermeye kalkmıştı, bunu başarmıştı zaten, ama kızcağız da bayağı bir direnmiş, herifin organını fena zedelemişti bu esnada. Cadı olarak damgalanması birkaç haftayı aldı, yakılması birkaç ayı bulmadı. Yirmi beş yaşında yoktu, dumanla boğulmaya başladığında bunu niye yaptıklarını biliyordu ve pişman değildi, ama cadılık nedir onu hiç bilmiyordu ve cadı olarak öldürülmeyi bir türlü anlayamıyordu. Korkunçtu, ama kocasının hayali gözünün önünden orada bile gitmediği için acısına bir ölçüde katlanabilmişti, başka bazı gördüklerimden daha korkunç değildi.

Daha korkunçları da vardı. Düşman bilmediği, aksine dost gördüğü başka canlıların elinden geldiği zaman işkence... Beni besleyen ve seven, deli gibi aşık olduğum varlık bağlamıştı beni bir yerlere ve gözlerimin içine baka baka canlı canlı deneyler yapıyorlardı üstümde. Bir köpeğin bilincine girmiştim o an ve bundan daha berbat bir deneyimi kozmik

alemde hiç yaşamamıştım. Çocukların acıları da öyleydi işte. Yetişkinler bir şeyler bildikleri ve birilerini düşman görmeyi alışkanlık edindikleri için işkencecilerinin yaptıklarına az biraz daha fazla katlanabiliyorlardı da, çocuklar... Düşman nedir bilmeyen, bazı amcaların veya teyzelerin onlara bile isteye acı vereceklerini havsalaları hiç kabul etmeyen çocuklar... Çığlıklar duvarlara sinmişti. Muazzam bir salonda ışıltılı yüzler bana bakıyor, beni alkışlıyordu.

Geçmişte Yaşasa Nazi Olur muydu Marker?

23 Mayıs

Geçmişte yaşananların suçlusu geçmişte yaşamayan Angera Marker değildi kuşkusuz. Ben zaten suçlamam böyle bir şey için, fakat suçlayanlar çıkabilir. Otuz-kırk yıl önce dünyaya gelseydi bir Nazi olur muydu? Bunu şahsım dahi bilemez. O yönde de nitelikleri mevcut, aksi yönde de. Babası her yönden ılımlı bir insan. Fanatiklikten tümüyle uzak bir din adamı, Protestan. Annesi hafif solcu bile sayılır. İkisinden de karakter özellikleri kapmış Marker. Aşırı değil, güne uygun bir muhafazakar. Ona da "Demir Leydi" diyorlar, ancak orijinali kadar soğuk ve katı tutum göstermiyor. Gerçi bakıyorum şimdi Adolf'a hafif de olsa bir sempati taşıyor beyninin arkada sotada duran bir kıvrımında. Fakat güncel bir ölçüt olacaksa eğer, Irak savaşında Amerika'dan yana kesin tavır aldı. Bu tutum "Avrupa Birliği Ölçütleri"ne uygun bir tutumdu. Dışarıda çok kişi katledebilirsiniz sakınımsız, ama ülke içinde öldürürken çok sakınımlı davran. Akılcı bir ilke. Çağın gerekleri böyle davranmaya zorluyor. Avrupa entelijansiyası çok matrak bir topluluktu. Faşizmi kuran toplumlarından dışarıya anti-faşistlik ihraç ediyorlardı. Para da kazanıyorlardı bu ticaretten, prestij de. Avrupa dışındaki en gözü dönmüş kanlı güçleri desteklerken bir yandanda bunun demokrasiye uygunluğunu kuramlaştırıyor, derslerini veriyor, ceplerini dolduruyorlardı.

İşte oradan da çığlıklar duyabiliyorum şimdi. Irak'tan, Ortadoğu'dan gelen eski çığlıklar. Çocuklar, kadınlar, gençler, askerler... Yaşlıların iniltileri. Kulağıma dek geliyor şu an, Angera duymuyor onları, hafif bir uğultu olarak algılıyor alkış seslerinin arasında, yankı sanıyor. Geçmişi

düşündükçe inadına yoğunlaşıyor, Angera izleyicilerden alkış aldıkça daha da kuvvetleniyor. Çok uzaklardan geliyorlar, Avrupa dışından. Çocuk çığlıkları, yaşlıların iniltileri, yanan askerlerin feryatları... İnadına toplanıyorlar, yayılıyorlar, koltukların altlarına, halıların kenarlarına, spotların deliklerine saklanmaya çalışıyorlar. Angera yutkundu. Konuşmanın beklemediği kadar uzamasına yordu bunu, sonra gülümsedi.

Angera bazen kendini bir "şansölye" gibi görmediğini söylüyor şimdi. Örneğin yemek yaparken. Ocaktaki yemeği karıştırır gibi yapıyorum elimin hızlı dairevi hareketleriyle, bunu yaparken gerginliğimi iyice atıyorum üstümden, neşeleniyorum. İzleyicilerin de hoşuna gidiyor bu, gülüyorlar, alkışlıyorlar. Başlarındaki insanın, bir devlet veya hükümet başkanının insan gibi davrandığını, yemek yapmak için mutfağa girdiğini, dahası tencere karıştırdığını, onun insan gibi davranmak bir yana düpedüz insan olduğunu fark ettiklerinde keyiflendikleri anda topu atmıştır aslında o toplum. Yaklaşık on bin yıldır bu haldeler ve üstelik durumlarının ayırdında değiller. Müjde cici hanımlar, beyler, başbakanınız tıpkı sizin gibi tuvalete de gidiyor, hacet görüyor... Daha yüksek tezahürat yapmak en doğal hakkınız.

Neyse, sonunda bitti. Kalktık. Son bir alkış, çiçekler verdiler, uzaktan öpücük yollayanlar, el sallayanlar... Ben de onlara el salladım. Seviliyorum, mutluydum, üstelik bir görevi daha başarıyla ifa etmiştim. Sahne gerisine geçtik. Yapımcılar, yardımcılar bin bir teşekkür ettiler, çok sıcak, çok candan olduğumu söylediler. Ben de onlara bir bir teşekkür ettim, samimiyetle ellerini sıktım. Sonra dışarıya çıktım. Elbette arabama kadar geçirdiler. Sonunda otomobilimin koltuğuna ulaştım. Derin bir soluk aldım. Ofisime doğru ilerlemeye başladık.

Dışişleri bakanıyla kısa bir görüşmem var, bir danışmanım uğrayacak, ofis sekreterim öğleden sonra ulaşan notları bana bildirecek. Bugün görece rahat bir gün, sonra ev. Dış sekreterim güzel bir kahve uzattı, mis gibi koktu aracın içi, şimdi bu içilir işte.

Berlin caddelerini seyrederek ilerliyor. Seviyor bu şehri. Kendi kentine çok yakın. Birleştikten sonra daha da seviyor ve bundan gururlanıyor. Bunu kendi becermiş gibi gururlanıyor. Böyle çocuksu sevinçler

kaplıyor içini. Templin'deki, Brandenburg'daki çocukluğu, ilk gençliği mutlu bir çocukluktu, ergenlik dönemi komplekslerini saymazsak mutlu bir gençlik... Güzel şehirlerdi, düzgün ve yeşil şehirlerdi de, Doğu Almanya'nın yoksulluğu, bakımsızlığı ruhuna batardı. Sık sık girebildiği Batı öyle miydi ya. Kendi bile farkında değil, iki elinin parmaklardan birleştirerek yaptığı o "Marker ayvası" işareti birleşmeyi simgeliyor aslında. Bundan duyduğu memnuniyeti anlatıyor. Duvar yıkılırken ne büyük bir şenlik yaşamışlardı. Bense komik buluyordum o şenliği, on milyonlarca insan "eşitlik istemeyiz, sosyalizm istemeyiz" diye çılgınca eğleniyordu. Zengin olacağız, zengindik daha da zenginleşeceğiz diye dans ediyorlardı. Dünya yoksullaşacak biz daha varsıllaşacağız. St. Vitus çılgınlığı gibi delicesine bir coşkuydu. Onca Nazi'nin günahı neydi peki?

Yine bugünkü gibi selim bir sırrını açıklaması istendiğinde stoklama hastalığının devam ettiğini itiraf etmişti. Eve, yiyecek ve temizlik malzemesi depo edişini. Bunu Doğu Almanya'daki kuyruklardan kalma korkuya bağlamışlardı, o da öyle yorumluyordu zaten. Ama bir doktoru biriktirmeciliğini yine obsesifliğine getirip dayandırmıştı. Kuşkusuz o da vardı, ama obur bir kadıncağızdı bu. Şimdi yine acıkmıştı. Yiyeceği anladık da, temizlik malzemeleri yığması da mı boğazına düşkünlüğünden kaynaklı? Hayır, belli etmese de sahip olma arzusu çok yüksek bir insandı Marker. En büyük iktidarlardan birine sahip olmuştu nihayetinde. Fazlasını da istemiyor sayılmazdı. Fakat şaka değil alçakgönüllü bir arzuydu bu.

Ortadoğu İlkelliğinde Patlayan Bombalar

24 Mayıs

Huzurluydu Marker, normal insan ortalamasının üstünde. Ciddi hiçbir endişesi bulunmuyordu. Azıcık siyasi endişesi varsa bu, solun tekrar iktidar olması üstüneydi. Öyle bile olsa bunu rahat karşılayacak yapıdaydı. Yeter ki büyük saygınlık kaybı yaşamasın. Böyle bir şeye de ihtimal vermiyordu. Bir endişesi de Almanya'daki Türklerden yanaydı. O konudaki kaygılarını zaman zaman kamuoyuyla paylaşırdı. Almanya'da Alman kültürü temelinde bir uygar sivil toplum arzuladığını dile getirmekten çekinmezdi. Dış kökenliler o kültüre uyum sağlamalıydı. Bu kültürün

temelinin de Hıristiyan değerlere oturduğunu ifade etmekten çekinmezdi. En çok Türklerde ortaya çıkan dışa kapalılık ve İslamcılıktan çekiniyordu biraz. Tabii son "dönerci cinayetleri"yle ilgili kamuoyuyla paylaşmadığı bilgiler de vardı kafasında. Biraz aşırıya kaçan gizli servis elemanlarının kimi "hataları". Kimi anlar bundan kaygı duyuyordu. Açığa çıkması halinde en başta kendi partisinden birilerinin kendini satacağını iyi biliyordu, kendinin daha önce hemen gözden çıkardığı gibi birilerini.

Bu son kaygıları bende yine Türkiye ve Türkler odağını önemsetti. Sanırım yeniden oraya dönecektim.

Marksist, komünist eğitim almıştı Marker. Bu eğitimden aklında sadece birkaç şey kalmış: Dişlek kadın Marksizm öğretmenin ikide bir "Gotha ve Erfurt Programı"ndan söz ederken ağzından tükürük saçması. Ancak geçer not alacak kadar çalışıyordu, daha doğrusu pek çalışmayıp dinledikleriyle yetiniyordu ve bu öğretilenler ona çok anlamsız geliyordu. Belki de o öğretmen yüzündendi anlamsızlık hissi. Kadın biraz değişik giyinirdi, bazı giysilerinin Batı malı olduğu söylenirdi. Evinde özenti partiler verirmiş. Bunlara öğrencilerini asla davet etmezmiş. Marksizmden çok iyi notlar alan bir arkadaşı anlatmıştı: Bir şey sormak için evine gitmiş hocasının, içeri almak zorunda kalmış çocuğu kadın. İçerde de bir sürü Batı malı aletler görmüş bizimki. Marx demek ki "meta" derken, "mal" derken işin özünü çözmüştü. Metaya, mala sahip olma arzusundan yitip gidiyordu eşitlik duygusu. Bunu o değil, tabii ben düşünmüştüm. Fakat Marker'in beynine de yansımıştı ister istemez. Marksizm bahsinden aklında derin bir şeyler kalmış olmasına ve bu yorumu yapabilmesine bir an şaştı kadın, hem memnun oldu bundan, hem tedirgin. Fakat hemen unuttu, başka konuya geçti. Dişlek öğretmenin ben de günahını almamalıydım, bu kadında eşitlik düşüncesine sımsıkı kapalı bir nöron yapısı mevcuttu. Bak işte şimdi ne düşünüyordu. Aziz Augustinus'un çok sevdiği bir sözü: "Günah özgür iradeden doğar!" Günah ve tüm kötülükler insanın kendi kendinin efendisi olma kibrinden kaynaklanıyordu, fakat elbette bu kilit saptamayı politikada hiç ağzına almazdı. Ama yönetimsel stratejisinin esasını işte o özdeyiş ve altındaki

sağlam anlam kurardı. Sosyalizmi özgür iradeyi boğmakla suçlardı ya, bunu asıl kendilerinin yaptığının da bir şekilde ayırtındaydı. Peki bundan rahatsızlık duyuyor muydu? Hayır, çoğu normal insan gibi hiç. Ben şu an ne düşünüyor-ne hissediyorsam doğru odur, düsturu düsturlarının en üstünde yer alıyordu

Augustinus öyle mi! Şöyle der düşünür: "Bilgelik ya da budalalık besin değeri yüksek ya da besin değeri hiç olmayan yiyecekler gibidir; parlak ifadelerle de dile gelebilirler, parlak olmayan ifadelerle de, yani bunları işlemeli tabaklarla da sunarsınız, basit çanak çömleklerle de, her iki yiyeceği, her iki tabakta da sunabilirsiniz." Pek çok Alman felsefeci cidden boşuna uğraşmıştı. İnsan en zor düşünce yollarını keşfetmeye göre değil, en kolay yoldan en basit çıkarımlara ulaşmaya göre evrimleşmişti. İşte Avrupa ve Almanya toplumunun en akıllısı bu kadındı. Hegel, Kant veya Nietzsche değil. Einstein bile değil.

Bir küçük erkek çocuk ve annesi ona el salladı, ben de cevap verdim. O an imgelemine parçalanmış ceset fotoğrafları geldi bir an. Bu da benim yüzümdendi, yoksa böyle nahoş hayalleri kolay kolay sokmazdı zihnine. O parçalanmış cesetleri görünce, bunda benim zerre kadar dahlim yok, Türkiye'yi ve Paditör'ü hatırladı. Fotoğrafların nerede çekildiği önem taşımıyordu onun için, Irak, Suriye veya Reyhanlı Türkiye... Hepsi birdi gözünde. Ülke dışı ve doğu... Dolayısıyla hiçbir üzüntü veya yürek burukluğu hissetmedi. Oradaki insanlar uygarlıktan hayli uzaktılar ve başlarına böyle şeyler gelmesi tatsız duygular da yaratsa kaçınılmazdı. Suriye'de, Esad'ı ve rejimini hiç sevmiyordu. Bu yüzden keşke daha fazla sorun çıkmadan devrilsinler istiyordu. Ama yerine gelecek rejim için, şu an ona karşı savaşanlar için de sempatisi zayıftı. Ancak Esad'a kurşun sıktıkça, Batı'ya hoş görünmeye çalıştıkça hoş bir şeyler hissediyordu onlara karşı, yoksa vahşi ve kabul edilemezdiler gönlünde.

Yeniden Paditör'ü düşündü. Bu adam kimdi gerçekten? Dost mu düşman mı? Hakikaten kudretli miydi, yoksa son demlerini yaşayan bir palavracı mı? Ne getirirdi, ne götürürdü?

O böyle merak edince yeniden uyandım. Tekrar Türkiye'ye doğrultmalıydım rotayı.

Reyhanlı'daki Bombalar Sanki Beni Oraya Çekmek İçin Patlatılmıştı

25 Mayıs

İnsandan değişik bir şeyler bekleyeceksem eğer, galiba gideceğim yer yine Ortadoğu'ydu. Olasılık o bölgede mucizevi biçimde yükseliyordu. Dünyanın ilk büyük uygarlıkları birbirine pek de uzak sayılmayacak üç-dört noktada ortaya çıkmıştı. Mısır, Mezopotamya ve Anadolu. Sonra Tunus, Lübnan. Dünya'da yaygın kabul gören üç tek Tanrılı din de aynı bölgede zuhur etmişti.

Bu işte kesin bir keramet vardı ve on binlerce İskenderiye Kütüphanesi boyutunda bilgi hazineme dayanan sezgilerim beni dönüp dolaşıp hep aynı yere getiriyordu. Angera Marker'den ve dolayısıyla Almanya'dan ayrılır ayrılmaz Reyhanlı denilen bir kasabada bombalar patladı. Ben zaten tekrar Türkiye'ye dönme ve özellikle şu Suriye meselesine yoğunlaşma kararındaydım ki, o güçlü bombalar sanki kararımı güçlendirmek için ateşlenmişti.

Olan yine niye öldüklerinden habersiz garip insanlara oldu. Elliden fazlası parçalanarak, yanarak can verdi, daha fazlası kötü şekilde yaralandı. O bölgeden harıl harıl yanan bir öfke dalgası yükseliyordu. Derhal Reyhanlı'ya yöneldim. Antakya'ya, sonra Reyhanlı'ya, sonra öteki ilçelere, sınır boyuna, Suriye tarafına gittim geldim. Sokakları dolaştım, insanları gözlemledim, tartışmaları izledim, çatışmalara tanıklık ettim, gösterilere katıldım, medyayı takip ettim.

Hükümet ivedilikle yayın yasağı koymuştu Reyhanlı bombalarıyla ilgili haberlere. Yayın yasağı koydu mu bir iktidar işkilleneceksin. Burada sözüm elbette insanlara, benim "işkillenmek" gibi bir derdim bulunamazdı. Hızlı biçimde suçlu avına başlamışsa iktidar, sebep sonuç ilişkilerinde ciddi mantık hataları ortaya çıkmışsa, daha kuvvetli kuşkulanacaksın. Muhakkak kocaman bir bokluğu örtme telaşındandır. Tabii bu sözüm de insanlara, benim herhangi bir kuşkum bulunmuyordu.

Niye işkillenmiyordum, niye kuşkudan uzaktım. Çünkü her vakada olduğu gibi bu vakada da katliam emrini kimin, kimlerin verdiğini, ne niyet güttüklerini ve ne beklediklerini gayet iyi biliyordum. Bunun için kimleri kullandıklarını, olayı nasıl gerçekleştirdiklerini, burada hangi çevrelerin

ne şekilde yardım ve yataklık ettiklerini. Her şeyi biliyordum. Biliyorum, ama bunları açıklayamam. İki nedenden, biri bunlar zaten aşağı yukarı biliniyor, medyada bile açıklandı tüm yasaklara karşın, bilinmesi fazla bir şey değiştirmiyor. İkincisi söz konusu yasaktan ve başka nedenlerden ötürü bunları yayımlamak yayımlayanı zora sokabilir.

Zaten çok değil belki birkaç ay içinde vaka tüm yönleriyle açığa çıkacak, ama iş işten geçmiş olacak. Birilerinin planları hayli yol kat etmiş bulunacak ve o zaman birtakım eski gizleri ifşa etmenin hiçbir sakıncası görülmeyecek. Örneğin bugün hükümet lehine yayın yapan medya kuruluşlarından herhangi biri belgeleyecek tüm bunları. Böylece demokratlığı ve medya takip ahlakını da kimseye kaptırmamış sayılacaklar. Fakat eski pislikleri suyun yüzünde sergilerken, lağımın derininde o gün, bir önceki gün.. tezgahlanan birtakım cinayetleri başkalarının üstüne yıkmak için birbirleriyle yarış edecekler.

Mesela tam bombalama günü Türkiye'nin saygın merkez haber kanallarından NTV, Irak'ta ABD'nin yürüttüğü oyunları sergileyen bir belgesel yayımladı. Bush'un 11 Eylül saldırısını nasıl Irak'ın üstüne yıkmaya çalıştığını anlatan bir belgesel. Oysa CIA veya danışmanları ona bu yönde herhangi bir bilgi vermemişlerdi. Neden sonra Bush bu taktikten vazgeçerek 11 Eylül'ün intikamı için Afganistan'ı işgal etti. Irak'ı yıkmak içinse kimyasal silah yalanını kullandı daha sonra. Bunları açık eden NTV, örneğin bir yıl sonra, Suriye'de belli bir planın tamamlanmasının ardından Reyhanlı bombacılarını da isim isim bildirirdi.

Zinhar NTV'yi veya benzeri medya organlarını yerdiğim sonucu çıkarılmasın. Onlar görevlerini yapıyorlar. Medyanın ilk görevi halkı aldatmak, tatlı ve tatsız yalanlarla onun zihnini bulandırmaktır. Halk ancak böyle yönetilir. Bu bakımdan medyayı hep takdir etmişimdir. Ve eleştirilecek bir şey varsa ola ki NTV'nin bunu şu demode gazetecilik etiği nedeniyle eylediği keyfiyetidir. Böyle bir ihtimal de var. Oradaki vicdan kırıntılarının kendilerini biraz şımartama ihtiyacından kaynaklı. Asıl bu gereksiz ve tatsız benim açımdan, ama hoş görülebilir. İnsani bir zaaftır ahlaklılık.

Türkiye'deki iktidar sahipleri çok öncesinden beri hedef şaşırtıcı kanlı eylemler düzenlemek ve bunları hızlı biçimde muhaliflere yüklemek ko-

nusunda dünyada örnek gösterilebilecek düzeye ulaşmıştı. Gerçi yabancı uzmanlardan çok ders almışlardı ve hâlâ derslerini aksatmıyorlardı, ama başka ülkelerde bu işler çok acemice halledilirdi. Oldum demeyeceksin, öğrenmenin sonu yoktur. Halkını öldürmek ve sonrasında suçu düşmanlarına atmakta, aldatmakta maharet göstermek hafife alınmayacak bir disiplin ve gelenek işidir. Bu ülkede o hususta oturmuş bir devlet geleneği bulunduğunu kimse inkar edemezdi. Uygar bir ülkeydi Türkiye ve daha da uygarlaşma noktasında umut vaat ediyordu.

6-7 Eylül olayları örneğin. Türk istihbaratı üstün bir vazife aşkıyla pek çok çapulcu toplamış, sonra onları Ermenilere, Rumlara, Yahudilere saldırtmıştı. Birkaç gün içinde suçlu kimler mi ilan edilmişti: Komünistler. Ne alaka demeyin. Bu katakulli bir hokkabazın kutu veya oyun kağıdı numarası gibi daima işler. Çünkü inanmaya hevesli, öyle inandığı zaman mutlu olacak bir kitle bulunduğu takdirde, ki her zaman sürüsüne bereket vardır, aynı cambazlığı üst üste milyon kere yapabilirsiniz.

Amerikan Başkanı'nın Korkunç Niyeti Açığa Çıkmıştı

26 Mayıs

Kültür merkezi yaktılar, vapur batırdılar, hemen bunu yapan sol örgütler kurdular. Halkın büyük çoğunluğu ne kadar şer işi şey varsa solcuların yaptığına inanmak istiyordu, onlar da inandırdılar. İnandırdıkça halkın daha büyük çoğunluğu solcular kötü işler yapsın istedi, onlar da bu isteği yerine getirdiler. Halkı kandırdılar, halk da onları kandırdı, kandıra kandıra kandırıkçılıkta utanmazlaştılar, yani profesyonelleştiler. Solcular azınlıktı. Azınlıkta kalınca kötü işler yaparsın. Kötü işler yaptıkça cezalandırılmayı hak edersin. Cezalandırıldıkça solcular, on milyonlar bundan keyif duydu, yaşamları renklendi, zevklendi, solcular daha çirkin işler yapsın istedi. Yapsınlar ki cezalandırılsınlar.

Kahramanmaraş'ta da öyle oldu. Türkiye istihbaratı çok güzel çalışıyordu. Ülkücüleri kışkırttı, ülkücüler camileri kışkırttı, toplandılar Alevileri doğradılar, çoluk çocuk. Sonra asker geldi, kendini savunmaya çalışan solcuları, Alevileri öldürdü. Bir sürü insan yakaladı. Suçlu solculardı. 1 Mayıs 1977'de de solcular birbirini öldürdü. Solcular içeri atıldı. Ceza-

landırıldılar, çok iyi oldu. Sağcılar hep temiz kaldı, vicdanları apaktı, AK Parti kadar temizdi, sağcılar hep temizdi.

Bu dünyada bir şeyler kopacaksa bu Hatay'dan kopacaktı, Suriye'den kopacaktı; bir şeyler değişmeye başlayacaksa Türkiye'den başlayacaktı, Şam'dan başlayacaktı. İnsan vicdanı kayış gibi olmuştu, hatta sopa gibiydi, kafalarda patlıyordu o sopa, ama o sopa bir yerde kırılacaksa o kafalarda kırılacaktı. Sonra seyreyle gümbürtüyü. Hatay'a gelişim isabetti.

On milyonlarca insan şu pankreas güreşi denen şaklabanlığı seyretmeye bayılır, bilir misiniz? Bir zamanlar bu güreş de ciddi şekilde kıyasıya bir mücadele halinde geçermiş, son birkaç on yılda sergileneni onun parodisi. İki üç ve bazen daha fazla sayıda kas kütlesi, iri kıyım yaratık ringde sözüm ona vahşice kapışırlar, ama ne birinin bir tarafı ezilir, ne berikinin burnu kanar. Galip önceden bellidir, darbeler son derece yapay, göstermeliktir, ama bunu seyretmek için bayağı bir para dökmüş bulunan seyirci, o ikinci sınıf artist işi dövüşle çılgına döner. Televizyondan izleyen hastaları da çoktur bunun. Medyada dönen bütün dolaplar bana hep pankreas güreşini anımsatıyor. Kavganın yapay, darbelerin göstermelik olduğunu bile bile milyarlar o aptal kutularına bakıyor, o uyduruk neşriyatı okuyor. Bunu bile bile yapıyorlar üstelik. Neden mi? Çoğunluk ne yapıyorsa yapmak için, çoğunluk neye ilgi duyuyorsa onu kaçırmamak için. Ortada durma güdüsü. Güven için, eğlence için. Milyon yıllık refleks.

Fakat sadece bu kadarla kalsa. Ne masum, ne çocuksu bir saflık deriz geçeriz. Dünyadaki işler pankreas güreşindeki gibi dangalakça bir sevimlilik taşımıyor. İnsanlar yüzer biner kurşunlanıyorlar, kan kokusu yanık et kokularına karışıyor. O manzarayı da pankreas güreşi seyreder gibi seyrediyor yığınlar. Çoğu güçlüden yana ve güçlünün kazanacağını biliyor. Kim kazanacaksa onun dediklerine inanıyorlar. Yaşamda kalma refleksi.

Ben Hatay sokaklarında nabız yoklarken ülkenin güçlü şefi Paditör, Amerika'ya gitti Büyük Başkan'la konuşmaya. Neredeyse tüm medya Paditör'ün arkasındaydı. Bu sefer işi bitireceklerdi, Amerika ve Türkiye artık her zamankinden daha çok milli birlik ve bütünlüğe ihtiyaç duyu-

yordu kendi aralarında ve Esad da yolun sonuna dayanmıştı. "Yok öyle değil, ABD Suriye'de çok heveskar değil, onun planı başka" diyenler azarlandı, Paditör'ün Amerikan Başkanı üstündeki nüfuzu güzellendi. Ve nitekim ABD'de muhteşem bir karşılama. Sonra...

Sonra aynı gazeteciler bir çark ettiler ki, değme pankreas güreşçisi öyle fırlatamaz kendini ringin dışına. Meğer zaten Paditör de savaş istemiyormuş, orada bu konuda mutabık kalmışlar, bundan doğal ne olabilirmiş!

Ben hızla Beyaz Saray'a uçup içerdeki konuşmaları da dinlediğimden çıkışta Paditör'ün yüzünün aldığı şekli sizden daha iyi değerlendirebildim. Adamın epeydir sezdiği bir gerçek artık o konuşmalarla doğrulanmıştı. Paditör'ün moralini en çok bozan şey. Neydi biliyor musunuz?

ABD başkanı Esad'ı hiç sevmiyordu ve onu devirmek istiyordu, fakat bunu ağırdan alıyordu. Neden mi? Suriye muhalefetinin önemli bir bölümüne uzak durduğu için mi? Hayır. Oradaki Hıristiyanların geleceğinden endişe ettiğinden mi? Biraz, ama asıl sebep bu da değil. Petrol yok Suriye'de. Hayır, o zaten malum. ABD başkanı ÖSO'nun en az üçte birini oluşturan İslamcı militanlara bir tür popülasyon kontrolü uyguluyordu. Afganistan'dan, Libya'dan, Irak'tan, Çeçenistan'dan, İngiltere'den her bir yerden gelen bu militanları ABD kullanıyordu, ama sayılarının çok artmasından da hoşlanmıyordu. Bunların adedi belli bir düzeyin altında tutulmalıydı. Esad şimdilik bu nüfus planlamasını iyi yürütüyordu. Müdahale vakti, ancak sayı belli bir düzeyin altına indirildiğinde gelecekti, başka koşullar da uygunsa tabii.

Paditör artık bunu anlamıştı ve korkunç rahatsızlık duymuştu. Hatta "Suriye'de terörist unsurlar var", demeyi bile kabul etmek zorunda kalmıştı. Halbuki tüm o güçleri kendi gücü yapmak gibi bir hayal içindeydi. Onlara sözünü dinletebileceği gibi bir düş görüyordu. Tatlı düşüne su dökmüştü ABD Başkanı.

Sinir Gazı Kimin Silahıydı?

27 Mayıs

Paditör konuyu Suriye'ye getirmek istedikçe Amerikan Başkanı Kürt sorunundaki cesaretinden dolayı onu övüyor, cesaretlendiriyordu. Gerçi

bundan da kıvanç duymuştu Türkiye'nin şefi, ama o iş bir şekilde yürüyordu ABD desteğiyle, oradan acil bir beklentisi bulunmuyordu adamın, desteğin sürmesi şimdilik garanti gibiydi, asıl Suriye konusunda adımlar atılması gerekiyordu ki, mevzu bir türlü rayına oturmuyordu. Bombalar boşuna mıydı şimdi! Boşuna gibiydi. Onca insan yine boşuna ölmüştü, gerçi Paditör'ün derdi değildi pek bu, esas büyük davaların yanında.

Son bir çare "sarin gazı" yani sinir gazı konusundaki belgeleri sunmak istedi. Bunlar da Mossad yardımıyla temin edilen kimi uyduruk kaydırık şahitlikler, raporlar, müphem fotoğraflardan ibaretti. Amerikan Başkanı buna da gereken ilgiyi göstermedi, çünkü gündeme sokmak istedikleri vakit piyasaya sürecekleri, konuğunun bir marifetmiş gibi toplayıp getirdiklerinin on katı ebatta sahte belge zaten kendi ellerinde de bulunuyordu. Üstelik seyrek bıyıklı ziyaretçisi "sinir gazı, sinir gazı" dedikçe fena halde sinirinin bozulduğunu ayrımsadı. Ardından hafızasını yokladığında "sinir gazı" sözcüğünden değil bizzat karşısındakinden kaynaklandığını fark etti asap kabarmasının. "Ooo, my God" dedi içinden, "dostumuz ülke halkının sinirlerine kuvvet ver!" Günahını almayalım, karşısında son derece saygılı duruyor, aynı şekilde ölçülü konuşuyordu misafiri, ama bu saygı bile bayağı bir rahatsız ediciydi. Üstelik burada böyle durdukları halde onun ve yandaşlarının memleketlerine dönünce "Amerikan Başkanı'nı hiç iplemedik" tarzında böbürlenmeleri kulağına kadar geliyordu. Başkan'ın çok uzun kulakları vardı.

"Biliyorsunuz" dedi Paditör, "şimdi Esat'ın kullandığı bu sarin gazını ilk Saddam kendi halkına karşı kullanmıştı." "I see" dedi Başkan, sadece bu kadar dedi ve konuyu yine "Barış Süreci"ne kaydırdı. İçinden "Yahu kardeşim, ne Saddam'ı, bu gazı 50'li yıllarda NATO soktu standart silahlar envanterine, o zaman Saddam daha kısa şalvarlı bir çocuktu, bu silah bizim silahımız, nereden Saddam'ın oluyor" diye geçirdi. Sahi, modası geçince daha 1991'de yasaklanmıştı sarin. Ziyaretçi bir daha konuyu açsa "Güzel biraderim, senin mitinglerde vatandaşının gözüne sıktırdığın gazların toplamı Saddam'ın kullandıklarını geçti" diyecekti, bereket demedi.

Zaten sıkıldım bu muhabbetten, oradan ayrıldım, yine Hatay'a döndüm.

Bu kez kafaya koymuştum. Şu Suriye'de savaşan muhalifler kimlerdi,

onu anlayacaktım. ÖSO denilen savaşçılar kimlerden oluşuyordu, gerçek gayeleri nelerdi? Ne yapıyorlardı? Bunun için onlardan birinin bilincine girmek vardı, ama bu kez göze alamadım. Bu ileri derecede yıpratıcı deneyim için bu kez sanırın son bir kişi seçmeliydim, dolayısıyla o hakkımı en sona saklamalıydım. Bu kişi kim olacaktı? Büyük ihtimalle Paditör. Tüm veriler artık tek kişide yoğunlaşmaya başlamıştı. Paditör'de. Ama herhangi bir ÖSO savaşçısını yakın takibe alabilir, hayli ayrıntılı bilgi toplayabilirdim. Öyle de yaptım.

Seçtiğim adam kırk küsur yaşlarında eski bir Suriye Ordusu çavuşu. Sünni. Eşini, çocuklarını ve annesini Türkiye'deki kampa getirmiş, kendisi iki üç gün Halep bölgesinde çatışıyor, aralarda bir günlüğüne kampta ailesiyle buluşuyor. Konuşmalarına şahit oluyorum, çadırda ailesiyle yaptığı özel sohbetlere katılıyorum, Halep'te onu izliyorum. Pişman değil, ama çaresiz. Öteki tarafta olmak istemezdi, ama bu tarafta bulunmaktan da memnun sayılmaz. Karısı ikide bir çemkiriyor, gül gibi evimizi boşuna bıraktık diyor, ağlıyor. Sessizce söylüyor bunları. Çadır komşularının duymasından çekiniyor. Bizimki, adı Ömer, "Yahu hanım" diyor, "gül gibi ev mi kaldı, sen şehri görsen yüz misli ağlarsın." Şehrin halinin fecaati doğru, ama evlerinin haraplığı yalan. Başka ne desin. Zaman zaman kendi sokağına uğruyor Ömer, evinin önünden geçiyor. Hatta bir keresinde içine de girdi, yüreği kaldırmıyor, artık giremiyor. Uzaktan bakıyor hüzünlü gözlerle, arkadaşlarıyla şaka yapıp durumu makul görmeye çalışıyor. Çünkü ev şans eseri hiçbir yara almayan evlerden. Orada pırıl pırıl duruyor. Eşyaları da içinde, birçok evin başına geldiği gibi yağmalanmamış, çünkü biliyorlar kimin evi olduğunu. Şimdi git otur, öyle hazır bekliyor! Gerçi elektrik yok gibi bir şey, şehir suyu yok, anca bahçedeki kuyuyu kullanacaksın.

Bir ara Muhaberat için de çalışmıştı Ömer. Oradan eski komutanı bir binbaşı kandırdı zaten onu. "Çok kuvvetli istihbarat var" dedi, bir yıldan fazla geçmiş, dün gibi aklında. "ABD iki hafta içinde müdahale edecek, önce tampon bölge kurulacak, Türkiye de yukardan girecek." Çok subayı, çavuşu, eri böyle kandırdılar. Kandırma değil, bayağı inanıyorlardı buna. Bilgi sağlam yerden, diyorlardı. O binbaşıyı şimdi de görüyor za-

man zaman, yakasına yapışacak ama, adamcağız da aynı durumda. Onun ailesi de başka bir kampta. O da Humus yakınlarında savaşıyor. "Ne oldu senin istihbarata?" diye dalgasını geçiyor arada Ömer, eski komutanı da "İstihbarat çok sağlam yerden" diye yanıtlıyor, kendiyle gırgır geçiyor. Muhaberat'ta önemli bir noktadaydı, o söylerse kim inanmaz, annesi de Nusayri üstelik.

İsrail Esad'ı Vurdukça Allahüekber Diye Bağırıp Sevinen Müslümanlar Gördüm

28 Mayıs

Ömer o dönem ÖSO'ya katılmasaydı başka bir şansı var mıydı? Şimdi biraz pişman gibi, ama kararını verdiğinde başka bir şansının bulunmadığını düşünüyor, bu yüzden içi rahat. Ya gerçekten ABD müdahale etseydi Libya'daki gibi, Irak'taki gibi. Ne denli korktuğunu şimdi dün gibi anımsıyor, şu günlerde katıldığı çatışmaların hiçbirinde o günlerdeki kadar korkmamış. "Haber sağlam yerden, ABD yakında müdahale edecek!" Bir etseydi ne kendini koruyabilirdi... değil ki ailesini. Bu savaşı sürdürmek zorunda. Bir şekilde kazanmak zorundalar. Esad düşerse yenilenlerin sonunu düşünmek bile istemiyor. Bunlardan çok gördü kendi bölgelerinde. Hatırına getirmek bile istemiyor. Düşün ki kendi de aynı duruma düşebilirdi. Sokaklarda çıplak sürüklenir, kılıçlarla parça parça kesilebilir, bacaklarından kasıklarından vurulup yavaş yavaş ölmesi beklenirdi.

ÖSO'yu kontrol altında tutmaya çalışıyorlar. Çoğu eski ordu subayı, çavuşları. Her gün yeni katılımlar... Gerçi bir zaman daha yüksekti, giderek düştü. Adam da kalmadı kasabalarda köylerde. Kimi para için geliyor, kimi intikam için, kimi ikisi birden sebepli. Birçoğunun ailesinden birileri o ilk barışçıl gösterilerde vurulmuş. Ömer'in yakın arkadaşları yanı başında vurdular birçoğunu. Ömer kendi vurmadı, ne ki vuranlara karışmadı. Şimdi gözü dönmüş intikamcılar Suriye ordusu subaylarını arıyor, bulsalar paramparça edecekler. Ömer'e bile kötü kötü bakıyorlar bazıları, kimi kez laf sokmuyorlar da değil. Ellerine esir düştüğünü düşün. Hayır, düşünmemeli.

Yurt dışından gelenlerse... Suriyeliler, yanlarında vicdani retçi kalır. Ömer onlara kâh ılık duygularla bakıyor, kâh yeni rejimde bunlarla ne

yapacağız diye kaygılanmaktan kendini alamıyor. Bir yandan güven veriyorlar çılgınlıklarıyla, yanımızda savaştıkça kimse baş edemez bizimle duygusu uyandırıyorlar insanda, öte yandan düşlerde bile korkutuyorlar az çok aklı başında her kim kaldıysa.

İçlerinde İslam'a inanmış halim selim idealist çocuklar da seçiyordu Ömer, lakin çoğu için dava demek cihat demek, cihat demek öldürmek demek. Dindarlıklarından cihada yönelmemişlerdi sanki, can alma tutkularından ötürü dindar geçiniyorlardı. Başka bir zaman ve mekana koy aynı karakterleri, mesela al sana Haçlı katliamcıları. Ömer aynen böyle düşünmüyordu, bunu ben düşünüyordum, ama o da buna benzer şeyler sezinliyordu bilinç ötesinde, sezdiklerini bir tedirginlik olarak yaşıyor, kimseye de dillendiremiyor. Başka birçok türdeşi gibi günlük çıkarına göre son kararını veriyor: Hulasa, bu radikal militanların saflarında bulunması iyiydi.

Alevi oldukları için evlerinden aldıkları yedi kişiyi kurtarmışlardı Nusracı militanların elinden. Onca çatışmada yaptıkları en riskli iş. Arkadaşlarıyla konuşmalarından anlıyorum bunu. Nusracıların başındaki uzun sakallının İngilizce küfürlerini taklit etmeye çalışıyorlar birbirlerine, gülüyorlar. Biri o an az daha altına sıçacağını itiraf etti. Tabii şakacıktan öyle dedi. Gerçeği de buydu aslında, ama cesarette üstlerine adam tanımaz havadalar, o yüzden esprisini de yapabiliyorlar. Kurtaramadıkları üçünün hakikaten Muhaberatçı olduklarını söylüyor biri. Kurbanı suçlama ruh hali. Öteki daha gerçekçi, "Ya bırak, ilgisiz garibanlardı" diyor öteki arkadaşı. Ömer de aynı fikirde. O tabloyu gözünün önünden silmeye çalışıyor, belli. Ona merhamet, buna acı, savaş bu, fazla üstünde durmaya gelmez.

"Bunlar resmen Allaha şirk koşuyorlar "dedi Halep'ten bir lokantacı. O da altı aydır yanlarında, sessiz bir genç. Abisi ÖSO'daymış, bir çatışmada öldürülünce, amcası, "Sen git katıl onun yerine" demiş. Gözüpek bir çocuk, ne var ki savaşa inancı gidip geliyor. Arada böyle garip laflar ediyor. "Kim Allah'a şirk koşuyor? Esed mi?" diye sordu Ömer. Allaha şirk koşmak İslam'da en affedilmez günah! "Kim olacak, kendilerine Allahın askerleri diyenler. Allah'la mı konuşmuşlar. Ne hakları var ki, onu alıyorlar vuruyorlar, bunun kellesini koparıyorlar. İşkence ettikleri de Müslüman. Bu

salahiyeti Allah mı vermiş onlara?" Gizliden düşünüp açığa vuramadığı duygusuna tercüman oldu bu çocuk. Yüzbaşı'ysa kızdı. "Tamam tamam, bunlar büyük laflar. Öyle her aklına geleni her yerde söyleyemezsin. Benden sana nasihat." Ama doğruydu. Kimse hayır öyle değil, diyemedi. Kimin ne olduğuna başka bir Müslüman karar veremezdi. Yoldan çıkmış veya değil, kabir sualinden sonra ona yaratan karar verecekti. "Savaş şartları bu. Burada her şeye sual edilmez" diye kestirip attı komutan. Düşünmesi bile günahtı: Kendini Allah yerine koymak!

Baktım bu grup bayağı vicdanlı tiplerden kurulu, o nedenle geneli fazla temsil etmiyor, ayrıldım yanlarından.

O sıra Paditör de Reyhanlı'ya geldi. Ama ne geliş, polis ordu oldu, küçücük kasabaya aktı, yeri tuttular, gökten kuş uçurtmadılar. Otobüslerle getirilmiş kalabalığa seslendi adam, esti, gürledi, suçladı. Herkes suçluydu, suçlular suçluydu, gerçek suçlular suçsuzdu, kendisi hiç suçsuzdu, suçlayandı, savcıydı, her şeydi.

Nedense Raskolnikov düştü usuma. Suç mahalline neden döner suçlular? Örtbas etme cinliğinden mi, merak saikinden mi, vicdan dürtüğünden mi?

Allaha şirk koşmak ha!

Kendilerini Tanrı yerine koyanlara da bir baksa mıydım? Belki sonra. Amerika'yı kullandıklarını, bir gün onun da hakkından geleceklerini düşünenler. İnsan neye inanmak istiyorsa odur. Kendilerini ABD'nin de üstünde görüyorlar. İsrail, Esad güçlerini vururken "Allahüekber!" diye bağırıyorlar. Kendini Allah gibi gören başka neyin üstünde görmez. Bir kere öldürmeye alışmış bütün tiplerde aynı şeyi görürdüm on binlerce yıldır. Can almaya alışmış kişi bunu sürdürür. Can aldıkça kendini can verecek gibi, yaratan gibi görmeye yüz tutar. Allah için savaşıyorum diyerek gizler bunu.

Kendini "Şeytan"ın Üstünde Gören Daha Kimin Üstünde Görmez?

29 Mayıs

İsrail Esad güçlerini vururken "Allahüekber! diye bağıranlar iyice garibime giderdi, insan denen yaratığa iyice aşina olmasam. Bu türün beyni muazzam bir ilkesizlikle çalışıyordu. Güya İsrail'i de kullanıyorlardı.

ABD'ye, İsrail'e "şeytan" diyenler bizzat kendileri değil miydi? Şeytanın da üstünde duran başka kim sanabilir kendini!

İnsanların birbirlerini etiketlemekte gösterdikleri hüner görülmeye değerdi. Kafalarındaki herhangi bir kötü rafa koydukları zaman bir kişiyi ya da grubu, işini o saniyede bitirirlerdi. Defterini dürmek bu manada çok eskiden dillerine yerleşmiş bir kalıp. Düşünmek, yeni bilgi toplamak ve yeniden değerlendirmek en güçlerine giden iş. İşin tuhafı "en reziller" rafına yerleştirdikleri bir grup o anki çıkarlarına göre hemen ve hiç yeniden incelenmeksizin "en iyiler" rafına konabilir. İsrail vurdukça radikal İslamcıların keyiflenmesi işte bu düzenek sayesindeydi.

Daha uygar ve demokrat gözükmeye özen gösterenleriyse iş bu konuda nanoteknolojiden yararlanıyorlar. "Terörist" yaftası demokrasi ve insanlık düşmanı bir kişi veya gruba yapıştırılan ölümcül bir yaftaydı örneğin ve bu yaftayı herhangi bir nedenle yapıştırdıkları en vahşi şekilde katledilmeyi hak ediyordu gözlerinde. Örneğin Avrupalı, Amerikalı demokratlar, entelijensiya vb. bu son model etiketleri kullanıyordu. Etiketlerin en önemli özelliği dedim ya, nanoteknolojik oluşlarıydı. Terörist kişi ve gruplar bulundukları yere veya yaptıkları işe göre bazen demokrasi gücü haline geçebiliyor, o işi bıraktıklarındaysa tekrardan sırtlarındaki "terörist" yazısı parlayabiliyordu. Örneğin Irak'ta bulunan radikal İslamcı gruplar "insanlık düşmanı caniler"di, Suriye sınırını geçer geçmez özgürlük savaşçısı haline geliyorlardı. Öyle ki diyelim bir gerilla kolu bir dağı mı aşıyor, tepenin bir yamacındaki savaşçılar gece karanlığında "Terörist! Terörist!" diye parıldayan işaretler verirken, öte yandakiler "Demokrasi gücü" parolası yayıyordu. Ancak kolun geçişi tamamlandığında hepsi aynı niteliğe ulaşabiliyordu.

Sıtkım sıyrıldı Suriye tarafından, ben yine Türkiye yanına geçtim, Hatay'da dolaşmaya başladım. Evlerin içleri, kafelerin sokağa taşmış gölgelikleri, sonra akşam sohbetleri. Ama insanlarda hep bir tedirginlik, hep yarın ne olacak endişesi. Türkiye tarafı da tava getirilmişti.

Bu arada olayla ilgili ilgisiz televizyon programlarını da izliyorum, yorumları kaçırmamaya çalışıyorum, köşe yazılarını bir bir kayda geçiriyorum. Akşam geç vakit bir televizyon şovuna göz attım. Bu İs-

lamcı bir arkadaşın (arkadaş, markadaş.. insanlar böyle konuşuyorlar, dillerini kapmıştım ister istemez ve sizlere de anlama kolaylığı sağlıyor, yoksa kendi öz dilimi kullansam fizik formülleri gibidir ya da meteoroloji raporları benzeri, çok yadırgarsınız) sahnede kitle önünde gerçekleştirdiği stand-up performans! İslamcı arkadaşlar bunu geçmişte de birkaç kez denemişlerdi, hiçbiri tam tutmamıştı, bu da yeni bir girişim olsa gerekti. Az da izlenmeyen orta seviye bir kanal, adamcağıza bir yol imkanı sunmuşlar, bakalım değerlendirebilecek miydi, şimdi ismi lazım değil, rencide etmek de istemem.

Kısa süre izledim, ama hemen kulağımı tırmalamaya başladı, daha sonra gözümü cırmaladı, şöyle ki, her üç dört cümlesinden biri: "Yüce rabbimin yarattığı şu insan... Ne muazzam bir varlık, ne güzel bir varlık.." El kol hareketleri, cana yakın mimikler, garip bir şive, bol bol espri ve hep aynı şeyi yineliyor: Şu insanoğlu... Her şey onun için... Her şey ona sunulmuş.. ne güzel, ne yüce bir yaratık." Yahu be adam, sen hiç aynaya bakmaz mısın? Allahın gücüne gitmesin sen hiç kendini görmez misin? Hiç bant kayıtlarını da izlemez misin? Kendini görmezsin, izleyicilerini de mi fark etmezsin! Allahın gücüne gitmesin, ne güzelliği, ne yüceliği... Şu konuştuklarına bak. O birbirinden kendini bilmez şakaları yaptıkça izleyiciler de adeta sarhoş oluyorlar, yayılıyorlar, gülümsüyor gülüyorlar, alkışlıyorlar. Şu bin bir çeşidi bulunan Hıristiyan propaganda kanallarındaki riyakar tebessümlü, sası kıyafetli, kokmuş hitabetli kadın ve erkeklerin daha kötü bir kopyası.

Allah'ın gücüne gitmesin dedim ya demin, o da başka bir densiz söz. Hiç dinini bilen bir Müslüman bu lafı kullanır mı? Kullanır: Bir gün önce Abdurrahman Dilipak adlı bir dindar yorumcu da aynı lafı sarf etti. Yahu sen madem Tanrı'ya inanıyorsun, senin şu kıytırık kaygıların, incir çekirdeğini doldurmaz abuk sabuk lafların mı Allah'ın gücüne gidecek. Sen kim oluyorsun? Bu insanlardaki kadar özünden habersiz bir megalomaniyi ben evrende hiçbir canlıda görmedim. "Allah'ın gücüne gitmesin"miş!

Burada savaş çıktı çıkacak, insancıklar can derdinde, bir yığın insan paramparça olmuş, bir o kadarı hastanede acı çekiyor, televizyon kanallarında bir kıyamet, bir cümbüş, şamata, şaklabanlık, maç sohbet, eğlence,

festival gırla gidiyor. Bizim şovmen de diyor ki, insan ne kadar muazzam bir varlık. O bombaları koyanlar mı yüce yaratık, yoksa başkasının kaygısına aldırmadan cümbüşüne devam edenler mi?

Zamanlardan sekerek, aralarda o ülke bu diyar atlayarak, nefes alıyorum, yoksa şu su katılmamış deliliğe ben bile dayanamam. Bir yandan da sorguluyorum kendi kendime, buralarda dolaşıyorum da ne bulmayı umuyorum? Tam o esnada ertesi günün öğleden sonrası hiç beklemediğim bir şeyle karşılaştım. Neyle mi, yoksa kimle mi?

Aslı Aydıntaşbaş Suriye Konusunda da Uzmandı

30 Mayıs

Bizim Yaşlı Bilge bir otel lobisinde hoş bir kadınla karşılıklı oturmuş, sohbeti koyultmuşlardı. Kiminle beğenirsiniz? Beğenmeseniz de söyleyeyim: Ünlü bir gazeteci, aynı zamanda televizyon kuşu Aslı Aydıntaşbaş. Dış ilişkiler ve Suriye uzmanı olarak da nam ifraz etmeye başlamıştı kendileri. Olmayan suratım Yaşlı Bilge'yi birden bire görmekle hayli bir ekşise de merak duygum galebe çaldı. Ne işi vardı bu kadar uzak ve alakasız bir yerde bu herifin ve ne konuşuyorlardı acaba?

Sezdirmeden arkadan yanaştım, yandaki boş koltuk üzerinde bir yere konuşlandım. Filtre kahvelerini içiyorlar, kaynatıyorlar, hayli de memnun görünüyorlardı. Bakın hele. Ben gösterirdim şimdi ona memnuniyeti, en son ayrılırken yaptığı el hareketi hâlâ aklımdaydı. Nereye gidecekti ki zaten!

"Muhalefeti anlayamıyorum" diyordu Aslı hanım, bu bayan da aklını muhalefetle bozmuştu, yat kalk muhalefet, yahu bırakın bu işleri, iktidarının keyfini çıkarsanıza. Belki de iktidar keyfi böyle çıkarılıyordu. İnsanları tam anlamak benim için dahi imkansız. Devamla,

"Bahçeli'yi falan anlayabiliyorum. Ya bu sol muhalefete ne demeli. Büyük resmi nasıl göremiyorlar. Ne kadar yanlışları çirkinlikleri de olsa bir yanda özgürlükler tarafı var, demokrasi tarafı; öte yanda statükocular var, haşin devletler var, diktatörlükler var. Tabii demiyorum ki, onların da ufak tefek iyi karakteristikleri hiç yok. Ama ayrıntılar adına özgürlüklerden, demokrasiden vazgeçilebilir mi hiç? Büyük tablo bu

kadar netken."

"Tablo derken.. Ne tablosu?" diye sordu Yaşlı Bilge, biliyordum ki, onun derdi bambaşkaydı, buna mukabil konuya ne denli hakim durduğunu da göstermesi, sohbette koyuluğu sulandırmaması icap etmekteydi.

"Şeyi demek istiyorum, genel olarak Türkiye, Ortadoğu ülkeleri, bu coğrafya... Bölgede genel siyasadan söz ediyorum."

"Ne kadar isabetli söylüyorsunuz" diyerek katıldı Yaşlı Bilge. "Türkiye bu ülkeler içinde en ilerisi. Bölgede bir tane. Ekonomi bakımından demiyorum, ekonomi beni en son ilgilendiren husus. Değerler açısından yaklaşıyorum. Demokrasi değerleri, bir arada yaşama kültürü açısından. Şu son zamanlarda hele, Türkiye liderliğinin yaptıklarını Avrupalı bile yapamaz. Zaten akıl gözüyle baktığımızda bizdeki demokrasi birçok Avrupa ülkesinden ileri. Bizdeki derken lafın gelişi söylüyorum. Ben aslında enternasyonalistim. Özgürlükler neredeyse ben oralıyım. Özgürlükleri kim gasp ediyorsa, ben onun karşısındayım, onun vatandaşı değilim."

"Çok güzel" dedi Aydıntaşbaş, yüzünde gülücükler açmıştı. Kadına karşı hiçbir önyargım yoktu ama, bu bizim manyakla böyle samimi konuşmasıyla sinir gazı yemiş gibi hissediyordum kendimi. "Şu son sözünüzü bir makalemde kullanabilir miyim? Böyle özlü bir aforizmayı daha önce duymamıştım."

"Ne demek! Kendi malınız bilin" dedi bizimki.

"Sizdeki bu fikirsel damıtıklığa ulaşmak ancak bütünü görmekle mümkün" dedi Aydıntaşbaş. "Tablonun bütününü görmekle"

"Pardon hangi tablo?"

Yaaa, baksanıza, bizim Bilge'de bunama belirtileri başlamıştı bariz şekilde, bu kadar ileri gittiğini nasıl fark edememiştim şu ana dek!

"Genel durumu kastediyorum. Örneğin Hatay'dayız, Suriye'deki çatışmalar, Reyhanlı olayı.."

"Ha, elbette, doğru, tamamen haklısınız" diyerek toparlamaya çalıştı bizimki. "Yine de o tabloya yakından bakmayın. Uzaktan bakmakta fayda görüyorum."

"Doğru, zaten işin sırrı burada, tablo, hele büyük bir tabloysa ancak uzaktan bakmakla anlaşılabilir. Yakından bakınca bazı parçalara takılır kalırsınız."

"Hem öyle, hem de tablo çok karışık, o bakımdan. Şeye benziyor... Aaa, şeye." Takılmıştı yine Bilge, kadınsa meraklanmıştı.

"Neye benziyor?"

"Şeye... Dilimin ucuna kadar geldi.. Şimdi söyleyeceğim.. Şeye benziyor.."

Neye benzeyecek... Yaşlı bunağın sapık kafası onu ancak bir tek şeye benzetebilirdi. Pis herif. Onu ima ediyordu, ne espri ama. Benim açımdansa başka bir şeye benziyordu: Guernica. Az daha bağıracaktım ortaya, güç tuttum kendimi.

"Neyse ya, işte dışarısı çok karışık demek istiyorum. Sokaklar, Reyhanlı falan. Yani pek çıkmayın dışarı, tehlikeli olabilir. Her türden insan var. Siz de tanınmış bir yüzsünüz. Bu güzel yüzü kim tanımaz."

"Ah, teşekkür ederim" diyerek kıkırdadı Aydıntaşbaş. "Ama benim aram her kesimle iyidir. Nasıl deniyor Türkçede... Kırk tilkiyle barışık.. Kurt muydu yoksa.. Öyle bir şey."

"Kurt çakal, her neyse, bunlar sevimli hayvanlardır da, uzaktan. Yabani şeylerdir ne de olsa, birden ısırırlar, hiç anlamazsınız."

"Bir bakıma haklısınız tabii ki" dedi Aydıntaşbaş, yüzünden bir endişe gölgesi geçti, ben de size böyle ifade ediyorum, basit romanlarda falan çok kullanılan bir kalıp, düşünce ve anlatma hızı gereği size öyle aktarmak zorundayım. Bu açıklama da gereksizdi, devam edeyim. "Özgürlük ekseninde bir duruştan uzaklaşırsa insanlar saldırganlaşabiliyorlar. Ergenekoncular mesela. Tamam, onlar derin devlet, şu bu. Sosyalistlere ne demeli. TKP'lilere ne demeli! Ben mesela onlara ne kadar ilgiyle, dostça yaklaşıyorum. Onlar nasıl cevap veriyor. Evvelki yıl 1 Mayıs mitingine çok kalabalık gelmişlerdi, ben de onlar hakkında tamamen iyi niyetle bir şeyler yazdım. Bunların cevabı bir ters, bir kibirli. Aman canım, bir daha yazmam. Şimdi sokakta görsem onları, yine konuşurum, ama haklısınız, ne yapacakları da belli olmaz. Hırlısı var, hırsızı var."

Aslı Hanım Suriye Muhalefetinden Bir Liderle Tanışmak İstiyor

31 Mayıs

"Şimdi Aslı hanım, onlarla kavgaya tutuşursanız en çok bağırır çağırırlar, hakaret ederler. Siniriniz bozulur. Bir de ötekilere rastlasanız, birinin kafası kızmışsa ne yapacağı belli mi olur."

"Ötekiler dediğiniz kim?"

"Canım, ÖSO, El-Kaide falan. Militanları sokakta geziyor. Siz sevecenlikle bakarsınız, onlar tanımaz, yanlış anlar, netameli işler bunlar..."

"Tanırlarsa, bir şey demezler, konuşurlar benimle. Tanımazlarsa belki. Dikkatli olmak şart elbet."

"Aslı hanım, siz bu Radikal militanları çok masum görüyorsunuz. Bunlar şu anda neler yapıyorlar, görseniz aklınız durur. Amerika bile anladı bunların öyle çok başıboş bırakılamayacaklarını."

"Demin öyle konuşmuyordunuz amaa."

"Nasıl konuşuyordum?"

"Büyük tabloda demiştiniz, daha ilk konuşmaya başlarken. Tablo sözünü de siz doladınız hatta dilime. Büyük tabloda olur böyle ufak tefek kusurlar demiştiniz."

"Ben mi öyle demiştim. Bir kere düzelteyim, tablo sözünü sizin televizyon konuşmalarınızdan, yazılarınızdan falan biliyorum ben. Tabloyu siz soktunuz bana."

"Estağfurullah, ben tablo kelimesini pek kullanmam. Büyük resim derim."

"Afedersiniz, belki de siz haklısınız. Benim yaşlı kafam karıştırıyor olabilir. Ama bu demokrasi şeysiyle ilgili çok konuşanlar tablodan çok bahsediyor. Tablonun bütünü esprisi. O bakımdan ben size yaranmak bakımından ilk öyle girmiştim."

"Yaranmak mı?"

"Kusuruma bakmayın" benim şu bunak kafam sözcükleri hep karıştırıyor, yerli yersiz kullanıyor. Size olan hayranlığımdan ötürü şurada iki kelime sohbet etmek istemiştim. Hep takip ederim sizi. Nasıl güzel bir tesadüf, ne güzel bir şans doğdu, karşıma çıktınız dedim. O yüzden konuşmaya öyle girmiştim."

"Çok teşekkür ederim. Ama bu işleri bildiğiniz kesin " diye yanıtladı Aydıntaşbaş, gülümseyerek. Yeniden rahatlamıştı.

"İşi iyi biliyorsunuz derken neyi kast ettiniz saygıdeğer hanımefendi?"

"Siz anladınız onu" dedi Aslı hanım yeniden küçük bir kahkaha atarak, bu da polisiye romanlardan bir kalıp, büyük kahkaha nasıl olur kim bilir, "Şimdi müsaadenizi isteyeyim. Kalkmak zorundayım. İki görüşmeye gireceğim akşama kadar, ondan sonra yazımı yazacağım."

"Müsaade sizin" dedi Yaşlı Bilge "Rica ederim. Benim için çok hoş bir rastlantı, tanışmaktan şeref duydum." Aslı hanım tam kalkmaya hazırlanıp doğrulurken ekledi: "Yalnız bir şey var."

"Nedir?" diye karşılık verdi kadın son bir merak.

"Burada ÖSO'nun önemli adamlarını tanıyorum. Suriye, hatta dünya çapında lider pozisyonda birkaç dostum var. Arzu buyurursanız sizi onlarla görüştürebilirim."

Haydaa, nerden çıkmıştı bu! Kadını biraz daha oyalamak için düpedüz uyduruyordu. Ama sazan oltaya takılmıştı bile.

"Ciddi misiniz? Var mı gerçekten tanıdıklarınız?"

"Elbette. Hatta biriyle dün bu lobide buluştuk. Suriye'ye döneceğini söylüyordu. Eğer dönmediyse bir görüşme ayarlayabilirim."

"Kim Kim? İsmi nedir?"

"Feridüttin-i Attar"

Ne saçmalıyordu bu bunak böyle. Feridüttin-i Attar der demez, yan tarafa, bana döndü ve belli belirsiz sırıttı. Alçak! Demek başından beri biliyordu, sezmişti benim geldiğimi. O unutmalar, bunaklık numaraları da kadına değil, banaydı. Sefil yaratık!

"O ismi hiç duymadım."

"Duymadığınız zaten çok belli" dedi yine bana dönüp ağzını yayarak. O asap bozucu, o tepe attırıcı sırıtışıyla. Aydıntaşbaş kalkmaktan vazgeçmiş, yeniden iyice bir yerleşmişti koltuğuna.

"Feridüttin-i Attar çok ulu bir din bilgesidir. Ermiş bir kişidir. Ne der biliyor musunuz?"

"Ne der?"

"Sırlar âlemine uçan kuş idim. Alçaktan yükseğe çıkmak istedim. Sırra

mahrem kimseyi bulamayınca, girdiğim kapıdan ben yine çıktım."

"Ne anlamda demiş bunu?"

Ne anlamı mı var, bana laf sokuyordu bunak. Soruyu duymamış gibi yaptı, devam etti:

"Bir şey daha söyleyeyim mi?"

"Söyleyin, rica ederim, buyurun."

"Ey kardeşim! Şanı, şöhreti, makamı, mevkiyi terkeyle. Makam mevki düşkünü olan zelil olur. Bu hal seni alçaklığa sürükler, şüphesiz canını tatsızlığa çeker."

"Suriye konusuyla ne ilgisi var ki bunun. Bu son siyasi durumla ilgili bir şeyler de söyledi mi?"

"Söylemez mi, tam da Suriye meselesiyle bağlantılı. Bu kişi binlerce beyit yazmış, şair aynı zamanda. Hiçbir beytinde makam, rütbe sahiplerini övmemiş biliyor musunuz?"

Aslı hanımın yüzü düştü, mahzunlaşmaya başladı, ama dinlemeyi sürdürdü.

Yine onun yaydığı bir menkıbe şöyledir: "Salihlerden biri, bir mescide ibadet etmek için girmiş. Geceleyin bir ses duymuş. Sanki mescitte biri varmış. Arkaya dönüp bakmamış ama mevki sahibi birinin geldiği belliymiş. İçinden demiş ki, bu büyük zat ibadet etmek için gelmiş buraya, ama beni de görür besbelli, halimi takdir eder. Böylece bütün geceyi seher vaktine kadar dua ederek geçirmiş, ama aklında hep o arkasındaki zat varmış. Kendini nasıl göstermek istiyorsa hep öyle yapmış. Seher vakti etraf ağarınca geriye dönüp baktığında ne görsün, arkasında bir köpek yatmakta. Kalbi utanç ateşi ile yanmış ve demiş ki: Ey nefsim! Senin bir gece bile Allah için riyasızca ibadet ettiğini görmedim. Kendi kadrini, mevki ve dereceni şimdi gördün. Alemde elinden bir iş gelmez. Gelse bile ancak köpeklere layık olur."

"Şeytan Kim" Tartışmasına Sürüklemişti Beni

1 Haziran

"Sizi pek sofu gördüm beyefendi" dedi Yaşlı Bilge'nin aktardığı menkıbeyi sonuna dek sabırla dinleyen Aslı hanım. Bizim bunak da hikaye-

sini inadına o kadar yavaş ve yaya yaya anlatmıştı ki, benim bile içim bayılmıştı. Cidden sabırlıydı kadın, çünkü bozulduğu, dahası sinirlendiği açıkken, diline hakim olabilmişti, yalnızca kinayeyle yetindi. "Ben geldiğimde viski içiyordunuz oysa. Bu mesajlar kime ve niye anlayamadım."

"Alkol yasağı İslam'da apayrı bir mevzudur" dedi bizimki pişkince. "Şimdi başlarsam onun tarihini anlatmaya, sıkılırsınız."

"Yok rica ederim, sıkılmam da, zamanı ekonomik kullanmak şart."

"Ya, evet, ne güzel söylediniz. Ama parayla iman kimdedir, hiç belli olmaz. Bu sözü bildiğinizi tahmin ediyorum."

"Konuyu dağıtmayalım isterseniz. Ferit bey'le bana bir görüşme ayarlayabilir misiniz, bunu hemen netleştirelim diyorum ben. Programımı ona göre ayarlayacağım da... Yarın döneceğim eğer olmuyorsa. Sizi de zorlamayayım."

"Tamam. Yalnız baştan uyarayım, Ferit değil, Feridüttin. 'Attar'la birlikte kullanacaksanız 'i' si de var. Uyarım o değil mamafih. Feridüttin-i Attar demokrasi memokrasi bilmez, öyle kavramlara yabancıdır. Özgürlükler bilmem ne derseniz yanında, tepesi hakikaten attar."

"Nasıl bir şey bu anlayamadım" diye itiraz etti Aslı Aydıntaşbaş, "Bizim kavramlarımızı benimsemeyebilir bir yerel lider, ama karşı oldu mu iş değişir. Demokrasiye karşı mı bu beyefendi."

"Ah" diyerek elinin içiyle alnına vurdu Bilge, dövünür gibi. Benden tarafa döndü, "Hani Allah'a şirk koşuyor bu radikaller diyordu ya senin adamlardan biri, günümüzün tufeylisi de böyle işte. İnsanlığın on bin yıllık kültürünün üstünde görüyor kendi şabalak demokrasisini. O da bir şirk!"

Araya girmek zorunda kaldım:

"Bir dakika bir dakika, sen nereden biliyorsun o sözü?"

"Hangi sözü?"

"Şirk koşmayı"

"O sözü herkes bilir."

"Bilir bilir de, ben bunu birkaç saat önce ta nerede, kimden duydum! Onu nereden biliyorsun?"

"Yaygın bir kelamdır, her şeyi sen mi duyacaksın, sen mi bileceksin"

dedi bana sertçe.

Aslı hanımsa iyice şaşakalmıştı.

"Beyefendi siz kiminle konuşuyorsunuz?"

"Sizinle" diye cevap verdi bizimki son derece ifadesiz bir suratla, ne olmuş der gibi. "Siz bir şeyler sordunuz, ben de cevabını verdim."

"Ben mi?"

"Sen şeytansın" dedim. "Benim kiminle neler konuştuğumu bildiğine ve böyle oyunlar oynadığına göre şeytansın sen."

"Şeytan diye bir şey yok. Bunu sen benden daha iyi biliyorsun. Şeytan kötülük karşısında insan çaresizliğinin simgesi. Şeytan diye bir şey yok."

"Ben şeytana inanırım" diye sözünü ortaya fırlattı Aslı hanım, itirazcı, afacan bir ilkokul çocuğu gibi.

"Tabii ki yok öyle şey, ama eğer ona benzer bir şey varsa, o sensin" dedim bense. Oysa adam bal gibi haklıydı, ciddi bir çaresizlik içine düşmüştüm ve tıpkı bir insan gibi bunu yıkacak bir sorumlu arıyordum.

"Şeytan denen şey insandır" dedi Bilge.

"Olur mu hiç öyle şey. Şeytan Esed'e benziyor, ama o bile değildir."

"Aziz Augustinus İncil hakkında ne demiştir biliyor musunuz, kutsal kitapların bunca yaygınlaşmasının sırrı o satır arasında gizlidir."

"Bilmiyorum" dedi Aslı hanım. Ne bilecekti ki, o gün kendine verilen görevden başkasını ne bilecekti ki.

"Şöyle der Aziz: Şu bir gerçek ki, bu Kitap küçük çocuklarla büyüyüp boy atacak şekilde yazılmıştı."

"Şeytan yok demiyor burada."

"Bakın, daha geniş bir anlayıştan söz ediyor. İnsanın çocuk aklında olduğundan. Ancak o akla seslenenin ekseriyetçe kabul göreceğinden..."

"Sen benim Hatay'a geleceğimi nasıl bildin?"

"Rastlantı. Tamamen rastlantı."

"Rastlantı eseri mi yazmış bunları?"

"Hayır, ne demek... İnce bir mesaj var burada."

"Şeytan Esed desek, daha mı kolay anlaşılır mesajımız?"

Yahu bu kadın beni insanlaştırdı insanlaştıracak... Öfke gibi bir şey sardı her yanımı, iyice zıvanadan çıkmak üzereyim, bağırmışım:

"Kızım çık aradan. Aslı hanım size diyorum, aloo, çıkın aradan!"

Yaşlı Bilge iğrenç bir kahkaha attı, Aslı hanım tokat yemiş gibi ters tarafa savruldu, bense ikinci kez yaşadığım bu ani denetim kaybıyla yıkıldım. Aslı hanım'ın kısa bir bocalamanın ardından Bilge'ye ağlamaklı baktığını, ardından apar topar kalktığını, sonra dönüp ona bir şeyler söylediğini ve hızla uzaklaştığını fark ettim, ama ne dediğini ayrımsayamadım. Bizim bunaksa her zamanki gibi mütebessim ve sakindi.

"Ben de odama çıkıp dinleneyim biraz" dedi bana.

"...tir git nereye gidersen" diye homurdandım. Aslı hanım da asansöre binmişti, kapı kapanırken hâlâ bize bakıyordu şaşkın ve dehşet dolu gözlerle.

Hemen ayrıldım oradan. Başarısız hissediyordum kendimi. Hani insan olsam, moralim çok bozuktu derdim.

KISIM - II

Alkol Yasağında Kendimi Suçluyorum

2 Haziran

Türkiye'nin gündeminin başına son haftalarda iki konu oturmuştu. Biri Reyhanlı'daki bombalama, dolayısıyla Suriye sorunu; öteki alkol yasağı... "Barış süreci" bile birçok gün üçüncü sırada kendine yer bulabiliyordu. İstanbul Taksim'de, Antalya'da, yurdun değişik yerlerindeki yaygın ağaç katliamları zaman zaman ilk beşe giriyordu.

Alkol konusunda hükümetin ve bilhassa Paditör'ün karışıcı, bulaşıcı tavrından ötürü eni konu kendimi suçlu görüyordum. Hani bu elinizdeki anlatının birinci kitabında "dindarlar arasında garip bir reform yaşanıyor" yollu laflar etmiştim ya; o arada sokakta, parkta, bahçede alkol tüketiminin gırla gittiğini ihbar etmiş bulunmuştum. Hani, yollar kırık bira şişelerinden geçilmiyor türü sözler sarf etmiştim. Bunları içenlerin sadece solculardan mürekkep bulunmadığını, AKP tabanından da birçok gencin, yaşlının, o zıkkımı götürdüğünü belirtmiştim. Tabii Paditör'ün danışmanları benim beyanları günü gününe takip ediyorlar. Hemen uyandılar ki ne uyanış!

Şimdi bunlar dinlerini nasıl görüyor, nasıl yaşıyorlar? O konulara ilerde de etraflı temas edeceğiz. Fakat dinden bir huzur, mutluluk, keyif alıyorlarsa, bunu daha az dindar veya dinsiz gördükleri insanlara karışmak üzerinden alıyorlar. Dini adeta bir müdahale dinine çevirmişler. Nasıl yaparız da onun bunun inancını küçümseriz veya dinsizliğini; buradan kendimize ne gibi bir pay çıkarırız, nasıl tatmin oluruz, neredeyse her şey bundan ibaret. İşin sonu yatak odalarına kadar karışmaya, insanlara

"Önü delikli gece entarileri giyin!" ve benzeri talimatlar vermeye kadar gider, o derece yani!

Paditör zaten partinin beşte dört buçuğu demek. Her şeye akşam yatıp sabah kalkıp o karar veriyor, kararları bir ferman gibi hemen ilan ediliveriyor. Daha doğrusu kendi fermanını kendi ilan ediyor, tellala ekmek yok. Çok konuşuyor bu şahıs. Durmadan konuşuyor. Çok konuşmanın siyasi getirisini gördüğünden besbelli, çok konuşuyor. Anlaşılan az konuşmanın bir erdem olduğu yönündeki onca dinsel telkini, hadisi, menkıbeyi okumamış, okumuşsa da işine gelmediğinden sürekli unutmuş. Çok konuşmanın, evet getirisi bir yere kadar vardır, götürüsü ise hızlı gelir, birden gelir, çabuk götürür. Cidden hiçbir ferman bu kadar çok anlatılmaz. O da "demokrasi" farkı diyeceksiniz. Halkı bir şekilde yanına çekme vesilesi halinde ele aldığı her sorun, onun kuvveti; ama bir yandan da halkı her dakika yanına çekme ihtiyacında bulunduğunun, güçsüzlüğün belirtisi.

Bir yandan da aklım Yaşlı Bilge'nin sözlerinde. Bir türlü andacımdan çıkartamıyorum bu adamı. Sevmediğim ot gibi sürekli burnumun ucundan sallanıyor, görüş alanımı devamlı meşgul ediyor. Hani o karikatürdeki gibi. "Ressam Gergedan"ın çizdiği tüm manzara resimlerinde, ikili bir dağ silueti en yakın plandan görüş alanının yarısını kaplıyor: Boynuzu. Bu Yaşlı Bilge de benim boynuzum. Bu arada gergedan boynuzu hapı da çıkarmış birileri. Cinsel istek artırıcı ve geciktiriciymiş! Yahu nasıl bir yaratık bu insanoğlu be, bunları geciktirecek bir düzenek çıkmayacak mı hiç!

Neyse, konudan sapmayayım, adamı silmek istesem de, bir söz ediveriyor, yine geliyor zihnimi işgale uğratıyor. Ne demişti: "Tüm günahlar insanın özgür iradesinden doğar." Şimdi bu ne demek? Ne demek istemiş Aziz? Şunu mu? İnsan doğası kötü. Fenalığa, çirkinliğe eğilimli. Bir de bunu yöneten, yönlendiren, dahası kışkırtan bir bilinci var. O bilince "özgür irade" diyor ermiş. Demek ki günahtan arınmak, kötülükten uzaklaşmak için özgür iradeyi kıracaksın. Hani sıkı askeri eğitimlerde daha ilk günlerde insanın kişiliğinin kırılıp un ufak edilmesi gibi. Özgür irade kibri yerine Tanrı sözüne tam itaat, tam teslimiyet yaşayacaksın. Kendi

aklını değil, Tanrı'nın emirlerini kayıtsız şartsız uyguladığında günahtan uzaklaşabilirsin.

Peki Tanrı ne diyor ki? Onu kutsal kitaplarla söylüyor insana. Genelde bütün dinler iyilik dini, kendinden geçme, özveri dini, ruhsal olarak yücelme, yükselme dini olarak ortaya çıkıyor. Ama ortaya çıktıkları toplumlar hiyerarşik toplumlar, yöneten ve yönetilenlerin bulunduğu toplumlar. Marksistler "sınıflı toplumlar" diyor buna. İyilik dini, bir tür eşitlik dini olarak yayılan dinsel öğretiler sınıflı yapıyı ortadan kaldıramıyor ve kısa süre içinde o "iyilik dini" sınıflı toplumun yönetsel dinine, yasakçı dine dönüşüyor.

Aziz Augustinus'un söylediği söz de tam burada, ani bir anlam sapmasıyla tepetaklak devrilip yuvarlanmaya başlıyor. "Özgür iradeyi" yani doğanın insana verdiği güdüleri terk edip yönelecekleri Tanrı sözü hangisi? Despot hükümdarların hizmetçisi haline gelmiş papazların, mollaların sözü mü; tevazu, suskunluk ve paylaşma öneren ahlakçı ilk telkinler mi?

Ve özgür irade insanın hayvansal doğasını yöneten, yönlendiren ve hatta onu kışkırtan insan bilinci mi; yoksa insanın daha bir karmaşıklaşmasını, vicdanla, ahlakla, acıma ve duygudaşlık hisleriyle hareket etmesini sağlayan en son üretim korteks bölgelerinin çıkarımları mı? İnsanı ne yapıp edip düzeltmekte hırslı sosyalistler, hatta daha öncesi ukala aydınlanmacılar özgür iradeye ikincisi yönünde olumlu bir anlam yüklüyor. "İnsanın gerçek özgürleşmesi ancak özgür iradeyle olasıdır" diyorlar bunlar.

Şeytan Alkolde Değil Dilde Gizliydi

3 Haziran

İnsanı değiştirmekte iddialı sosyalistler, bilmiş aydınlanmacılar özgür iradeye olumlu bir anlam yüklüyor dedik, ya; "İnsanın insanlaşması ancak özgür iradeyle olasıdır" diyorlar. Doğal akışa, içgüdüsel doğalarına uydukları takdirde özgürleşemezler; aksine özgürlükten uzaklaşırlar, doğalarının esiri olurlar. Tam orada taklalar atarak ters yönden gelen Aziz'in sözleriyle kısa bir an uygunluk yakalanıyor, üst üste çakışıyor iki yargı, sonra yine hızla uzaklaşıyorlar. Uygarlaşmayan insan zaten özgür

değildir, zorunluluğun bilincinde olmayan akıl zaten hür akıl değildir, uygarlaşmayı sağlayacak olan da yine özgür iradedir. Doğa yasalarıyla çelişmeyecek biçimde yeni bir yasalar sistemi kuran insan uygar insandır, bu sistemi de özgür irade kurabilir.

Off, yine sıktım sanırım sizleri filozofiyle. Ama beni bile aldatan, baştan çıkarıp saptıran, zaman zaman dikkatimi dağıtan bir mesele. Aziz, sorunun özünün, problemin çözümünün hangi kasada saklandığını bulmuş. Ama kasayı açıp bu dört bilinmeyenli denklemin çözümünü ele geçiremediğinden, bir uyanıklık, bir söz çabukluğu marifet, o kasayı, mazrufu değil zarfı çözümmüş gibi ilan etmiş.

Bu bir aldatmaca. Sorunun özünü, problemin çözümünü, birtakım sözel ustalıklarla, mantık ve kelime oyunlarıyla ortaya koyma iddialarının tamamı şarlatanlık. Felsefeyi şarlatanlığa dönüştürmüş insan soyu, edebiyatı hokkabazlığa çevirmiş. Benim aklımı bile kimi kez çelebilen çekici, büyüleyici bir dalavere. Şunu gördüm ki, insanlık, gize, gizeme, gizemin çözülmesine aşırı tutkulu. Esrarla, büyülü serüvenlerle, rüyamsı destanlarla kendinden geçiyor. Aklı yeteri kadar çalışmadığından, o bahiste zorlanıp çabuk yorulduğundan, düşünmeyi değil inanmayı ve en kısa yoldan kestirimde bulunmayı yeğliyor, o yüzden çocuk masalları dünyasında yaşıyor. Çözemediği ve onu çok acıtan gerçeğe ancak böyle katlanabiliyor. Bir öyküye ilgi duyabilmesi, içinde birtakım tılsımlı deyişler bulunmasına bağlı. Sihirli bazı sözcüklerle açığa çıkacak kurtarıcı bir şeyler yakalarsa eğer, ancak o vakit bir anlatıya ilgi duyabiliyor. İnsan dili, dille oynamayı seviyor. Hakikat dışı yapılar kuruyor dille kendine, dille başka bir alemde yaşıyor.

Şeytanı arayacaksam ki, aramıyorum artık, o da aynı masal aleminin bir yanılsaması, insanın bu hayvansı doğasında, onu yönetip yönlendiren bilinç bölümlerinde arıyorum. En çok da dilde. İnsanın en şeytansı yanı dil. Dil aynı medya. Medya nasıl insanların bilgilenmesi, bilinçlenmesi, haberlenmesi için yapılanmıştır. Bu işlevini yerine de getirir. Ama asıl yaptığı şey insanların yanlış bilinçlenmesi, kötü bilgilenmesi, çarpık haberlenmesidir. İnsanın en gelişmiş zeka bölümü olan dil zekası da öyledir işte; en şeytansı yanıdır, en uydurukçu, en yalancı, düzenbaz,

çıkarcı, kandırıkçı yanıdır.

On binlerce yıllık gözlem ve araştırmalarım sonucu şu saptamaya vardım ki, insanın dört temel akıl bölümü içinde teknik zekası dil, zekasının ardından geliyor gelişmişlikte. Sosyal zekası da en sonda. Bu üç zekayı birleştiren ve aynı zamanda toparlayan genel zekaysa başka bir kategori.

Velhasıl, kısa bir değerlendirme sonrasında Aziz Augustinus'un o sözünden bir kehanet çıkarmaktan vazgeçmiştim. Yaşlı Bilge'nin beni hem yönlendirir gibi olduğu, hem de sorunca inkar ettiği "şeytan arama", "insanın kötülük kaynağını bulma" misyonundan da utanmıştım. Aynı zamanda rehberim Yaşlı Bilge'nin tam bir zihin uyarıcı, kıvılcım çaktırıcı ve aynı zamanda tam bir yoldan çıkarıcı, saptırıcı olduğunu bir kez daha görmüştüm.

O yüzden biraz boşluğa düşmüş gibiydim, ama belki bir yandan da daha sağlam bir yerden bakabiliyordum soruna. Çözümden uzaklaşmış gibiydim, ama bir bakıma yaklaşmıştım, hatta yakalamak üzereydim gizi. İşte bakın, yine aynı masal dili, büyülü sözcüklerle gerçek sislemesi. İnsan soyundan etkileniyordum ister istemez. Onun ki somuta, pozitif bilime direniyordu aklı, tavrı, lafzı...

Alkol bahsi o kadar çok konuşuluyordu ki tartışmaya tekrar dönmek zorunda kaldım. Dün belirtmiştim, Türkiye'deki din bin küsur yıl öncesinden iyilik dini olmaktan çıkarılmış, yönetenlerin yönetilenlerin dini haline sokulmuştu. Neredeyse tümden bir biçime dönüşmüştü, inancın biçimine; insanların gerçek kabahatlerini saklama, vicdan sızılarını azaltma ritüellerine, şekillerine dönüşmüştü. Bir öz değil, bir kural dini halinde algılıyordu artık dinlerini büyük çoğunluk ve kendine bu kurallara uygun yöneticiler seçmek istiyordu. Bir bakıma da böyle istetiliyordu.

Alkol haramdı büyük şefe göre. "Kitap'ta bu yazıyor" diyordu. Kitap'ta başka neler yazıyordu, ona aldıran yoktu. Günahlarının sıkıntısını bir şekilde boşaltmak zorundaydılar. "Günahlı" bir büyük çoğunluğu bir şekilde oyalamak, teselli etmek zorundaydılar. Bir de başka garip bir sebep vardı bu kadar yatıp kalkıp alkolde boğulmalarının.

Erk sahipleri, devletin, hükümetin, yasakların başında duranlar, ne kadar despotluk etseler de, muhalefette duran halkın ne direncini kı-

rabiliyor, ne keyfini tam kaçırabiliyorlardı. Direncin kırılmaması bir rakip bulma zevki verebilir hükümdara bazen, ama o rakibin hâlâ gülüp eğlenebiliyor oluşu! Özellikle bu ikincisi çok sinirlerine dokunuyordu. Sevmedikleri, hatta nefret ettikleri o iktidar karşıtı yığınlar hükümet ne yapsa ne etse bir şekilde neşeli görünmeyi başarabiliyor, hayatlarını şakayla, kahkahayla yaşabiliyordu. Nasıl ve niye?

Hükümet sahipleri düşünüyorlar, taşınıyorlar, bir neden ve nasıl bulamıyorlardı. Tek akıllarına gelen şey içkiydi. Alkoldü. "Bunlar o içkiyi içtikçe, biz ne yapsak iyi vakit geçirmelerini engelleyemeyecek, eğlencelerini bozamayacağız" diye dövünüyorlardı. Başka iktidarlar halkı oyalamak için festivali, karnavalı kullanırlardı ya, bu ülke bambaşkaydı. Muhalifler daha çok eğleniyor, eğlendikçe daha çok muhalefet ediyordu. Niye böyleydi, ne faşizmin klasik el kitapları yazıyordu bunu, ne CIA'nın rehberleri. Yaşanan tamamen öznel ve özgün bir durumdu. "Alkol bir direnç sağlıyordu." Daha doğrusu iktidardaki AKP denen partinin liderleri ancak böyle bir sonuç çıkarabiliyordu olgudan.

Kitab'a Uymuyorlar, Kitaba Uyduruyorlar

4 Haziran

Halbuki konu alkole bağlı değildi. İnsanın temel ruhsal karakterine bağlıydı. Daha çok istedikçe, her şeyi istedikçe, gözünü hırs bürüdükçe, daha çok mutsuz, daha sinirli olur bu doymak bilmez varlık. Azla yetindi mi, acılardan keyif çıkarma kıvamına geldi mi, aksine çabuk neşelenir. İktidarla muhalefetin gülebilme paradoksu burada yatıyordu.

Başka bir nedeni belirtmiştim. Sonsuz karışma isteği. Bundan tatmin olma. Ve bu son derece bencil içgüdüyü de her seferinde dinin gereklerine yıkıp çiğ görünümden kurtulmaya çalışma. Oysa ne yapsalar ne etseler hasetleri daha bir sırıtıyordu. İlla daha moda, daha modern, daha revaçta görüneceklerdi kendilerinden saymadıklarından. Hemen her gün bunu başaramadıklarına yanıyor, o zaman daha çok karışma gereksinimi hissediyorlardı söz geçiremediklerine. Özlerinden kaynaklı bu kısır döngü onları mutsuz ediyor, mutsuz ettikçe daha çok karışıyorlardı. Bilirsiniz, benim derdim ne adaletti, ne doğruluk, ne de vicdan. Güçten

yanaydım ben. Fakat çırpınışları bir güçsüzlük belirtisiydi. Hamlık ve böylesi bir kindarlık güçsüzlük belirtisiydi.

Gelin görün ki halkın büyük bölümü de aynı çiğ duyguları yaşadığından, aynı küçük yaşam tutamaklarına sarıldığından, sonuçta her şeyin gelip dayandığı siyasi destek ve oy hesabında hamlık olgunluğa hep üstün geliyordu. Bir bakıma güç sağlıyordu çiğlik. En azından şimdilik.

"Kitap" diyordu büyük şefleri ikide bir... Sonra, "gençlerin sağlığı, gençliğin korunması" diyordu. Bazen birini bazen ötekini öne çıkarıyordu. "Kitap" diyordu, öyle mi! Oysa başka birçok şeyi kitabına uyduruyordu. Yolsuzluklar, hızlı ve aşırı zenginleşmeler... Kendilerinin, yakınlarının, birilerinin... Tabiat ananın ırzına geçiyorlardı her gün. O taş ocakları, o HES'ler... Tarımı çoktan iğfal edip boğazlamışlardı. Kalanını kötü yola düşürmüşler... O gençler.. Futbol taraftarlığıyla küfre kesilmeleri. O fuhuş... Her yanda, her köşede, her boyutta ihtisaslaşan fuhuş... Bunlar kitapta yazmıyor muydu? O fuhuştan vergi almıyor muydu devlet? Kumar... Şans oyunları, piyango... Bahis... Bunlardan vergi almıyor muydu devlet? O "haram" para nerelere gidiyordu? Devletin tüm kalemlerini akıtmıyor muydu, bizzat kendi maaş bordrolarını batırmıyor muydu oluk oluk haram? O haram paralarla kanunlar çıkarılmıyor muydu? Alkol yasağı yasası da murdar kazançlarla kotarılmamış mıydı?

Kapitalizm koşulları altında, küresel piyasa yaşamında biçim aldatmacalarıyla göz boyamadıkça hangi dinin temel yasa ve yasakları uygulanabiliyordu! Bu temel yasa ve yasakları delmede en başta dindar iktidarlar öncülük etmiyor muydu? Faizsiz ekonomiyi kim düşünebilirdi? Terim aldatmacalarıyla kim gizleyebilirdi faizsiz bankacılığın faizli kârlarını. Mevduat alırken yaptıkları sözde faizsiz sözleşmeleriyle aynı koşullarda kredi, borç versinlerdi hadi! Faizsiz borç versinlerdi, borç verdikleri zarar ettiğinde alacak peşinde koşmayacaklarına söz versinlerdi. Kuran'da faiz haram değil miydi? Faizi kaldırdık diye yalan söyleyip faizi işletmeleri iki kat haram değil miydi? Haram kârlarla harama karşı nasıl mücadele edilecekti!

Tabii insan denen varlığı iyi tanıdığımdan bunların hiçbiri şaşırtmıyordu beni. Herkes kendi kalbinde bireysel dinini kuruyor, bir iktidar bunla-

rı toplayıp yeniden toplu bir dine dönüştürüyor, herkesin bireysel dini bu toplu din üstünden yeniden şekillendiriliyordu. O dinin aynı adı taşıyan başka din veya mezhebe ne kadar benzediğinin veya ondan ne kadar ayrıldığının hiç mi hiç önemi bulunmuyordu.

Türklerin çoğu Hanefi mezhebinden değil mi? Oysa İmam-ı Azam Ebu Hanife sadece kırmızı şarabın, "hamr"ın, haram sayılması gerektiğini, öteki alkollü içeceklerin sarhoş etmedikçe haram sayılmayacağını altını çizerek belirtmişti. Hangi Hanefi bilir ki Ebu Hanife'yi.

Kuran'daki yasak da aşama aşama gelmiştir ve şarabadır. O konuda içki içmesini bilmeyenler suçlanır, içip içip ayeti yanlış okuyanlar, içip içip şiir okumaya kalkanlar, sonra ona buna sataşanlar, olay çıkarıp kafa göz yardıranlar. Ebi Vakkas'ın adı geçer bu olaylarda, hatta Ebubekir'in adı geçer, birçok sahabenin adı geçer. Ne ki olayın hikayesi hikayedir. Herkes kendi dinini yaşar. Nasıl ki başkalarının üstüne çıkmak ister her konuda, diniyle de başkalarının tepesinde dolaşmak ister.

Biçimlerle, gösterişlerle, ayin ve âdetlerle dindar olur, uygar olur, üstün olur, her bir şey olur büyük çoğunluk. Özle ilgilenmez, tözü ise hiç duymamıştır. Mangal közü yeller, tavuk gözü yer, ona buna karışır, şuna buna küfreder, biçimlere uyar, görünüşü kurtarır, sofu olur, zengin olur.

Esasa gelmek, asılda yükselmek zordur; o zaman zor yerine kolay yeğlenir, yani şekiller, kalıplar, konuşur. Sağda var da solda hiç olmaz mı! İşte arşivimden bir karikatür: Fabrikada işçiler çalışıyor... Pos bıyıklı temsilci arkadaş kapıdan girer, bağırır: "Arkadaşlar, üreten biziz, tüketen niye biz olmayalım." Küfür yemiş gibi bozulurlar emekçiler, homurdanırlar öfkeyle. "Gel sen tüket o zaman!" Tabeladan anlarız, "Vib-San vibratör" fabrikasıdır burası.

Antakya'da Gezi Parkı'na Destek Eylemleri Vardı

5 Haziran

Şu siyasetin hızı bazen benim gibi kozmik bir bilincin hızını dahi geçer. Tüm bölgede nabız Suriye sorununda, Hatay'da atıyor diye Antakya'ya gittiğimde İstanbul, Ankara, İzmir, her yer karıştı. Bir oraya bir buraya yönelmekten serseme döndüm, nereye bakacağımı şaşırdım.

Hatay'a tekrar döndüğümde, burada etkinliğini artıran solcular ne düşünüyor diye merak sarmıştım. Bunu öğrenmenin bir yolu da doğrudan onlarla görüşmekti. Ama nasıl? "Doğrudan" diyorum, fakat bu imkansızdı şu aşamada. Aklıma bir fikir geldi. Yaşlı Bilge de kentteydi hazır, onu aracı koyacaktım.

İstemeye istemeye, yani mecburiyetten adamımı buldum. Onu ikna ettim yarı tehditle yarı güdüleyerek. Benim yerime en azından birkaç kişiyle görüşmeyi kabul ettirdim. "Hadi" dedim, "yürü, olaylar çok hızlı gelişiyor, senin keyfini bekleyemem." Otelden çıkarttım serseriyi, yakın bir yerdeki Türkiye Komünist Partisi binasına doğru sürdüm. O gitti, ben peşinden...

Asi nehri güzel görünüyor, çok hoş bir şehir Antakya. Karşıda büyük bir park yayılıyor, yemyeşil, koyu gölgeli. Fransızlardan kalma. Çevresinde tarihi binalar. Nehir üstünde taş bir yaya köprüsü. Köprünün tam karşısındaki apartmanın üçüncü katında TKP il merkezi. Zili çaldı bizimki. Güler yüzlü bir genç açtı kapıyı, otuz yaşlarında halim selim bir çocuk. İçeride bir tek o varmış. Tanıttı kendini Bilge, geçti içeri. Sağdan soldan sohbete başladılar.

Tavrı, konuşması gibiymiş ismi: Halis. Parti'nin buradaki sorumlularından. Güzel, dedim içimden, bir seferde epey bir bilgi koparabilirim.

Etrafta pek fazla ÖSO'cu görmediğini söyledi Yaşlı Bilge, nereye gitmişlerdi bunlar. Reyhanlı bombalamasından sonra halkta, Suriyeli muhalif savaşçılara karşı büyük bir tepki yükseldiğini anlattı Halis. Bayağı büyük olaylar olmuş, bunların pek azı basına yansımış. Tepkilerin artmasından korkan hükümet mülteci kamplarının çoğunu başka yerlere taşımış. Zaten kamplarda kalanların büyük bölümü gerçek mülteci, mağdur insanlarmış. Asıl militanlar tuttukları evlerde kalıyormuş daha çok. Onların sayısı da azalmış, ama bazı mahallelerde hâlâ geziyorlar, hatta savaş malzemeleri satın alıyorlarmış.

ÖSO'cular kendilerine karşı tepkilerinden ötürü yerel halkı suçluyor, tehdit ediyorlarmış. En çok da TKP'yi hedef gösteriyorlarmış. Bunu duyunca bizim aldırmaz görünüşlü Bilge bile tedirginleşti sanki, hafiften tırstı bile. Hatta sağına soluna bakınmaya, kalkıp gitme emareleri gös-

termeye başladı ki, "Bok yeme, otur" diye fısıldadım kulağına, "doğru dürüst bir şeyler öğrenmeden, şuradan şuraya gidemezsin!". Kaldı mecburen, devam etti. Yarım saatten fazla konuştular.

Zor işti be şu siyaset! Hele uçlarda mücadele ediyorsan. Kur şurada partiyi, kabak gibi çık meydana, as bayrağını, hedef göstert kendini, git mahallelere, hiç tanımadığın insanlarla konuş, ilişki kurmaya çalış, tehditlere pabuç bırakma, ikide bir eyleme git, gaz sıksınlar gözüne, cop vursunlar sırtına. Yine de bir deli kan dolaşıyordu bazı insanların damarında, azınlıkta da kalsalar birileri yapıyordu bu işi. Onun da ayrı bir zevki vardı besbelli.

Bir sürü iş yapacaksın, üstüne de bir yığın solcu seni eleştirecek. Şunu böyle yapmayacaktın, onu şöyle yanlış yaptın! Ne etsen beğenmeyecek, ağzınla kuş tutsan uzak duracak birçok insan çıkacak. Hem de solculardan, sosyalistlerden. Ne var ki şimdi nesnel baktığımda bu eleştirilerin belki yarısının haklılığını saklı tutuyorum da, somut ve sonuç olan ne? Var olan kim ve nasıl? "En iyileri bunlar işte ve bunlar ne yapıyorsa demek ki mümkün en iyisi bu" diye düşünmek daha akılcı bir yol, daha gerçekçi bir yol. Daha önemlisi birilerinin parti bayrağını taşıması, meydana çıkıp o bayrağın sopasını zemine dayaması gerekiyor. Az sonra Halis'in dayayacağı gibi. İşin en azından yarısı bu. Hayli zor bir yanı.

Sohbet biterken Halis bir yandan da telefonlaşıyor, anlaşıldı ki akşam yedide yürüyüş var. Taksim Gezi direnişine destek yürüyüşü. İstanbul ayaklanmış, yarın daha büyük bir kalkışma yaşanacaktı nitekim, bu kez Antakyalılar İstanbul'a omuz vereceklermiş. Global dünya! Eskiden düzdü, şimdi yuvarlak ya, herhangi bir yerin sorunu her an her yere sirayet edebilir.

Baktım, az önce kalkıp gidecekmiş gibi sabırsızlanan bizim Bilge eyleme ilgi gösterdi, hayret ki hayret! Neyse, çıktık oradan, az şehirde dolaştık, parka gittik, kafesteki kuşlarla oynadık, haytalı yedik, geldik eylem yerine. Yüz elli kişiye yakın insan toplanmış, polisler daha kalabalık, sloganlar, beş yüz metre kadar yüründü, bir konuşma, protestolar. Göstericiler hem endişeli biraz, her an müdahale gelebilir, hem yaptıkları edimden gururlu. Bizim Bilge de havaya girdi, sanırsınız elli yıllık solcu.

Hatta eylem bitince bir de kutlama kabul etti. Ta İstanbul'dan gelip burada Antakya halkının yanında durduğu için, çarşıda bir turist olarak dolaşırken, gösteriyi görüp hemen katıldığı için... Bunu söyleyen Lümeysa adında orta yaşta kibar bir öğretmen hanımdı ki, bizimkinin iyice koltukları kabardı. Turistmiş! Tesadüfen oradan geçerken eyleme katılmışmış! Hiç yanlışlamadı bizim yalancı bunak, "Ne demek.. her zaman.. aydın olma görevimiz.." yollu böbürlü cümleler sarf etti.

Fotoğraf: İlknur Arslanoğlu

Her Ülkeye Bir Paditör Gerek Devrim İçin

6 Haziran

Bizimki ertesi gün de Reyhanlı'ya gitti bir arkadaşının arabasıyla. Bombalanan yerleri gördü. Dönüşte Antakya'da bu kez başka bir alanda daha büyük bir protestocu kalabalıkla karşılaştı. Çevreleri polislerle, jandarmalarla sarılmış, bayraklarını açmış bekleyen. İyice havaya girmişti ki, arkadaşına arabanın kornasını çaldırdı uzun uzun, kendisi de pencereyi açıp bağırdı, alkışladı. Kötü kötü baktılar polisler, başka arabalardan da zafer işareti yapıldı bu arada, daha fazla duramadılar trafikte, ilerlediler.

O gün İstanbul ve Ankara'da büyük gösteriler gerçekleşti. On binlerce insan yılmadan, yoğun biber gazına, atılan koca koca kapsüllere, tazyikli suya aldırmadan ilerlediler, meydanları işgal ettiler. Böylesi silahsız, böylesi büyük katılımlı bir kalkışma ilk kez yaşanıyordu bu ülkede. Farklı, çok şiddetli direnişler de görmüştü bu topraklar, ama biçim ve öz itibarıyla böylesi tamamen özgündü. Doğru ülkeye geldiğimden iyice emindi artık sezilerim. İnsanda ne önceden kestirilemez potansiyeller gizliydi!

Bizim bunağı bile ateşlendirdiğine göre bu Paditör ciddi bir cevher taşıyordu, ona da kanaat getirmiştim. Müthiş bir kışkırtıcıydı. Konuştu mu asap diye bir şey bırakmıyordu insanda, ölüyü diriltir, pısırık bir halkı bile devrime sürüklerdi. "Bir iki üç... daha fazla Paditör" gerekti dünyaya. Büyük dönüşüm sanırım paditörlere bağlıydı. Durmadan konuşuyordu. Gık dese televizyon yayınlıyor, gak dese haber oluyordu uzun uzun. Bilmediği her konuda konuşuyor, emirler yağdırıyor, öyle düşünmeyen herkesi aşağılıyordu. Bilmediği konular listesi ise neredeyse üç kalın cilt ederdi, ama özgüveni müthişti. Yoksa kimliğini farklı gösteren bir devrimci, bir komünist miydi bu adam, özel görevlendirilmiş? "Kızıl Kayalar" adlı bir Çin romanında on yıldan fazla deli numarasıyla misyonunu saklamış bir komünist parti sorumlusundan bahsedilirdi. Tam devrim vakti geldiğinde sıyırmış rolünden sıyrılmış, bayrağı almıştı eline, ayaklanmayı yönetmeye başlamıştı. Türkiye'nin şefi de Mısır'daki Müslüman Kardeşler örgütüne benzer bir parti kurmuştu, bunlar "Kendine Müslüman Kardeşler"di. Karşı tarafa düşmanlık yaratıp, kavgayla ortamı gererek bugüne dek işi kıvırmıştı da, şimdi düşmanı tahrikte ölçüyü iyice kaçır-

mıştı. Acaba başka bir gizli niyet mi taşıyor diye sormadan edemiyordu zihnim.

Bizim Bilge bir yol lokantasında mola verdiğinde televizyonda yine Paditör konuşuyordu. Zaten ekranlara yapıştırılmış bir poster gibiydi bu görüntü: Ne zaman baksan öfkeli, haykıran bir adam. "Benim cibiliyetimde diktatörlük yoktur" diye bas bas bağırıyor, korkutuyor, azarlıyordu. Bizim Yaşlı Bilge olumsuz bazı ifadelerle yüksek sesli bir tepki gösterdi. Onun adına korktum biraz, etrafta muhafazakar görünümlü insanlar çoğunluktaydı. Hatta Yaşlı Bilge'yi duyan yan masadaki iri yarı bir adam, ki masasında başörtülü kadınlar oturuyordu, sandalye değiştirip konuşmayı izlemeye başladı. Nispet olsun diye yapmıştı sanırım bunu ve az sonra lafı bizimkine sokacaktı. Fakat o da ne! Adam daha yüksek sesle bağırdı: "Yahu hep bunu mu dinleyeceğiz, başka kanal yok mu bu televizyonda!" Garson başka kanala geçti, sonra başka kanala. Şahıs daha yüksek perdeden bağırdı: "Her yerde aynı şey. İnanmayın bu adama, tek dediği doğru değil." Neyse ki Paditörsüz bir kanal bulundu da müşterinin siniri yatıştı.

Dün Halis'ten Hatay'ın etnik, dinsel, kültürel yapısıyla ilgili birçok şey öğrenmiştim. Daha doğrusu bildiğim şeyleri daha içerden bir ağızdan doğrulatmıştım. Arap Aleviliği konusuna yaklaşmıştım, Esad'ın kökeninin Hataylı olduğunu duymuştum. TKP'nin 28 Nisan mitinginin büyük etki gösterdiğini anlamıştım.. Dün de bir ara gittiğim Kahramanmaraş'ta -ki koyu dindar ve sağcı bir kent olarak bilinir- halkın büyük çoğunluğunun serbest yaşam biçimini korumakta ne kadar direngen davrandığını gözlemlemiştim. Bu ülkede sahte dindar dinciliğin işinin hiç de kolay görünmediğini fark etmiştim. "Kendine Müslüman Kardeşler" sınıra dayanmış mıydı ne?

Yaşlı Bilge şehri dolaştı, ben de onu izledim. Ara sokaklara, labirentlere girdi çıktı, o kiliseden bu camiye, o camiden bu havraya gitti. Havra'nın yakınında bir ipek dükkanına girdi. Orada Hasan Büyükaşık denilen bir adamın oğluyla tanıştı. İpekçilik konusunda bir yığın malumat topladı. Babasının, Gümüşgöze köyünde ipekçiliği yaygınlaştırmak için ne büyük çaba gösterdiğini anlattı oğul. Hasan usta ilkokul öncesi bir çocukken öğrenmiş Ermeni ipekçilerden bu işi. Daha yedi yaşındayken tek başına

tezgah ve ocak kurmayı, üretim ve dokumayı becerebilmiş. Belli ki bir dehaydı adam.

Dükkandan ayrılınca bana filozofi yapmaya başladı Bilge. Bağlantıyı nasıl kurduysa, akşamki eyleme getirdi. "Bir şeyler değişecekse" dedi, "bak böylesi bir sabırlı emekle, öylesi bir cesaretin birleşmesi gerek. Demin duyduğumuz üretici akılla, partide işittiğimiz kararlı aklın ipek gibi örülmesi lazım. Zor ama, insanda bu gizilgücün bulunduğuna inanmak lazım. İnanç olmazsa iş çıkmaza girer." Baktım baktım, anlayamadım. Yine kafa mı buluyordu benimle, yoksa cidden değişmeye mi başlamıştı manyak, kavrayamadım. "Yürü" dedim. "Benim işim çok. Birazdan ayrılacağım zaten senden, hem sen kurtulacaksın, hem ben kurtulacağım." "Belki de hiç inanmamak gerek. Gittiği yere kadar." Tamam işte, değişmemişti adam. Pis herif.

Artık vakit gelip çatmıştı. Paditör'ün bilincine sızacaktım. Bu benim için bile cesaret işiydi. Sıkı yoğunlaşmalıydım.

Gezi Kalkışması Benim Kurgumun da Orta Yerine Saplanmıştı

7 Haziran

Türkiye'deki siyasal hız neredeyse benim hızımı aşmıştı. İki günlük bir program bile yapamıyordum. Nereye yönelecek, neyi anlatacaktım, her an odak değişiyordu. Paditör'ün bilincine girecektim ya hani, onu da bir iki gün ertelemek zorundaydım.

Öyle bir hızdı ki bu, bir saat önce doğru olan şu anda yanlış sayılabilirdi. Aynı partinin alana değişik saatlerde gelmiş iki kolu kıyasıya çatışabilirdi, o kadar! İlk gelen grup birkaç saat önceki talimatla hareket ederdi farzımuhal, sonraki kol değişik bir mesajla yönlendiğinden karşı karşıya gelebilirlerdi; espri gibi, ama vuku bulsa kimse şaşmazdı, şizoid bir gündem akışı...

Ülkenin neredeyse yarısı sokaklardaydı, tencere tava çalanlar, slogan atanlar, halay çekenler... Barikat kuranlar, polisi taşlayanlar ve hayli yoğun bir polis şiddeti. Devletin güvenlik güçleri gaz bombası kapsüllerini insanların suratlarına ateşliyor, kafalar, gözler, ağızlar burunlar dağılıyordu. Tüm alanları, sokakları hatta evlerin içlerini kapla-

yan yoğun bir gaz bulutu. Burada resmen kimyasal bir saldırı yapılıyordu.

Hayatlarında ilk kez eylemlere katılanlarla bu işte on yıllardır kaşarlanmışlar yan yana, iç içeydi. Korku eşiği aşılmıştı, sıradan vatandaşlar zırhlı polis araçlarının, TOMA'ların üstüne üstüne gidiyordu. Bir gün önce ayrıldığım Hatay'da polis şiddeti bir can almıştı: Abdullah Cömert adlı 22 yaşındaki solcu bir genç. Bir genç işçi de yol keserken araba çarpması sonucu ölmüştü: Mehmet Ayvalıtaş. Birçok eylemcinin gözü kör olmuştu. İzmir'de polisin arkasında yürüyen eli sopalı siviller gelen geçeni dövüyordu.

Dövüyorlar, gazlıyorlar, tokatlıyorlardı; ama hükümet tokatlanıyordu sonuçta. Caddelerde, alanlarda hükümet her gün sıkı tokatlar yiyordu.

Başka senaryolar da konuşuluyordu internette, telefonlarda. Amerika Paditör'ün ipini çekmişti bu senaryoculara göre, en azından onun başkanlık hayallerine set çekmişti. Üçlü bir koalisyonla yeni bir anayasa yapma planını devreye sokmuştu. Biliyordum, elbette böyle bir plan da vardı, fakat ABD'nin halen yürürlükte üç-dört, yedek bekleyen beş altı planı daha mevcuttu. ABD işini biliyordu. Ama Paditör'ün kolay pes edeceğini bekleyenler fena yanılabilirdi. Ne olacağını ben bile kestiremiyordum, CIA'nın değme uzmanlarının kestiremediği bu ani patlama tüm planların yeniden ele alınmasına yol açmıştı.

Şu da var ki, eğer solcu gibi, sosyalist gibi bakarsam olguya önemli bir kazanım elde edilmişti. Halk kendi gizilgücünün farkına varmıştı; bu farkındalık en az üç dört yıl birçok şeyi değiştirebilecek düzeydeydi.

Dikkat etmişsinizdir, giderek insan gibi düşünmeye, insan gibi anlatmaya başlamıştım. Dahası son günlerde solcularla düşüp kalktığımdan solcu gibi, hatta sosyalist gibi. Etkileniyor tabii kozmik bilinç. Solcu gibi düşünüyorum derken, hâlâ uzaktım onlara. Fakat insanlıkta bir büyük dönüşüm ortaya çıkacaksa bunun soldan geleceğine dair seziler belirmeye başlamıştı bende. On yıllar sonra ilk kez. Bu beklenmedik kalkışma on yılların ardından zihnimde yeni kestirim kanalları açmıştı. "Kayıp Devrimin Öncesinde" başlığı cuk oturmuştu o kanala. Sezilerim beni nadiren yanıltırdı ve doğru yeri, zamanı seçtiğimden emin gibiydim.

Medyayı izledim biraz. Merkez medyanın bu büyük olaya ilk günler-

deki ilgisizliği alay konusu yapılmıştı. Milyonlarca çapulcu televizyon kanallarıyla dalga geçiyordu. Paditör kalkışmacılara "çapulcu" dediği için, sosyal medyada yüz binlerce insan adlarının başına "Çapulcu" unvanını koyuyordu. Çapulcu Hasan Yılmaz, Çapulcu Ayşe Yıldırım vb.. Çocuklarına matrak isimler koyuyorlardı hatta: Çapulcan, Çapulnaz vs..

Anlıyordum ki, bu kalkışma esas olarak iktidardan yansıyan, yansımak şöyle dursun üstlerine yavaş yavaş bir kabus gibi inen büyük bir kibre, şımarıklığa, "Yeter artık!" cevabıydı. Sosyalistler gibi düşünmeye başladım demiştim ya, onların da bundan daha fazla bir şey ummaları boşunaydı. Nitekim çoğu farkındaydı durumun.

Dedik ya, ilk günlerdeki tavrıyla büyük tepki yaratmıştı medya, şimdi patronlar bu işte de bir çıkar var mesajını almışlar, oluşan protestoları da yatıştırmak için durumu kurtarmaya çalışıyorlardı. Birçok program seyrettim. Başbakanın konuşma tarzı, polis şiddeti, ilk başta çok haklı ve masum bir çevreci sahiplenmeye gösterilen acımasız provokasyon... her şey eleştiriliyordu. Eylemlere, içindeki bazı gruplardan gelen şiddet dışında bir sahiplenme havası baskındı. Ama ararlındaki güya en solcuları bile bunun asla hükümeti devirme doğrultusunda bir ayaklanma olmadığına, tamamen demokratik bir kendini ifade hareketi olduğuna dair yemin billah ediyorlardı. Bunlardan biri de daha önce aklına girdiğim Mehmet Han'dı. Aykırı soranlar, yampiri basanlar, hepsi şunu söylüyordu: Burada partiler yok. Partililer yok. Rejim meselesi yok. Hükümet yıkma derdi yok. Sadece gündelik hayata sürekli müdahaleye karşı birikmiş bir öfke var.

Son cümle haricinde hepsi yalandı. Gösterdikleri kayıtlar da aksini söylüyordu zaten. Her partiden insanlar çıkıyordu sokağa, her parti örgütlülüğü ve gücü oranında işin içinde yer alıyordu: Neredeyse her muhalif eğilim. Sadece kişisel özgürlük kaygısıyla ateşlenenler de görüyordum, kapitalizme nefretlerinden ötürü, sosyalistliklerinden ötürü çatışanlar da. Kemalistler de meydandaydı, az da olsa Kürt hareketinden gelenler de. Darbe olsa sevinecekler de vardı, anarşistler, liberaller de. Çözümleyici, sayıcı gözle baktığımda bunların hiçbirinin birbirine üstünlük kuramadığı sonucuna varıyordum. Merkez medyacıların bu kolaycı çıkarımcılığı

kısmen Yusuf beyin etkisindendi, kısmen de asıl misyonları olan sosyalistleri küçük gösterme, bu yolla gelişmelerini önleme vazifelerinden.

Kalkışma Kan, Şiddet, Güzellik ve Müthiş Bir Mizah Yaratıyordu

8 Haziran

Müthiş kalkışmada herkes vardı. Türbanlı kızlar, kapitalizm karşıtı dindarlar, kapitalizme karşı olmayan dindarlar... Varoş gençleri, Beşiktaş'ın Çarşı grubu, Fenerliler, Cimbomlu adı verilen sarı ve kırmızı kıyafetli ekipler. İşlerinden çıkan beyaz yakalılar, bankacılar, her yaştan milyon tane öğrenci, her gruptan yüz binlerce aydın.

Bu sosyalistler, toplumsal hareketlere sınıf denilen mülkiyet ve üretim konumu kategorilerine göre bakarlar ya, bu yığında en az gördüğüm kesim üretimdeki yoksul emekçiler, işçilerdi. Salı günü bir uyarı grevi başladı, ondan sonra azıcık çıktılar ortalığa. Meydandakiler aynı zamanda ülkenin bayağı çok tüketen bir kesimiydi. Üretimden gelen güçleri görece zayıftı (gerçi bu görece güç bile kullanılsa herhangi bir iktidarı devirmeye yeterdi), ama tüketimden gelen güçlerini kullanmaya pek hevesli görünmüyorlardı. En azından şimdilik. Bunu kullansalar değil hükümet, sistem çökerdi.

İşte merkez medyadakiler özellikle bu iki şeyin o yığının aklına gelmemesi için ciddi bir hassasiyetle, olayı yaşam tarzı özgürlüğüne sıkıştırmaya çalışıyorlardı. Şimdilik bu şekilde alan memnun, veren memnun idare ediliyordu.

Bir tv dizisi sanatçısı bağıra çağıra bildirgelerini açıklıyordu: "Hiçbir partiyle, örgütle ilgimiz yok, haklarımız için, yaşama özgürlüğümüz için buradayız ve bu noktada kararlıyız."

Örgütlülük cidden çok kötü bir şey olsa gerekti. Örgüt demek zaten yaşam tarzını kısıtlamak demekti ve niye bile isteye böyle bir şeye uzatsınlardı boyunlarını. Üstelik örgütlülük demek şiddet görme ve cezalandırılma riskini artırırdı. Yaşasın örgütsüz direnişimiz! Kişisel olarak alabildiğine marjinalleşebiliriz, ama toplu marjinalliğe, marjinalliğin partileşmesine hayır!

Bir karikatür gördüm: Bir sürü satır... Bildiğimiz kasap satırı. Altın-

da "Başbakanın sözlerinden satır başları" yazıyor. Örgütlü tavır almayın, maazallah o satır başınıza iner. Alanlara toplanmış, ama birleşmemiş bir halkı hiçbir güç yenemez! Şiddetten de uzak durun. Şiddet gösterecekler daha yürüyüşlerinden, bir alana girerkenki edalarından anlaşılır. Nitekim yampirik sorular programının sunucusu tepeden bağırmaya başladı alacakaranlık meydandaki bir dalgalanmayla. "İşte maalesef, işte maalesef radikal bir grup girdi meydana. Maalesef!..." Ben de baktım, biraz hızlı yürüyüşlerinden ve daha yüksek sesle slogan atmalarından başka bir fark göremedim. "Bakın insanlar nasıl kaçışıyor!" Baktım kaçışan falan da yoktu, birinin şapkası uçmuştu kenarda bir yerde, onun peşinden seğirtiyordu, bir de hızla uzaklaşan simitçiyi yakalamaya çalışan bir kız vardı. Nasıl görünüyorsa oradan?

Başka deyişle bu sosyalistler gerçekten kapitalizmi yıkmak istiyorlarsa işleri zordu. Hem de ne zor. Tamam bir kazanım elde edilmişti, ne ki kazanç idaresinde kendilerinden çok daha usta, çok daha güçlü rakipleri bulunuyordu. Başka bir kanala girdim. O da muhalif, hatta sol bir kanal. Tüm başarıyı neredeyse bir tek milletvekilinin üstün cesaretine, müthiş belagatine bağlamaya çalışıyordu deneyimli bir gazeteci. Ooo, çok zordu. Sosyalistlerin işi çok zordu!

Bu arada olan galiba Paditör'ün büyük başkanlık hayallerine olmuştu. Büyük başkan olarak sadece Fener'e seçilebilirdi artık. Baktım, yoo, orada hiç istenmiyordu. Kasımpaşaspor uyar mıydı? O arada Cumhurbaşkanı'yla "demokrasi nedir" konulu bir atışmaya da girişti uzaktan. Paditör onca hengameye karşın kaçarcasına Kuzey Afrika gezisine çıkmıştı ya, işte oradan. Cumhurbaşkanı'na göre demokrasi sadece sandıktan ibaret değildi. Cevabı gecikmedi Paditör'ün, hayır demokrasi demek sandık demekti. Orada biraz koptum, sandık ve demokrasi sözcükleri arasında bir soyutlamaya girişmem şarttı, ama tam bir insan aklına sahip bulunmadığımdan bu mantıksız ve çarpık usavurumu kavramakta zorlandım. Pek çok kere sözlükteki karşılıklarına baktım. Yok bir bağlantı oluşturamadım. İyice zıvanadan çıkmıştı aklım bunca saçmalık içinde. Bir şeye kanaat getirdim ki, sandık aynı zamanda tabut demekti, sanduka. Bir adı da dört kollu kayıktı ki, birinin sürekli sandıktan bahset-

mesi hiç hayra alamet sayılmazdı.

Madara olmuştu adam, ne denirdi başka, karizması fena çizilmişti. Kendini halife koltuğuna yakıştırırken, o mertebede oturacağını düşünürken, sırf oturacağı yeri bu kadar yükseğe kaldırmasından ötürü, yedi yaşındaki çocuktan yetmişlik ninelere kadar herkese zekice bir şeyler yumurtlatan bir mizah objesine dönmüştü. Dindar olmasa içkiye başlar, unuturdu. Ama onda o göz yoktu. Bunun acısını muhakkak çıkarmak isterdi. Ama olanakları her gün bu derece hızlı kısıtlanırken. Bakalım neler görecektim!

Mizahcıları kıskandıran, post modern sanatçıları gıpta ettiren yüzlerce yaratı çıkıyordu kitleden. Dövizler, sloganlar, parodiler, oyunlar, müzikler, resimler... "Benim gibi üç çocuk daha ister misin?" diye yazmıştı dövizine yeniyetme bir genç. "Bu iktidar çok gaz çıkarıyor, yakında sıçacak galiba" diyordu başka biri. "Her şey önce bir gaz bulutuydu, sonra hayat başladı" diye felsefe yapıyordu bir başkası.

Tayyip: Connecting people

Döndü ülkeye, yıkık, öfkeli bir kalple, daha da sıkışmış zihniyle

9 Haziran

Herkes çok merak ediyor: Paditörün kafasının içi nasıl? Aklından neler geçiyor? Ben de merak ediyordum bir hayli. Dönmüştü ülkeye. Kaçarcasına gittiği "Arap Baharı" memleketlerinde de takip etmişti haberleri. Hiç de beklediği şaşaalı kabulü görmemişti ev sahiplerinden orada. Gönlü buna kırık. Kalkışma, hızını kesse de devam ediyordu. Ülkesinde olup bitenlere daha da kırık. Dışarıdan da atmış tutmuştu. Alttan almak istemiyor.

Gece yarısı onu karşılamaya gelen kalabalığa sesleniyor. Bu kalabalık bile umduğu kadar sayılmaz, teselli armağanı. "Yürü de, Taksim'i ezelim" diye bağırıyorlar. Biraz rahatlıyor yüzü. Konuşmaya başlıyor. Ne konuştuğunu umursamıyorum artık. Belleğinde neler var, neler kuruyor; duyguları, aklı ve planlarıyla nasıl çarpışıyor. Öğrenmek istiyorum, artık tek derdim bu. Bölgenin en önemli lideri, on milyonlara yön veren adam gerçekte kim? Sabırsızlanıyorum. Ağzını açar açmaz dalıyorum aklına.

İşte oradayım, Paditör'ün bilincinde.

Bir canlının beynine girince neler yaşadığımı, nasıl bir boğuntuya kapıldığımı yinelemeyeceğim burada. İlk acıdan sonra edindiğim öncel izlenimi aktarmakla başlayayım: Korkunç bir darlık, o çok kısıtlı hareket sahası içinde hızla işleyen gelişmiş bir pratik zeka. Aklı bir gaz bombası bulutu gibi kaplayan yoğun bir duygu baskısı... Kâh o zekayı ateşleyip daha da hızlandırıyor, kâh yolundan saptırıp duvarlara çarpıyor, bazen de bulunduğu yerde fır fır döndürüyor.

"Provokatörler" diyor, "masum talepleri kullanıyorlar." Dün de demişti ki, "Bunlar Amerikan elçiliğini bombalayanlarla aynı güçler." En büyük korkusu ABD. Onun yüzüstü bırakması kendini. Bir el sallıyor o tarafa sitemli. "Beni bırakmayın." Bıraktıklarının sonlarını iyi biliyor.

Amerikan elçiliğini bombalayanlar... Hani tahsiline devam etmek istiyordu da, işgal altındaydı okulu. İşte aynı aşırı solcular. Ülkücüleri sokmuyorlardı içeri. Kendisi ülkücü değil, o zaman da dindar, o zaman da cemaatçi. Ama ülkücülerin giremediği bir okula kendisi de bireysel girmek istemiyor. Öylesine vefalı, öylesine hakkaniyetli. Adamda on yıllardır her tavrına yansıyan böyle bir yan da gözlemliyorum. Hani bir gün, ders notlarına ihtiyaç duymuştu da gitmişti, bu solculardan istemişti. Tek tek gelirseniz okula girebilirsiniz demişti tekrar zebaniler. Hayır, bunu istemiyordu, milliyetçi bir damarı da hep göze çarpıyor. "Olmaz" demişti, "ben sadece ders notu istiyorum." Solcu çapulcular kendi aralarında tartışmışlardı hani, bugün de çapulcuydular ya zaten, birkaçı verelim gitsin demişti aşağılayarak, birkaçı vermeyin demişti iyice küçümseyerek. O anlar hâlâ gözünün önünde. Sonra vermişlerdi notları ya... Gönlü kırık, içi kinli.. uzaklaşmıştı öyle...

Tek tek isimlerini biliyordu. Hepsi katildi. Kimleri kimleri öldürmüştü bunlar. Gerçi öldürdükleri kendinin de hiç sevmediği şahsiyetlerdi, ama olsun; kendine devrimci diyen zındıkların, gözü dönmüş militanların iyice çoğaldıklarını, hele iktidara geldiklerini düşün. Onların da bir kısmı öldürülmüştü, kimi de hayattaydı. Biliyor kimler olduklarını. Aynı grup. Gerçi elçiliğe bombalı adamı yollayanlar ismen aynı kişiler değildi, çok sular akmıştı köprünün altından, fakat ne fark eder, hep aynı ruhtu.

O çok sıkışmış şuur alanında demin bahsettiğim değil, asıl başka bir saplantı tam ortadaydı, kazık gibi. Hiçbir duygu kırıntısı, hiçbir düşünce zerresi ona dokunmadan şuradan şuraya geçemiyordu. Aşırı solcuları, bir bütün olarak solcuları aslında hiç sevmiyor; birazcık hayranlık, birazcık düşmanımın düşmanı dostumdur duygudaşlığı yanında. ABD en büyük korkusu. Onun kendini terk etmesi endişesi. Ama o güç biraz uzak. Asıl yakın olan, asıl iliklerine, bilincinin en derin katmanlarına işlemiş halde bulunan bir başkası: Darbe korkusu. CeHaPe tiksintisi. Asker zulmü... Bu üçü iç içe sıkı örülmüş bir ağır karabasan. Söylevlerinde o kabusa getirdikçe lafı puan topluyor, puan topladıkça saplantısı daha da derinleşiyor, tam bir kısır döngü... Hastalıklı bir abartı hakikaten güç alıyor, güç aldıkça daha da diriliyor, abartıyı kökleştiriyor. Abartı fayda getirdikçe gerçeğe dönüşüyor, gerçeğe dönüştükçe nesnelliği büsbütün siliyor.

Fakat şu var ki, bu işlek zeka o dar şuur haznesinde on milyonların paylaştığı bir tasayı çok iyi kullanıyor, iyi kullandıkça mazlumluk hisleri daha da kuvvetli bir despotizme evriliyor. Faydacı bir pratik aklın dorukları...

"Menderes gibi olmayacağım!" "Menderes zayıf davrandı kaybetti, ben dik duracağım, kaybettireceğim." O korkunun, o abartılı endişenin betonlaştırdığı bir usavurum çarkı da bu. En tepede o var. Vınlayarak dönüyor, şuurun motoru vazifesi görüyor. Zaten en önemli rol modeli ne bir şeyh, ne bu din bilgini, ne şu siyasal İslamcı liderdir. İşte görüyorum, Necip Fazıl'dır. Onun kabadayı tavırları kendi karakterine denk düşüyor. Şair'in ilk dönem yaşamımdan kalma argosu, benimkinin ağzına tam oturuyor. Kaç kez uyarmıştı Menderes'i, sıkı tut dizginleri, gevşetme... Siyasetin ana kuralıdır, zayıf gösterirsen kendini, binerler tepene. Dinlemedi adamcağız, ne oldu sonu! İşte en büyük saplantısı, en büyük kini.

Çevresindeki her dostuna, medyadaki her adamına aynı telkini yapıyor: Tek noktaya vurun. Dönün dolaşın aynı noktaya vurun ve dik durun. "Asker vesayeti en büyük şerdir, darbe en büyük felakettir, CeHaPe hep bunların gerisindedir." Bunu her dakika anımsatın. Korkumuzu korkunuz yapın, bizi korku sertleştirecek, çevremizi bu korku betonlaştıracak. Bu korku bize masumiyet ve mağdurluk sağlayacak, çelikten güç sağ-

layacak. Bu korkuyla vuracağız sopamızı kafalarına, bu korkuyla korku salacağız.

Faiz geliriyle devleşmiş, ama faiz lobisini suçlu gösteriyor

10 Haziran

"Bu olanlar faiz lobisinin işidir" diyor. Faizciliğe sözde karşı kendi kemik taraftarına veya sıradan dindarların vicdanına sesleniyor. Tüm siyasetçiler gibi o da, hatta tüm insanlar gibi: Gerçeği kabul etmek yoktur bu oyunda, hakikati olduğu gibi anlatmak yasaktır. Gerekirse siyaha beyaz diyeceksin. Çok söylersen, korkutarak söylersen, rüşvet verip söylersen herkes senin dediğini yinelemeye başlar. Kırmızıya mavi, maviye sarı der. Apaçık ortada durmuyor mu? Bütün ekonomi faize dayanmıyor mu, beni, kendini, devletini var eden ekonomi nasıl bir ekonomi? Anası sermaye, babası mülkiyet olan sistem, kendi sistemin, faiz onların çocuğu değil mi! Faiz varlık nedenin değil mi? Olasılığı bile bulunmuyor kapitalist bir sistemde faizsizliğin. Eğer faizde bir büyük günah varsa "faizsiz bankacılık" denen aldatmaca üç kat ağırlaştırılmış bir günah yükü bindirmez mi omuzlarına?

Ama yalana inanıyor, kendini inandırıyor ve samimiyetle bunları söylüyor bağıra çağıra. Yaşadıkları yaşamda faiz peşindeki on bin kişi de onu dinliyor ve alkışlıyor. Heeey, insan aklı!

Bunları destekleyen kanallardan birinde yine insan gibi görünen bir adam şunu söylüyor: "Falanca kanalın spikeri dün protestolarda birkaç kişi ölse ne güzel olurdu, dedi. İşte öldü bir kişi, şimdi spiker seviniyor." O adam bunu söylemekle para kazanıyor, ya böyle bir saçmalığa inananlar! Başka biri izan sınırlarını noktadan ibaret kılıyor, "Eylemciler camiye girdi, orada grup seks yapmış olabilirler" diye yazıyor. Öte taraf da çok masum sayılmaz abartıda, uyduruk haber yaymada. Fakat güç tabii ki iktidarın elinde, hem vuruyor, hem karşı çıkanın her türlü açığını bire bin katıp suçlama dayağına çeviriyor.

Yalan, bilinçlerde ceza görmeyip hep fayda sağladığında daha da arsızlaşacak. İktidar sahipleri şatolarını yalanla tahkim ettikçe iftira duvarlardan sızacak, kanalizasyonları patlatacak sahtecilik. Bühtan sokak-

larda kanla birlikte akacak.

Paditör dindar bir insan değil mi? İşte o zihnin içindeyim. Çok samimi bir Müslüman ve ölesiye inanıyor İslam'a. Demiştim ya, her bilinç kendi içinde kendi dinini yeniden kuruyor. Bu din onun için çok kutsal, muhakkak zafere ulaşması gerek. Öyleyse zafere kadar her yol mubah. Gıybetten kaçınmak, iftiradan uzak durmak ermişler için kesin kural sayılabilir, ama kusurlu bir Müslüman için affedilebilir, hafif bir kabahattir. Kendini kusurlu bir mümin sayıyor, gerekçesi hazır, hele bu kişi siyasiyse, hele bu kişi kandırmacayı o yüce ülkü için kullanıyorsa... Paditör'ün zihninde böyle hesaplaşmalar var mı? Bazen, belli belirsiz surette, ama çoğun ağzından ne çıkıyorsa inanıyor, hitabetine hayran, ağzından çıkan dönüp kendi düşüncesi oluyor; daha içten, daha içten kelam eyledikçe dediğine daha çok inanıyor, inandırıyor.

Ahlak konusunda ciddi bir kaygı oturmuş yüreğine. Görebiliyorum bunu. Orada da samimi. İnsanlar, gençler daha düzgün hareket etsinler istiyor, daha doğru insanlar olsunlar. Düzgünlükten ve doğruluktan anladığı dine daha çok bağlanmaları. İçkiden, görünür cinsellikten uzak durmaları. Tepesine binip bir rodeocu gibi güttüğü azgın kapitalizm boğasıdır oysaki, toplumun en küçük hücresine dek ahlaksızlığı yayan. Bunu kendi de görüyor. Bundan rahatsızlık duyuyor. Günaha girdiğinin zaman zaman ayırtına varıyor. Dindarlar bile aç gözlü. Dindarlar bile tevekkülden uzak. Dindarlar bile daha çok istiyor. Zenginlik, evler, arabalar, şatafatlı giysiler, en son moda elektronik cihazlar. En iyi okullarda okutmak istiyorlar çocuklarını, en iyi tedavileri en yüksek masrafla yaptırmak hastalandıklarında, hatta hastalanmadıklarında. Tevekkül yok. Kadere rıza yok. "Çocuğum akranlarından bir santim kısa" diye hastane hastane, doktor doktor dolaşıyor türbanlı kadınlar.

Aslında Paditör de istemiyor tevekkül. O da istemiyor kaderi kabul etmek. İslam'ı fakirliğin fazileti olarak görenlere karşı çıkıyor. Zenginleşmek gerek diyor. En iyi şeyler niye bizim olmasın. Yoksul sayılabilecek, her zaman para kaygılarıyla, dar imkanlarla geçmiş çocukluğunun tüm maddi özlemlerini dinsel hülyalarıyla birlikte tatmin etmek istiyor.

Halkı da öyle olsun istiyor. Zenginler daha da zenginleşmeli, zengin

sayısı artmalı. Refah böyle yükselecek. Dinimiz zenginliği yasaklamıyor. Sadece yoksula yardımı telkin ediyor. Kendisi de devletin imkanlarıyla yoksula yardım ediyor, sadaka veriyor, hatta cebinden de veriyor; gönlü, vicdanı temiz, kendi köşkleri, konakları kadar ferah. Cumhuriyet tarihinin yoksula en çok yardım edilen dönemi kendi iktidarı dönemi. Kalbi huzurlu. Sosyal devlet mi, onun tahribi mi! Şekillerle uğraşmıyor, kitapta sosyal devlet diye bir şey yok, fakire yardım var. O da yardım ediyor işte. Fakirlerin büyük bölümü memnun, "Allah razı olsun" duaları kulağına dek yükseliyor.

Huzurlu, ama daha çok takdir bekliyor. Takdir azlığı onda eroin krizi gibi, o tiksindiği alkol krizi gibi bir yoksunluk sendromuna yol açıyor. Öfkeleniyor, titremeye başlıyor. Her gün her dakika takdir edilse, kıymeti bilinse şeker gibi bir adam. Ama nankörlüğe dayanamıyor.

Onun için CeHaPe ve Kemalizm, dar gelirli çocukluğuna, mütevazı gençliğine, kenar semt yaşamına tepeden bakan bürokratlar demek, zenginler demek. Ayrıcalıklı bir azınlık, lüks bir yaşam, şatafatlı evler ve kendi gibileri aşağılama demek. CehaPe demek, Kemalizm demek, ulaşamadığı açık saçık, serbest kızlar demek. Tüm bu gıpta edip nefret etiklerinin çoğu aslında CeHaPeli değil, kimi Adalet Partili, kimi DP'li, kimi apolitik. Ama olsun, maksat yalan bir dünya kurmaksa ne önemi var. Arpaydı, buğdaydı şahitlik yalancı şahitlikse ne fark eder. AP'liler de Kemalist sayılmaz mı?

Şimdi de en ifrit olduğu haykırışlardan biri: "Mustafa Kemal'in askerleriyiz." İçlerinde bazıları böyle bağırıyor ya, tüm milyonlar düşmandır artık. Halbuki "Mustafa Keser'in askerleriyiz" diyenler de geziyor içlerinde, ne gam!

Çelik Gibi Bir Devrimci Ebu Hanife'nin İslam'ı Nerede, Paditör'ünki Nerede?

11 Haziran

Paditör zaman zaman hadisler okur, ama çoğun dinlemeyi yeğler. Dostları, danışmanları ona şu hadisi hiç hatırlatmıyorlar, birkaç kez okudu, ama hemen o an unuttu. Kitaplarla iyi bir muhabbet hiç kuramamış esasen: "Mümin şakacı ve samimi olur, münafıksa asık suratlı

ve öfkeli."

Tamam, kendisi de şakacı ve samimi yüzünü gösterecek, bir bıraksalar! Takdir etmiyorlar, eleştiriyorlar, arkasından bin türlü komplolar düzenliyorlar, yıkmaya, yok etmeye çalışıyorlar; bir bıraksalar pamuk kesilecek de...

İmam-hatipte derslerde hiçbir zaman parlamadı, geçer not aldı, tevekkül etti. Bir tek o zaman tevekkül etti. Dedik ya, kitapla, öğrenmeyle yıldızı hiçbir zaman barışmadı. Fakat belagatte iyiydi. İlgisi o yöneydi. Talim etti bu konuda, çok alıştırma yaptı, kendini geliştirdi. Daha o yaşta anlamıştı ki, çok bilmek değildi marifet, az bildiğini iyi satabilmekteydi. Büyük adam olmayı daha ilkokulu bitirir bitirmez kafaya koymuştu. Siyasetçilik tam yoktu o vakit aklında, büyük bir mertebeye erecekti, bir şekilde, bir tarzda, oraya da hatiplikle ulaşacaktı.

Dindar bir çocuktu, dindar bir gençti, dindar bir olgun şimdi, ihtiyarlığa girmek üzere. İşlek zekası çevresinde ne konuşulursa sünger gibi emiyor, bukalemun dili gibi kapıyor bilgiyi. Şiire ilgisi, hevesi büyük, üstadından ötürü, ne ki şiiri bile fazla okur sayılmaz. Vakit mi kalıyor!

Dindar dedik ya, ne biliyor mesela derinlemesine dini hakkında! Görüyorum şimdi, aklındayım ya şu an, nelerin farkında, hangi malumatın genişliğinde zihni? Hanefi mezhebinden ya, Ebu Hanife'yi, öteki sanıyla İmamı Azam'ı tanıyor mu örneğin? Evet, biliyor, tanıyor. İsmen. Başka? Onun saygıdeğer, ulu bir din bilgesi olduğunu biliyor. Başka? Bazı hatalar yapmış olduğunu, bunların bazı yanlışlara yol açtığını, ama dinde affedilebilir hatalar olduğunu, hizmetlerinin kusurlarından ağır bastığını... falan, genel geçer birkaç kalıp kalmış aklında. Gerisini de ne umursuyor, ne önemsiyor, ne de fazlasının farkında. Hanefi mezhebinin ona dayandığını öğrenmiş, yeter de artar bile!

Onu az buçuk tanısa, az buçuk merak etse yaşamını, öğretisini, mücadelesini, zaten şimdi bulunduğu noktada işi ne! Şimdi bulunduğu noktada devam etmek için en iyisi şimdi bildiğinden fazlasını bilmemek. Dindarların yüzde doksan dokuzu işte bu mantıkta. Bir mezheptenler ya mesela, o mezhebin kurucusunu bile araştırmaya hacet görmezler.

Ondan, İmamı Azam'dan söz ettiysem onu onayladığım anlamı çı-

karmayın bundan. İnsanların sürü gibi güdülmesine karşı durmuş bu adam. İmandı, dindi gönül işidir demiş, korku işi, biçim işi değildir demiş. Yanlış. Daha yüksek uygarlıklar hep insanları sürü gibi gütmekle kurulmuş oysa, insanları sürüleştirmektedir marifet, adam yanlış yoldaymış. Fakat tezat şu ki, geldiğim ülkede halkın yüzde doksanından fazlası Müslüman, Müslümanların da büyük çoğunluğu Hanefi. Bu Hanefilerin de o Hanife'yle uzaktan yakından benzerliği bulunmuyor. Toplu bir şaka mı bu!

İmamı Azam uzun yıllar boyunca saltanattaki Emeviler'e muhalefet göstermiş. Emeviler'i Peygamber'in yolundan ve bilhassa Kuran yolundan sapmakla suçlamış. Onların tiranlığa, diktatörlüğe özendiğini, ayrıcalıklıların zayıfları ezdiğini söylemiş. Yobazlara, yobazlığa karşı mücadele etmiş, ki onlar çoğun iktidar sahiplerinin hizmetindedirler, dini iktidar ve ayrıcalık için kullanırlar. Kimilerine göre dinde reform yapmaya kalkışmış, kimilerine göre İslam'ı ilk yıllarına, aslına döndürmeye çalışmış.

Problemlere hadislerle çözüm bulma yöntemine karşı çıkmış. Çünkü hadislerin büyük bölümünün uydurma olduğunu, iktidar sahiplerinin, sahtekar din alimlerinin, kendi çıkarları doğrultusunda hadis ürettiklerini savlamış. Ki öyledir. Bu savunularından ötürü epeyce tehdit, aşağılama, eziyet, iftira görmüş. Hatta işkenceye çekilmiş.

Emeviler yıkılıp Abbasiler işbaşına gelince bir müddet umutlanmış, işler yoluna girecek diye. Bir bakmış ki, yeni iktidar da sadece güç, zenginlik, şatafat derdinde. Onlara da koymuş tavrını. Abbasi Halife'si Mansur muhalefetini yumuşatmak için merkez kadılığı teklif etmiş Ebu Hanife'ye. Çok yüksek bir mevki. Hemen reddetmiş İmamı Azam. Zalim iktidarın parçası olmayı anında reddetmiş. Tehdit etmiş Mansur. Ebu Hanife çelik gibiymiş, gerilememiş. Neyle karşılaşacağını biliyormuş, ama reddetmekte tereddüt göstermemiş. Ölümü bunun üzerine Mansur'un elinden olmuş. Doğruları için ölüme, bile isteye gitmiş.

Zalimlere isyan en büyük ibadettir, demiş İmamı Azam. Dinde aklı, o günün kültürünü, evrensel ilkeleri öne çıkarmış. Laikliğin ilk tohumlarını atmış. İbadeti kolaylaştırıcı yorumlarda bulunmuş. Daha o zaman

anlamış ki, tiranlar, despotlar dini ne kadar ağır kurallar, uzun ibadetler, sınırsız yasaklar dini haline getiriyor; o kadar kolay güdüyorlar büyük çoğunluğu. İslam'da Arap üstüncülüğüne karşı durmuş. Bir esir torunu olarak esirlerin, kölelerin aşağılanmasını hep yermiş. "Özgürlük gücü iki zıddın varlığını gerektirir. Özgürlük gücünün yarattığı hiçbir fiil yoktur ki, kendi zıddını yaratmamış olsun" demiş. "Bir devlet başkanı/halife, kamu mal ve haklarından bir şeyler aşırmak suretiyle halka ihanet eder veya yönetiminde zulme saparsa onun halifeliği iptal olur, vereceği hükümler geçerliliğini yitirir" demiş.

Bunlar Paditör'ün aklında yazılı mı? Hayır, hiçbirinden eser bulunmuyor. Söyledik ya, bulunsa zaten orada oturamazdı. Zenginci, yasakçı, baskıcı dinle, akla saygı duyan, despotların iktidarına karşı din iki ayrı şey olsa gerek. O konuda ben de Paditör gibi düşünüyorum. Yasakçı, baskıcı dinsel yorumu savunmak gerek ki, millet kafasını kaldıramasın.

Paditör'ü Hangi Etmenler Ortaya Çıkardı

12 Haziran

İlkokuldayken de dindardı Paditör. Namaz kılmak şöyle dursun, başkalarına öğretecek kadar iyi bilirdi ritüelleri. Gerçi küçük çocukların, özellikle küçük erkek çocukların çoğunda vardır sıkı dindar ve milliyetçi bir dönem. Ergenliğe doğru ve bilhassa ergenlikle birlikte kişinin asıl yönü çıkar ortaya.

Belli ailevi nedenlerle onu imam-hatibe verdiler. Bizden biri de din eğitimi görsün demişti baba. Öyle fazla tutucu bir tip değildi, ölçülü bir muhafazakardı. Yine de sert ve disiplinli. Böylece ilkokuldan beri süregiden sofuluğu pekişti.

Başka koşullarda yetişseydi solcu biri olur muydu Paditör? Bildiğiniz üzere kişinin halihazırdaki kişiliği, fenotip diyebiliriz buna, genetik kodlarıyla yetişme, aile ve sair çevre koşullarının yoğrulması sonucu ortaya çıkar. Bunu demekle ne müthiş bir saptama yapıyorum ama! Aslında hiçbir şey dememiş oluyorum. İnsanlar, özellikle yarı aydınlar, hatta aydınların büyük çoğunluğu, böylesi hiçbir anlam ifade etmeyen klişelere bayılırlar, onu söyleyince veya işitince bir dindarın

"Allaha şükür!" demesi gibi rahatlarlar. "Dengeli beslenmek gerek!" gibi bir kalıptır bu da, böyle yüzlerce kalıp bulunur ki manasız yaşamı daha da manasızlaştırırlar.

Onun yerine ben size bir fenotipin veya bir insanın şu anki kişiliğinin nasıl oluştuğu konusundaki asıl gerçeği açıklasam? Fazla uzamaz, üç beş cümlede anlatabilirim. Ama hayır, hemen itiraz edeceği için on kişiden dokuzu, bunun bir yararı yok. Vazgeçiyorum.

Onun yerine şöyle bir şeyler söyleyebilirim, hem daha orta yolcu, hem daha kolay kabul edilebilir: Açık bir ailenin içinde büyüseydi ve dinsel bir okula gitmeseydi de büyük bir olasılıkla dindar bir Paditör görecektik karşımızda. Hem dindar hem siyasi dindar. Ama küçük bir olasılıkla apolitik veya hatta solcu bile olabilirdi. Solcu bir Paditör düşünebiliyor musunuz, hatta devrimci! Bir solcu veya devrimcinin iktidara gelme, iktidar partisinin lideri olma şansı pek düşük seyrettiğinden, elbette lakabı da "Paditör" diye konmayacaktı. Çok konuşan, ısrarcı, bıktırıcı, eni konu gıcık bir devrimci bulacaktık karşımızda. Böyle solcular, devrimciler de bir hayli fazla değil mi!

Spekülasyonu boş verelim, imam-hatipte beyninin nasıl şekillendiğini tahmin edersiniz. Bu tür okullarda Kant, Hegel veya çağdaş felsefeler okutulmuyor. Aydınlanma eğitimi verilmiyor. Marksizmin temelleri öğretilmiyor. Varsa yoksa güncel dinsel anlayış doğrultusunda din adamlığı meslek öğretimi. İbn-i Rüşd, İbn-i Haldun, Şeyh Bedreddin'den dahi söz edilmiyor, İslam alimleri anlamında. Tabii oradan mezun olanların önemli bir bölümü o tür okulları bir basamak olarak kabul ettiklerinden normal lise öğretimi de görürler.

Nitekim imam-hatipten sonra mesleğiyle hiç ilgisiz bir yüksek okula yazılmıştı Paditör. Amaç pek çok kişide, yüz binlercesinde gerçekleştiği gibi Paditör'de de gerçekleşmişti. Dini eğitim almış bir üniversiteli sağcı militan daha ortaya çıkmıştı. Ama ne çıkış.

Sonrası malum. Milli Türk Talebe Birliği tedrisatı, İslamcı partinin gençlik kolları çalışması, ilaveten tarikat-cemaat toplantıları... Ardından da siyasette hızlı yükseliş dönemi.

Ben bilincindeki kayıtları hızlı biçimde tarar ve bu minval üzere pek çok kayda girip çıkarken, o konuşmasına devam ediyor. Gönlü kırıktı, söylemiştim bunu, ama ağır kırık! Şu anda ziyadesiyle öfkeli olmasa ve bu öfkeyi bastırıp görece sakin ve etkili bir konuşma yapmak için azami gayret sarf etmese, arkadaki bir o kadar büyük duygu yumağına yenilip ağlayacak. Milleti için neler neler yaptı, hiç kimsenin, Kemal'in bile aklının ucundan geçemeyecek denli dev hizmetler gerçekleştirdi, şu birtakım zibidilerin yaptığına bakın! Zibidi zibididir, her zaman cibiliyetini gösterecektir de, yüz binlerce insan nasıl takılabilir bunların peşlerine! Nankörlük, kıymet bilmezlik cisimleşse, herhalde bu şekilde cisimleşir. Ayağa kalkan insanların hâlâ birkaç yüz bin kadar olduğunu düşünüyor, öyle diyorlar kendisine. Ona bile çok asabı bozuluyor. Meyve veren ağacı taşlarlar, evet, ama bunlar kesmeye çalışıyor. Yine mi ağaç! Zaten on tane ağaç yüzünden kopmadı mı kıyamet, tövbe haşa! Milyarlarcasını diktirdi halbuki, hiçbir dönem görülmemiş muazzam bir ağaçlandırma seferberliği gerçekleştirdi. On ağaç için kopartılan gürültüye, Vandallığa bak!

Şimdi ben nesnel olarak saydığımda bu verdiği rakamların az abartı taşısa da büyük ölçüde doğru olduğunu görüyorum. Ne ki o ağaçlardan kaçı tutacak, tuttu, ne kadarı ne zaman büyüyecek? Onun devrinde milyonlarca yetişmiş ağaç kaybetti ülke. Sadece HES'ler ve taş ocakları bile bir başbakanı çevre katili ilan etmeye yeter.

Aklında belli isimler geliyor gidiyor, dört kollu canavar kumar makinesindeki gibi durmadan belli kafalar ikili üçlü görünüyor, kayboluyor. Cumhurbaşkanı birisi, öteki yanında dikilen partinin ikinci adamı, bir diğeri denizaşırı çok uzak bir ülkede yaşamakta olan çok etkili bir cemaat lideri. Bunların üçü de anlaşmış olmasın! Kuyumu birlikte kazıyorlarsa ya! Yok o kadar vefasız çıkmaz ilk ikisi. Ya çıkarlarsa?

Bir de başka sorun! Şu illet, şu soğuk hastalık. Moralini yüksek tutmalı, kadere daha yüksek seviyede inanmalı, içini ferah tutmalı ki, kafasını tam ezebilsin, bir daha başına aynı bela gelmesin. Kadere soğukkanlılıkla boynunu uzatacak, sakin kalacak da, bırakmıyorlar ki!

Kendisine "Amerikancı" Denmesine İçerliyor Paditör

13 Haziran

İnsan soyunun aklı çok tuhaf işler. Ne yaparsa doğru yaptığını düşünmek ister, dahası onay görmek. Hiç değilse yerilmemek. Hırsıza hırsız deyin bakalım, hoşgörülü bir anına denk gelmemişseniz nasıl da kızıp köpürecektir.

Paditör'ün Amerikancılığı ilkesel anlamda sakınca göstermiyor bana, önemli olan başarı. Önemli olan güç. Artık iyice tanımışsınızdır beni. Lakin sizi ters köşeye yatırmak istemiyorum, fakat... Kuşkular belirmeye başladı zihnimde. İlkesizlik, güç ve başarı için bu kadar omurgasızlığın ötesinde kılçıksızlık uzun vadeli güç ve başarı getiriyor mu? Geçici başarılar neye yarar! Ben uzun dönemli kuvvetler isterim insanlıkta, büyük dönüşümler. O bakımdan beş, on, yirmi yıllık kazanımlar sağlayan ahlaksızlıkları ben dahi sorguluyorum artık. Bunu daha önce de saptamış olmam gerekirdi. İnsanlaşmama bağlıyorum öngörü azalmasını, şaşıyorum kendime.

Paditör'ün iktidarına en baştan planlanmış bir Amerikan projesi diyenler yanılıyorlar. O kadar da değil. Bunları uyduranların büyük bölümü politikadaki başarısızlıklarını, halkı kazanmadaki yeteneksizliklerini dış güçlere bağlayıp kendilerini aklamak isteyenler. Amerika mevcut aktörler arasında en güçlüsünü veya en çok gelecek vaat edeni kafalamaya çalışır. Bunda da çoğun başarıya ulaşır ve sonra onu destekler. Her şey Beyaz Saray'da planlanır ve oradan tıkır tıkır işletilir, diyenlere dikkat! Birçoğu ulaşamadığı ciğere mundar diyen kedilerdir. Halka dayanmadan yukardan bir şeyleri tıkır tıkır işletme hülyaları kuranlardır.

Paditör Amerika'nın dikkatini çektiyse, ondan destek bulduysa ve sonra onun adamı olduysa, bu onun daha önceki gücüne bağlı, dişiyle tırnağıyla uzun dönem çalışmasına bağlı. Arkasındaki yerli desteğe bağlı.

Bakın şu an zihninin içindeyim. Şu anda bile Amerikan düşmanı duyguları. Bir gün geleceğini, Amerikan başkanları önünde eğilip bükülmelerinin hesabını onlardan soracağını düşünüyor. O eğilip bükülmeleri dıştan görünen davranışlar, beden dili veya sözleri manasında almayın. Orada durumu kurtardığını sanıyor. Esas ruhunda, esas kalben eğilip büküldü-

ğünü, boyun eğdiğini getiriyor ki aklına bazı bazı, o an içi sızlıyor, böyle tehlikeli imgeleri, o özsaygısını ayaklar altına alan hisleri hemen bastırıyor. Ben şu an, şu dönem aklımla hareket ediyorum, diyor.

İslam'ın uzun dönem kazanımı için şimdi en güçlüyle, makul en yakın düşmanla işbirliği şart. Suriye'de savaşan El-Kaideciler de böyle düşünüyor. Irak'a geçtiklerinde tam aksini düşünüyorlar. Büyük sömürgen devletlerle işbirliği yapan, işbirliğinin ötesinde onlara uşaklık etmeye başlayan tüm milliyetçiler, dinciler böyle düşünür. Onlarla işbirliği yapan bazı solcular da böyle düşünür. Dolayısıyla bu tarz, bu yöntem ne özgün, ne de gelişmiş bir zeka gerektiriyor. Bu usavurum yöntemi insanın insan öncesi sürü yaşamımdan gelen evrimsel bir refleks. Bir tür genetik davranış kalıbı.

Paditör bir yandan Hıristiyanlardan, Amerikalılardan nefret ederken, öte yandan onların gözüne şu an nasıl daha fazla girebilirimin hesaplarını gözden geçiriyor.

Masum çocukluk yüzü. Efendi, terbiyeli, itaatkar bakışların ardında hep "babamın gözüne nasıl daha fazla girebilirim" vardı. Onunla yetinmezdi, mahallede sevdiği büyüklerin, amcaların, teyzelerin gözüne nasıl girebilirim... Çocuklar içinde nasıl parlayabilirim, onların içinde en çok hürmet edilen nasıl olabilirim.

Kalabalık toplantılara katılıyor: Tarikatın büyük buluşmalarına. Sivrilmiş hemen, daha da sivrilmek istiyor. Hocası'nın hemen ardında oturuyor. Siyaset hocasının. Siyaset hocasının yanında en büyük Din Hocası. Şeyhi. Paditör'ün gözleri bu ikisinin üstünde. Takdir bekliyor. El bekliyor; O zamanlar ne kin yüklüydü, ne kin... Generallere, laik devlete ve onların arkasındaki ABD'ye. Öfke çakardı gözlerinden, hitabeti hiddet kıvılcımlarıyla ışıldardı.

Onca saygı duyduğu, çocuklarına isimlerini koyduğu Siyaset Hocası ne yaptı peki genç Paditör'ün onca cevvalliği, onca ışıltısı, emeği, çalışkanlığı, başarısı karşısında! Milletvekili seçilmesine bile taş koydu, hapse düşünce bir gönül bile almadı. Belli ki o gözlerdeki farklı gölgeleri sezmişti adam, bizimkiyse kadir kıymet bilmezliğe bağlıyor. Vefalıdır, ama her şeyin de bir sonu vardır.

Ya büyük Din Hocası! Eceliyle öldü adam, yerine oğlu geçti. Tarikat yine eski gücünde, hatta atağa kalkabileceği söyleniyor. Sonra generaller yine müdahale etti, Büyük Hoca dünyanın ta öbür ucuna kaçmak zorunda kaldı. Büyük Hoca'nın da arası iyi değil büyük Siyasi Hoca'yla. Ondan yararlanmak istedi Paditör. Görüştü yeni şeyhiyle. Evet, bir destek var, ama parmak ucuyla. Ne bilsin adam geleceğin yüce diktatörüyle konuştuğunu. Sonra onu da adamı harcadılar, Büyük Şeyh'i, öldü gitti gurbette, öldürüldü. Buna inanıyor.

İşte o an dersini çıkardı Paditör. İki hocasının da başına gelenler... ABD ile anlaşmadan ne iktidar verirler adama, ne pek fazla yükseltirler. Mesaj alındı. İşte bugün Paditör'ün aldığı, ama almamış gibi yaptığı mesajın ilk paketi, en önemli paketi o an tevdi edilmiş oldu kendisine: "İktidarın yolu Washington'dan geçer." Sonrası o malum görüşmeler. Büyük Amerikalılarla, bazı paşalarla... "Değiştim" dedi. "Ben çok değiştim..." Şimdi değişmedim diyor da, yine yalan söylüyor.

Fakat hiçbir görüşmesinde, "Allah şahidi" "Ben sizin adamınızım" demedi. Böyle bir kayıt bulamazlar. Hep "sizinle birlikte uyum içinde çalışabiliriz" dedi. "Çıkarlarımız ortak" dedi. "Şu şu şu konularda aynı düşünüyoruz" dedi. Bulsunlar aksini, ispat etsinler. Vicdanı temizdi. Zaten pek az Amerikancı diktatör "Ben sizin kölenizim, sizin ajanınızım, sizin adamınızım" demişti şimdiye dek. Ne Kenan Evren'in ağzından böyle bir şey duyulmuştu, ne Pinochet'in. Karşı taraf da böyle bir kabul ve takdis töreni istemezdi zaten.

Hâlâ aynı tiyatroyu oynamakta. Kendisi de sıkıldı, millet de sıkıldı. Eli mecbur, sürdürecek.

Paditör Faşist de Ne Kadar ve Nasıl Faşist?

14 Haziran

Demokratik bir kitle eyleminde gözü çıkan gösterici için hükümdarının diktatörlük derecesi ne anlam ifade eder? Veya polis kurşunuyla ölmüş bir direnişçinin ailesine ne bundan? Kalkışma sırasında hayatını kaybeden selim bir komiser duyar mı bu tartışmayı ya da? İçeriye tıkılan az haklı veya çok haklı siyasetçi, bir yığın gazeteci, asker veya bilim insa-

nı ne derece ciddiye alır konuyu parmaklıkların ardından?

Yine de karakterim bu; nesnelliği misyonum, ölçmeyi de hastalığım sayın. Ayrıca bu adama karşı mücadele edeceklerin işin tek adam boyutunda veya daha önemlisi genelinde strateji ve taktiklerini belirlemesi gerekmez mi nesnel ölçümlerin?

Gençliğinde ülkücülerle tartışırdı zaman zaman, solculuk nedir, solculara karşı ne yapmak gerek? Onun aklı hep çocukluk dönemindeki büyük otorite figürü babasında. Onun kabul edemediği zayıflıklarını, ezilmişliklerini, hatta yoksulluğunu hep solculara bağlıyor. Solcu dedikleri de devletin başındakiler, generaller, Kemalistler. Türkiye'de akıl almaz çarpık bir sağ-sol cepheleşmesi doğmuş ki, absürdün ötesinde halkın büyük çoğunluğunun alt bincinde, üst bilincinde solculuk demek ahlaksızlığın dışında, zenginlik demek, despot devlet demek. Sağ bu mühendisliği başka birçok ülkede de uygulamıştı, ama Türkiye'deki kadar başarılı bir örnek başka hiçbir yerde görmedim. Ne ki, bu gerçeküstücü saçma filmin bu kadar insanın dimağına nakşolunması bir gerçekse, muhakkak o acayipliğinin altında bazı hakikatler de bulunmakta.

İşte bir gün bir ülkücü arkadaşıyla tartışırken, ki şimdi kendi bile unutmuş, belli belirsiz anımsadı; o genç, solcu kızlar hakkında öyle laflar etti ki, onların nasıl öldürülmesi gerektiği hakkında ve sonra da erkeklerinin... itiraz etti bizimki. Ülkücülerin arasında böyle konuşanlar, konuşmakla kalmayıp icraata geçenler nadir sayılmazdı geçmişte. Gerçi şimdi hayli değiştiler, aralarında böyle tiplerin sayısı bayağı azaldı ama, boşuna büyük bir nefret toplamamıştı o kesim solcusundan, demokratından.

Dedi ki, "Biz İslam'ı, hakiki imanı millete kabul ettirebilirsek, onlar da düzelir. Solcular da düzelir. Onları bile kazanabiliriz. Yeter ki iktidara geçebilelim." Gerçekten de öyle düşünüyordu, hâlâ aynı kafada. Önce kadınları kazanacak, onları iyi yola sokacak, ardından iktidar gelecek, iktidar kuvvetlenecek, solcular da takdir edecek bu gayreti, tüm toplum huzurlu bir birlikteliğe girecek İslam şemsiyesi altında. Gönüllerin sultanı olacak.

Şimdiki büyük kızgınlığı daha çok buna. Neredeyse sultan oldu, fakat gönüllerden kovuldu. Henüz bunu kabul etmiyor, ama yeis içinde.

Diktatörleri, öldürme arzularına ve bu konudaki somut duruma göre derecelendiririm ben. Paditör'de de öldürme arzusu belirgin. Tüm kötüleri, iyiliğe karşı çıkanları öldürmek istiyor. Fakat bu her insanda mevcut bir içgüdü. Daha fazlası var mı adamda. Biraz daha fazlası var, ama öteki bazı diktatörlerinkinin düzeyinde sayılmaz. Ben buna bakarım, bir önemi bulunacaksa.

Şimdi itiraz edecekler çıkacaktır. O dünya ve ülke koşullarına, siyasi mücadelenin sertlik derecesine, büyük efendinin emirlerine bağlıdır. Doğrudur, Paditör'ün de çok daha ileri gitmeyeceğinin garantisini veremem. Öyle ki bazen çok normal insanlar bile işleyebilir çok büyük ve vahşi cinayetleri. Ama işin kuralını öğrenmek istiyorsanız, katliam yapılacağı sırada genellikle başka kişilikte, başka isimde şefler girer devreye.

Örneğin Emine Tarhan adlı bir hanım dedi ki, meclis kürsüsünden, "30'lu yıllarda yaşasaydık, bizleri sabun yapardınız." Olasıdır. Ne ki otuzlu yıllarda öylesi kasaplar başka bir partide ve orduda toplanmıştı örneğin. Mesela onlar boğmuştu Dersim'i kana. Şimdi sırası mı tarihe bakmanın.

Oralara takılmayayım, Paditör'e yoğunlaşayım. Adam yoruyordu beni. O zihin cenderesiyle, o dur durak bilmez temposu, kapanmayan çenesiyle. O toplantı senin, bu toplantı yine senin. Konuşuyordu. Karşısında destekçi kalabalıklar... bir ordu eşliğinde dolaşıyor, ordunun arasında söylevler çekiyordu. Dinleyenlerin yüzlerine bakıyordum. Paditör'ün yüzüne bakıyordum. Paditör'ün konuşmalarına yoğunlaşıyordum, aynı anda düşündüklerine, aynı anda belleğinden kovmak istediklerine, duygularını damıtıyordum, alt anlamları yakalıyordum, yüzüne bakıyordum, dinleyenlerin yüzlerine, mimiklerine odaklanıyordum, Paditör'ün suratına bakıyordum, izleyenlerin suratlarını gözden geçiriyordum.

Birden bir şey fark ettim. Çok önemli bir şey. Gerçi daha önce de birçok diktatörde gördüğüm, bulduğum bir şeydi, ama burada çok daha somutlanmıştı bilincimde. İlk kez bu denli açık, ilk kez bu denli maddesel duyumsuyordum. İlk kez bu kadar dikkat çekici. Göz alıcı, göz kamaştırıcı diyemiyorum, demek isterdim, ilginçliği ve somutluğuna diyecek bir şey yoktu, ama pek de hoş bir şey sayılamazdı. Karşısında binlerce Paditör vardı, onu seven, onu destekleyen, alkışlayan, bağırıp çağıran.

Gerçi bazen senkron tutturamayıp, "Paditör şaşırma sabrımızı taşırma" diye de slogan attıkları oluyordu, ama genelde içten bir coşkuyla hepsi birer Paditör'dü. Ve Paditör'ün zihninde de tüm ülkedeki on milyonlarca Paditör dolaşıyordu.

İşte işin sırrı buradaydı, diktatörlüğün, tek parti adamlığının. Tüm nefretler, öfkeler, umutlar, beklentiler, karmaşalar, eziklikler, zayıflıklar, korkular, güç hayalleri, zengin olma düşleri, imandan ümit edilenler, imansızlığa düşmanlıklar, mağdurluklar ve şımarıklıklar aynı potada erimişti. Hepsinin hissi ve sözü Paditör'dü, Paditör'ün kelamı, haykırışı hepsinin hissi, sözü, haykırışıydı.

Tamam adam faşistti de, faşistliği de iki paralık etmişti. Ya iyimser bakarsam post modern faşizm diye bir şey icat etmişti.

Tam o anda birden bir şey koptu bende.

Paditör Beni Komünist Yaptı

15 Haziran

Evet, işte tam o anda, Paditör'ün konuşmasını içerden izler ve bir yandan da izleyicileri pür dikkat incelerken birden bir şey koptu bende.

Kafama dank etti! Bir şimşek gibi çaktı zihnimde, tüm paradigmam temelden değişti. Daha önce hiç yaşamadığım gerçek bir şok!..

Hani demiştim ya, milyonlarca Paditör var bu ülkede ve bu milyonlarca Paditör'ün zihni yansıyor Paditör'ün bilincinde... O değildi dank eden, bu ufak kalırdı ulaştığım vahiy gibi saptamanın, girdiğim yeni boyutun çarpıcılığı yanında.

İnsanlığa algım değişmişti, "büyük değişim" denen şeyden kastım alt üst olmuştu.

Sürekli konuşuyordu. Beni buradan, içeriden bilhassa bıktıracak, bezdirecek kadar konuşuyordu. Halkın bir kesiminde yarattığı bu isyan çok daha büyüğünü bende yaratmıştı. Hakikati sürekli çarpıtıyordu. Onun dilinden söylersek, kavrayışı neredeyse bir bütün olarak "buğz" ve gıybet kesmişti. Ne kadar çok aldatmaca böyle... Ne tekrarlayan bir tepetaklaklık akılda... Ne derin bir hilafı hakikat, garibe-i hilkat uçurumu! Yeter... Yeteeer!

Anladığım neydi biliyor musunuz! İnsanlığı dirlik ve düzen içinde yönetecek diktatörlerden medet ummuştum o ana dek! Nereye varmıştım, varmışlardı hep? Her seferinde daha büyük bir akıl yitimi, her seferinde onulmaz yaralar insanlığın kültüründe, her seferinde kan, vahşet...

Eşitlik isteyenleri küçümsemiştim bugüne dek, uzak durmuştum onlardan; ezilenleri hor görmüştüm, "hak etmeseniz ezilmezsiniz" demiştim. "Ezilmek kaderinizdir, sizi daha az ezecek, ezdiğinde iyi bir şey için ezecek hakimleri bulun seçin" demiştim. Daha doğrusu böyle düşünmüştüm, onlara bazen böyle telkin etmiştim, biliyorsunuz hiç karışmamıştım. Aklı yüceltmeye kalkanları, kültüre ifrat derecesinde önem verenleri hakir görmüştüm, "ne aklınız var ki" demiştim, "zeka düzeyiniz hangi ölçekte, kültür dediğiniz şeyde kim kiminle anlaşabiliyor!" "Önemli olan zindeliktir" demiştim, "önemli olan güç ve gücün peşinden gitmek... Düzenekleri güce göre kurmaktır" demiştim, böyle yorumlamıştım.

Aniden her şey değişti. Birden bütün değer dizgem yerinden oynadı.

"Yalan meşrudur" diyordum, "yeter ki güç getirsin."

Ama bu kadarı!.. Her şeyin bir ölçüsü, sınırı vardı. Olmayan sinirlerimi bile bozmuştu karşımdaki, dışımdaki hükümran. Bu kadar çok ben diyen bir adam bende bile bir, benlik duygusu yaratmıştı. Pek çok diktatöre nal toplatacak kadar asap bozuyordu bu şef. Bir yandan dikleniyordu, bir yandan dik dururuz, diklenmeyiz diyordu. Bir yandan asmaya kesmeye devam ediyordu sözleriyle, öte yandan alttan talimatlar veriyordu, işi mümkün olduğunca yumuşak halledin diye. Ama niye?

Hem müthiş kıt düşünceli, hem olağanüstü kurnazdı. Belki yine başaracaktı. Ama benden bu kadar yeter. Pes!

Yalanın, dolanın karşısında yer almalıydım demek ki. Yalandan gerçek bir dirlik, gerçek bir düzen, uzun süren bir güç çıkmıyordu belli. Gerçeğin yanında durmalıydım, ne pahasına olursa olsun gerçeğin.

İşte bu yüzden hadiyse sosyalist olmuştum, neredeyse komünist.

Onlar ne yapacaktı peki? Sosyalistler, komünistler ne yapmalıydı?

Onların gücü, başarısı, dolayısıyla toplumunun, insanlığın kurtuluşu "gerçek"ten geçmeliydi. Nesnel hakikatten. Yalana karşı en dürüst doğrulardan. Bak sen!.. Sosyalistliğe adım atar atmaz, daha geçirdiğim

dönüşümün şaşkınlığından kurtulmadan akıl öğretmeye de başlamıştım. Vay vay!

Ama haklıydım. Çünkü birden ışımıştı tüm dünya, aniden farklı görünmüştü bütün canlılar, en başta insanlık. Kurtuluşları hakikatten geçecekti. En ufak bir yalan kırıntısı, en küçük bir çıkarına çarpıtma onların saf renklerini birden bulandıracaktı. Alabildiğine dürüstlük... Sağdan soldan bulaşmış kayırma kaygıları, kulübüne toz kondurmayan takım taraftarlığı ruhu, birazcık bizden olanın kusurlarını örtme hastalığı, işin tüm ahengini bozuyordu, bozacaktı. Ama bunlar çok derin mevzular. Zaten didaktik paragrafların alemi yoktu. Daha fazla kurcalamanın sırası değildi. Hele böyle bir zatın, onların düşmanının beynindeyken.

Bizimki konuşmaya devam ediyordu, ne yalanlar, ne zırvalar: "Alkol alan alkoliktir. Bunlar camiye girdiler içki içtiler. Bayrak yaktılar. Yok, alkol alan hemen alkolik olmaz, bağımlı olması gerek önce, o kadarını biliyoruz. İçki içiyorlar. Ortalık ne kokuyor, biliyor musunuz... Pis kokuyor. Çapulcular. Paçavra asmışlar oraya. Kusura bakmasınlar... Ben değişmem. Açık ve net söylüyorum... Bunların cibilliyetinde... Faiz lobisinin işi bunlar. Ne kokuyor biliyor musunuz!"

Ne kokacak be adam, ne kokacak... Komünist yaptın ya beni!.. Bu nasıl zihindi böyle, dayanılacak gibi değildi. Değişik bir şey yapmalıydım artık.

Çarşı Taksime Çıkıyor

16 Haziran

Şuna bir oyun etmeliydim ve ettim.

Kendini Dolmabahçe'de cadde üstünde buldu birden. Çevresine hayretle bakındı, tek başına oluşuna, çevresinde bir Allahın kulu bulunmamasına şaştı, ama hemen kanıksadı bunu. Nefes alışı da bir tuhaftı. Bir kovanın içine solur gibi. Eliyle yokladığında, yüzüne gözlerini de kapatan koca bir gaz maskesi takıldığını anladı. Şaşırdı tabii, ama garip şekilde buna da alıştı saniyesinde.

Dış kapıdaki nöbetçiyle bir an göz göze geldiler. Daha doğrusu polisin gözleri maskenin cam gözlüklerine geldi ve adam endişelenerek yerinden kalktı. Ancak bizimki onunla muhatap olmamak için hızlı adım-

larla kapıdan uzaklaştı. Elli metre kadar ötedeki polis barikatına doğru ilerledi. Niyeti onlarla da konuşmadan aralarından geçmek ve doğruca Beşiktaş'a ulaşmaktı.

"Bu da kim yahu!" dedi polislerden biri. Kaldırımın sağ yanında yirmi kadar çevik kuvvet polisi küme olmuş dikiliyor, kendi aralarında yüksek sesle konuşup şakalaşıyordu. Görece sakin bir saatti. Akşamın ileri bir vaktiydi. Hepsi dışarıya, Beşiktaş yönüne baktıklarından ancak yanlarından geçerken fark etmişlerdi maskeli adamı.

"Nereden çıktın lan hemşerim sen!"

Komiser bu kaba seslenişin devamını bir el hareketiyle engelleyip nazik bir üslupla konuştu:

"Beyefendi nereye gidiyorsunuz?"

"Beşiktaş'a gidiyorum komiserim" dedi Paditör kendinden son derece emin.

"O yöne gittiğiniz belli. Nereden geliyorsunuz?"

"Ofisimden, nereden olacak."

"Sen çıkarsana şu maskeni bir kere" dedi bir doksanlık bir polis. "Çıkar maskeni de yüzünü görelim."

"Bir dakika bir dakika, o işler öyle kolay değil. Sen saygılı ol bakalım" dedi bizimki. Komiser yine bir el işareti yaptı. İkisinin itişmesini önledi.

"Beyefendi nedir bu maske?"

"Ne olacak. Gazdan korunmak için taktım. Bir sakıncası mı var. Bırakın geçeyim" dedi Paditör otoriter sesiyle.

Bu ses, bu ton, bu üslup komisere bir şey anımsatır gibi oldu, ama elbette ki böyle bir şey imkansızdı. Ama yine de etkilenmişti bayağı.

"Nereye gideceksiniz?"

"Kaç defa söyleyeceğim, Beşiktaş'a" diye iyice sesini yükseltti Paditör.

Komiser maskenizi çıkarın veya kimliğinizi gösterin yollu bir şey demek üzereydi hafif çekinerek, iri kıyım polis yeniden şüpheli şahsın üstüne ilerleyince vazgeçti.

"Tamam tamam" diye bağırdı. "Bırakın geçsin. Buradan uzaklaşmak yasak değil, buraya yaklaşmak yasak. Hadi beyefendi."

Bizimki teşekkür etti, bu kez daha yavaş adımlarla Beşiktaş yönüne

hareketlendi. Başka bir polis laf attı arkasından:

"Şunun yürüyüşüne bak. Nasıl dayı dayı sallanıyor! Efe sanki efe. " Gülüştüler aralarında. Paditör döndü baktı onlara, Komiser uzaklaş gibi bir işaret yaptı. Evet, şimdi bela çıkarmak gereksizdi. "Ben sonra gösteririm sana yürüyüşü" diye homurdandı bizimki. "O ikisini Hakkari'ye kadar bir yollayayım da görsünler kendi yürüyüşlerini."

Az daha ilerlemiş, Beşiktaş meydanına yaklaşmıştı. Öfkesi de uçup gitmişti bu arada. Müthiş bir huzur duydu içinde. Ruhu hafiflemiş, kanatlanıp uçacak gibi ferahlamıştı. Çevresindekilere ilgi ve sevgiyle bakıyor, gözünü neredeyse hiçbirinden alamıyordu. Bir dayanışma ve şefkat kardeşliği kurulmuştu sanki şehirde; rastlaştıkları kişiler bu gaz maskeli adama sıcak gülümseyişlerle bakıyor, hatta bazıları içtenlikle selamlıyordu. Kimisi belli ki eylemciydi bunların, kimi sıradan vatandaş, baş örtülüler, hatta kendi partisine oy veren insanlar da içlerindeydi zaar. Hepsini ayrı ayrı kucaklamak istiyordu.

Yüreğindeki bu tuhaf hafiflik işte ondan ötürüydü. İçini kaplayan hoşgörü ve sevecenlik bulutundandı. Şaştı kendine. Niye, nasıl daha önce böyle bir şey hissedememişti.

"Amca maskeni yüzünde unutmuşsun" dedi bir çocuk. "Taksim'e varınca takarsın, kasma kendini şimdiden" diye omzuna vurdu bir genç. Onlara maskesinin içinden boğuk kahkahalarla yanıt verdi.

Duvarlar slogan doluydu. Hemen hepsi polis ve kendi aleyhine ifadelerle neşeli bir öfke yüklüydü. Onlara bile gülümseyerek baktı, kendini ilk kez bu kadar özgür hissetti.

Köşede bir grup toplanmıştı. Akaretler yokuşunun köşesinde. Bağırıp çağırıyor, slogan atıyorlardı. Kendinden bahsediyorlardı bu sloganlarda, onu çağırıyorlardı. İşte gelmişti ya! Ama şu an kimliğini açığa vurmamalıydı. Daha erken diye düşündü. 4. Murat gibi... Çok sıcak bir duyguymuş bu. Daha erken... Hemen yamaçlarında durdu. Çarşı grubundandı herhalde bu çapulcular. İlk kez bu kadar yakından görüyordu onları. Birine yaklaştı.

"Çarşı grubundan mısın?"

"Efendim, duyamadım. Şu maskeni çıkarsana hocam"

Allah Allah herkes maskeye takmıştı.

"Çarşı'dan mısın diyorum" diye bağırdı. "Çarşı cemaatinden misin?"

"İyi espri abi" diye güldü çocuk. "Öyleyiz evet, belli olmuyor mu?"

"Taksim'e mi gidiyorsunuz?"

"Evet, dayı " dedi başka biri, "Sen de mi oraya!"

"Evet, şayet birlikte gelmeme müsaadeniz varsa."

"Müsaade senin hocam" dedi ilki. "Sen zaten teçhizatını takınmışsın."

Genç bunu der demez grubun yukarıdaki bölümü marş söylemeye başlayıp yürüyüşe geçti. Herkes yokuş yukarı vurdu. Üç yüz kadar vardılar. Sevimli çocuklardı ama neden bu kadar küfürbazdılar. Paditör peşlerine takıldı. Hızlı yürüyorlardı keratalar. En gerideydi, zorlanıyordu, yine de kopmadı kalabalıktan. Bereket antrenmanlıyım biraz, diye düşündü. Fakat nefes nefese kalmıştı. Birden durdu topluluk.

"Arkadaşlar, Kazan'dan bir grup daha geliyormuş, onları beş dakika bekleyeceğiz."

Birisi duvara bir slogan yazmaya başladı vakti değerlendirerek: "Gazlayın da gidin artık!" İyi espri dedi biri. "Yok lan, Paditör bile bundan iyisini bulur" dedi başkası. "Ben de beğenmedim amk" dedi bir başkası. Mizah yarışmasına çıkmıştı sanki her eylemci. Espri yoksa devrim de yok. Esprim bitti.. devrime paydos! Nasıl bir mücadele yahu bu!

Paditör Gezi'de de Akıl Öğretiyor

17 Haziran

Paditör "Bana verin şunu" dedi her zamanki kaba tavrıyla, zaten cevabı beklemeden spreyi elinden kaptı çocuğun. Yandaki boşluğa bir şeyler yazmaya başladı. Acemiydi o işte. Zor okunuyordu slogan.

"Ne lan bu?"

"Neymiş. Teyyup Yanınızda. Ne şimdi yani bu?"

"Esprisi ne amca bunun?"

"Espri mi olması gerekiyor illa ki!" diye diklendi bizimki.

"Ver şunu ver, belki bir şey düşünürüz" dedi arkalardan gelen çelimsiz bir çocuk. Kendi püskürtme boyası elinde, duvara baktı bir süre usta bir ressam gibi. Sonra küçük bir ekleme yaptı: "Teyyup Yanınızda mı?

Teyyup'un Babası." Güldüler.

"Şimdi idare eder" dedi yanındaki.

"Babam vefat edeli çok oldu, Allah Rahmet eylesin."

"Ne dedin hocam?"

"Babam rahmetli olalı çok oluyor. Böyle şaka olmaz."

Aşağıdan yaklaşan yeni grubun sloganlarıyla bizimkinin ne anlatmak istediği kısa bir soru işareti olarak kaldı gençlerin kafasında, hiç üstünde durmadılar, yürüyüş yeniden başladı. Yanında koşturan genç bir şey içip durmaktaydı kutudan.

"Ne içiyorsun?" diye bağırdı bizimki.

"Bira."

"Ver bakayım, nasıl bir şeymiş."

"Hiç içmedin mi? Hayret vallahi, bu festival kimleri kattı aramıza be. Al hocam al, canın sağ olsun."

Maskesini alttan sıyırarak bir yudum, çekti, geri verdi. Çocuk ısrarcıydı hepsini bitirmesi için, bizimki yok, dedi, sadece tadına bakmıştı. Hiç fena değildi bira doğrusu, ama yeterdi tek fırt. İçi kıpır kıpırdı zaten, bıraksalar herkesi kucaklardı, o kadar. Huşusu neredeyse vecd katına yükselmişti. İçinden bağırmak geliyordu. Ne bağıracaktı peki? Sabredemedi, ilk aklına geleni haykırdı:

"En- el Haaak!"

"Abi hayırdır, bir yudumda zom oldun, iyi ki ikinciyi çekmedin vallahi!"

"Ne bir yudumu iki yudumu, ben içmeden daha sarhoşum sizden laan" diye bağırdı neşeyle.

Taksim'e iyice yaklaşmışlardı. Ağaçlar altında bir grup çevik kuvvet polisi gördü Paditör. Göz açıp kapayana bir kararla oraya doğru koşmaya başladı. Göğsünü açtı ve haykırdı:

"Açık ve net söylüyoruuum. Kusura bakmayıın! Benim cibiliyetimde provokatörlük yoook!"

Polisler teyakkuza geçti, bir bölümü kalkanlarını kaldırdı, birkaçı gaz bombası tüfeklerini doğrulttu. İki genç daha fazla ilerleyemeden yakaladılar onu.

"Abi ya, tek başına olmaz öyle, topluca saldırırsak gelirsin. Yoksa har-

carlar adamı tek."

"Ulan, provokatör değilim diye bağıran provokatörü de ilk defa görüyorum" diye söylendi onu sürükleyen üçüncü bir genç.

Kazasız belasız meydana vardılar. Grup haykırışlar, marşlar eşliğinde Marmara Oteli'ne yöneldi. Etraftaki eylemciler Çarşı'yı alkışladı. Bizimkinin gözüyse Gezi'deydi. Topluluktan ayrıldı acele bir vedayla. Ardından hızlı adımlarla asıl hedefine yaklaştı. Ufak bir çocuk gibi masum bir heyecanla sarsılıyordu tüm bedeni.

Ve girdi. Gezi'ye girdi. İnsanlara baktı. Gençlere, kızlara, adamlara, her yaştan, kısa saçlı uzun saçlı, kel, gaz maskeli, gaz maskesiz, yağmurluklu, tişörtlü, şortlu, kalın pantolonlu bin bir çeşit ama hepsi birbirine benzeyen direnişçilere merak ve ilgiyle, yakınlık ve duygudaşlıkla tek tek baktı. Herkes de bu garip insana baktı, ama kimse olumsuz bir ses çıkarmadı.

İşte içlerindeydi. Hemhal olmak için hep can attığı, aralarına girmek, onlardan biri olmak için kendini kompleksten komplekse vurduğu o insanların arasındaydı. Tüm meramı onlara kabul ettirmekti derdini, onları razı etmekti niyetine. Ve tüm hırçınlığı da işte bunların o niyeti reddinden kaynaklıydı. O niyeti anlayamamalarından peydahlıydı. Ama neydi o amacı, nasıl bir şeydi o yüce maksadı? Anımsamaya çalıştı, başaramadı. Onları hep üstün görmüştü kendinden, hep ezik hissetmişti benliğini onlardan biri olamadıkça, ta çocukluğundan beri hep aynı illet kemirirdi ruhunu. Ve şimdi o engel aşılmıştı. Kabul edilmişti, onlara kabul ettirmişti kendini! Ama hangi benlikle kendini? Yine denedi. Yine başaramadı. Ama olsundu. İçlerindeydi ve onlardan biriydi artık. Rikkat kaplamıştı gönlünü, öyle ifade ediyordu şu an kendini, gerçi rikkat sözcüğünün anlamını dahi hatırlamıyordu şimdi, ama erinçliydi. Erincin ne demek olduğunu hiç çıkaramıyordu, mamafih mesuttu.

Çadırların arasında görece boş bir alanda bir grup yere çökmüş sohbet ediyor veya bir şey tartışıyorlardı hararetli. Hemen bağdaş kurdu yanlarına, en iyi yapabildiği şeylerden biriydi bağdaş kurmak.

Konuşulanları izledi önce. Türkçe konuştukları kesindi, ama tam anlayamıyordu söylenenleri. Bu derece ciddi bir durum içinde ve tehlike

altındayken çok ciddi şeyler konuşmaları lazım geliyordu, ama bunlar galiba yine makara yapıyordu. Bazı dizilerde müşahede ettiği o tuhaf espriler, yine o garip takılmalar, laf göndermeler, kelime oyunları, lakin elle tutulur bir mana kavrayamıyordu. Beş altı dakika kadar izledi, kendini daha fazla tutamadı, patlarcasına söze girdi:

"Aranızda CeHaPeli var mı?"

Tüm gözler kaçamak bakışlarla üstündeydi o ana dek, ama işte o an bütün dikkatler kendinde toplandı.

"Efendim, anlayamadım" dedi tam karşısındaki kız.

"Aranızda CeHaPeli var mı?"

"Ha CHP'li" dedi kız. Yanındaki uzun saçlı, at kuyruklu oğlansa, "Şu maskeyi çıkarsanıza, dedikleriniz tam anlaşılmıyor" diye karıştı. "Gaz gelince takarsınız, şimdi sıkmayın kendinizi" dedi bir başkası. Kızsa meraklıydı:

"Niye sordunuz CHP'yi"

"Bilmem, merak ettim."

"Pardon?"

Sesi çok boğuk çıkıyordu bağırmadıkça, etraf kalabalık ve pek gürültülüydü zaten.

"Merak ettim. Niye sorduğumu bilmiyorum. Meraktan..."

"Ben CHP'ye oy atarım dedi, daha yaşlıca bir kadın. "CHP temsilcisi arıyorsanız demin şu taraftaydılar. Bir şey mi soracaktınız?"

Paditör Direniş Bayrağını Kapıyor

18 Haziran

"Hayır, bir şey sormayacağım" dedi Paditör. Sonra devam etme gereği duydu: "Bu CeHaPe'nin cibiliyeti bellidir. CeHaPe zihniyetinden bu millete bir fayda gelmez. Bu işlerin arkasındaki mihrak bellidir. Faiz lobisi. Çıkar lobisi. Dış mihraklar var, bir oyun oynanıyor. Hortumlarını kıstık, menfaatleri bozuldu, şimdi tezgah peşindeler. CeHaPe de hep bunlardan medet umar. Hep aynı tava hep aynı tencere."

Gülüşmeler oldu, yandan, arkadan, tam karşısındakilerse gayet ciddi ve biraz şaşkın dinliyordu. Paditör devam etti:

"Azınlığıın... Çoğunluk üstüne baskı kurmasına müsaade etmeyiz. Kusura bakmayın." Durdu... Kafası karışıktı. Söylediklerine tam inanmıyor gibiydi iç yüzü. "Ama şu da var kii, ben hep söylüyorum, yok bunu daha önce söylememiştim, millet iradesini asıl siz temsil ediyorsunuz şu alanda.."

Daha yüksek kahkahalar atıldı. On kişilik meclis birden bire otuz kişiye çıkmıştı.

"Gözüm bir yerden ısırıyor" dedi arkasındaki bir adam.

"Bir dizide oynuyordu. Çıkaracam şimdi bak, aklıma gelmiyor yaa" dedi bir kadın sesi fısıltıyla.

"Çok iyi ama... Tam aynısını yapıyor."

Karşısındakiler de gülümsemeye başlamıştı.

"Peki bu CeHaPe'ye neden bu kadar takıksınız?"

"Şimdi şu an itibariyle onu tam hatırlayamıyorum" dedi Paditör, bu ani hafıza sorunu kafasını kurcalıyordu, nereden çıkmıştı böyle, ama keyfini kaçırmıyordu.

"Tamam, CeHaPe'yi kovalım aramızdan. Siz ne öneriyorsunuz? Ne yapmalıyız şu yaşadığımız durumda?"

Hoca Efendi'nin son vaazını biraz aklında tutabilmişti şükür ki. O fırsatçıya da az ifrit olmuyordu, ama söyledikleri bazen yabana atılır cinsten şeyler değildi.

"İşiniz kolay değil. Derdinizi anlatmak için kapı kapı dolaşmalısınız. Çok çalışmalısınız. Sabır içinde. Bir kez başarısız olunca bir daha, ayaklarınıza kara sular ininceye kadar gezmeli, anlatmalısınız. Anlaşılmayınca bir daha. Bir daha. Ta ki anlaşılıncaya kadar. Yıllarca, on yıllarca. Sabırla."

Kahkahalı ortam ciddileşmişti birden.

"Başka?" dedi çocuk yaşta bir kız.

"Başka..." "Yoksullara gitmelisiniz. Yoksulları, işçileri kazanmak zorundasınız." Bunlar Hoca Efendi'nin sözleri değildi, kendi sözleriydi. Biraz hatırlamaya mı başlamıştı bazı şeyleri.

"Yoksullar zaten var burada. Mesela ben yoksulum" dedi zayıf bir genç.

"Daha fazla. Daha fazla. Orada on milyonlar yaşıyor." Uzakta bir yerleri, mega kentin varoşlarını gösterdi eliyle.

"Çok iyi oynuyor, tıpkısı" diye kıkırdadı yandan biri.

"Tamam yoksulları da kazandık. Çok çalıştık. Sonra ne yapacağız?"

"Sonra iktidar" dedi büyük bir sır açıklıyormuşçasına Paditör. "Onun için de gidip Amerika'yla anlaşacaksınız."

Bir alkış... herkes güldü. Paditör'se aklına birden bir şey gelmişçesine kalktı ayağa.

"Aranızda komünist var mı?"

"Var bir sürü" dedi sol yandan bir genç. "Ne yapacaksınız onları?"

"Komünist Parti'den komünist var mı?"

"Demin buradaydılar, meydanda toplanacaklarmış. Heykele yakın görürsünüz."

"Müsaadenizle oraya bir gideyim."

Merdivenlere doğru geri döndü Paditör. Ardından küçük bir alkış daha koptu. Ortalık güzel kokuyordu. Maskesini çıkarıp kokuyu daha da içine çekmek istedi. Ama sakıncalı olabilirdi. Yine aşağıdan biraz kaldırmakla yetindi aygıtı. Bir genç onu izliyordu az önceki söylevinden sonra. Yetişti, arkadan beline dokundu. Sonra göbeğini elledi bir samimiyet gösterisi gibi. Üstünü arıyordu hergele.

"Bakın oradalar" dedi güler yüzle." Şu mavi büyük pankartın yanındaki grup."

Teşekkür etti Paditör, yeniden meydandaki kalabalığın arasına daldı. Gösterilen mevkiye yaklaştı. Otuz kırk adım kalmıştı...

Bir patlama duydu o sırada. Sonra ardı ardına garip birkaç patlama daha. Yerde beyaz dumanlı bir nesnenin yılan gibi kıvrılmakta olduğunu gördü. Kalabalık sol yandan üstüne doğru koşmaya, sağındakiler solundakiler kaçışmaya başladı. Darbelerden güçlükle kurtardı kendini, zorlukla ayakta kalmayı başardı. Ortalığı yoğun bir sis kapladı. Ulaşmak istediği grupla bağını dumanlar, sloganlar arasında kaybetti.

Göz gözü görmüyordu artık. Birkaç saniye içinde tüm alanın rengi değişmişti. Sakin marşlar öfkeli sloganlara dönüşmüş, alanının orta bir yerinde yakılan barikattan yansıyan kızıl ışık o yoğun sis içinde yayılıp yansıyarak etrafı cehennemi bir vaveyla içinde bırakmıştı. Kaçışanların uzaklaştığı yöne değil, gazın ve polisin geldiği yöne doğru ilerledi kor-

kusuzca.

Beş on adım atmıştı ki, yerde kıvranan birini gördü. Sakallı bir genç, dumandan boğulurcasına öksürüyor, bir yandan yeşil bir bayrakla ağzını burnunu kapamaya çalışıyor, bir yandan ciğeri çıkarcasına böğürüyordu. Başına çöktü Paditör.

"Sen komünist misin?"

Gözleri daha da büyüdü can çekişircesine kıvranan adamın. Korkuyla baktı.

"Sen komünist misin?"

Hırıldayarak, kasılarak zorlukla konuştu altındaki biçare.

"Hayır hayır... Elhamdülillah Müslümanım. Ben Müslümanım. La ilahe illallah eşhe... "

Paditör maskesini çıkardı, gencin yüzüne takmaya çalıştı. Maskenin camlarından görüyordu şimdi dehşet dolu gözleri İslamcı eylemcinin. Delikanlı gazdan bir ölçüde kurtulduğunda bir an rahatlar gibi oldu, ama gözlüğün ardındaki gözleri tekrar Paditör'ün yüzüne odaklandı, o saat daha da büyüdü.

" Allah Allahh!" diyerek sıçradı yerden, can havliyle doğruldu, gaz bulutunun içinde koşarak kayboldu.

Paditör de kalktı ayağa. Şimdi maskesiz kalmıştı. Sakallının bıraktığı yeşil bayrağı yerden aldı, yüzüne bir maske gibi sardı ve ilerlemeye devam etti. Fakat fena halde yanmaya başlamıştı gözleri ve acı boğazına da yayılıyordu.

Beş altı kişilik bir grup gördü yan tarafta. Ellerinde kızıl bir bayrak, haykırıp duruyorlardı. İşte aralarındaydı. İşte onlardı. İşte komünistler. Hamle yaptı o yana.

" Ver şunu bana" dedi, itti genci, çocuk ne olduğunu anlayamadan kaptı bayrağı.

Az ilerde karaltı halinde yaklaşan bir cisme, TOMA'ya doğru koştu.

"Kusura bakmayıın. Komünistim ben, komünistim ben, boyun eğmem sizeee!"

TOMA'nın fışkırttığı su tam baldırlarına geldi o an, birden ayakları yerden kesildi. Kafa üstü asfalta çakıldı. Bayrağı yerden kaptı, yeniden doğ-

ruldu öfkeyle. Hızla yaklaşan TOMA'nın çelik tamponunu tam burnunun ucunda gördü.

"Off" diye çığlık attı, o an gözlerini açtı. Sırılsıklamdı. "Offf!"

"Hanıım. Bana bir havlu getir."

O an çıktım bilincinden.

Büyük Koyunu Bozmaya, Haydi Halk Olmaya

19 Haziran

Gezi Kalkışması'nın on dokuzuncu gününde mega kentin en büyük meydanı ve ona giden caddeler kilometreler boyunca halka kapatılmıştı. Kürt illerinden bile polisler getirilmişti bunun için. Birçok noktada asker, jandarma vesayeti başlamıştı. Aynı saatlerde kentin bir başka semtinde Paditör miting yapıyordu. Bu arada Ankara'daki gösterilerde yaralanan Ethem Sarısülük adlı bir işçi de hayatını kaybetmişti.

On binlerce insan büyük bir cesaret örneği göstererek dört koldan Taksim'e girmeye çalışıyordu. Polis her toplanmaya müdahale ediyor, gaz bombaları, tazyikli su, plastik mermiyi bonkörce kullanıyordu. TOMA'ların arasından birçok sivil polis göstericilere taş atıyordu. Başka semtler, kentler de ayaktaydı. İktidar orantısız güç kullanıyordu. Halk orantısız zekâ uygulayarak cevap veriyordu: Cesaretiyle. İktidar tazyikli yalan fışkırtıyordu, orantısız yalan yayıyordu. Halk orantısız haklıydı.

Toplanmaya, direnmeye çalışan kalabalıkların arasına girdim İstiklal caddesi tarafında. İlerlemek mümkün değildi. Benim bir cismim bulunmadığından ne gazdan etkileniyordum, ne gazın kiloluk kapsüllerinden, ama eylemcilerin işi pek zordu. İktidar orantısız zalimdi.

Birisi dikkatimi çekti. Sessiz, tek başına, hiç slogan atmayan, bağırmayan bir gösterici. Ne yüzünü sarmıştı herhangi bir şeyle, ne sırtında bir çanta, ne elinde bayrak. Yavaş ve kararlı adımlara polis barikatına doğru ilerliyor, o anda yerde ne gördüyse onu TOMA'ya doğru savuruyordu bir kez, sonra tazyikli suyla sendeliyor, o sırada koluyla gözlerini, suratını kapıyor, geri çekiliyor, birkaç dakika sonra yine aynı şeyi yapıyordu. Bu böyle kaç kez devam etti, öncesini bilmem, sekiz kez.

Son geri çekilişinde yandaki sokağa girdi yine sakin ve yavaş adımlarla,

kimseye bir şey söylemeden ilerledi ve gözden kayboldu. Merak etmiştim. Sokağa daldım ve az sonra buldum onu. Ara yollardan Tarlabaşı'na doğru uzaklaşıyordu. Otuz yaşlarında, üstü başı kir pas içinde, saçlı sakallı bir genç adam. Fakat yüzü aydınlık, bakışları derin ve anlamlı. Sanki okumuş yazmış düşünmüş biri. Ama galiba bir çöp toplayıcı. Ara sokaktan çıktı, yine polisin kol gezdiği ana caddeyi geçti ve karşıdaki ara sokağa saptı, sağa kıvrıldı, sonra sola, epeyce ilerledi ve durdu. Kepengi yarı yarıya indirilmiş, fakir işi bir bakkal dükkanın yanına kocaman, kapkara bir çöp toplama arabası park etmişti. Yanı başında bekleyen biri sarı öteki kara iki köpek. Bizimki bakkala girdi, az sonra elinde küçük bir paket ve bir ekmekle çıktı. Onları yere, kaldırıma koydu. Arabasını karıştırdı, muhtemelen çöpten bulduğu yarı dolu bir süt ve bir de ayran şişesi ve bir kitap çıkardı. Kaldırımın basamak yaptığı yüksek yanına oturdu, köpeklerine de ikram ederek yemeye koyuldu. Bir kendi, bir kara, bir sarı köpek. Süt, ayran, helva, ekmek...

Etkilenmiştim. Ama bu kadarı kafiydi. Bir eylemcinin, rast gele bir göstericinin kimliği, kişiliği böyle bir şeydi işte. Döndüm, uzaklaşıyordum.

"Baksana bir dakika!"

Çöp toplayıcı, yüzünü bana doğru çevirerek seslenmişti. Beni görmesi imkansızdı. Hiçbir insan oğlu veya kızı beni göremez. Ancak ben seslenirsem beni duyabilirler. Uzaklaşmaya devam ettim.

"Baksana azıcık. Gelsene bir dakika!"

Arkama, sağıma, soluma bakındım, kimsecikler yoktu. Bu sahnede o ve ben.. başka kimse yoktu. Hayali bir mekan gibiydi fakir sokak.

"Seni görebiliyorum. Şaşırma. Gelsene. İki laflayalım. Sonra gidersin."

Şaşkınlık içindeydim, donmuş kalmıştım. Dünya'da ilk kez gerçekleşiyordu böyle bir şey. Gezegen'e uğrayan türdeşlerimden de hiçbiri buna benzer bir vaka hakkında bahis açmamıştı. Beni görmemesi gerekirdi; ben istemeden, ben seslenmeden bir şey duymaması gerekirdi. Yaklaştım.

"Emin misin beni gördüğünden."

"Eh, tam görmüyorum. Ama hissediyorum. Çök şöyle yanıma."

Çökecek bir kıçım yoktu, ama yanı başına, sarı köpekle arasına iliştim.

Köpek ağlamaklı bir inilti çıkardı. O da fark etmişti beni demek.

"Kimsin sen?"

"Görüyorsun işte. Toplayıcı."

"Esas olarak kimsin?"

"Toplayıcı işte."

"Niye yapıyorsun bu işi. Okumuş yazmış birine benziyorsun."

"Vardır aramızda benim gibiler. Niye yapıyorum, keyiften değil tabii. Bana kolay geliyor. Zor ama kolay. Öteki işlere göre. Fena da kazanmıyorum, az harcadıktan sonra..."

"Kazandığını ne yapıyorsun?"

"Memlekette kardeşlerimi okutuyorum. Ben de okuyordum ama olmadı. Maddiyat... Her ailede birinin yükü omuzlaması lazım. Birkaç yıl daha çalışırım böyle, sonra bakarım çaresine."

"Niye eylemdeydin? Niye bırakıp geldin?"

"Niye eylemdeydin diye sorulur mu! En başta benim olmam lazım. Niye bıraktım... Yeter... Her gün iki saati ona ayırıyorum. Sonra çalışmam lazım."

"İki saat öyle mi, son derece dakik. Sekreterin ayarlıyor galiba ajandanı."

"Bu öyle dalga geçilecek bir şey değil. Son derece ciddi bir mesele."

"Ciddi olan ne?" diye sordum derin bir merakla.

"Tüm bu yaşadıklarımız."

Sustum. Böyle kolay uyum sağlayabiliyordum işte. Şu anda şaşkınlıktan tüm devrelerimin birbirine girip tek bir sorunun çevresinde dolanması gerekirdi, ama yeni duruma beş on saniyede alışmış, bir insan gibi espri yapmaya bile başlamıştım. Kozmik bilinçlerin yüz binlerce yıllık güncesinde böyle bir olaya rastlanmamıştı şimdiye dek. Bizim iznimiz dışında bizimle temasa geçebilmesi bir insanoğlunun. Kimdi hakikaten bu? Yanında, yerde duran kitapçığa baktım: Gezi Günlükleri. Gamze Erbil.

Umut İnsanın Üst Aklında

20 Haziran

Toplayıcı genç, komünistlerin yayımladığı bir kitabı okuyordu demek.

"Çöpten mi buldun bunu?"

"Yoo onlar verdi. Ben aldım daha doğrusu. Verdim parasını. Bedava vereceklerdi ama, destek bu dedim, alın dedim."

Hadii, yine çıkmıştı aynı insanlar karşıma. Önce Paditör yüzünden, demin İstiklal'de, şimdi de burada.

"Onlarla mı hareket ediyorsun."

"Eh, rastlaştıkça."

"Ciddi dedin, az önce... Nesi ciddi? Cidden çok önemli şeyler mi oluyor?"

"Önemli şeyler..." dedi. Durakladı. "Benim sana anlatmak istediğim... Halk gücünü gördü. Halk korkuyu yendiğinde neler yapabileceğini gördü. Gençler. Onlar zaten korkusuz. İmkanlarını gördüler. Ama.. Amaası var..." Sormadım nedir "ama"sı, nasıl olsa sürdürecekti. "Her delikten insan çıktı sokaklara. Ne kadar çok kent, kasaba, cadde... Yetmiş iki çeşitten insan. Genci yaşlısı. Haklılar mı haklılar. Faşizm yıkılabilir mi böyle? Belki. Ama sonra ne olacak?" Ne olacak, diye sormadım, o devam etti:

"Yeni bir faşizm kurulacak. Bu parti çok kötüydü, bu diktatör felaketti, ondan kurtulacağız, sonra bir başkası gelecek. Sonra başkası. Büyük patronlar var ya büyük patronlar, onlar çok güçlü. Para var ya para, bak o çok daha güçlü. Büyük patronlar bile onun kölesi. Ne olacak biliyor musun, Dünya'yı delik deşik edecekler. Her yere bir şeyler yapacaklar. Deliler gibi çalışacaklar, deliler gibi yok edecekler. Para için. Şu meydanda toplananlar var ya, o artistler, o can insanlar, ertesi gün dizi çevirmeye koşacaklar. O milyonlar var ya o güzel milyonlar... o dizileri seyre dalacaklar. Sonra çılgın gibi satın alacaklar. Çılgın gibi yiyecekler, giyinecekler. Her yana taşbeton döşeyecekler. Birkaç hafta sonra bütün kardeşlik bitecek. Herkes deliğine dönecek. Evli evine köylü köyüne. Ben buraya döneceğim, zengin çocuk zengin evine, fakir çocuk fakiraneye. Ben şikayetçi değilim halimden. Mesele kardeşlik, mesele insanlık. Herkes evine dönecek, sonra ne olacak dünyanın hali. Ne olacak bu hayvanlara. Ne olacak insanlara..."

"O zaman hep boş mu demek istiyorsun yapılanlar?"

"Boş değil. Boş olmaması için bunların çok güçlenmesi gerek. Çok kuvvetli olmaları gerek."

Kitabı işaret etmişti, komünistleri.

"Seni çok grupçu gördüm" dedim yine alaycı.

"Bu grup veya o grup. Komünistler, sosyalistler.. bir şeyler... Ya onlar çok kuvvetlenecek, ya felaket..."

"O kadar!" dedim bu kez gayet ciddi, zerre ironisiz.

"O kadar" dedi. "Bu iş grup işi, sen işi ben işi, şu doğru bu yanlış işi değil. Ya olacak, herkes bunun için çalışacak, ya bitecek. Akıl oyunu, bilgi yarışı yapılacak şey değil derdimiz. O büyük gün geldiğinde şimdikine benzeyecek, ama şimdiki onun piyesi gibi kalacak. İşte o gün hazır bulunmazsak büyük kardeşlik için yıldırımlar üstümüze yağacak, alev topları her yandan vuracak."

"Ahir zaman peygamberleri gibi konuştun" dedim. "Bugünün insanı dinlemez böyle şeyleri. Bugünün insanı en çok pazara kadar düşünür. Eskiden de öyleydi ya. İnsanı korkutarak bir yere götüremezsin. Nice peygamberler götürememiş. Umut vererek, neşe vererek yönlendirirsin."

"Dediğin doğru" dedi. "Felaket tellalı peygamberi dinlememişler, ama bir sonrakini dinlemişler. Ama dediğin doğru. Umut ruhun ekmeği. Neşe insanın suyu. Fakat şu kesin. Bugünün de yarının da işlerinin iyi gitmesi için bunların çok güçlenmesi gerek." Yine vurdu kitabın üstüne. "Sanıyor ki birçok insan; şu alandakilerin de çoğu sanıyor ki, kötüler içinde en iyiyi seçersek yıkabiliriz iktidarı. O zaman ne oluyor. Kötüler içindeki o en iyi bile sivrilemiyor. Sen iyiler içinde en iyiyi seç bir bakalım, omuz ver ona, bak kötüler içinde iyi de nasıl kaldıracaktır başını."

"Daha önce niye bulmadın beni? Daha önce niye söylemedin bana bunları? Yoksa bu dediklerini dinletmek için mi onca başka şeyi anlattırdın bana? Bu son mesaj için miydi bütün çırpınmam!"

"Tam tersini düşün" diye karşılık verdi. Bir dünyalı akıl öğretiyordu bana! "Tüm o yollardan geçtiğin için, onları anlatabildiğin için bunları duyabiliyorsun."

Sustum. Takdir etmiştim kavrayışı. Bir süre sessizlik.

"Kimsin sen? Gerçekten kimsin sen?"

"Ben senin parçanım" dedi. "Bir bakıma sen de benim parçamsın. Dünyalı vicdanım ben. İnsanın en son bilinç ürünü... En üst aklı. Vicdanım ben."

Kalakaldım. Demek!.. Demek kozmik bilinç katına Dünya'dan da bir

parça katılmıştı. Kim bilir kaç bin yıl önce katılmıştı. Düşünmeliydim. Bunun üzerine çok düşünmeliydim. Bildirmeliydim bunu. Kozmik aleme bildirmeliydim. Belki de öğrenmişti herkes şu an. Düşünmeliydim. O ise mırıldanır gibi ekledi:

"Başından beri izliyordum seni."

Başından beri izliyordu beni!!! Dünyalı bilincin oyununa gelmiştim. Demek başından beri... Demek... Buradan çıkardı güçlü bir umut.

"Benim çalışmam lazım artık" dedi, hızlıca kalktı. Yoksul kalkışı.

Bir şey demedim, diyemedim, misyonum yeni bir rota kazanmıştı, belki de bitmişti yakın dönem için. Düşünmeliydim üstünde.

Köşeyi döndü, önce kendi, sonra koca arabası kayboldu. Ardından da iki köpeği. Peşlerinden öylece bakakaldım. Tam bakış yönümü başka odaklara kaydırmıştım ki neden sonra, aynı köşede bir şey gördüm. Toplayıcının sarı köpeğiydi bu. Göz göze geldik. Bana gülümsedi. Basbayağı insan gibi gülümsedi. Sonra döndü, yine dostunun peşine o köşeden kayboldu .

-SON-

Fotoğraf: Didem Alptekin

Yazılama

Dünya'da olası "büyük sıçrama"nın izlerini arayan "kozmik bilinç" sonunda Hatay'a, Suriye savasına yönelir. Ardından "Her yer Taksim her yer Direnis"in ortasında bulur birden kendini. Süreçlerin içinden, yasayarak, günü gününe yazılıp günü gününe soL gazetesinde yayımlanmıs bir roman Kayıp Devrimin Öncesinde. İnsanlığın hali, siyasi çözümlemeler, mizah, kehanetler, olay ve karakter anlatımları, gericiler, devrimciler, partiler, medya ünlüleri birlikte... Biz ne düsünüp hissettiğimizi biliriz, peki karsımızdakinin bir seyleri nasıl gördüğünü tam olarak kavrayabilir miyiz? Örneğin önemli siyasi hasımlarımızın... "Kozmik bilinç" bunu yapıyor.

Kapak resmi: Alexander Volkov